

Sveučilište u Zagrebu
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Samoanaliza

**SAMOANALIZA
EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKOG FAKULTETA
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**

2008. – 2013.

Zagreb, siječanj, 2014.

Dokument Samoanaliza Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta 2008. – 2013. izradilo je Povjerenstvo za samoanalizu imenovano na 1. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 28. listopada 2013. godine.

Iz redova znanstveno-nastavnih djelatnika Fakulteta članovi Povjerenstva bili su: doc. dr. sc. Ante Bilić Prčić, doc. dr. sc. Luka Bonetti, izv. prof. dr. sc. Daniela Bratković, prof. dr. sc. Mladen Heđever, izv. prof. dr. sc. Emica Farago, izv. prof. dr. sc. Martina Ferić Šlehan, prof. dr. sc. Jasmina Frey Škrinjar, doc. dr. sc. Jasmina Ivšac Pavliša, doc. dr. sc. Valentina Kranželić, doc. dr. sc. Jelena Kuvač-Kraljević, prof. dr. sc. Mirjana Lenček, dr. sc. Natalija Lisak, doc. dr. sc. Martina Lotar Rihtarić, doc. dr. sc. Renata Martinec, doc. dr. sc. Neven Ricijaš, doc. dr. sc. Snježana Sekušak Galešev, doc. dr. sc. Anamarija Žic Ralić i prof. dr. sc. Antonija Žižak.

Iz redova nenastavnih djelatnika članovi Povjerenstva bili su: Vesna Čavić, prof., Zdenka Imamović, dipl. iur., Anamarija Ivanagić, struč. spec. ing., Marija Pejnović i Ljiljana Škaro.

Iz redova studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta članovi Povjerenstva bili su: Gabrijela Blatančić, Nikolina Bogdan, Andrea Damjanić, Lorena Franjkić, Iris Jeričević, Ela Megla, Marina Mišić, Renata Peharec, Ivana Rukavina, Sara Smojver i Josipa Svetina.

Grafički uredio: doc. dr. sc. Luka Bonetti.

Povjerenstvo je radilo u 4 tima pri čemu je svaki tim bio odgovoran za analizu određenih područja: 1) Ažuriranje podataka u informacijskom sustavu MOZVAG; 2) Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete; Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije; 3) Studijski programi, Studenti i Nastavnici; 4) Znanstvena i stručna djelatnost; Mobilnost i međunarodna suradnja.

Dokument Samoanaliza Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2008. – 2013. potvrđen je na 4. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 27. siječnja 2014. godine. Mišljenja i ocjene iznesene u dokumentu odražavaju stavove uprave Fakulteta na čelu s dekanom.

Samoanaliza

Naziv vrednovanoga visokog učilišta: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Naziv sveučilišta u čijem se sastavu nalazi vrednovano visoko učilište: Sveučilište u Zagrebu

Godina osnutka: 1962.

Adresa: Znanstveno-učilišni kampus Borongaj, Borongajska cesta 83f, 10000 Zagreb

Telefon: +385 1 245 7500

Faks: +385 1 245 75 59

Mrežna adresa: www.erf.unizg.hr

E-pošta: dekan@erf.hr

Zvanje, ime i prezime čelnika visokog učilišta: Prof. dr. sc. Antonija Žižak

Naziv banke i broj računa preko kojeg visoko učilište posluje: Zagrebačka banka; **Broj računa:** IBAN8723600001101355137

Kazalo

1.	Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete	5
2.	Studijski programi	33
3.	Studenti	95
4.	Nastavnici	112
5.	Znanstvena i stručna djelatnost	128
6.	Mobilnost i međunarodna suradnja	175
7.	Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije	189

1. Upravljanje visokim učilištem i osiguravanje kvalitete

a) Ukratko opišite razvoj Vašega visokog učilišta i bitne događaje u posljednjih 10 godina (organizacijske promjene, preseljenja, bitne probleme u radu).

Kao visokoškolska institucija Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet djeluje 51, a kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu 48 godina. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet je jedina visokoškolska institucija u Republici Hrvatskoj koja ustrojava i izvodi sveučilišne studijske programe logopedije, rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije te razvija znanstveno-istraživački i visokostručni rad u znanstvenom području društvenih znanosti, u polju edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i polju logopedije.

Osnivanju Fakulteta prethodila su nastojanja različitih pokreta, institucija i vladana prostorima koji danas čine Republiku Hrvatsku od početka 19. pa do sredine 20. stoljeća. Najuže su povezana s razvojem „masovnog školstva“ u sklopu kojeg se pokušavalo odgovoriti i na pitanja zbrinjavanja i obrazovanja „hendikepirane“ djece u Hrvatskoj. Kako ta rana nastojanja nisu uvijek prolazila cijeli put od ideje do ostvarenja, prve „specijalističke diplome“ za odgojno-obrazovni rad s gluhoslijepom i slijepom djecom prosvjetni djelatnici iz Hrvatske dobivali su u Beču, počevši od 1838. godine pa sve do kraja 19. stoljeća. Unatoč zakonskim rješenjima (primjerice Zakon o uređenju osnovnih i učiteljskih škola u Hrvatskoj i Slavoniji, 1874. godine) koja su stvarala podlogu za organizirani pristup obrazovanju prosvjetnih djelatnika za rad s osobama s invaliditetom, to pitanje nije bilo sustavno riješeno sve do 1947. godine. Komitet za školstvo i nauku Vlade FNRJ donio je 1947. godine „Okvirne upute za organizaciju i rad *Odsjeka defektologije pri Višoj pedagoškoj školi*“ u Zagrebu. Time je od akademske godine 1947/48. započela izgradnja visokoškolskog sustava obrazovanja i to kroz osnivanje studijskih grupa za obrazovanje učitelja za djecu i mladež s oštećenim sluhom („grupa za surdopedagogiju“) i za djecu s intelektualnim teškoćama („grupa za oligofrenopedagogiju“). Ti su studiji kao dvogodišnji programi (u jednom razdoblju i trogodišnji) trajali do 1962. godine te su studentima omogućavali upis studija defektološke struke i studija jednog nastavnog predmeta. Budući da su pripremali učitelje i nastavnike samo za rad s jednim dijelom populacije osoba s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo, ti su se programi i svojom organizacijskom strukturom i sadržajem pokazali nedostatnima za pokrivanje potreba koje je praksa svakodnevno prepoznavala. Na to je posebno ukazano elaboratom, koji su kroz interdisciplinarni pristup 1961. godine pripremili Tomislav Špoljar i Angelina Borić. Uz podršku istaknutih znanstvenika i nastavnika Sveučilišta u Zagrebu, na temelju tog elaborata, prepoznat je nedostatak studijskih programa koji bi obrazovali stručnjake za rad s osobama s oštećenjima vida, teškoćama govorno-jezične komunikacije, motoričkim teškoćama i problemima u ponašanju te je ukazano na potrebu osnivanja Visoke defektološke škole kao samostalne visokoškolske institucije. Samo godinu dana nakon toga Sabor Narodne Republike Hrvatske 10. srpnja 1962. godine donosi Odluku o osnivanju *Visoke defektološke škole u Zagrebu*. Današnji Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu izravni je slijednik te visokoškolske institucije i djeluje od akademske godine 1962/63. Na temelju spomenute odluke Sabora Visoka defektološka škola dobila je ovlasti da „*obrazuje stručnjake sa spremom višeg i visokog stupnja za rad u nastavnim ustanovama i društvenim službama u kojima se vrši odgoj i obrazovanje, zaštita i rehabilitacija djece, omladine i odraslih sa smetnjama u psihosomatskom razvitku*“.

Visoka defektološka škola u potpunosti je uključena u sustav sveučilišnog visokoškolskog obrazovanja u svibnju 1965. godine i time je postala jedna od sastavnica Sveučilišta u Zagrebu. Zahvaljujući

uključivanju poslijediplomskog studija za područje oštećenja sluha i govora u Sveučilišni centar za poslijediplomski studij te postojećim zakonskim okvirima kadrovski i drugi razvojni uvjeti omogućili su znanstveno-nastavno napredovanje značajnog broja djelatnika Visoke defektološke škole. Stoga je Znanstveno-nastavno vijeće Sveučilišta u Zagrebu donijelo 1973. godine Odluku o prerastanju Visoke defektološke škole u *Fakultet za defektologiju Sveučilišta u Zagrebu*. Ovu Odluku potvrdili su Sabor Republike Hrvatske i Republičkog vijeća 1973. godine. Daljnji razvoj u području društvenih, humanističkih i biomedicinskih znanosti imao je značajan utjecaj na odnos društva prema osjetljivim skupinama pa time i na stručnu terminologiju koja je prije svega trebala biti nestigmatizirajuća za te osobe. Kako je naziv Fakulteta te stručne i znanstvene discipline koja se kroz njegovu djelatnost razvijala bio izrazito stigmatizirajući, zahvaljujući razvoju u područjima društvenih, humanističkih i biomedicinskih znanosti, pristupilo se njegovoj promjeni. Novi naziv - *Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet*, predložen je na sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 18. srpnja 1996. godine i potvrđen na sjednici Upravnog vijeća Sveučilišta u Zagrebu održanoj 14. travnja 1998. godine. Nakon te odluke Fakultetsko vijeće je 14. travanj izabralo za Dan fakulteta.

Promjene u stupnju obrazovanja i naziva Fakulteta odražavale su se i na nazive studijskih programa te akademskih naziva stručnjaka. Tijekom pedeset godina razvoja Fakulteta akademski nazivi stručnjaka iz sva tri studijska programa mijenjali su se pet ili više puta. S jedne strane to je bilo uvjetovano čestim promjenama onih zakonskih rješenja kojima su se uređivali akademski nazivi i stupnjevi (diplomirani stručnjak ili profesor struke). Ti su se nazivi izmjenjivali u gotovo pravilnim petogodišnjim razdobljima te su se ovi stručnjaci nazivali ili profesori ili diplomirani (logopedi, rehabilitatori, socijalni pedagozi). S druge strane, promjene su bile povezane s napretkom u području ljudskih prava i pripadajućih znanstvenih disciplina što je dovelo do napuštanja stigmatizirajućih naziva, kako za populaciju osoba s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo, tako i za stručnjake koji s njima rade. Tako je naziv „defektolog“ u potpunosti napušten u akademskoj godini 1997/98. Pritom je značajno napomenuti kako se termini logopedija i socijalna pedagogija pojavljuju u akademskim nazivima na diplomama iz 1983. godine (odnosno u studijskim programima iz 1979/80.), a rehabilitator u akademskim nazivima na diplomama iz 1988. godine (odnosno studijskom programu iz 1984/85. godine).

Od 1973. godine na Fakultetu se razvijalo jedno znanstveno polje s pravom izbora u znanstvena zvanja, a od 2009. godine razvijaju se dva znanstvena polja i šest grana: polje edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti (grane: inkluzivna edukacija i rehabilitacija; poremećaji u ponašanju) i polje logopedija (grane: komunikacijski i jezični poremećaji i specifične teškoće učenja; glasovno-govorni poremećaji; oštećenja sluha i poremećaji gutanja i hranjenja).

U posljednjih 10 godina dogodili su se bitni pomaci u razvoju svih djelatnosti. U proces usklađivanja hrvatskog sustava visokoškolskog obrazovanja s europskim standardima u tom području, prvenstveno Bolonjskom deklaracijom, a temeljem Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003.), Fakultet se intenzivno uključio u razdoblju od 2003. do 2005. godine kroz izradu novih, preddiplomskih i diplomskih studijskih programa. Tri nova preddiplomska studijska programa (Logopedija, Rehabilitacija i Socijalna pedagogija) dobila su dopusnice u lipnju 2005. godine te je nastava po Bolonjskom modelu studiranja na preddiplomskim studijima na Fakultetu započela u akademskoj 2005/06. godini. Dopusnice za tri diplomatska sveučilišna studija izdane su Fakultetu od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske u razdoblju od 2005. do 2007. godine (Socijalna pedagogija 2005.; Logopedija 2006.; Edukacijska rehabilitacija 2007. godine). Fakultet je, kao jedna od prvih institucija u Hrvatskoj, započeo informatizaciju studija po modelu ISVU-a od akademske 2002/03. godine. To je olakšavajuća okolnost u procesu prelaska na novi režim studija.

Znanstveno-istraživački rad ima dugu tradiciju na Fakultetu. Unutar značajnog broja istraživačkih projekata koje vode djelatnici Fakulteta dominiraju nacionalni projekti. Također, značajan je broj kratkotrajnih, odnosno nekompetitivnih projekata. Potpunim uključivanjem Hrvatske u europski istraživački prostor tražit će se i od znanstvenika Fakulteta da mijenjaju omjer vlastitog znanstvenog angažmana u nacionalnim i međunarodnim projektima, kao i omjer angažmana u kompetitivnim i nekompetitivnim projektima. Stručni angažman znanstveno-nastavnih djelatnika Fakulteta također ima dugu tradiciju te je prepoznatljiv na različitim razinama, od angažmana u izradi stručnih politika, preko kreiranja novih (znanstveno utemeljenih) intervencijskih programa za ciljane populacije pa do izravnog rada s korisnicima (djecom, mladima i odraslim osobama u potrebi) u Centru za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta i/ili u drugim, partnerskim institucijama i službama. U posljednjih deset godina Centar za rehabilitaciju postao je, kako na lokalnoj, tako i na nacionalnoj razini, relevantna stručna adresa jedinstvena po intervencijama i programima koje razvija i osigurava za osobe s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo.

Preseljenje u nove prostore jedan je od činitelja koji su značajno olakšali razvoj Fakulteta u posljednjih sedam godina. Naime, prvih 45 godina svog postojanja Fakultet je djelovao u Zagrebu, na adresi Kušlanova 59a, u skućenim (818 m²), za svaki razvoj ograničavajućim uvjetima. Bolje prostorno rješenje postoji od akademske 2007/08. godine, od kada Fakultet raspolaže s ukupno 3.275 m² prostora u dvije zgrade (glavna zgrada – 2.500 m²; zgrada Centra za rehabilitaciju 775 m²) na adresi: Znanstveno učilišni kampus Borongaj, Borongajska 83f, Zagreb. Potrebe za dodatnim vlastitim prostorima prepoznate su i konstantno postoje u svim djelatnostima Fakulteta – znanstvenoj, nastavnoj i stručnoj.

Na temelju SWOT analize koja je tijekom 2013. godine napravljena u funkciji izrade Strateškog plana razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišna u Zagrebu za razdoblje od 2014. do 2018. godine, kao i temeljem analiza koja su izvršene pri izradi ovog dokumenta (u akademskoj godini 2013/14), bilo je moguće prepoznati ključne slabosti u svim područjima djelovanja Fakulteta.

U odnosu na studijske programe i studente, kao ključne, uočene su sljedeće slabosti:

- nastavni programi ne ostvaruju potrebnu razinu kvalitete (uočljiva je neujednačenost u načinu definiranja ishoda učenja, kako na razini pojedinih predmeta, tako i na razini studijskih programa, povezivanju ishoda učenja i metoda poučavanja, načinu dodjele ECTS bodova te opsega, vrste i kvalitete obvezene i preporučene literature),
- nastavni proces u cjelini nije dovoljno uređen, standardiziran i kvalitetno dokumentiran,
- nedostatak sveučilišnih udžbenika (više od polovice obveznih predmeta u pojedinim studijskim programima nije pokriveno sveučilišnim udžbenicima),
- sustav praćenja kvalitete nastave vanjskih suradnika nije u potpunosti definiran (uključujući mentore/izvoditelje vježbi),
- mali je broj prepoznatih srodnih programa u inozemstvu koji su u funkciji poticaja za podizanje kvalitete studijskih programa i međunarodne prepoznatljivosti,
- zbog niza promjena, povećanih zahtjeva povezanih s prelaskom na Bolonjski model nastavnici nisu dovoljno motivirani za unapređenje studijskih programa i nastavnog procesa,
- svapotencijalna područja (ona koja proizlaze iz interesa prakse, pojedinih stručnih disciplina ili znanstvenih grana) nisu pokrivena studijskim programima na poslijediplomskoj specijalističkoj i doktorskoj razini,
- studenti nisu dovoljno i sustavno uključeni u proces unutarnjeg osiguranja kvalitete nastave i znanstveno-istraživačkog rada.

U području znanstveno-istraživačkog rada postoje sljedeće slabosti:

- broj (ugovorenih) kompetitivnih znanstveno-istraživačkih projekata ne omogućava prepoznatljivost Fakulteta kao relevantne nacionalne i međunarodne znanstveno-istraživačke baze,
- broj znanstvenika, zaposlenika Fakulteta, s iskustvom vođenja kompetitivnih (međunarodnih) projekata je premali,
- broj znanstvenih radova objavljenih u relevantnim inozemnim časopisima nije zadovoljavajući, ne garantira prepoznatljivost pojedinaca i institucije,
- koordinacija znanstveno-istraživačkog rada na razini Fakulteta nema tradiciju i potrebne (promotivne, motivirajuće) učinke,
- potencijali timskog umrežavanja kroz zajednički znanstveno-istraživački rad unutar Fakulteta nisu dovoljno prepoznati, priznati i poticani,
- nedostatak prostornih kapaciteta za specijalističke laboratorije u kojima se odvija znanstveno-istraživački rad, koji istovremeno ima i nastavnu i stručnu komponentu.

U odnosu na stanje stručnog rada prepoznate slabosti uključuju:

- neujednačen interes znanstveno-nastavnih djelatnika za uključivanje u stručni rad,
- neriješeno pitanje statusa Centra za rehabilitaciju kao nastavne baze Fakulteta,
- nedovršena pitanja održivosti (rasta izvrsnosti) Centra za rehabilitaciju zbog nemogućnosti zapošljavanje stručnih djelatnika,
- preopterećenost nastavnika nastavnim radom (količinom nastave, brojem studenata, brojem predmeta),
- nedostatak prostornih kapaciteta za specijalističke laboratorije u kojima bi se odvijale inovativne, stručne projektne aktivnosti.

U odnosu na razvoj Fakulteta kao organizacije uočavaju se slabosti povezane s:

- nedovoljno jasnom organizacijskom strukturom i načinom upravljanja (pojedinačne i organizacijske odgovornosti nisu jasno definirane; nedostatna funkcionalna povezanost ustrojbenih jedinica),
- nepovoljnom organizacijskom klimom,
- niskom osobnom predanošću zajedničkom (fakultetskom) cilju,
- nedostatnom, nedovoljno funkcionalnom administrativnom infrastrukturom.

Nakon analize unutarnjih slabosti, treba napomenuti kako značajan broj problema s kojima se Fakultet suočava u svom svakodnevnom funkcioniranju proizlazi iz stanja „nedovršenosti“ u pogledu strateških i zakonskih okvira visokog obrazovanja i znanosti u Hrvatskoj.

- b) Prikažite dijagram interne organizacijske strukture Vašega visokog učilišta (vijeće, zavodi, katedre i ostalo). Upišite u dijagram broj stalno zaposlenih po svakoj ustrojbenoj jedinici. U dodatku dijagramu kratko opišite sastav i funkciju pojedinih elemenata strukture. Navedite u kojim su elementima upravljačke strukture uključeni drugi dionici (studenti, poslodavci i ostali) i komentirajte njihovu ulogu i doprinos.**

Ustroj, djelatnosti i poslovanje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta uređeni su Statutom (2005.), koji je poslužio kao temeljni dokument za izradu dijagrama interne organizacijske strukture Fakulteta (slika 1). Posebne ustrojbene jedinice Fakulteta su: Odsjeci, Kabinet za tjelesni odgoj i

rekreaciju, Zavod za edukacijsko-rehabilitacijska istraživanja, Centar za rehabilitaciju, Knjižnica i Tajništvo. Jedno od ključnih obilježja organizacijske strukture Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta je njegova veličina. U trenutku izrade dokumenta Samoanalize (listopad-prosinac, 2013. godine) na Fakultetu je zaposleno ukupno 90 djelatnika (69 u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima i 21 na nenastavnim radnim mjestima; od toga jedna profesorica u kumulativnom radnom odnosu na Fakultetu, troje djelatnika iz vlastitih sredstava, te dvoje djelatnika na ½ radnog vremena). Na temelju tih obilježja Fakultet se razvrstava u kategoriju malih visokoškolskih institucija, koje, međutim, moraju organizirati i provesti sve djelatnosti iz svoje nadležnosti. Slijedom navedenog sve ustrojbene jedinice Fakulteta su izrazito male dosrednje velike.

Fakultetsko vijeće nije ustrojvena jedinica, ali kao najveće i jedinstveno stručno tijelo Fakulteta, ima centralnu ulogu u njegovom razvoju, organizaciji i djelovanju. Čine ga svi redoviti profesori, izvanredni profesori, docenti, nastavnici izabrani u nastavna zvanja, suradnici izabrani u suradnička zvanja i na radna mjesta u nastavi, predstavnici znanstvenih novaka izabranih u suradnička zvanja (1) te predstavnici studenata (4).

Fakultetsko vijeće ima sljedeće nadležnosti:

- donosi Statut Fakulteta natpolovičnom većinom ukupnog broja članova,
- bira dekana i prodekane,
- bira voditelja Centra za rehabilitaciju, pročelnike odsjeka i tajnika Fakulteta,
- provodi izbore za članove vijeća područja i Senata Sveučilišta,
- prihvaća godišnje izvješće dekana,
- donosi proračun i završni račun Fakulteta,
- pokreće postupak donošenja i brine o provedbi nastavnih programa, studija i znanstvenih projekata,
- imenuje mentora za studente poslijediplomskog studija,
- pokreće i provodi postupke izbora u znanstveno-nastavna i suradnička zvanja,
- predlaže Senatu Sveučilišta predloženičke za dodjelu zvanja professor emeritus,
- donosi plan i odobrava korištenje slobodne studijske godine (sabbatical),
- donosi opće akte Fakulteta,
- obavlja i druge poslove utvrđene Zakonom, Statutom Sveučilišta i Statutom Fakulteta.

Odsjeci su temeljne ustrojbene jedinice Fakulteta koje razvijaju znanstveno-nastavnu i stručnu djelatnost u disciplini za koju su osnovani. Na Fakultetu djeluje 7 odsjeka koji se osim po sadržaju djelovanja i načinu rada razlikuju i po veličini. U znanstvenom i stručnom pogledu odsjeci djeluju samostalno te se po potrebi udružuju radi planiranja i provedbe znanstvenih i stručnih projekata. Za potrebe izvođenja nastave pojedinih studijskih programa odsjeci se udružuju. Taj oblik udruživanja i djelovanja nije u potpunosti propisan Statutom niti drugim aktima Fakulteta pa je i to bio jedan od razloga zašto se u posljednje dvije godine pristupilo pripremi novog Statuta. Svaki **studijski program** (preddiplomski i diplomski) izvode najmanja po dva odsjeka. Na taj način studijski programi uglavnom su izjednačeni po broju stalno zaposlenih djelatnika u znanstveno-nastavnim i suradničkim zvanjima. Povezanost studijskih programa ostvaruje se kroz izvođenje zajedničkih obveznih i izbornih predmeta koje mogu upisivati studenti svih studijskih programa.

Kabinet za tjelesni odgoj i rekreaciju je mala ustrojvena jedinica u kojoj djeluje jedan nastavnik s ciljem provedbe nastavnog plana i programa tjelesne i zdravstvene kulture, provedbe sistematskih pregleda studenata te organiziranje sportsko-rekreacijskih aktivnosti.

Prema postojećem Statutu **Zavod za edukacijsko-rehabilitacijska istraživanja** je ustrojvena jedinica Fakulteta u okviru koje se objedinjava znanstveno-istraživački i stručni rad te cjeloživotno učenje. U

proteklom razdoblju Zavod se teško ustrojavao i razvijao u tom smjeru što je dovela do brojnih rasprava o njegovoj svrsi i ulozi, odnosno do prijedloga da se sadržajno i metodološko povezivanje znanstveno-istraživačkog rada na razini Fakulteta organizira na drugačiji način.

Centar za rehabilitaciju je nastavna baza za kliničke vježbe i praksu studenta te mjesto na kojem se odvija klinička rehabilitacijska praksa (prevencija, savjetovanje, procjena, dijagnostika, tretman i terapija), edukacije te istraživački rad. U Centru su trenutno na dva radna mjesta zaposleni stručni suradnici.

Knjižnica je ustrojbeno jedinica Fakulteta putem koje se posreduju znanstvene i stručne publikacije te ostale informacije studentima, djelatnicima i zainteresiranoj stručnoj javnosti. Rad knjižnice usmjerava i vodi Odbor za Knjižnicu kroz definiranje politike nabave i korištenja knjiga, časopisa i drugih publikacija.

Tajništvo je ustrojbeno jedinica Fakulteta s velikim opsegom poslova, koji uključuju evidenciju, pripremu i koordiniranje izvođenja preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih studija; informatičke, pravne, kadrovske, računovodstvene i opće poslove te poslove čišćenja, održavanja i čuvanja fakultetskog prostora, imovine i opreme.

Dijagram 1. Dijagram interne organizacijske strukture Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKI FAKULTET**

FAKULTETSKO VIJEĆE

DEKAN

DEKANSKI KOLEGIJ

**PRODEKAN ZA
NASTAVU**

**KABINET ZA
TJELESNI ODGOJ
I REKREACIJU (1)**

**ODSJECI
(66)**

**STUDIJSKI PROGRAMI:
REHABILITACIJA /
EDUKACIJSKA
REHABILITACIJA**

ODSJEK ZA
OŠTEĆENJA
VIDA (5)

ODSJEK ZA
MOTORIČKA
OŠTEĆENJA,
KRONIČNE
BOLESTI I ART
TERAPIJE (4)

ODSJEK ZA
INKLUZIVNU
EDUKACIJU I
REHABILITACIJU
(12)

**STUDIJSKI PROGRAMI:
LOGOPEDIJA**

ODSJEK ZA
OŠTEĆENJA
SLUHA (6)

ODSJEK ZA
LOGOPEDIJU
(19)

**STUDIJSKI PROGRAMI:
SOCIJALNA PEDAGOGIJA**

ODSJEK ZA
POREMEĆAJE U
PONAŠANJU (14)

ODSJEK ZA
KRIMINOLOGIJU
(6)

PRODEKAN ZA ZNANOST

**ZAVOD ZA
EDUKACIJSKO -
REHABILITACIJSKA
ISTRAŽIVANJA (1)**

**CENTAR ZA
REHABILITACIJU
(2)**

**CENTRI I
KATEDRE
(1)**

LABORATORIJI

CENTAR ZA
CJELOŽIVOTNO
OBRAZOVANJE

CENTAR ZA
PREVENCIJSKA
ISTRAŽIVANJA

KATEDRA ZA
REHABILITACIJSKU
INFORMATIKU,
STATISTIKU I
TEHNOLOGIJU (1)

LABORATORIJ ZA
PSIHOLINGVISTIČKA
ISTRAŽIVANJA

LABORATORIJ
ZA SLUŠNU I
GOVORNU AKUSTIKU

LABORATORIJ
ZA RAZVOJNU
NEUROLINGVISTIKU

LABORATORIJ ZA
ISTRAŽIVANJE
ZNAKOVNOG JEZIKA
I KULTURE GLUHIH

KABINET ZA EDUKACIJSKO
- REHABILITACIJSKU
PODRŠKU

KABINET ZA
OŠTEĆENJA SLUHA

KABINET ZA
OŠTEĆENJA VIDA

KABINET ZA POREMEĆAJE
IZ AUTISTIČNOG SPEKTRA

KABINET ZA RANU
PSIHOMOTORIČNU
STIMULACIJU

KABINET ZA
PSIHOTERAPIJU

KABINET ZA RANU
KOMUNIKACIJU

KABINET ZA RAZVOJNU
PROCJENU I PODRŠKU

KABINET ZA SENZORNU
INTEGRACIJU

LOGOPEDSKI KABINET

ODGOJNO
SAVJETOVALIŠTE

STRUČNA SLUŽBA (2)

**KNJIŽNICA
(1)**

TAJNIK FAKULTETA

**TAJNIŠTVO
(16)**

PRAVNI
POSLOVI (1)

KADROVSKI
POSLOVI (1)

OPĆI POSLOVI (1)

ADMINISTRATIVNI
POSLOVI ZA
PREDDIPLOMSKE I
DIPLOMSKE STUDIJE
(2)

ADMINISTRATIVNI
POSLOVI ZA
POSILIJDIPLOMSKE
STUDIJE (1)

FINANCIJSKO -
RAČUNOVODSTVENI
POSLOVI (2)

INFORMATIČKI
POSLOVI (1)

POSLOVI ČIŠĆENJA
I ODRŽAVANJA (7)

c) Navedite strukturu čelništva Vašega visokog učilišta (dekan, prodekani, pročelnik odjela i ostali) i kratko opišite njihovu ulogu i način izbora.

Statutom Fakulteta propisano je da su za vođenje Fakulteta odgovorni dekan, dva prodekana i tajnik. **Dekan** je čelnik Fakulteta s ovlastima utvrđenim Statutom. Dekan:

- predstavlja i zastupa Fakultet,
- predsjedava Fakultetskim vijećem i predlaže mjere za unapređenje rada Fakulteta,
- provodi odluke Fakultetskog vijeća, te odluke Senata i Vijeća društveno-humanističkog područja,
- koordinira ukupni nastavni i znanstvenoistraživački rad Fakulteta,
- odobrava službena putovanja u zemlji i inozemstvu,
- donosi odluka o zasnivanju i prestanku radnog odnosa s administrativnim osobljem,
- obavlja i druge poslove u skladu sa Zakonom, Statutom Sveučilišta i Statutom Fakulteta.

Dekan ima pravo donositi poslovne odluke u ime i za račun Fakulteta u vrijednosti do 1.000.000,00 kuna. Za pravne radnje u vrijednosti do 3.000.000,00 kuna dekanu je potrebna suglasnost Fakultetskog vijeća, a za vrijednosti iznad tog iznosasuglasnost Senata. Za svoj rad dekan je odgovoran Fakultetskom vijeću i rektoru. Najmanje jednom godišnje podnosi Fakultetskom vijeću i rektoru izvješće o radu i poslovanju Fakulteta, te izvješće o svom radu, uključujući izvješće o prijedlogu i izvršenju proračuna Fakulteta. Za dekana može biti izabran nastavnik Fakulteta u znanstveno-nastavnom zvanju izvanrednog ili redovitog profesora. Dekan se bira na vrijeme od dvije akademske godine. Ista osoba može biti izabrana za dekana najviše dva puta uzastopce.

Prodekan za nastavu vodi, koordinira i prati ukupnu nastavnu djelatnost na preddiplomskom i diplomskom studiju. **Prodekan za znanost** vodi, koordinira i prati nastavu na poslijediplomskim studijima Fakulteta, cjelokupni znanstvenoistraživački rad i stručnu djelatnost te međunarodnu suradnju. Prodekani pomažu dekanu u koordiniranju djelatnosti Fakulteta za koje su birani kaoi drugim aktivnostima Fakulteta te su mu neposredno odgovorni za njihovu realizaciju. Prodekane bira Fakultetsko vijeće javnim glasovanjem na prijedlog novoizabranog dekana. Za prodekana može biti imenovana osoba izabrana u znanstveno-nastavno zvanje. Mandat prodekana jednak je mandatu dekana, na čiji su prijedlog izabrani. Ista osoba može biti biran za prodekana najviše dva puta uzastopce.

Tajnika Fakulteta bira Fakultetsko vijeće na prijedlog dekana. Tajnik rukovodi radom Tajništva te pomaže u radu dekanu, prodekanima i ostalim djelatnicima na položajnim radnim mjestima. Za svoj rad, tajnik je odgovoran dekanu Fakulteta i Fakultetskom vijeću.

Dekanski kolegij, kojeg uz dekana čine prodekan za nastavu, prodekan za znanost i tajnik, pomaže dekanu u vođenju Fakulteta. Uz to, dekan može imenovati savjetodavni kolegij iz redova zaposlenika te stalna i privremena povjerenstva.

U vođenju specifičnih znanstveno-nastavih i stručnih poslova te za koordinaciju tih poslova s ukupnim djelatnostima Fakulteta značajnu ulogu imaju pročelnici odsjeka i voditelj Centra za rehabilitaciju.

Fakultetsko vijeće na prijedlog odsjeka imenuje **pročelnike odsjeka** na mandat od dvije godine, čije nadležnosti uključuju:

- predstavljanje i zastupanje odsjek u okviru Fakulteta, a po ovlaštenju dekana i prema trećim osobama,
- organiziranje i rukovođenje nastavnim, znanstvenim i stručnim radom na odsjeku,
- koordiniranje razvoja znanstvene grane koju predstavlja odsjek,

- odgovornost za provođenje odluka Fakultetskog vijeća i dekana koje se odnose na odsjek,
- brigu za nastavni i znanstveni kadar na odsjeku,
- koordiniranje znanstvenog i stručnog usavršavanja djelatnika odsjeka.

Fakultetsko vijeće, na prijedlog odsjeka i dekana bira **voditelja Centra za rehabilitaciju** na mandat od dvije godine. Voditelj rukovodi radom Centra i koordinira taj rad s drugim djelatnostima Fakulteta. Za svoj rad voditelj je odgovoran dekanu i Fakultetskom vijeću.

d) Ako je Vaše visoko učilište sastavnica sveučilišta, navedite elemente integracije.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet kao sastavnica Sveučilišta u Zagrebu aktivno pridonosi njegovim integracijskim aspektima kroz sudjelovanje djelatnika Fakulteta u:

- radnim skupinama i tijelima Sveučilišta,
- provođenju projekata u suradnji s drugim sastavnicama Sveučilišta,
- izvođenju nastave na svim razinama obrazovanja,
- studentskoj mobilnosti.

Sudjelovanje u radnim skupinama i tijelima Sveučilišta

Četrnaest nastavnika (21%)¹ je u prošlom petogodišnjem razdoblju bilo aktivno u radnim skupinama i tijelima Sveučilišta u Zagrebu: Senat Sveučilišta (2), Vijeće područja Društveno-humanističkih znanosti (8), Povjerenstvo za osnivanje službi podrške studentima (1), Centar za savjetovanje i podršku studentima Sveučilišta u Zagrebu (2), Služba za podršku studentima Sveučilišta u Zagrebu (2), Radna skupina za izradu Strategije razvoja podrške studentima Sveučilišta u Zagrebu (1), Povjerenstvo za studente s invaliditetom (1), Povjerenstvo za utvrđivanje kriterija i potvrdu izbora u zvanja Vijeća društveno-humanističkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu (1), Povjerenstvo za izradu kriterija dodjele znanstvenih novaka Vijeća društveno-humanističkog područja Sveučilišta u Zagrebu (1), Radna skupina za izradu Pravilnika o postupku vrednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu (1), Radna skupina za studijske programe (1), Etički savjet Sveučilišta u Zagrebu (1), Udruga nastavnika TZK (1). Neki nastavnici su sudjelovali (ili još uvijek sudjeluju) u dva ili više tijela/radne skupine Sveučilišta. Povjerenstvo za studente s invaliditetom i Radnu skupinu za studijske programe vodile su (i još uvijek vode) nastavnice Fakulteta. Nastavnici s ERF-a ukupno sudjeluju u 14 radnih skupina/tijela Sveučilišta. Uz navedeno, prof.dr.sc. Melita Kovačević, prorektorica za znanost i tehnologiju Sveučilišta u Zagrebu u dva mandata (od 2006. godine), je nastavnica Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta.

Provođenje projekata u suradnji s drugim sastavnicama Sveučilišta

Doprinos integraciji vidljiv je i kroz veliki broj projekata koji se realiziraju na razini Sveučilišta i/ili u suradnji s drugim sastavnicama Sveučilišta. U prošlom petogodišnjem razdoblju nastavnici Fakulteta (njih 17 ili oko 26%) bili su uključeni u 19 takvih projekata u ulozi voditelja ili članova tima. Od toga tri projekta bila su vođena na razini Sveučilišta (nositelj Sveučilište), dok su Fakultet, ili jedna od sastavnica Sveučilišta, bili nositelji 16 zajedničkih projekata. Suradnja kroz projekte ostvarena je s 9 sastavnica Sveučilišta (Fakultet elektrotehnike i računarstva, Grafički fakultet, Fakultet organizacije i informatike, Fakultet političkih znanosti, Fakultet prometnih znanosti, Filozofski fakultet, Medicinski fakultet, Pravni fakultet i Učiteljski fakultet).

¹ postotak je računat na broju od 66 nastavnika zaposlenih na Fakultetu 1.10.2013. godine (uključujući asistente i znanstvene novake). Na Fakultetu je u tom razdoblju bilo zaposleno ukupno 68 nastavnika no jedna nastavnica obnaša dužnost prorektorice za znanost i tehnologiju, a jedna nastavnica je u kumulativnom radnom odnosu (20% ERF, 80% KBC Dubrava).

Izvođenje nastave na svim razinama obrazovanja

Nastavnici s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta sudjeluju u izvođenju nastave na drugim sastavnicama Sveučilišta i/ili na sveučilišnim poslijediplomskim studijskim programima (njih 17, 26%). Sedam nastavnika (oko 10%) sudjeluje u izvođenju nastave na preddiplomskim studijima na 4 sastavnice Sveučilišta (Katolički bogoslovni fakultet, Fakultet političkih znanosti, Filozofski fakultet, Učiteljski fakultet), a pet (oko 6%) na diplomskim studijima na dvije sastavnice (Filozofski fakultet, Kineziološki fakultet). Jedanaest nastavnika (oko 17%) sudjeluje u izvođenju poslijediplomskih doktorskih studija (9) i poslijediplomskih specijalističkih studija (2) i to na 3 sastavnice Sveučilišta (Medicinski fakultet, Pravni fakultet, Filozofski fakultet). Jedna nastavnica sudjeluje i u izvođenju nastave integriranog preddiplomskog i diplomskog studija na Katoličko-bogoslovnom fakultetu. Uz navedeno nastavnici (3) sudjeluju i u izvođenju Sveučilišnih poslijediplomskih doktorskih (Jezik i kognitivna neuroznanost, 2 nastavnice) i specijalističkih studijskih programa (Upravljanje gradom, 1 nastavnica).

U izvođenju nastave na studijskim programima Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta sudjeluju nastavnici s drugih sastavnica Sveučilišta. Tako je u proteklih pet godina, na svim preddiplomskim i diplomskim studijskim programima, nastavu izvodilo 19 vanjskih suradnika sa sastavnica Sveučilišta u Zagrebu (s Medicinskog fakulteta, Filozofskog fakulteta, Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Učiteljskog fakulteta, Pravnog fakulteta, Akademije likovnih umjetnosti i Katoličko bogoslovnog fakulteta). Na poslijediplomskom doktorskom studiju, kao nositelji/izvoditelji predmeta sudjelovali su ili sudjeluju nastavnici s Ekonomskog fakulteta, Pravnog fakulteta, Fakulteta organizacije i informatike, Medicinskog fakulteta, Hrvatskih studija i Fakulteta političkih znanosti. Uz navedeno, nastavnici Fakulteta sudjeluju u povjerenstvima za izrade teza doktorskih disertacija te u povjerenstvima za obrane doktorskih disertacija na drugim sastavnicama Sveučilišta, ili u recenziranju drugih studijskih programa.

Isto tako, veći broj nastavnika s drugih sastavnica (Medicinskog fakulteta, Hrvatskih studija, Učiteljskog fakulteta, Stomatološkog fakulteta, Pravnog fakulteta i Filozofskog fakulteta) gostovali su na pojedinim predmetima preddiplomskih ili diplomskih studija.

Mobilnost studenata

Integraciji Sveučilišta doprinosi i mobilnost studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta koji upisuju predmete na drugim sastavnicama Sveučilišta. Tako je u prošlom petogodišnjem razdoblju 55 studenata (51 student na preddiplomskoj razini studija i njih 4 na diplomskoj razini studija) upisalo predmete na sljedećim sastavnicama: Hrvatski studiji (47 studenata), Filozofski fakultet (4 studenta) i Muzička akademija (4 studenta).

Na preddiplomskim i diplomskim studijskim programima koji se izvode na ERF-u, predmete upisuju i studenti s drugih sastavnica. Kako nije postojala obveza sustavnog praćenja upisa studenta s drugih sastavnica na predmete na ERF-u, nije moguće utvrditi točan broj takvih studenata. Od akademske godine 2013/2014. uspostaviti će se sustav praćenja broja studenata s drugih sastavnica koji upisuju pojedine predmete na ERF-u. Integracija je vidljiva i kroz mobilnost na razini upisivanja diplomskih studija na ERF-u. Iz godine u godinu raste broj studenata (2008./2009. – 0; 2009./2010. – 5; 2010./2011. – 7; 2011./2012. – 11; 2012./2013. – 12) koji su završili preddiplomski studij na drugima fakultetima, a upisali jedan od diplomskih studija na ERF-u.

e) Navedite temeljne vrijednosti i načine nadgledanja etičkog ponašanja u Vašim aktivnostima povezanim s istraživanjem, nastavom i odnosom prema studentima.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet počevši od 2008. svake dvije godine imenuje Etičko povjerenstvo, koje svoj rad usklađuje s Poslovníkom o radu etičkog povjerenstva (2013.). Etičko povjerenstvo se sastoji od tri člana i tri zamjenika člana, od koji je jedan predsjednik. U svojem radu, kao temeljni dokument, koristi Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (2009.). Povjerenstvo je savjetodavno tijelo u pitanjima ostvarenja Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu i primjene etičkih standarda u znanstvenim i nastavnim područjima koja se razvijaju na Fakultetu. Tako postavljeno, Povjerenstvo:

- 1) prati provedbu Etičkog kodeksa u svrhu razvoja i primjene etičkih standarda. Povjerenstvo djeluje kao savjetodavno tijelo sa svrhom promicanja etičkog ponašanja i vrijednosti; prati pripremu provedbe i provedbu temeljnih načela i etičkih pravila u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu djelatnika Fakulteta na zahtjev dekana te uz suglasnost i poticaj Fakultetskog vijeća.
- 2) provodi postupak utvrđivanja povrede Etičkog kodeksa. Postupak za davanje mišljenja o sukladnosti određenog djelovanja ili ponašanja s načelima i etičkim pravilima u nastavnom, znanstvenom i stručnom radu pokreće dekan na temelju obrazloženih i pisanih prijava koje se podnose dekaneu i/ili tijelima Fakulteta odgovornim za djelatnost u kojima je došlo do povrede kodeksa. Svi djelatnici i studenti mogu ukazati na povredu Kodeksa.
- 3) donosi mišljenje o usklađenosti pisanih materijala s Etičkim kodeksom u postupcima prijave znanstvenih projekata, doktorskih, specijalističkih, diplomskih i seminarskih radova. U postupcima davanja mišljenja u svrhu prijave znanstvenih projekata, provođenja istraživanja ili drugih aktivnosti koji uključuju rad s ljudima, Povjerenstvo djeluje u svojstvu recenzenta za etički aspekt znanstvenog rada. U Poslovníku se posebno detaljno opisuju uvjeti koji se trebaju zadovoljiti ukoliko se u istraživanju/projektu planira uključiti ljude kao sudionike.
- 4) obavlja druge poslove iz svoje nadležnosti.

Kroz zadnje razdoblje Etičko povjerenstvo se uglavnom bavilo donošenjem mišljenja za nacрте doktorskih disertacija, prijedloge istraživanja znanstvenih novaka, studenata i nastavnika ERF-a.

Temeljne vrijednosti koje se njeguju na Fakultetu jesu etičnost, odgovornost, poštovanje, timski rad i izvrsnost. Navedene vrijednosti su definirane i opisane u Strateškom planu razvoja ERF-a 2014. – 2018. Godine (Prilog 1.1.). U proteklom razdoblju različita tijela i odbori pratili su poštivanje temeljnih vrijednosti (Fakultetsko vijeće, Dekanski kolegij, Odbor za stegovnu odgovornost). Pažnja je osobito usmjeravana prema odgovornosti nastavnika za redovito i kvalitetno obavljanje obveza iz nastave, uključujući i odnos prema studentima tenačinima vođenja i izvještavanja mentora o vođenju asistenata i znanstvenih novaka. Međutim, načini praćenja temeljnih vrijednosti i nadgledanja etičkog ponašanja u svim djelatnostima Fakulteta nisu bili jasni i ujednačeni pa je to jedno od pitanja koje zahtijeva kvalitetniji pristup.

- f) **Ukratko opišite misiju i viziju u skladu sa strategijom Vašeg visokog učilišta i ocijenite njezino ostvarenje preko programa koje izvodi Vaše visoko učilište (odnosi se na studijske programe, politiku zapošljavanja, međunarodnu dimenziju, znanstvenu djelatnost, brigu o studentima, osiguravanje kvalitete, poslovanje i slično).**

Strateški plan razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2014. - 2018.) usvojen je na 3. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća 23. prosinca 2013. Godine (Prilog 1.1.).

Misija Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta je obrazovanje temeljeno na znanstvenim spoznajama edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije s ciljem uključivanja ranjivih/ rizičnih skupina u zajednicu, djelujući prema pojedincu i socijalnoj okolini te utjecanje na javne politike i društvenu dobrobit, poštujući načela profesionalne etičnosti i odgovornosti.

Vizija Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta teži postati međunarodno prepoznata visokoškolska institucija po izvrsnosti u nastavnom i znanstveno-istraživačkom radu te profesionalnom utjecaju na okruženje u kojem djeluje. Slijedeći svoju viziju Fakultet je u području nastavnog i znanstveno-istraživačkog rada primarno usmjeren na unapređenje studijskih programa, poboljšanje tehnološke infrastrukture, sustava potpore studentima i sustava potpore znanstveno-istraživačkom radu, podizanju kvalitete znanstvenih časopisa koji se publiciraju na Fakultetu te stalnom povećavanju broja publiciranih znanstvenih radova. Profesionalni utjecaj na okruženje Fakultet nastoji ostvariti sudjelovanjem nastavnika u radu stručnih tijela koja kreiraju društvene politike u području edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije, kroz organizaciju i provođenje stručnih edukacija i projekata te kreiranjem i implementacijom novih intervencijskih programa.

U proteklih pet godinama Fakultetom se nije upravljalo temeljem strateških planova, već su kao podloga razvoju služili dekanski programi koji su se međusobno značajno razlikovali. S gledišta prihvaćene vizije Fakulteta moguće je prepoznati elemente razvoja u prethodnom razdoblju koji podupiru njeno ostvarenje u budućnosti jer omogućavaju kontinuitet razvoja. Primjerice, redovito su provedene revizije studijskih programa, koje su se uglavnom odnosile na odgovarajuću preraspodjelu ECTS bodova (usklađivanje studentskog opterećenja sa zahtjevima predmeta), preraspodjelu načina održavanja nastave te promjenu naziva predmeta (manje izmjene i dopune programa, promjena do 20%). Iz povratnih informacija studenata o provedbi Bolonjskog modela na Fakultetu (istraživanje provedeno 2012. godine od nezavisne organizacije) moguće je zaključiti kako studenti vide pozitivne i negativne strane nastavnog procesa. Općenito, rezultati pokazuju zadovoljstvo studenata implementacijom Bolonjskog modela (posebice u odnosu na kvalitetu predavanja). Rezultati otkrivaju i područja u koja je potrebno ulagati, a to su: informiranje studenata o ključnim elementima Bolonjskog modela, rad administrativnog osoblja odgovornog za studentske poslove, mobilnost studenata, značenje evaluacije rada nastavnika od strane studenata, dostupnost literature na hrvatskom jeziku te poticanje studenata na istraživački rad. Nadalje, svoj znanstveno-istraživački identitet na domaćoj i međunarodnoj razini Fakultet kontinuirano potvrđuje i unapređuje kroz: 1) relevantne, ali pretežno domaće znanstveno istraživačke projekte; 2) objavljivanje znanstvenih publikacija; 3) redovito izdavanje znanstvenih časopisa indeksiranih u više relevantnih međunarodnih bibliografskih baza; 4) organiziranje i sudjelovanje u znanstvenim skupovima; 5) izvođenje znanstveno-utemeljenih poslijediplomskih studija; 6) aktivno članstvo u međunarodnim znanstvenim organizacijama i uredništvima znanstvenih časopisa; te ostale znanstvene aktivnosti.

g) Objasnite u čemu je značaj i posebnost Vaše institucije u odnosu na slične institucije u RH u vašem znanstvenom području.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet je jedina visokoškolska ustanova u Republici Hrvatskoj u kojoj se obrazuju edukacijski-rehabilitatori, logopedi i socijalni pedagozi te razvijaju znanstvena polja edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i logopedije. Osobitost Fakulteta je uspostavljanje interdisciplinarnih bio-psiho-socijalno-pedagoških paradigmi kao polazišta za razvoj triju novih, osobitih znanstvenih i stručnih disciplina te studijskih programa. Znanstvene discipline edukacijske-rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije djeluju u okviru društvenih znanosti, interdisciplinarno su utemeljene i kao takve osnova su:

- Jedinstvenih preddiplomskih, diplomskih i poslijediplomskih programa,
- izučavanju interdisciplinarno definiranih problema – teškoća u razvoju, invaliditeta, socijalne integracije i psihosocijalnog funkcioniranja pojedinca,
- prijenosa akademskih znanja u praksu i doprinosa zajednici,
- osobitog pristupa studentima i visokoškolskom obrazovnom procesu kojim se objedinjuje znanstveno, teorijsko, iskustveno, praktično i korisničko (participativno) gledište.

Studijski programi logopedije (preddiplomski i diplomski) imaju 50 godišnju tradiciju. Programi su utemeljeni na preporukama za obrazovanje logopeda definiranim od strane Europske asocijacije logopeda (CPLOL), Međunarodne asocijacije logopeda i fonijatara (IALP) te Američke asocijacije logopeda i audiologa (ASHA). To su studiji koji osposobljavaju stručnjake za rad na prevenciji, detekciji, dijagnostiranju i tretmanu poremećaja humane komunikacije pod kojom se podrazumijevaju svi oni procesi i funkcije koji su povezani s produkcijom govora, te s percepcijom i produkcijom oralnoga i pisanoga jezika, kao i oblicima neverbalne komunikacije. Magistar/magistra logopedije osposobljen je za probir, dijagnostiku i rehabilitaciju poremećaja verbalne i neverbalne komunikacije u osoba s različitim vrstama i težinama invaliditeta (intelektualnim teškoćama, cerebralnom paralizom i kroničnim bolestima, sljepoćom i slabovidnošću, autizmom); rad na rehabilitaciji slušanja i govora osoba oštećenja sluha, rad na prevenciji, dijagnostici i rehabilitaciji poremećaja oralno-laringalnih funkcija (gutanje), rad u terapiji održavanja komunikacije osoba s cerebralnim poremećajima koji prate starenje, te rad na odabiru i razvoju podupirućih i alternativnih komunikacijskih sustava. Program logopedije integrira sadržaje koji omogućavaju detaljno razumijevanje svih oblika ljudske komunikacije te daje kompetencije za klinički rad na podupiranju habilitacijskih i rehabilitacijskih aktivnosti koje nadilaze pojedine komunikacijske dimenzije. Konceptija studija osigurava osposobljavanje logopeda kako za stručni rad tako i za daljnje znanstveno usavršavanje. Posebnost studijskog programa logopedije ogleda se prije svega u njegovoj interdisciplinarnosti koja povezuje logopedsku znanost s područjem biomedicinskih znanosti (biologijske osnove govora i jezika, anatomiju i fiziologiju čovjeka, fiziku, neurologiju, otorinolaringologiju, audiologiju...), znanosti o jeziku te znanosti o ponašanju (psihologija, psiholingvistika, edukacija, sociologija). Takva povezanost daje studiju logopedije izvornost koja je neusporediva s bilo kojim sveučilišnim programom na prostoru Hrvatske.

Studijski programi rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija usmjereni su na inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju temeljenu na suvremenom pristupu invaliditetu u kontekstu ljudskih prava i razvijanju razumijevanja invaliditeta kao posljedice međudjelovanja oštećenja i utjecaja socijalnog konteksta. Program se sastoji od tri međusobno povezana tematska područja kroz koja se izučavaju fenomenologija, značajke razvoja i funkcioniranja osoba s teškoćama u razvoju u različitim okruženjima, obuhvaćajući cjelokupni kontinuum dobnih skupina, od djece i mladih do odraslih osoba s: motoričkim poremećajima i kroničnim bolestima, osoba s poremećajem vizualne percepcije, intelektualnim teškoćama, teškoćama učenja, deficitom pažnje/ hiperaktivnim poremećajem (ADHD), poremećajima iz autističnog spektra i višestrukim teškoćama. U okviru ovog studijskog programa studenti stječu znanja o dijagnostičkim edukacijskim, rehabilitacijskim i terapijskim postupcima,

modelima i programima u zajednici utemeljene podrške, timskom radu, profesionalnoj etici i interdisciplinarnoj komunikaciji. Magistri edukacijske rehabilitacije su kompetentni za odabir i primjenu primjerene tehnike procjene te razumijevanje, povezivanje i tumačenje podataka iz različitih izvora procijene temeljem kojeg samostalno kreiraju individualizirani program edukacijsko-rehabilitacijske podrške primjerene specifičnim potrebama pojedinca. Stječu i kompetencije za: profesionalnu interdisciplinarnu suradnju (u edukaciji, rehabilitaciji i kliničkoj praksi), osnaživanje osoba za samozastupanje kao i njihova prirodnog kruga podrške, neposredni odgojno-obrazovni rad i rad u okviru stručnih službi podrške u zajednici, savjetovanje drugih stručnjaka i roditelja, kao i za superviziju rada prvostupnika koji je završio preddiplomski studij Rehabilitacije. Značaj i posebnost ovog studijskog programa ERF-a je u tome što on nadilazi tradicionalni medicinski model i model deficita u rehabilitaciji (čime se bave slične institucije u HR). Program svoje uporište nalazi u suvremenom socijalnom modelu i modelu ljudskih prava u odnosu prema djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom te promatra pojedinca kao bio-psiho-socijalnu strukturu. Značajnost ovog programa ogleda se i u promicanju pristupačnosti, izjednačavanja mogućnosti i aktivne participacije djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom kao i u osobno usmjerenoj podršci s ciljem razvoja kvalitete podrške i ostvarivanja kvalitete življenja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom te njihovih obitelji.

Studijski programi socijalne pedagogije usmjereni su na izučavanje bio-psiho-socijalno-pedagoških obilježja osoba s problemima u ponašanju (uključujući rizična ponašanja, teškoće u ponašanju i poremećaje u ponašanju) te njima usmjerenih psihosocijalnih intervencija i društvenih sankcija. Programi počivaju na specifično odabranim i međusobno povezanim interdisciplinarnim znanjima i vještinama (profesionalnim kompetencijama) potrebnim za rad s osobama s različitim problemima u ponašanju kao što su primjerice agresivno/nasilno ponašanje, različite vrste ovisnosti, delinkventno/kriminalno ponašanje, a sves ciljem unapređivanja njihovog općeg psihosocijalnog funkcioniranja te povećavanja osobne/socijalne odgovornosti i uključenosti. Temelje se na suvremenim društvenim vrijednostima i etici te nacionalnim i internacionalnim pravnim okvirima rada s djecom i odraslim osobama. Studiji promiču empirijski utemeljene intervencije, usvajanje znanja i vještina za individualni i grupni rad, profesionalnu odgovornost i etiku, razumijevanje koncepte ljudskih prava i primjenu participativnog pristupa. Izlazne kompetencije usklađene su s onima koje je 2005. godine u dokumentu *Zajednički principi za obrazovanje socijalnih edukatora u Europi* donio Europski ured Internacionalne organizacije socijalnih edukatora (AIEJI). Temeljno obilježje programa su multikauzalna i transdisciplinarna orijentacija u razumijevanju razvoja, prevencije i tretmana problema u ponašanju. Socijalno-pedagoška teorijska i znanstvena postignuća integriraju se s drugim znanstvenim disciplinama, ponajprije sociologijom i socijalnim djelatnostima, psihologijom, medicinom, pravom i kriminologijom te pedagogijom. Probleme u ponašanju se razumije kao kontinuum i sukladno tome intervencijski pristupi proučavaju se kao kontinuum, od univerzalne prevencije rizičnog ponašanja djece i ulaganja u zdrav razvoj, do specijaliziranih tretmanskih intervencija odraslih osoba, uglavnom počinitelja kaznenih djela i drugih osoba s problemima socijalne integracije. Studiji, uz stjecanje teorijskih i znanstvenih znanja, naglasak stavljaju i na iskustvo upoznavanja samoga sebe kao instrumenta interpersonalnog djelovanja, neposredan rad s korisnicima te principe cjeloživotnog učenja, profesionalne etike i odgovornosti.

h) Osvrnite se na moguća preklapanja djelatnosti Vaše institucije sa djelatnošću slične institucije na istom sveučilištu.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet je jedina sastavnica Sveučilišta u Zagrebu koja svoje djelatnosti provodi u znanstvenim poljima edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i logopedije kroz:

- ustrojavanje i izvođenje sveučilišnih preddiplomskih studija,
- ustrojavanje i izvođenje sveučilišnih diplomskih studija,
- ustrojavanje i izvođenje sveučilišnih poslijediplomskih doktorskih i specijalističkih studija,
- znanstveno-istraživački rad,
- ustrojavanje i izvođenje programa cjeloživotnog učenja,
- organiziranje i održavanje znanstvenih i stručnih skupova i simpozija, stručnih savjetovanja i drugih oblika znanstvenih i stručnih nastupanja u javnosti,
- izdavačku djelatnost,
- izradu stručnih elaborata, ekspertiza, stručnih programa za potrebe ustanova i drugih organizacija,
- provođenje prevencije, savjetovanja, procjene, dijagnostike, edukacije, rehabilitacije i terapije/tretmana za osobe s teškoćama u razvoju, invaliditetom i problemima uključivanja u društvo te njihovu okolinu.

U odnosu na znanstvenu djelatnost, Fakultet je osobit po činjenici da je jedina institucija u Republici Hrvatskoj s pravom izbora u znanstvena zvanja u području društvenih znanosti, poljima edukacijsko-rehabilitacijske znanosti i logopedija. Unutar tih znanstvenih polja na Fakultetu se, osim izbora u znanstvena zvanja, izvode sveučilišni poslijediplomski doktorski i specijalistički studiji, prijavljuju i provode znanstveno-istraživački projekti, objavljuju dva znanstvena i jedan znanstveno-stručni časopis i druge vrste znanstvenih publikacija, redovito organiziraju (nacionalni i međunarodni) znanstveni skupovi.

U odnosu na ustrojavanje i izvođenje studijskih programa analize ukazuju na djelomična sadržajna te manja kompetencijska preklapanja. Općenito, dio preklapanja rezultat je potrebe usvajanja temeljnih znanja i vještina (generičkih kompetencija) u području društvenih djelatnosti i pomažućih profesija, što se reflektira na naslove, teme i sadržaje pojedinih predmeta. Primjerice, postoje opći predmeti o teorijama odgoja, osnovama sociologije, temeljnim komunikacijskim vještinama, metodologiji znanstvenog rada i istraživanjima u društvenim znanostima i slično. Dio preklapanja proizlazi iz polazne filozofije studijskih programa kao interdisciplinarno utemeljenih unutar bio-psiho-socijalno-pedagoške paradigme.

Za studijske programe *logopedije* utvrđena su preklapanja sa studijskim programima Fonetike koji se izvode na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Ta preklapanja posebno se odnose na nastavno usmjerenje rehabilitacija slušanja i govora (fonetičar -rehabilitator na diplomskom studiju) koje samo na razini kompetencija značajnim dijelom odgovara magistrima logopedije, no sadržaji studijskog programa i ishodi učenja tome ne udovoljavaju i vidljivo su manjega opsega od logopedskih. U nekim studijskim programima na Sveučilištu u Zagrebu (kao i nekim drugim hrvatskim sveučilištima) postoje pojedini predmeti koji dijelom zahvaćaju stručne sadržaje koji se izučavaju na studijskim programima *rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija*. Međutim, niti jedan od ovih studijskih programa (Učiteljski fakultet, Pedagogija na Filozofskom fakultetu) ne razvija kompetencije za neposredan rad s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom, već ih zadržavaju na razini općih znanja, za razliku od studijskih programa *rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija* koji su usmjereni ka formiranju profesionalnih kompetencija u tom području. Preklapanja studijskih programa *socijalne pedagogije* s drugim studijima na sveučilištu proizlazi iz njegove interdisciplinarne utemeljenosti. Tijekom studija socijalne pedagogije slušaju se neki predmeti iz psihološke grupe predmeta (primjerice, razvojna psihologija), medicine (primjerice, osnove genetike, psihopatologija, forenzička psihijatrija), prava (primjerice, osnove kaznenog prava i kaznenog postupka). Nadalje, studijski program socijalnog rada i psihologije također obrazuje stručnjake za rad s pojedincima i grupama u socijalnom kontekstu (savjetovanje, grupni rad, rizično i delinkventno ponašanje i sl.). Međutim, niti jedan od ovih studija nije usmjeren na kompetencije za prevenciju, procjenu, tretman i rehabilitaciju osoba s problemima u ponašanju.

i) Priložite dokumente sa strategijom i postupcima za osiguravanje kvalitete znanstvenog i nastavnog rada na Vašem učilištu, ocijenite stupanj njegove provedbe i očitujte se o godišnjem izvještavanju.

Svoju težnju k izvrsnosti u nastavnom, znanstveno-istraživačkom i stručnom radu Fakultet je opisao u nedavno postavljenoj viziji u okviru Strateškog plana razvoja. Međutim, do sada nije ustrojen cjelovit sustav osiguranja kvalitete koji bi počivao na politici kvalitete. Vidljivo je to i iz godišnjih izvješća o radu Fakulteta u razdoblju od 2008. do 2012. godine u kojima se, s jedne strane ukazivalo na ograničen prostor djelovanja Povjerenstva za upravljanje kvalitetom, a s druge je strane vidljivo da se pitanjima osiguravanja kvalitete pridavalo značenje uglavnom kroz izvještavanje o radu prodekana za nastavu, Povjerenstva za upravljanje kvalitetom i Odbora za unapređenje i praćenje nastave. Time se izvještavanje o postupcima osiguravanja kvalitete svodilo na ograničen broj, iz godine u godinu uglavnom istih, tema unutar područja nadzora i periodičkog vrednovanja studijskih programa, osiguravanja kvalitete nastavnika, vrednovanje studentskog rada i ocjenjivanja studenata te resursa za učenje i potporu studentima. Time se razvoj i učinkovitost sustava osiguravanja kvalitete Fakulteta stalno zadržavao u pripreмноj fazi.

Osiguranje kvalitete znanstvenog, nastavnog i stručnog rada na Fakultetu u proteklom razdoblju temeljilo na sljedećim dokumentima:

- Statut Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2005.),
- Pravilnik o sustavu osiguranja kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (2013.),
- Pravilnik o preddiplomskim studijima (2006.),
- Pravilnik o poslijediplomskom sveučilišnom doktorskom studiju Prevenijska znanost i studij invaliditeta (2011.),
- Pravilnik o poslijediplomskom specijalističkom studiju rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji (2012.),
- Pravilnik o radu Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta (2010.),
- Pravilnik o radu Centra za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta (2007.),
- Pravilnik o radu Centra za cjeloživotno obrazovanje (2009.),
- Pravilnik o mjerilima i načinu raspodjele prihoda ostvarenih na tržištu od obavljanja vlastite djelatnosti (2008.),
- Pravilnik o izdavačkoj djelatnosti (2001.),
- Poslovnik o radu Fakultetskog vijeća (2001.),
- Poslovnik o radu Etičkog povjerenstva (2013.).

Uz to, od značaja je bio i cijeli niz odluka Fakultetskog vijeća. Primjerice: Odluka o općim uvjetima upisa na diplomatske studije, Odluka o prijavi i odjavi ispita, Odluka o nezadovoljstvu ocjenom i odbijanju ocjene, Odluka o izboru mentora za izradu diplomskog rada i sl.

Kultura kvalitete i izvrsnosti polako se gradi i postoje naznake da će njena važnost na Fakultetu rasti u narednom razdoblju. U tom smislu u protekloj akademskoj godini započeo je rad na izmjenama i dopunama Statuta, prijedlogu Pravilnika o dodatnim uvjetima u postupku izbora u zvanja i na odgovarajuća radna mjesta, a hitno je potrebno pristupiti izradi Pravilnika o diplomskim studijima. U ovoj akademskoj godini ta će nastojanja, zajedno s Planom rada Povjerenstva za upravljanje kvalitetom, zasigurno olakšati da se fenomenu osiguravanja kvaliteta svim razinama pristupa kao jednom od ključnih ciljeva.

j) Navedite tijela koja se kontinuirano bave područjem osiguravanja kvalitete. Procijenite njihov rad u proteklih pet godina.

Područjem osiguravanja kvalitete na Fakultetu bavi se uprava Fakulteta, odnosno Dekanski kolegij, Fakultetsko vijeće, stalna tijela Fakultetskog vijeća (Odbor za preddiplomsku i diplomsku nastavu i studentska pitanja², Odbor za izdavačku djelatnost, Odbor za Knjižnicu, Etičko povjerenstvo i Odbor za stegovnu odgovornost), povremene radne skupine Fakultetskog vijeća (primjerice Radna skupina za izradu prijedloga Pravilnika o dodatnim uvjetima u postupku izbora u zvanja i na odgovarajuća radna mjesta na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu) te Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom. Na razini poslijediplomskih programa Voditeljstvo doktorskog studija i Stručni kolegij specijalističkog studija kontinuirano se bave osiguravanjem kvalitete.

Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom imenovano je po prvi put 2007. godine te je do sada radilo uz vođenje više koordinatora. Povjerenstvo sada djeluje u skladu s Pravilnikom o sustavu osiguravanja kvalitete Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, koji je usvojen na 6. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 25. ožujka 2013. godine. Godišnje izvješće o svom radu i godišnji plan aktivnosti Povjerenstvo dostavlja redovito Fakultetskom vijeću. U prethodnom razdoblju glavnina aktivnosti Povjerenstva bila je usmjerena na područje kvalitete nastave (sudjelovanje u radu Odbora za praćenje i unapređivanje nastave, organizacija, provođenje i analiza studentskih anketa za procjenu nastavnika). Prepoznata je potreba da Povjerenstvo cjelovitije planira te intenzivnije prati, organizira i provodi aktivnosti na svim područjima unutarnjeg osiguravanja i unapređenja kvalitete (nastavna, znanstvena, istraživačka i stručna djelatnost, mobilnost i međunarodna suradnja, informacijski sustav, javnost djelovanja, administrativna djelatnost).

Upravo stoga, plan rada Povjerenstva za narednu godinu uključuje aktivnosti na svih 11 područja unutarnjeg osiguravanja i unapređenja kvalitete s ciljem pomicanja učinkovitosti sustava osiguranja kvalitete iz početne prema naprednijim fazama razvoja. Planiraju se nove aktivnosti poput izrade Priručnika za osiguranje kvalitete ERF-a, davanje mišljenja o prijedlozima za reviziju studijskih programa, analize postignuća studenata na preddiplomskom i diplomskom studiju, provođenje postupka samovrednovanja nastavnog rada, analize dostupnost informatičke opreme studentima te opremljenosti predavaonica informatičkom opremom, analize vremenske dostupnosti studentskih referada studentima, praćenje poboljšanja informacijskog sustava ustanove (uz predlaganje poboljšanja) te praćenje dostupnosti informacija na mrežnoj stranici Fakulteta (posebno u odnosu na studijske programe i dokumente kojima se regulira rad Fakulteta). Sve navedeno, uz dosadašnje i kontinuirane poslove Povjerenstva, pridonijeti će većoj usklađenosti djelovanja Fakulteta sa Standardima i smjernicama za osiguranje kvalitete u europskom prostoru visokog obrazovanja.

k) Navedite i ukratko obrazložite glavne strateške ciljeve koje uprava visokog učilišta nastoji ostvariti u svom mandatu i moguće poteškoće na koje nailazi prilikom njihova ostvarivanja (odnosi se na studijske programe, politiku zapošljavanja, međunarodnu dimenziju, znanstvenu djelatnost, brigu o studentima, osiguranje kvalitete, poslovanje i slično).

Strateškim planom razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje od 2014. do 2018. godine, donesenim na 3. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća održanoj 23.

² Prema Pravilniku o preddiplomskom studiju (2006.) ovaj odbor naziva se Odbor za praćenje i unapređivanje nastave.

12. 2013. godine (Prilog 1.1.) definirana su područja na kojima se Fakultet planira razvijati u narednom petogodišnjem razdoblju. Ta područja su: međunarodna prepoznatljivost, nastavni proces, znanstveno-istraživački rad i profesionalni utjecaj na okruženje. Unutar tih razvojnih područja postavljeno je sedam strateških ciljeva. Za svako područje, svaki strateški cilj napravljena je SWOT analiza te su prepoznate snage i slabosti institucije, odnosno mogućnosti i zapreke iz okruženja. To je bila podloga za definiranje strategija za postizanje svakog pojedinog strateškog cilja. Strategije su definirane prema istraženim snagama unutar institucije te prilikama iz okruženja, kojima je moguće utjecati na slabosti institucije ili zapreke iz okruženja. Svaka strategija potom je operacionalizirana kroz aktivnost, ishod aktivnosti, naziv mjere koja će biti primijenjena i način na koji će biti mjereni ishodi aktivnosti te njihovi nositelj(i). U vremenu od 1. listopada 2013. godine, od kada teče mandat uprave Fakulteta, teku i pripreme za samoanalizu u sklopu reakreditacijskog postupka. Upravljanje i funkcioniranje Fakulteta usmjerava se na temelju Programa dekana za razdoblje 2013/14. i 2014/15. akademske godine. U tom smislu jedan od primarnih ciljeva Programa dekana je pripremanje i usvajanje Strateškog plana razvoja Fakulteta pa je sukladno tome u protekla tri mjeseca priveden kraju rad na tom strateškom dokumentu. U tijeku je izrada Akcijskog plana za razdoblje 2014.- 2016. godine, kojom će se u potpunosti operacionalizirati strateški ciljevi Fakulteta, čije prihvaćanje od strane Fakultetskog vijeća se očekuje najkasnije u veljači 2014. godine.

Kao odgovor na ovo pitanje u samoanalizi, glavni ciljevi uprave Fakulteta i poteškoće u njihovom ostvarenju predstavljeni su prema Programu dekana:

Studijski programi i briga o studentima

U ovom se području planira nastavak rada na usvajanju kurikuluma usmjerenog na kompetencije i ishode učenja te njihovo usklađivanje s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom; uspostavljanju formalnih mehanizama reguliranja i praćenja kvalitete studijskih programa te sustavnom promicanje međunarodne/europske dimenzije obrazovanja kroz umrežavanje srodnih fakulteta/studijskih programa na regionalnoj i/ili široj Europskoj razini sa svrhom usporedbe i povećanja prepoznatljivosti. U odnosu na brigu za studente planira se kreiranje informacijskog paketa za studente na engleskom jeziku te povećanje broja predmeta koji se izvode na engleskom jeziku (svake akademske godine jedan novi kolegij na jednom od programa), kao i unapređenje sustava podrške studentima. Očekivane poteškoće vezane su uz usvajanje kompetencije nastavnog osoblja za izgradnju kurikuluma utemeljenog na ishodima učenja.

Politika zapošljavanja

Politika zapošljavanja gotovo u potpunosti je određena trenutnom politikom Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta i izrazito restriktivna. Zbog izraženih potreba, koje proizlaze iz zahtjeva studijskih programa i povećanog opsega posla u nenastavnim aspektima poslovanja, u protekle dvije godine Fakultet je započeo zapošljavanje novih suradnika iz vlastitih sredstava. U ovoj akademskoj godini na taj način se ostvaruje zapošljavanje na tri nastavna radna mjesta (docenti) i jednom nenastavnom. U akademskoj 2012/13. godini na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u stalnom radnom odnosu zaposlena su 54 djelatnika u znanstveno-nastavnim (47) i suradničkim (7) zvanjima, od čega 23 u zvanju redovitog profesora. U izvođenju nastave sudjeluje i 17 znanstvenih novaka, od koji 10 (koji su već doktorirali) u suradničkom zvanju viši asistent. Značajan broj vanjskih suradnika sudjelovao je u izvođenju od 20 do 25% nastave. Jedina mogućnost zapošljavanja na nova znanstveno-nastavna (i druga) radna mjesta temelji se na smanjivanju udjela vanjske suradnje u nastavi. U tom smislu Fakultet je tijekom ove akademske godine započeo postupak osiguravanja jednog novog znanstveno-nastavnog radnog mjesta.

Međunarodna suradnja

U svrhu unapređivanja kvalitete međunarodne suradnje u narednom razdoblju planira se osmišljavanje mehanizama za poticanje: prijavljivanja i uključivanja u međunarodne projekte; umrežavanje srodnih

fakulteta (naglasak na regionalnoj suradnji gdje je Fakultet prepoznat kao vodeća institucija); znanstveno-nastavnog osoblja za korištenje različitih vidova mobilnosti i usavršavanja u inozemstvu, posebice postdoktorskih studija; studenata na uključivanje u programe koje koordinira nacionalna Agencija za mobilnost i programe EU te sustavnom analizom njihovih iskustava unapređivati postojeće studijske programe. Moguće poteškoće vezane su uz nisku motivaciju znanstveno-nastavnog osoblja u onom dijelu koji se odnosi na mobilnost i relativno skromno iskustvo sudjelovanja u međunarodnim projektima.

Znanstveno-istraživački rad

U funkciji osnaživanja kvalitete znanstveno-istraživačkog rada na Fakultetu u narednom dvogodišnjem razdoblju planira se postavljanje jasnih ciljeva u odnosu na: znanstveno-istraživački rada općenito, podršku razvoju mladih znanstvenika, posebice postdoktoranada, politiku poticanja znanstvene izvrsnosti, razvoj poslijediplomskih doktorskih i specijalističkih studija, razvoj znanstvenih časopisa kojima je Fakultet izdavač; organiziranje manjih međunarodnih znanstvenih skupova svake dvije do tri godine u svrhu povećanja međunarodne prepoznatljivosti Fakulteta; poticanje prijavljivanja međunarodnih projekata; poticanje novih načina formiranja istraživačkih timova kroz umrežavanje nastavnika različitih znanstvenih polja/ grana unutar Fakulteta. Poteškoće se očekuju kroz vanjske restriktivne mehanizme u području znanosti te usuglašavanje raznolikih kriterija različitih odsjeka/ studijskih programa oko zajedničkog razumijevanja standarda izvrsnosti u znanstveno-nastavnom radu.

Osiguranje kvalitete

Izgradnja cjelovitog sustava za unutrašnje osiguravanje kvalitete, kroz definiranje politike kvalitete, područja i indikatore kvalitete te procedure za praćenje (samovrednovanje) i unapređenje kvalitete. Zbog dugogodišnjeg zanemarivanja kulture kvalitete očekuju se poteškoće te će na ovom području biti potreban intenzivan rad. Započeo je imenovanjem novog Povjerenstva za upravljanje kvalitetom i donošenjem plana rada za akademsku 2013/2014. godinu.

Poslovanje

Na razini svakodnevnog funkcioniranja Fakulteta naponi će biti usmjereni prema: osiguravanju jasne i pravovremene razmjene informacija elektronskim putem, stavljajući u funkciju *share-portal* te izgrađujući komunikacijske putove od uprave prema djelatnicima i obrnuto kroz izravnu komunikaciju, Dekanski i Prošireni dekanski kolegij te odgovarajuća povjerenstva; većoj učinkovitosti Fakultetskog vijeća kroz prethodnu pripremu materijala i sjednica, značajno skraćivanje procesa izrade zapisnika te uvođenja mogućnosti davanja povratne informacije članova FV-a Dekanskom kolegiju o kvaliteti i učinkovitosti sjednice; formalizirane procedure godišnjeg planiranja rada djelatnika i ustrojbenih jedinica Fakulteta u funkciji postavljanja standarda budućeg vrednovanja postignuća (na kraju godine); povećanja prepoznatljivosti Fakulteta, za početak kroz informativniju web stranicu.

1) Iznosite svoje mišljenje o glavnim prednostima i manama programskih, kadrovskih i materijalnih potencijala Vašega visokog učilišta.

Postupak samoanalize iskorišten je da se ključne prednosti i nedostaci vezani uz nastavni, znanstveni i stručni rad te kadrovske i financijske potencijale Fakulteta rasprave unutar studijskih programa. U tabličnom prikazu 1.1. predstavljene su one prednosti i nedostaci oko kojih su nastavnici svih studijskih programa suglasni pa se mogu smatrati zajedničkim obilježjima cijelog Fakulteta, dok su posebnost pojedinih programa ostavljene za daljnju raspravu unutar programa.

Tablični prikaz 1.1. Prednosti i nedostaci nastavnog, znanstvenog i stručnog rada te kadrovskih i materijalnih potencijala

NASTAVNI RAD	
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresirani i visoko motivirani studenti; optimalan broj studenata za različite oblike nastavnog rada; uključenost studenta u manje projekte; podrška studentima s invaliditetom. • Nastavnici kompetentni za povezivanje teorije, znanosti i prakse te suvremeni pedagoški pristup (interaktivnu nastavu, aktivno učenje, e-učenje). • Jedinstveni sadržaji i teme kojih nema na drugim visokim učilištima. • Različiti vidovi uključenosti praktičara (vježbe, praksa, gosti predavači) i znanstvenika (znanstvena, međunarodna, interdisciplinarna perspektiva) u nastavni proces.
Nedostaci	<ul style="list-style-type: none"> • Neujednačeno opterećenje nastavnika. • Nedostatak nastavnih tekstova, posebice sveučilišnih udžbenika u svim studijskim programima. • Potrebna revizija ECTS bodova radi usklađivanja stvarnog opterećenja studenata. • Teškoće organiziranja vježbi u kliničkim uvjetima (slabo plaćeni mentori; omjer broja studenata i mentora). • Nepotrebna preklapanja sadržaja među pojedinim predmetima unutar, ali i između programa. • Nedostatno i nesustavno evidentiranje svih obveza iz nastave.
ZNAJSTVENI RAD	
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Zainteresirani, kompetentni istraživači; kompetentni mladi istraživači; zainteresirani studenti. • Veći broj provedenih primijenjenih projekata s ostvarenom izravnom koristi za praksu. • Suradnja sa znanstvenicima drugih sastavnica, međunarodna suradnja; doprinos doktorskog studija međunarodnoj prepoznatljivosti.
Nedostaci	<ul style="list-style-type: none"> • Niska i neujednačena znanstvena produktivnost i međunarodna prepoznatljivost djelatnika Fakulteta. • Nedovoljno koordinirana znanstvena djelatnost na razini Fakulteta; nepostojanje strateškog pristupa za prijavljivanje projekata. • Nedovoljna opremljenost (laboratorija); nedovoljna ulaganja u znanstvenu metodologiju; slaba potpora (financijska, administrativna, tehnička).
STRUČNI RAD	
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost stručnog/ kliničkog rada u Centru za rehabilitaciju. • Dobra suradnja s institucijama s različitim nadležnostima; sastavnicama Sveučilišta; nevladinim udrugama; lokalnom zajednicom. • Stručni projekti, edukacije, publikacije (prijevodi, testovi, knjige).
Nedostaci	<ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno iskorišteni potencijali Centra za rehabilitaciju i Centra za cjeloživotno obrazovanje. • Nejasni kriteriji vrednovanja stručnog rada (premalo stručnih suradnika; preopterećenost djelatnika drugim obvezama; demotivirajuća financijska nagrada). • Problem statusa i održive djelatnosti Centra za rehabilitaciju.
KADROVI	
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Znanstveno nastavno osoblje zadovoljava brojem i kvalitetom te usmjerenošću na usavršavanje i napredovanje. • Prilagodljiv kolektiv, kolegijalni odnosi.

Nedostaci	<ul style="list-style-type: none"> • Neizvjesnost znanstveno-nastavnih radnih mjesta za sadašnje asistente i znanstvene novake. • Neadekvatna obrazovna struktura administrativnog i tehničkog osoblja; manjak administrativnog osoblja; nedovoljne kompetencije za administriranje međunarodnih projekata.
FINANCIJE	
Prednosti	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilno, štedljivo poslovanje. • Mogućnosti za ostvarivanje vlastitih prihoda. • Financijska podrška Fakulteta u stručnom/znanstvenom usavršavanju.
Nedostaci	<ul style="list-style-type: none"> • Ograničen broj izvora financiranja. • Pravila za upravljanju financijskim sredstvima i teškoće oko dugoročnog planiranja. • Nerazmjer između doprinosa iz projekata u zajednička sredstva Fakulteta i administrativno-tehničke podrške koja se za to osigurava.

m) Ako ste već prošli neki oblik vanjskog vrednovanja, komentirajte preporuke i poboljšanja koja ste dosad proveli.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa provelo je postupak vrednovanja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2004. godine, nakon čega je na temelju ishoda vrednovanja Nacionalno vijeće za visoku naobrazbu predložilo Ministarstvu da Fakultetu izda **vjerodostojnicu**. Za potrebe tog oblika vrednovanja Fakultet je načinio samoanalizusvog rada za razdoblje 1999. do 2002. godine. Kritične točke na koje je ukazano u *Izvešću o vrednovanju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu*, odnosile su se na:

- nedostatak i neprimjerenost prostora za nastavni i znanstveno-istraživački rad,
- raznoliko, neujednačeno opterećenje znanstveno-nastavnog osoblja nastavom,
- nepostojanje ALUMNI organizacije na Fakultetu,
- vanjsku suradnju kojom je bilo pokriveno 26% nastavnog programa diplomskog studija,
- neaktivnost studenata nižih godina u nastavi,
- teškoće u organizaciji vježbi i praktične nastave,
- nepostojanje sustava vrednovanja nastave i nastavnika od strane studenata,
- slabu pokrivenost predmeta nastavnom literaturom, odnosno sveučilišnim udžbenicima (samo 28% predmeta pokriveno nastavnom literaturom čiji su autori nastavnici Fakulteta),
- neprilagođenost ispitnih rokova studentima,
- nedovoljnu prisutnost Fakulteta u javnosti.

Ključne primjedbe odnosile su se na prostorne uvjete, kvalitetu nastave i nedovoljnu prisutnost Fakulteta u javnosti. Zaključci i preporuke odnosili su se primarno na rješavanje prostornih uvjeta Fakulteta i boljeinformiranje javnosti o značaju njegovih djelatnosti. Fakultetsko vijeće je razmatralo i prihvatilo *Izvešće o vrednovanju*. Tijekom vremena došlo je do značajnog poboljšanja prostornih uvjeta Fakulteta, kako zalaganjem samog Fakulteta, tako i zalaganjem Sveučilišta i Ministarstva. Neki od navedenih problema razriješeni su prelaskom na novi sustav preddiplomskog i diplomskog studija prema Bolonjskom modelu (primjerice, ispitni rokovi, vrednovanje nastave i nastavnika od strane studenata, neaktivnost studenata nižih godina). Jedan dio slabosti iz tog razdoblja i dalje je prisutan, a odnosi se primarno na slabu pokrivenost predmeta sveučilišnim udžbenicima, značajan udio vanjske suradnje u svim studijskim programima (koji je dijelom uvjetovan interdisciplinarnom utemeljenošću)

te neujednačenu opterećenost znanstveno-nastavnog osoblja nastavom. Mrežna stranica Fakulteta s vremenom je postala puno sadržajnije i kvalitetnije, a u tijeku je izrada nove stranice.

n) Ako postoji, navedite inozemno visoko učilište s kojim biste se usporedili i objasnite na temelju kojih kriterija.

Kao cjelina ili u odnosu na pojedine studijske programe Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet ne može se usporediti s niti jednim drugim visokim učilištem u Republici Hrvatskoj. Sličnu tradiciju povezivanja studijskih programa nalazimo u regiji pa je usporedba prema studijskim programima i znanstvenim poljima moguća s fakultetima sličnih imena na sveučilištima u Beogradu (Srbija), Ljubljani (Slovenija) i Tuzli (Bosna i Hercegovina).

Tablični prikaz 1.2. Visoka učilišta iz regije s kojima je Fakultet usporediv

Naziv fakulteta	Usporedivi studijski programi
Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju (University of Belgrade, Faculty of Special Education and Rehabilitation) http://www.fasper.bg.ac.rs/index.html	<ol style="list-style-type: none"> 1. Logopedija 2. Specijalna edukacija i rehabilitacija osoba sa motoričkim poremećajima 3. Specijalna edukacija i rehabilitacija gluvih i nagluvih osoba 4. Specijalna edukacija i rehabilitacija osoba sa teškoćama u mentalnom razvoju 5. Specijalna edukacija i rehabilitacija osoba sa oštećenjem vida 6. Prevencija i tretman poremećaja ponašanja
Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta (University of Ljubljana, Faculty of Education) http://www.pef.uni-lj.si/149.html	<ol style="list-style-type: none"> 1. Socijalna pedagogika 2. Specijalna in rehabilitacijska pedagogika 3. Logopedija in surdopedagogika 4. Tiflopedagogika in pedagogika specifičnih učnih težav
Univerzitet u Tuzli, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet (University of Tuzla, Faculty of Special Education and Rehabilitation) http://www.erf.untz.ba/	<ol style="list-style-type: none"> 1. Logopedija i surdoaudiologija 2. Edukacija i rehabilitacija 3. Poremećaji u ponašanju

Međutim, kad se studijski programi stave u prvi plan mogućnosti usporedbe značajno rastu.

Studijski programi rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije

Studijski programi rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije po svojoj kompleksnosti djelomično su usporedivi s brojnim sveučilištima, međutim usporedivost je najveća sa slijedećim sveučilištima: University of Jyväskylä, Faculty of Education (<https://www.jyu.fi/>), University of Edinburgh, Moray House School of Education. <http://www.ed.ac.uk/>, University of Oslo, Faculty of Educational Sciences, Department of Special Needs Education (<http://www.uv.uio.no/>), s obzirom na strukturu studija, teme i sadržaj predmeta u smislu utemeljenosti na bio-psiho-socijalnom modelu u edukaciji i rehabilitaciji, te uz to povezanih područja ostvarivanja ljudskih prava, socijalnih politika, odnosno socijalne inkluzije. Osim po navedenim elementima, sličnost je vidljiva i na razini strukture programa, satnice, ishoda

učenja te kompetencija. Podudarnost je značajna i s nekim američkim programima, npr. na Sveučilištu u Bayh College of Education, Indiana State University (<http://www.coe.indstate.edu>) te School of Education, Department of Special Education, University of Kansas (<http://www.specialedu.soe.ku.edu/>).

Studijski programi logopedije

Studiji logopedije na ERF-u ustrojani su prema smjernicama IALP-a i CPLOL-a, prema kojima su ustrojani gotovo svi studiji logopedije u Europi pa je stoga moguć relativno visoko stupanj njihove usporedivosti. Studij Logopedije na ERF-u je po sadržaju, naslovima i broju predmeta, te strukturi u smislu zastupljenosti biomedicinskih, jezičnih i bihevioralnih znanosti unutar studija usporediv sa studijima logopedije na Sveučilištu u Helsinkiju (University of Helsinki (<http://www.helsinki.fi/speechsciences/>) i Institute of Behavioural Sciences, Speech Sciences (<http://www.helsinki.fi/speechsciences/studying/logopedics.htm>) s kojim je sličnost, osim po navedenim kriterijima vidljiva i na razini satnice i broja ECTS bodova te ishoda učenja i kompetencija. Sličnost je značajna i s američkim programom na Sveučilištu u Iowi (The University of Iowa, Department of Communication Sciences and Disorders) (<http://clas.uiowa.edu/comsci/undergraduate-program>; <http://clas.uiowa.edu/comsci/graduate-program>).

Studijski programi socijalne pedagogije

Studijski program socijalne pedagogije u Hrvatskoj je u odnosu na inozemne programe specifičan, a tu specifičnost moguće je promatrati iz dvije perspektive. Prva perspektiva odnosi se na strukturu studija koji je u Hrvatskoj organiziran kao sveučilišni studij i na preddiplomskoj i na diplomskoj razini. U inozemstvu prevladavaju različite kombinacije studija socijalne pedagogije uglavnom karakteristične za europsko podneblje: od više škole do sveučilišta, pri čemu se u pravilu radi ili o preddiplomskom (BA) studiju (primjerice, The George Williams YMCA College in London; www.ymca.ac.uk) ili samo o diplomskom (MA) studiju namijenjenom širem spektru preddiplomanata u području društvenih znanosti kao vrsta specijalizacije (primjerice, University in London, Institute of Education, MA in Social Pedagogy: Workin with Children and Families; <http://www.ioe.ac.uk/index.html>, te Fakultät für Sozial- und Verhaltenswissenschaften. M.A. Erziehungswissenschaft - Sozialpädagogik / Sozialmanagement; <http://www.ioe.ac.uk/index.html>). Druga moguća perspektiva usporedbe je sadržajna. Specifičnost socijalne pedagogije u Hrvatskoj leži u njezinoj sveobuhvatnosti prilikom izučavanja problema u ponašanju, ne samo integrirajući različite znanstvene discipline, već i u odnosu na dobne skupine. U inozemstvu se socijalna pedagogije prije svega usmjerava na djecu i mlade u riziku, te njihove obitelji u društvenom kontekstu, što je karakteristično za ranije prikazane europske programe. U Hrvatskoj, studij socijalne pedagogije značajan naglasak stavlja na izučavanje delinkventnog i kriminalnog ponašanja mladih i odraslih osoba, što se u inozemstvu uglavnom studira kroz studije kriminologije postavljene zasebno ili integrirane u studije društvenih znanosti, sociologije i/ili pravnih znanosti. Aspekt kriminološke grupe predmeta na studiju socijalne pedagogije u Hrvatskoj moguće je usporediti s Bar-Ilan University (Israel), Faculty of Social Sciences, Department of Criminology (<http://criminology.biu.ac.il/en>) koji nudi obrazovanje na sve tri razine (preddiplomska, diplomatska i doktorska razina studija), te Department of Sociology and Criminology, PennState University (<http://sociology.la.psu.edu/>), te mnogim drugim studijima u Europi, SAD-u i Kanadi.

o) Navedite kada ste i na koji način reagirali na donošenje odluka od javnog interesa i/ili sudjelovali u njihovu donošenju.

Nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta aktivno su uključeni u osmišljavanje politika javnog, odnosno društvenog interesa na svim razinama, od međunarodne i nacionalne razine pa do lokalne razine. Značajno je i sudjelovanje u izradi dokumenata Sveučilišta u Zagrebu. Aktivni doprinos nastavnika Fakulteta očitujese kroz sudjelovanje u brojnim radnim skupinama za izradu pravnih dokumenata (zakona i pravilnika), savjetodavnim tijelima i nacionalnim odborima/povjerenstvima, radnim skupinama za izradu nacionalnih strategija i akcijskih planova i slično. Ovako snažna i intenzivna uključenost znanstveno-nastavnih djelatnika Fakulteta u aktivnosti čiji su nositelji prije svega Vlada Republike Hrvatske i različita resorna ministarstva govori u prilog prepoznatoj stručnosti i doprinosu koji ova visokoškolska ustanova može pružiti široj društvenoj zajednici povezujući uspješno znanstveno-teorijski i stručni rad u edukacijsko-rehabilitacijskom, logopedijskom i socijalno-pedagoškom području. Znanstveno-nastavno osoblje pojedinih studijskih programa uključeno je u iste tipove javnog odlučivanja, iako postoji razlika u širini i intenzitetu sudjelovanja.

Međunarodna razina

Članstvo u međunarodnom tijelu za izradu internacionalnih standarda u određenom stručnom području (primjerice ovisnosti).

Nacionalna razina

Članstvo u savjetodavnim tijelima, povjerenstva i odbori od nacionalnog značenja; članstvo u radnim skupinama za izradu zakona, pravilnika i drugih propisa; sudjelovanje u radnim skupinama za izradu nacionalnih strategija, akcijskih planova; sudjelovanje u radnim skupinama za provedbu nacionalnih mjera.

Lokalna razina

Članstvo u savjetodavnim tijelima lokalnih zajednica; članstvo u radnim grupama za izradu strategija lokalnih zajednica.

Sveučilišna razina

Sudjelovanje u radnim skupinama za izradu sveučilišnih dokumenata/politika.

Primjerice (Tablični prikaz 1.3.), nastavnici Fakulteta sudjelovali su proteklom petogodišnjem razdoblju u procesu osmišljavanja, predlaganja i donošenja većeg broja zakona i strategija u Republici Hrvatskoj.

Tablični prikaz 1.3. Sudjelovanje djelatnika Fakulteta u donošenju odluka od javnog interesa

Zakoni	Strategije
<ul style="list-style-type: none"> • Kazneni zakon; • Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje; • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima za mladež; • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o probaciji; • Zakon o volonterstvu; • Zakon o socijalno pedagoškoj djelatnosti; • Zakon o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti; • Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalna strategija prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih od 2009-2012 godine • Nacrta nacionalne strategije suzbijanja zlouporabe droga 2012 – 2017. • Strategije razvoja podrške studentima • Nacionalna strategija odgoja, obrazovanja, znanosti i tehnologije • Strategije urbane sigurnosti Grada Zagreba 2014-2017.

<p>obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakon o inkluzivnom dodatku; • Zakon o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj; • Zakon o socijalnoj skrbi.	
--	--

p) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Zadovoljstvo postojećim stanjem upravljanja i osiguravanja kvalitete prepoznatljivo je na mnogim područjima. Zajedničko zadovoljstvo svih djelatnika Fakulteta povezano je s kvalitetom prostornih uvjeta, dok su razlike u zadovoljstvu iskazane u odnosu na pojedine djelatnosti Fakulteta.

Znanstveno-nastavni djelatnici zadovoljni su mogućnostima kvalitetnog rada sa studentima i održavanja različitih vidova nastave, potencijalima u znanosti koje Fakultet pruža, obavljenim znanstveno-istraživačkim radom koji je imao neposrednu korist za znanstveno područje, polje i granu, ali i praksu, te činjenicom da se na Fakultetu izdaju tri znanstvena časopisa, odnosno dobrim potencijalima za stručni rad. Navode kako razina zadovoljstva postojećim stanjem uvelike ovisi o radu rukovodstva. Pritom u odnosu na stanje u posljednjih 5 godina iskazuju manje ili veće nezadovoljstvo načinima rukovođenja te procjenjuju da je došlo do zastoja u razvoju Fakulteta, nerješavanja ključnih problema što se odražavalo na kvalitetu unutar institucijske klime.

Djelatnici koji su u proteklom petogodišnjem razdoblju bili na čelnim pozicijama na Fakultetu svoje zadovoljstvo vezuju, s jedne strane uz poticanje i uspostavljanje novih programa, aktivnosti i organizacijskih promjena na Fakultetu (primjerice, novi poslijediplomski specijalistički studij, organiziranje diplomskog studija po Bolonjskom modelu, novi pravilnici značajni za bolje funkcioniranje Fakulteta, pokretanje izrade nove web stranice Fakulteta, osnivanje Centra za cjeloživotno učenje, pokretanje procesa izrade strateškog dokumenta, i sl.), a s druge strane uz unapređivanje postojećih programa i organizacijskih aspekata pojedinih djelatnosti Fakulteta (primjerice, revidiranje studijskih programa svih razina, bolje predstavljanje Fakulteta na Smotri Sveučilišta kroz snimanje filma o Fakultetu, optimalizacija iskoristivosti ISVU sustava, poboljšavanje organizacije izvedbe nastave, povećanje međunarodne suradnje Fakulteta, bolja raspodjela poslova administrativnog osoblja u dijelu organizacije poslijediplomskih studija i međunarodne suradnje, i sl.).

Voditelji stručnih i administrativno-tehničkih službi iskazuju razmjerno veće zadovoljstvo stanjem i radom u svojim službama nego stanjem Fakulteta kao cjeline. Zadovoljstvo je vezano uz kvalitetu radnog prostora, uvođenje novih radnih procesa, informatičkih programa i informatičke podrške. Pravovremeno obavljanje poslova unatoč povećanog opsega posla i unatoč nedovoljnom broju djelatnika također pridonosi procjeni zadovoljstva. Dobrim se procjenjuje i kombinacija iskustva dugogodišnjih djelatnika i informatičke kompetencije novih, mlađih djelatnika.

Prostor za poboljšanja upravljanja Fakultetom i osiguravanja kvalitete nalazi se u područjima:

Politike kvalitete

Strateški dokument Sveučilišta i Fakulteta te dosadašnja nastojanja u području osiguranja kvalitete mogu poslužiti kao podloga za izgradnju politike kvalitete kao prihvaćenog ishodišta za promicanje izvrsnosti u smislukrajnjeg cilja u razvoja svih djelatnosti Fakulteta. U tom pogledu neophodno je

pojačati i proširiti prostor rada Povjerenstva za kvalitetu te usmjeriti druga tijela i odbore Fakulteta na djelovanje u skladu s politikom kvalitete, posebice kroz unapređivanje postojećih (Poslovnik o radu Fakultetskog vijeća), dovršavanje započelih (Statut, Pravilnik o preddiplomskom i diplomskom studiju) te donošenje novih dokumenata kako bi se dogovorenim standardima u potpunosti pokrile sve djelatnosti i nadležnosti Fakulteta.

Kadrovske politike u funkciji razvoja Fakulteta

Postojeće, restriktivne i nejasne, politike razvoja i financiranja visokoškolske i znanstvene djelatnosti značajno otežavaju bilo kakvo razvojno planiranje. S druge strane smjena generacija, sustav napredovanja, značajan broj mladih znanstvenika (čiji je razvoj vezan uz Fakulteta, s neizvjesnim radnim statusom), razvoj i širenje na nova znanstvena, nastavna i stručna područja, kao i sve zahtjevniji standardi u procesu administrativno-tehničke podrške znanstvenom i nastavnom radu, traže da se hitno pristupi planiranju kadrovske politike kao podloge razvoju Fakulteta u svim njegovim djelatnostima. Polazeći od organizacijskih vrijednosti (profesionalna etičnost, odgovornost, uvažavanje, timski rad, izvrsnost), strateških ciljeva te standarda izvrsnosti izazov će biti mudro i odgovorno balansirati između razvojnih potreba, planova i financijskih mogućnosti Fakulteta i realnih okvira postavljenih u okviru Sveučilišta i državne politike.

Strateškog upravljanja Fakultetom

Statut, Strateški plan razvoja i Akcijski plan Fakulteta, kao i brojni drugi dokumenti stvaraju okvir za prakticiranje strateškog upravljanja Fakultetom. Unutar tih okvira poboljšanja su potrebna i tražena, osobito u odnosu na uspostavljanje djelotvornijeg organizacijskog povezivanja ustrojbenih jedinica i službi te definiranje individualnih i organizacijskih odgovornosti (posvećujući osobitu pažnju povezivanju znanstveno-nastavnih i administrativno-tehničkih službi), te uspostavljanje mehanizama ravnomjernije opterećenosti radnim zadacima temeljem standarda za djelatnosti koje Fakultet provodi.

Povećanja razine prepoznatljivosti Fakulteta

Nezadovoljstvo omjerom doprinosa koji djelatnici Fakulteta svojim ukupnim profesionalnim djelovanjem ulažu ukorist šire zajednice i prepoznatljivosti Fakulteta u istoj toj široj zajednici, dugogodišnja je i nerazriješena frustracija. Stoga su poboljšanja na planu veće (nacionalne i internacionalne) prepoznatljivosti Fakulteta nužna kroz dovršavanje izradenove mrežne stranice Fakulteta, osmišljavanje programa promocije Fakulteta, značajnija ulaganja u izdavačku djelatnost kojom se promovira znanstvena i stručna djelatnost Fakulteta te poticanje procesa umrežavanja srodnih fakulteta/ studijskih programa u široj regiji.

Tablica 1.1. Interno osiguravanje kvalitete za ak.god. 2011/2012., 2012/13.

Vrsta aktivnosti	Nositelj aktivnosti (naziv tijela ili imena osoba)	Učestalost aktivnosti (broj sastanaka ili akcija godišnje)	Broj izvješća koja su proizašla iz pojedine aktivnosti u posljednjih 5 godina	Praktični rezultati aktivnosti (opisno u samoanalizi)
	Dekanski kolegij	Predavanje prorektorice o ishodima učenja	0	
Tematske sjednice o kvaliteti nastave	Prodekanica za nastavu	Dva sastanka s dva studijska programa u 2012/2013 (ishodi učenja na razini programa i predmeta, poravnavanje na razini predmeta – ishodi učenja, metode poučavanja, ECT bodovi)	0	Priprema za reviziju studijskih programa
Rad odbora (povjerenstva) za praćenje kvalitete nastave	Odbor za praćenje i unapređenje nastave	2	2 (dio godišnjeg izvješća Fakulteta)	Priprema za reviziju studijskih programa
Studentska anketa (provođenje, obrada, informiranje studenata, očitovanja nastavnika)	Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom Prodekan za nastavu Studentska referada	2 anketiranja Zimski/ljetni semestar 2011/12 – procjena nastavnika po obrazcu V4(papir-olovka) Anketa procjena studijskih preddiplomskih i diplomskih programa-kontinuirano ( ) Studentska anketa za procjenu nastavnika kroz ISVU sustav zimski/ljetni semestar (10) Osigurani različiti izvori informiranja koji se redovito ažuriraju (oglasna ploča, web stranica Fakulteta) kontinuirano	3 (dio godišnjeg izvješća Fakulteta razdoblje 2011-2013)	Rezultati studentskih anketa temelj za reviziju studijskih programa, nagrada najuspješnijim nastavnicima prema kriteriju najviše prosječne ocjene (olovka/papir-2011/12)
SWOT analiza na razini visokog učilišta				

Praćenje pokazatelja kvalitete na visokom učilištu*	Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom, Dekanski kolegij, FV	Analiza statističkih pokazatelja studentskih anketa po pojedinim područjima (procjena nastavnika, programa) Postupak unutarnje prosudbe (2011,2012) Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom održalo je 14 sjednica	3 (dio godišnjeg izvješća Fakulteta razdoblje 2011-2013)	Pravilnik za upravljanje kvalitetom ERF-a Strategija Fakulteta
	Dekanski kolegij	Provedeno istraživanje 2012/13 Bolonjski proces na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu (Centar za edukaciju i društvena istraživanja, Zagreb)	1	Definiranje prednosti i izazova u implementacija Bolonjskog procesa
Ostali oblici evaluacije	Prodekan za nastavu	3 fokusne grupe s predstavnicima studenata svih studijskih programa	1	Priprema za reviziju studijskih programa Kvaliteta nastave

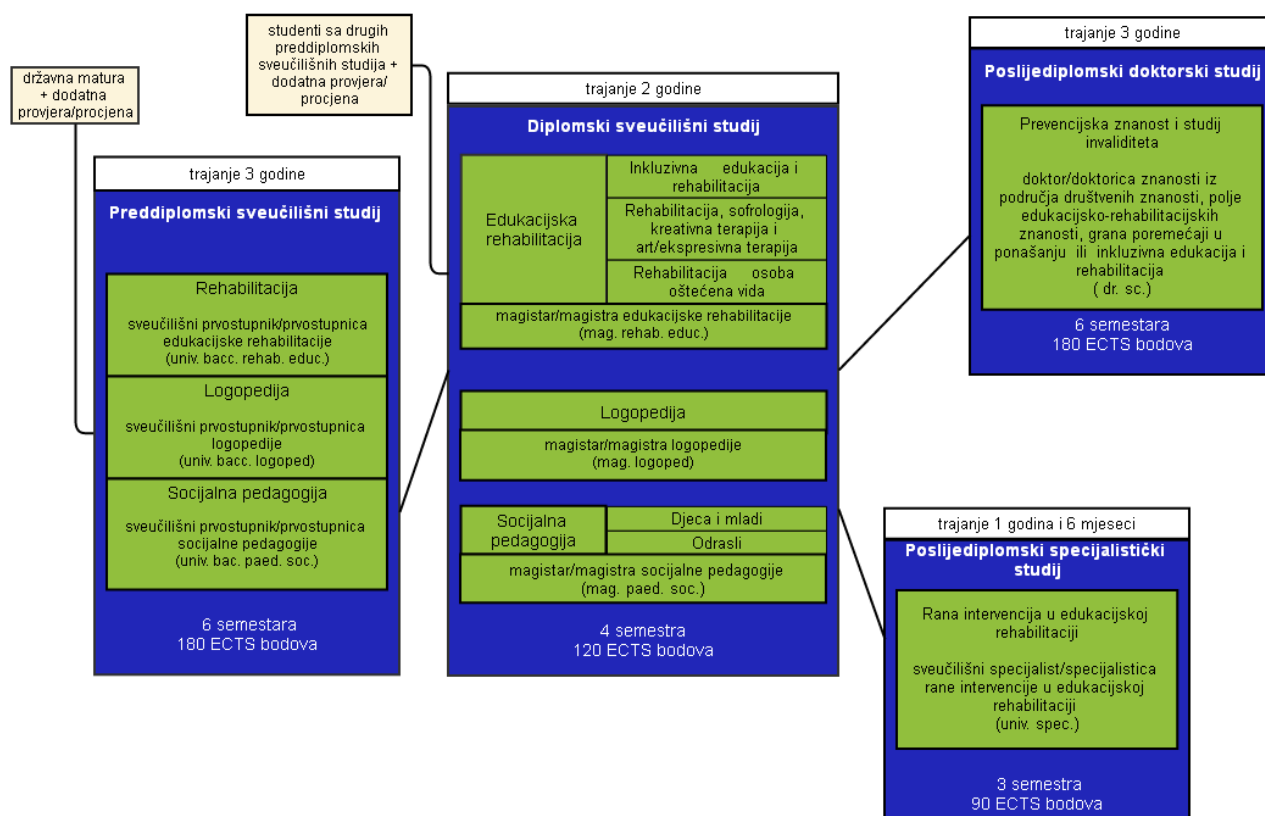
* Pravilnik o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (Narodne novine, broj 24/10) i Pravilnik o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010)

2. Studijski programi

- a) Prikažite dijagram konfiguracije svih studijskih programa po vertikali (preddiplomski, diplomski, integrirani i poslijediplomski) s njihovom mogućom podjelom na smjerove. Izvodite li stručne studije, prikažite i njihovu konfiguraciju. Obrazložite funkcionalne razloge za takvu konfiguraciju, posebno sa stajališta ostvarivanja optimalnih obrazovnih učinaka (mogućnost zapošljavanja, nastavak studija, mobilnost) uz predviđene upisne kvote. Navedite koji su studijski programi dislocirani i komentirajte njihovu opravdanost.

Preddiplomski, diplomski i poslijediplomski studiji Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta ustrojeni su u skladu sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju iz 2003. godine te su usklađivani s Bolonjskim modelom, u potpunosti prihvaćenim 2005. Tri su razine studija, poznatije kao model 3+2+3. Preddiplomska razina (za čiji upis je osim položene državne mature potrebno proći i dodatnu procjenu za svaki studijski program), ima vrijednost 180 ECTS-a, traje 3 godine (6 semestara) i završava stjecanjem akademskog naziva sveučilišnog prvostupnika/prvostupnice jednog od tri preddiplomska programa: rehabilitacije (sveučilišni prvostupnik/prvostupnica rehabilitacije) ili logopedije (sveučilišni prvostupnik/prvostupnica logopedije) ili socijalne pedagogije

Dijagram 2. Konfiguracija studijskih programa ERF-a po vertikali

(sveučilišni prvostupnik/prvostupnica socijalne pedagogije). Diplomaska razina (za čiji upis je osim završene preddiplomske razine potrebno proći i dodatnu procjenu za svaki studijski program), ima vrijednost 120 ECTS-a, traje 2 godine (4 semestra) i završava stjecanjem akademskog naziva magistar/magistra jednog od tri programa: edukacijske rehabilitacije ili logopedije ili socijalne pedagogije. Obrazovanjem na preddiplomskoj i diplomskoj razini stječu se znanja i kompetencije za rad u struci i one koje su preduvjet za upis na poslijediplomski studij (uz određen prosjek ocjena prethodnih razina studija i motivacijski razgovor) te za upis na specijalistički studij.

Poslijediplomska doktorska razina (doktorski studij Prevenicijska znanost i studij invaliditeta) – ima vrijednost 180 ECTS-a i traje 3 godine (6 semestara), a završetkom se stječe akademski stupanj doktora/doktorice znanosti iz područja društvenih znanosti, polje edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, grana poremećaji u ponašanju ili inkluzivna edukacija i rehabilitacija.

Specijalistički studij (Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji) ima vrijednost 90 ECTS-a, traje 1,5 godinu (3 semestra) i završava stjecanjem diplome sveučilišnog specijalista/specijalistice rane intervencije u edukacijskoj rehabilitaciji. Pokretanje specijalističkog studija uvjetovano je širenjem spoznaja i znanja unutar osobitih područja edukacijske rehabilitacije i novim oblicima primjene ovih znanja u RH. Uz to, razlog pokretanja je relativno široki sustav obrazovanja tijekom preddiplomskih i diplomskih studija koji su uvjet upisa na ovu razinu (uz određen prosjek ocjena i godinu dana rada). ERF nema dislociranih programa.

Odabir 3+2, osim što je u skladu s bolonjskom deklaracijom, imaju i drugi slični studiji u Europi i svijetu (rehabilitacije/edukacijske rehabilitacije – Stockholm, London; logopedije - Helsinki, Lund, Iowa City; socijalne pedagogije - Tübingen, Köln). Osnove studijskih programa ERF-a(i predmeti) su prvenstveno iz područja edukacijsko-rehabilitacijske i logopedijske znanosti, ali i one odabrane iz područja biomedicinskih, humanističkih i drugih društvenih znanosti temeljem interdisciplinarnosti i transdisciplinarnosti studija. Korištenjem i objedinjavanjem tih spoznaja, od preddiplomske razine do svih drugih razina, ostvaruju se optimalni obrazovni učinci u pogledu širine znanja i kompetencija svakog od završenih stručnjaka. Ovi učinci osiguravaju dobre mogućnosti rada, iako sam sustav zapošljavanja zapravo (još) ne prepoznaje razinu prvostupnika. Na to utječe i činjenica da glavnina studenata nastavlja studij na diplomskoj razini (svega 7-ero od 351 završenog prvostupnika za razdoblje od 2011. do 2013. nije nastavilo studij).

Unatoč zajedničkim osnovama, na preddiplomskoj razini mobilnost je moguća samo ponovnom prijavom u on-line bazu *Postani student*, uz priznavanje zajedničkih predmeta. Preddiplomska razina je dobar temelj studiranja na diplomskoj razini, prvenstveno u sklopu istog studijskog programa, ali i u sklopu srodnih ili drugih studijskih programa. Na diplomskoj se razini znanja i kompetencije dopunjavaju sadržajima usmjerenim na više razine znanstvenog pristupa, funkcionalnih i stručnih znanja čime se tijekom ukupno 5 godina studiranja ostvaruju dobre mogućnosti obavljanja poslova različite vrste složenosti u sustavima poput zdravstva, socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, pravosuđa kao i poslova u znanosti i visokom obrazovanju.

Na diplomskoj razini mobilnost se ostvaruje uz obavezu polaganja razlikovnih ispita. U pravilu studenti pojedinog programa preddiplomskog studija nastavljaju s istim programom na diplomskoj razini, a upisne kvote (veće od onih na preddiplomskom studiju) osiguravaju mobilnost i mogućnosti upisa studenata drugih preddiplomskih programa. Magistri edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije relativno se lako zapošljavaju. Struktura svih studija koncipirana je uvažavanjem činjenice da je ERF jedino mjesto u Hrvatskoj na kojem se obrazuju stručnjaci i znanstvenici u području edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije.

Tablični prikaz 2.1. Kvote na preddiplomskom, diplomskom studiju (samo redovni studij), doktorskom i specijalističkom studiju od uvođenja Bolonjskog modela

Godina	Preddiplomski			Diplomski		
	Rehabilitacija	Logopedija	Socijalna pedagogija	Edukacijska rehabilitacija	Logopedija	Socijalna pedagogija
2005./2006.	39+2 strana državljana	27	30+2 strana državljana			
2006./2007.	38+ 2 stranca	30	32+ 2 stranca			
2007./2008.	45+ 2 strana državljana	35	40 + 2 strana državljana			
2008./2009.	45+ 2 strana državljana	35	40 + 2 strana državljana	50+ 3strana državljana	40	45+ 2 strana državljana
2009./2010.	45+ 2 strana državljana	35	40 + 2 strana državljana	50+ 3strana državljana	40	45+ 2 strana državljana
2010./2011.	45+ 2 strana državljana	35	40 + 2 strana državljana	50+ 2strana državljana	40	45+ 2 strana državljana
2011./2012.	45+ 2 strana državljana	35	40+ 2 strana državljana	50+ 3strana državljana	40	45+ 2 strana državljana
2012./2013.	50+ 2 strana državljana	50	40+ 2 strana državljana	52+ 2strana državljana	45	45+ 2 strana državljana
2013./2014.	50+ 2 strana državljana	50	40+ 2 strana državljana	52+ 2strana državljana	45	45+ 2 strana državljana

Godina	Doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta	
	Kvota	Broj upisanih
2007./2008.	Nije bila ograničena	21
2011./2012.	20	16

Godina	Specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji	
	Kvota	Broj upisanih
2005./2006.	27 (upisna kvota povećana je s početnih 15 studenata za još 12 studenata naknadnom odlukom Fakultetskog vijeća)	25
2008./2009.	20	25
2012./2013.	24	24

Dijelu najboljih i najkvalitetnijih magistara iz područja edukacijsko-rehabilitacijske, logopedске i drugih srodnih znanosti omogućen je upis na poslijediplomski doktorski studij iz područja društvenih znanosti,

znanstvenog polja edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti, grane poremećaji u ponašanju i inkluzivna edukacija i rehabilitacija. Završetkom doktorskog studija visoko kvalitetni stručnjaci/znanstvenici osiguravaju produktivnost u znanstvenom dijelu. Kvota na doktorskome studiju (20) određena je s obzirom na potrebe za znanstvenim kadrom u području društvenih znanosti, a posebno polju edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i činjenicom da na doktorske studije dolazi samo vrlo mali broj izrazito uspješnih i za znanost zainteresiranih pojedinaca. Određena je i s obzirom na potrebe društva u pogledu znanstvenoga napredovanja i nastojanja da se podigne razina obrazovanja u Hrvatskoj te s obzirom na mogućnosti izvedbe samoga programa. Nastavu održavaju isključivo nastavnici s posebno visokim znanstvenim i stručnim kompetencijama, a čiji rad osigurava mogućnosti za kvalitetno mentoriranje pri izradi radova, što je moguće samo za relativno mali broj polaznika.

Posebna specijalistička znanja i visoka razina stručnosti kadra dobiva se na specijalističkom studiju usmjerenom na rane intervencije, a na kojega je moguć upis završetkom diplomskog obrazovanja i temeljem praktičnog (barem jednogodišnjeg) rada. Specijalist rane intervencije još je nedovoljno prepoznat stručnjak u sustavu zapošljavanja, no veliki interes za ovaj studij (broj pristupnika veći od upisanih/prema kvoti upisivalo se 20-27 polaznika), spremnost ustanova za sufinanciranje polaznikakao i samostalno financiranje polaznika govori o opravdanosti i potrebi ovakvog vida obrazovanja. Kvote specijalističkog studija također se temelje na mogućnostima kvalitetnoga izvođenja nastave, kako u pogledu nastavničkih, odnosno mentorskih kapaciteta tako i prostornih kapaciteta i potreba.

b) Ako postoje, navedite preklapanja Vaših studijskih programa sa sličnim studijskim programima na nekoj drugoj sastavnici sveučilišta. Napišite koje ste korake poduzeli da bi se takva preklapanja u budućnosti izbjegla.

Svi preddiplomski i diplomski programi koji se izvode na ERF-u jedinstveni su, tradicionalno i temeljno razvijani u nastavnom, znanstvenom i stručnom aspektu isključivo na ovom Fakultetu. U Hrvatskoj nema cjelovitih programa sa sadržajem koji bi se značajnijim dijelom preklapao s ciljevima učenja te ishodima učenja i kompetencijama koje čine okosnicu naših studijskih programa. Na razini sadržaja i prema iskazanim ishodima učenja moguće je razmatrati preklapanja preddiplomskog studija Logopedije i preddiplomskog studija Fonetike kao i diplomskog studija Logopedije i diplomskog studija Fonetike, smjer fonetičar rehabilitator (oba studija izvodi Odsjek za fonetiku, Filozofski fakultet). Studijski program fonetike cjelovito je usmjeren na pojedine ili osobite komunikacijske domene i vještine, točnije na govor i njegove sastavnice, a značajno manjim dijelom na jezične vještine i/ili vještine slušanja (<http://www.ffzg.unizg.hr/programi/preddiplomski.html>). Studijski program Logopedije, kao i program Fonetike, također nudi znanja o pojedinim obilježjima komunikacije i dijelom također sadržava znanja o govoru i njegovim sastavnicama. Ova znanja samo su dio spoznaja unutar predmeta kojima su obuhvaćene i sve druge domene komunikacije (verbalne i neverbalne), a prvenstveno oni oblici koji se odnose na znanja o jeziku (govorenom i pisanom) i osobitostima slušanja. Takva struktura programa osigurava višu razinu operacionalizacije stečenih znanja. Ona uključuje niz stručnih kompetencija kojima prvostupnik logopedije može razumjeti razne oblike ljudske komunikacije, promjene i odstupanja unutar komunikacije same, kao i sve ono što ih uvjetuje ili što utječe na njenu kvalitetu. Time je prvostupnik logopedije osposobljen za temeljni klinički rad na podupiranju habilitacijskih i rehabilitacijskih aktivnosti koje nadilaze pojedine komunikacijske dimenzije, uvažavaju inter i intra-personalne odrednice njihovog uspješnog primjenjivanja i sagledavaju cjelovite komunikacijske mogućnosti osobe. Temeljna razlika dva uspoređivana programa je filozofija pogleda na krajnje kompetencije, koje u slučaju prvostupnika fonetike podrazumijevaju bavljenje standardom govorne komunikacije te samo dijelom patologije slušanja, a u slučaju prvostupnika logopedije spektar znanja o potencijalima za komunikaciju, urednom i

odstupajućem razvoju komunikacije u svim oblicima, pri čemu govor i slušanje predstavljaju samo dio tog spektra. U pogledu tržišta rada ishodi učenja i kompetencije prvostupnika logopedije snažno su povezani sa sadržajima predmeta i donose mogućnosti rada u svim domenama komunikacije.

Navedene razlike dvaju preddiplomskih programa uočljive su i u diplomskome studiju: diplomski studij Logopedije i nadalje je usmjeren prema holističkom pristupu komunikacijskim potrebama kod osoba s nekim vidom teškoća i poremećaja. Ishodi učenja uvjetovani su integracijom spoznaja o cjelovitosti bio-psiho-socijalno-pedagoških obilježja osobe što je osnova za postupanje u svakom procesu – od prevencije, probira, dijagnostike i procjene do tretmana, odnosno postupaka rehabilitacije ili rehabilitacije. Analizom diplomskoga studija Fonetike u području rehabilitacije slušanja i govora (usmjerenje fonetičar rehabilitator; <http://www.ffzg.unizg.hr/programi/diplomski.html>) vidljivo je da se ovi stručnjaci, baš kao i magistri logopedije obrazuju za gotovo jednake oblike rada te se stječe dojam preklapanja struka u dijelu koji se odnosi na slušanje i govor. Ipak, postoje bitne razlike u kvaliteti sadržaja koji se nude kao i u već spomenutoj filozofiji pristupa. Naziv stručnjaka tj. usmjerenja (posebno u dijelu rehabilitator) ima snažniju preklapajuću komponentu, no stvarni ishodi učenja i kompetencije stručnjaka logopedije daleko su širi, kako u pogledu rehabilitacije unutar područja jezično-govorno-glasovne komunikacije tako i u pogledu drugih vidova koje obuhvaća komunikacija, a za koje fonetičari rehabilitatori nisu obrazovani.

Unatoč spomenutim preklapanjima, vidljive su prednosti studijskih programa Logopedije u pogledu preddiplomskog i diplomskog studija uvjetovane:

- tradicijom obrazovanja stručnjaka u području komunikacije i odstupanja u komunikaciji u svim segmentima,
- znanstveno - istraživačkom djelatnosti stručnjaka logopeda koja je temelj radova i spoznaja o osobitostima logopedije s obzirom na hrvatski jezici posebnosti struke koje iz toga proizlaze, a koje se ugrađuju u nastavnu djelatnost,
- bio-psiho-socijalno-pedagoškim pristupom osobama kao jedinstvenim načinom razumijevanja pojedinaca, a koji pridonosi željenim ishodima potrebnim za neposredni rad,
- visokom razinom prepoznatosti stručnjaka logopeda na tržištu rada (status "deficitarnog" zanimanja i traženje povećanja kvote temeljem pokrenutih postupaka od strane Vlade RH) koja se temelji na kompetencijama stečenima na studijima Logopedije.

Poduzeti koraci

Djelomična preklapanja programa dviju spomenutih sastavnica pokušalo se riješiti dogovorno. Od 2005. se uglavnom kontinuirano, na inicijativu studijskog programa Logopedije i uz pomoć rektora i nadležnih tijela Sveučilišta pokušava razriješiti pitanje preklapanja programa. Problem nije riješen uglavnom zbog nespornosti predstavnika Filozofskog fakulteta te se daljnjom inicijativom studijskog programa Logopedije nastavlja traženje rješenja.

Na preddiplomskim i diplomskim studijskim programima Rehabilitacije i Edukacijske rehabilitacije te Socijalne pedagogije, dodirne točke postoje isključivo na razinama pojedinih predmeta, njihovih sadržaja i tema. Primjerice: područje mentalnog zdravlja, problematika razvojnih teškoća i obilježja osoba s invaliditetom sastavni su dio predmeta studijskih programa drugih sastavnica Sveučilišta (npr. Učiteljskog fakulteta, Medicinskog fakulteta, Hrvatskih studija, pojedinih programa Filozofskog fakulteta...); kriminologija i područje problema u ponašanju djece i mladih sastavni su dio programa Studijskog centra socijalnog rada, Pravnog fakulteta, Hrvatskih studija i drugih. Sadržaji koji su zajednički ovim studijskim programima rezultat su interdisciplinarnosti područja i struka te s obzirom na zahtjeve tih struka imaju različitu funkciju u definiranju izlaznih kompetencija.

- c) Navedite kriterije koje uzimate u obzir kod predlaganja upisnih kvota na preddiplomski (ili integrirani preddiplomski i diplomski), odnosno stručni studij (ako ih održavate). Ocijenite svrhovitost upisnih kvota sa stajališta društvenih potreba i broja nezaposlenih, mogućnosti visokog učilišta za pružanje kvalitetne nastave u grupama te broja sposobnih i motiviranih studenata za učinkovito studiranje po zadanom programu.**

Studijski programi ERF-a su tijekom niza godina studija imali vrlo niske, posve stabilne (i uglavnom nepromjenjive) kvote za upis (ukupno je na sva tri programa bilo upisivano oko 100 studenata). Visoki stupanj završenosti studija podržavao je ovakve daljnje upise. Strukturiranjem studija prema Bolonjskom modelu od 2005. godine započinje potreba planiranja kvota za preddiplomski studij, a potom za 2008. i dalje godine i potreba planiranja broja studenata na diplomskom studiju. Početne kvote određene su temeljem ranijih saznanja i iskustava o potrebama tržišta rada (bez iskustava i mogućnosti procjene zapošljavanja prvostupnika/kadra kojega do tada nije bilo) te s obzirom na opterećenja nastavnika i suradnika i prostorne kapacitete koji su u to vrijeme bili bitno manji (ERF je koristio svega 818 m² u Kušlanovoj 59a i 85m² za dio vježbi u prostorima Dječjeg vrtića Vrbik). O mobilnosti studenata nije bilo nikakvih podataka temeljem kojih bi bilo moguće planiranje kvota. S obzirom na ta početna iskustva s novim sustavom studiranja, temeljem usvojenih zakonskih odrednica (Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju; NN 45/09) i temeljnih kriterija za predlaganje kvota (2012. Senat Sveučilišta u Zagrebu - Kriteriji za predlaganje i postupak prihvaćanja upisnih kvota/definirani ljudski resursi izraženi omjerom student nastavnik), bilo je moguće točnije procijeniti kvote. Pregled kvota vidljiv je iz tabličnog prikaza 2.1.

Kriteriji za predlaganje kvota su:

- 1) podaci Zavoda za zapošljavanje (noviji podaci govore o našim stručnjacima sa statusom deficitarnog zanimanja),
- 2) preporuke za obrazovnu upisnu politiku (Hrvatski zavod za zapošljavanje temeljem Uredbe Vlade RH o praćenju, analizi i potrebama tržišta rada za pojedinim zvanjima),
- 3) kapaciteti sastavnice (ljudski i prostorni/značajno promijenjeni preseljenjem u prostore Znanstveno-učilišnog kampusa),
- 4) mogućnosti za mobilnost studenata (veće kvote na diplomskom studiju u odnosu na preddiplomski kako bi se osigurala horizontalna i vertikalna mobilnost),
- 5) društvene potrebe u odnosu na broj korisnika raznih usluga stručnjaka edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije te činjenicu sve veće složenosti fenomenologija kojima se struke bave,
- 6) smjernice međunarodnih strukovnih udruga o broju potrebnih stručnjaka u odnosu na opću populaciju ili prema zastupljenosti problema, teškoća i poremećaja u općoj populaciji,
- 7) ishodi prethodnih vanjskih vrednovanja,
- 8) visoka prolaznost i završenost svih studija.

Ove kriterije podržava i činjenica da studenti imaju visoku motivaciju za studiranje, a što je vidljivo i iz visokog prosjeka ocjena, visokog stupnja završenosti, redovitosti pohađanja nastave, kao i prema podacima o zadovoljstvu studijem. Veliki broj prijava za upis na preddiplomske studije (u pravilu 11 do 14 prijavljenih za jedno mjesto) također govori o opravdanosti kvota. Temeljem ovih kriterija kvote su povećavane, ali za vrlo mali broj. Značajnije povećanje je 2012. zatraženo na studijskom programu Logopedije, a što je prihvatio Senat Sveučilišta u Zagrebu temeljem dopisa ERF-a (povod povećanju bio je dopis Vlade RH s upitom o premalom broju stručnjaka koji se obrazuju na ERF-u, posebno na programu Logopedije, a koji su potrebni u većem broju županija). Odlukom Fakultetskog vijeća zatraženo je povećanje kvote na 50 studenata za Logopediju – povećanje od 15 studenata (ranije je

upisivano 35 studenata), uz obrazloženje: (a) nedostatak stručnjaka logopeda u svim županijama Republike Hrvatske prema dokumentu Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja, Hrvatski zavod za zapošljavanje (centralni ured), iz prosinca 2011.; (b) ljudski resursi – gledajući i preddiplomski studij i diplomski studij Logopedije, omjer nastavnika i studenata iznosi 4,8 studenata na jednog nastavnika (s obzirom da na oba studija predaju isti nastavnici/asistenti/znanstveni novaci, taj odnos iznosi 8,8 studenta na 1 nastavnika). Uz povećanje kvote za 15 redovitih studenata omjer studenata i redovito zaposlenog nastavnog osoblja iznosi 5,4 studenata na razini preddiplomskog studija što je iznad preporučenog standarda; (c) prostorni kapaciteti – 3,2 m² pripada jednom studentu, a s povećanjem kvote (na preddiplomskom studijskom programu i Rehabilitacije i Logopedije) taj omjer iznosi 3,1 što je iznad preporučenog omjera (1,25m² po studentu); (d) studentska procjena –prosječna ocjena preddiplomskih programa na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu je *vrlo dobar*.

Senat Sveučilišta u Zagrebu prihvatio je povećanje kvote. Veći broj različitih dokumenata i dalje navodi podatke o nedostatnom broju stručnjaka koji se obrazuju na ERF-u. Tako se u Nacrtu prijedloga zakona o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti, dokumentu Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi iz 2011. navodi manjak od čak 30%, a prema propisanim standardima na području odgoja i obrazovanja i socijalne skrbi prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (2008.), jedan stručni suradnik, u koje se ubrajaju i stručnjaci edukacijske-rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije, dolazi na 276 djece predškolske dobi. I podaci Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD; Izvješće 2007.) ističu nedostatan broj stručnjaka koje ERF obrazuju školama u RH. Kvote na diplomskim studijima su uobičajeno veće od preddiplomskih, a čime se osigurava mobilnost studenata i nastoji privući kvalitetne studente s drugih fakulteta i drugih programa.

- **Analizirajte prolaznost na prvoj godini studija (preddiplomski, integrirani i stručni) i povežite je s kriterijima za upis s osvrtnom na vrstu srednje škole iz koje kandidati dolaze te njihovom prosječnom ocjenom srednjoškolskog obrazovanja.**

Preddiplomske studijske programe na ERF-u u pravilu upisuju gimnazijalci, a znatno je manje studenata koji dolaze iz strukovnih škola. Uz državnu maturu, kao glavni preduvjet upisa na Fakultet, provodi se i dodatna provjera temeljem koje se za studijske programe Rehabilitacije i Socijalne pedagogije procjenjuje informiranost, sklonost i motiviranost za studij. Na studijskom programu Logopedije dodatna provjera uključuje procjenu u pogledu mogućeg postojanja glasovno-govorno-jezičnih teškoća pristupnika i one su kriterij isključivanja i onemogućavaju upis. Dosadašnja iskustva s ovim kriterijima su se, za sva tri programa, pokazala odgovarajućima u smislu zadovoljstva studentima kao dobro odabranima, motiviranim i spremnim za aktivno sudjelovanje u nastavnom procesu. No, i raniji kriteriji (prije uvođenja državne mature) koji su se temeljili na prijemnom ispitu, pokazivali su mogućnosti dobrog odabira pristupnika za studij. Svi podaci govore da su odabrani pristupnici za sva tri programa dobrih polaznih mogućnosti, sposobnosti i vještina potrebnih za studiranje, a što dokazuje njihov prosjek ocjena srednjih škola kao i ocjene tijekom prve godine studija.

Prema tabličnim prikazima uočava se da unatoč nešto nižem prosjeku ocjena za studente koji dolaze iz strukovnih škola (neznatan je broj takvih studenata), a koji i tijekom studiranja na 1. godini imaju nešto niži prosjek u odnosu na gimnazijalce, nema značajnijih razlika u % prolaznosti na 1. godini i to za sva tri studijska programa.

Tablični prikaz 2.2 .Ocjene iz srednje škole, ocjene na 1. godini studija kao i podaci o prolaznosti na 1. godini studija za preddiplomske programe

Generacija	Preddiplomski studij Rehabilitacija			
	Škola	Prosjeak u školi	Prosjeak ocjena na ispitima u I. godini studija	Prolaznost na I. godini studija %
2010/2011	Gimnazija	4,32	4,30	91,06
	Strukovna	4,64	4,26	90,47
2011/2012	Gimnazija	4,37	4,34	88,44
	Strukovna	4,29	3,96	87,56
2012/2013	Gimnazija	4,49	4,27	91,93
	Strukovna	4,52	4,20	87,14

Generacija	Preddiplomski studij Logopedija			
	Škola	Prosjeak u školi	Prosjeak ocjena na ispitima u I. godini studija	Prolaznost na I. godini studija %
2010/2011	Gimnazija	4,56	4,13	91,15
	Strukovna	4,37	4,03	93,94
2011/2012	Gimnazija	4,59	4,25	90,37
	Strukovna	3,93	3,61	75,93
2012/2013	Gimnazija	4,55	4,23	98,19
	Strukovna	4,36	3,61	89,83

Generacija	Preddiplomski studij Socijalna pedagogija			
	Škola	Prosjeak u školi	Prosjeak ocjena na ispitima u I. godini studija	Prolaznost na I. godini studija %
2010/2011	Gimnazija	4,32	4,12	92,14
	Strukovna	4,30	4,03	94,44
2011/2012	Gimnazija	4,31	4,07	94,75
	Strukovna	4,39	3,92	85,68
2012/2013	Gimnazija	4,40	4,11	94,97

Generacija	Preddiplomski studijski programi ukupno			
	Škola	Prosjeak u školi	Prosjeak ocjena na ispitima u I. godini studija	Prolaznost na I. godini studija %
2010/2011	Gimnazija	4,40	4,18	91,45
	Strukovna	4,43	4,10	92,95
2011/2012	Gimnazija	4,42	4,22	91,18
	Strukovna	4,20	3,83	83,05
2012/2013	Gimnazija	4,48	4,20	95,03
	Strukovna	4,52	3,83	92,32

Visoki prosjek ocjena i visoka prolaznost govori o izrazito kvalitetnim studentima, spremnima za udovoljavanje zahtjevima studija te s visokom motivacijom za redovito izvršavanje obaveza. Tome pridonosi i kvaliteta i sadržaj programa studija za koju je moguće pretpostaviti da je usklađena i s očekivanjima studenata. Prosjeci ocjena srednje škole ne pokazuju značajne razlike između pristupnika za različite programe, a ta je ujednačenost vidljiva i u ocjenama tijekom prve godine studija. U prvoj godini studija prosjeci studenata svih programa su niži od srednjoškolskih, a što je očekivano.

Prosjeci ocjena su ujednačeni na svim programima (ocjene više od 4). Nije promijenjen niti omjer ocjena gimnazijalaca i studenata koji dolaze iz strukovnih škola- i tijekom studiranja u prvoj godini je nešto viši prosjek ocjena studenata koji dolaze iz gimnazija u odnosu na studente koji dolaze iz strukovnih škola. Prolaznost studenata svih programa također je nešto niža za studente koji dolaze iz strukovnih škola u odnosu na gimnazijske programe, no radi se o neznatnim razlikama. Ukupna prolaznost svih upisanih studenata vrlo je visoka.

- **Objasnite kojom ste se metodologijom služili za određivanje ishoda učenja u planiranju studijskih programa. Na jednom primjeru studijskog programa objasnite povezivanje obveznih kolegija i kompetencija koje se stječu.**

Ishodi učenja definirani su s obzirom na kompetencije koje se očekuju od studenata sa završenim preddiplomskim, odnosno diplomskim programima, a njihov opseg ovisi o razini ostvarenja svakog pojedinca, no globalno je vidljiv za grupu (generaciju) i to u pogledu nužnih ostvarenih minimuma. Definirani ishodi učenja (nekadapod utjecajem osobitog sadržaja predmeta) definirani su prema ciljevima na razini pojedinog programa – dakle korištenjem „top-down“ pristupa, od cjeline prema pojedinim segmentima. Pri razradi ishoda učenja na razini programa i pojedinačnih predmeta vodili smo se Dablinskim opisnicima, Bloomovom taksonomijom kognitivnih vještina i drugim materijalima nastalim na Sveučilištu u Zagrebu kao proizvod sustavnog bavljenja ovom temom u okviru projekata, radionica i edukacija na kojima su naši djelatnici redovito sudjelovali. Strukturiranjem i povezivanjem obveznih predmeta i kompetencija koje se stječu na određenoj razini, jačano je programsko povezivanje predmeta uz uvažavanje promjena na razini stručnih i znanstvenih spoznaja, a što je uvjetovalo manje preinake poput: promjena semestra slušanja pojedinih predmeta, statusa izbornog predmeta u obavezni, objedinjavana vježbi više predmetu praksu i smanjenje sati vježbi.

Kao primjer povezivanja obveznih predmeta i kompetencija koje se stječu prikazujemo preddiplomski studij socijalne pedagogije.

Preddiplomski sveučilišni studij socijalne pedagogije pretežito je orijentiran na stjecanje općih, generičkih znanja, koja su osnova za specijalistička znanja iz uže struke i osnova su za cjeloživotno obrazovanje. Socijalna pedagogija obuhvaća poznavanje razvojnih karakteristika pojedinca, individualnih razlika važnih za učenje, okruženja u kojem se uči i socijalne interakcije, problema u ponašanju pojedinca, bio-psiho-socijalne strukture pojedinca kao osnove za razvoj problema u ponašanju, poznavanje delikata, delinkvenata, žrtava delinkventnog ponašanja, kriminaliteta kao društvene pojave, kao i reakcije društva na kriminalitet. Studijski program razvija kompetencije razumijevanja problema u ponašanju, procesa stigmatizacije, marginalizacije, osobnog i socijalnog nasilja te sposobnost procjenjivanja ključnih obilježja pojedinca i socijalnog okruženja, potreba pojedinca i socijalne zajednice.

Studij se sastoji od općih temeljnih sadržaja struke (28% kolegija), pomoćnih sadržaja koji su iz područja srodnih struka (33% kolegija), područja uže discipline (26% kolegija) i dio programa koji

spada u izborne kolegije, a koji studenti biraju iz drugih preddiplomskih sveučilišnih programa (13% kolegija). Tijekom studija studenti stječu interdisciplinarna znanja iz biomedicinskog područja, psihološkog, sociološkog, pravnog, pedagoškog, kriminološkog i penološkog područja.

Studij socijalne pedagogije osposobljava stručnjake za znanstveno-istraživački i praktičan rad na prevenciji, detekciji, procjeni, ranim intervencijama i tretmanu, procesuiranju i naknadnom staranju za djecu, mladež i odrasle osobe s rizikom za probleme ili s problemima u ponašanju, te njihovim socijalnim okruženjem, u funkciji odgoja, socijalizacije, rehabilitacije i socijalne integracije.

Iz definicije socijalne pedagogije slijede područja na kojima socijalni pedagog treba razvijati kompetencije i pripadajuće kompetencije koje obuhvaćaju opća i specifična socijalnopedagoška znanja, vještine i vrijednosti:

1. **Populacija** osoba s problemima u ponašanju
  - poznavanje interdisciplinarno (znanstveno-teorijski) definiranih obilježja opće i populacije osoba s problemima u ponašanju,
  - vještine povezivanja i usklađivanja postojećih intervencija s obilježjima specifičnih skupina pojedinaca iz populacije,
  - prihvaćanje temeljnih profesionalnih vrijednosti o mogućnostima mijenjanja svakog pojedinca uz pomoć i podršku stručnjaka.
2. **Kontinuum socijalnopedagoških intervencija**
  - poznavanje teorijskih, znanstvenih, zakonskih i kontekstualnih okvira za intervencije namijenjene specifičnim skupinama pojedinaca unutar populacije osoba s problemima u ponašanju,
  - vještine primjene određenog broja intervencija uz vođenje, mentoriranje i/ili superviziranje,
  - prihvaćanje uvjerenja da svojim profesionalnim djelovanjem u budućnosti može pridonositi općoj i specifičnoj dobrobiti pojedinaca, grupa, zajednica.
3. **Okruženje** u kojem se provode socijalnopedagoške intervencije
  - sveobuhvatna znanja o obilježjima različitih intervencijskih okruženja i njihovom utjecaju na tijek i ishod intervencije, odnosno osobu s kojom se intervencija provodi,
  - vještine uspostavljanja i održavanja profesionalnog odnosa te vještine za opisivanje i obilježja i utjecaja intervencijskog okruženja,
  - izgrađene profesionalne stavove o doprinosu specifičnih elemenata intervencijskog okruženja profesionalnosti, humanosti i učinkovitosti intervencija.
4. **Suradnja** s drugim stručnjacima, timovima, organizacijama i sustavima
  - znanja o svrsi, područjima i mehanizmima interdisciplinarne suradnje,
  - vještine sudjelovanja i zajedničkog rada s drugim stručnjacima u različitim profesionalnim situacijama,
  - profesionalni stav o značenju suradnje s drugim stručnjacima, institucijama i sustavima za ostvarenje intervencijskih ciljeva.
5. Profesionalni **razvoj** i profesionalna **odgovornost**
  - znanja o poželjnim i potrebnim razinama profesionalnih kompetencija,
  - vještina praćenja i samoprocjenjivanja svojih kompetencija,
  - prihvaćanja uvjerenja o važnosti usklađenog osobno i profesionalnog razvoja.

Budući da bi opisivanje svakog pojedinog područja zauzelo mnogo prostora, a kako se radilo o istom principu povezivanja kompetencija i predmeta, slijedi prikaz na jednom području – populacija osoba s problemima u ponašanju. Budući da je socijalna pedagogija profesija koja, pružajući profesionalne usluge osobama s problemima u ponašanju, pripada istovremeno skupinama interpersonalnih, pomažućih, socijalnih i korekcijskih profesija, višedimenzionalnost njezinog identiteta određena je, između ostalog, obilježjima i potrebama populacije na koju je socijalna pedagogija usmjerena. Pritom se

pojam **populacija osoba s problemima u ponašanju** razumije kao krovni pojam kojim se obuhvaćaju različite populacije osoba sa specifičnim problemima u ponašanju i iz različitih dobnih skupina.

U odnosu na intenzitet i specifičnosti problema u ponašanju pojam pokriva:

- Rizična ponašanja (ponašanja kojima osoba dovodi u opasnost prvenstveno svoje, ali i tuđe, zdravlje, tjelesni i psihički integritet, imovinu i druge društvene vrijednosti),
- Ponašanja kojima se ostvaruju obilježja kaznenih djela ili prekršaja,
- Teškoće u ponašanju (ponašanja kojima se krše/ ugrožavaju društvena pravila, norme ili funkcioniranje kroz određeno vremensko razdoblje),
- Poremećaji u ponašanju (ponavljajući i trajni obrazac ponašanja koji se bitno razlikuje od onog očekivanog za dob/ sredinu i kojim se ugrožava svakodnevno funkcioniranje u više životnih područja).

U odnosu na dobne skupine pojam pokriva životna razdoblja djetinjstva (predškolska i osnovnoškolska dob), adolescencije (srednjoškolsko razdoblje i mlađa punoljetna dob), mladenaštva i odrasle dobi.

Kompetencije (znanja, vještine i profesionalne vrijednosti/sposobnosti) koje tijekom preddiplomskog studija u odnosu na populaciju osoba s problemima u ponašanju trebaju usvojiti socijalni pedagozi uključuju:

- poznavanje interdisciplinarno (znanstveno-teorijski) definiranih obilježja opće i populacije osoba s problemima u ponašanju,
- vještine povezivanja i usklađivanja postojećih intervencija s obilježjima specifičnih skupina pojedinaca iz populacije,
- prihvaćanje temeljnih profesionalnih vrijednosti o mogućnostima mijenjanja svakog pojedinca uz pomoć i podršku stručnjaka.

Na temelju navedenih kompetencija oblikovani su ishodi učenja na razini programa koji opisuju ovo područje su im u ovom prikazu pridruženi i predmeti za koje je iz opisa predmeta, ishoda učenja te metoda poučavanja i ispitivanja razvidno da doprinose ishodima učenja na razini programa:

PROFESIONALNA ZNANJA – po završetku preddiplomskog studija Socijalne pedagogije studenti će moći:

1. Demonstrirati poznavanje obilježja pojedinaca iz populacije

Psihološke osnove I
Fenomenologija poremećaja u ponašanju
Uvod u penološku rehabilitaciju
Osnove socijalne pedagogije
Penološka psihologija II
Teorije prevencije I
Teorije prevencije II

2. Integrirati pojedine aspekte bio-psiho-socijalno-pedagoškog pristupa pojedincu u cjelovit, interdisciplinarni pristup čovjeku

Psihološke osnove poremećaja u ponašanju II
Uvod u kriminologiju
Fenomenologija poremećaja u ponašanju
Kriminologija delinkvencije mladih
Osnove socijalne pedagogije
Penološka psihologija I

3. Demonstrirati poznavanje cijelog raspona etiologije i fenomenologije razvoja problema u ponašanju

Uvod u kriminologiju
Fenomenologija poremećaja u ponašanju
Psihološke osnove poremećaja u ponašanju I
Penološka psihologija II

4. *Povezati pojedine aspekte bio-psiho-socijalno-pedagoške strukture/obilježja pojedinca s različitim teorijskim konstruktima o razvoju problema u ponašanju*

Uvod u kriminologiju
Fenomenologija poremećaja u ponašanju
Psihološke osnove poremećaja u ponašanju I
Penološka psihologija I
Teorije prevencije I
Teorije prevencije II

PROFESIONALNE VJEŠTINE – po završetku preddiplomskog studija Socijalne pedagogije studenti će moći:

5. *Primijeniti odgovarajuće aspekte poznavanja obilježja populacije u radu s pojedincima i grupama*
Institucionalni tretman u penološkoj rehabilitaciji
Individualni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama

6. *Usporediti učinke istih etioloških čimbenika na različite pojedince i skupine pojedinaca iz populacije*
Psihološke osnove poremećaja u ponašanju I
Kriminologija delinkvencije mladih
Fenomenologija poremećaja u ponašanju

7. *Razlikovati učinke primjene različitih stručnih pristupa s istim skupinama pojedinaca iz populacije*
Psihološke osnove poremećaja u ponašanju II
Grupni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama

8. *Isplanirati postupak odabira najprikladnijeg stručnog pristupa za različite skupine pojedinaca iz populacije*
Pravni aspekti socijalnopedagoških intervencija
Penološka psihologija I
Individualni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama

PROFESIONALNE VRIJEDNOSTI – po završetku preddiplomskog studija Socijalne pedagogije studenti će prihvaćati:

9. *Uvjerenje o mogućnosti rasta, razvoja i mijenjanja svakog pojedinca*
Psihološke osnove poremećaja u ponašanju I
Teorijske osnove socijalnopedagoških intervencija
Institucionalni tretman u penološkoj rehabilitaciji
Fenomenologija poremećaja u ponašanju

10. *Uvjerenje o važnosti i prihvatljivosti višestruke različitosti među pojedincima, grupama i zajednicama*
Trening komunikacijskih vještina I
Grupni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama
Fenomenologija poremećaja u ponašanju

Kako bi se uskladili ishodi učenja na razini programa s ishodima učenja na razini predmeta provedeno je

poravnanje, a potom je, za svaki pojedinačni predmet načinjeno poravnanje unutar predmeta. Poravnanje unutar predmeta imalo je za svrhu usklađivanje ishoda učenja na razini predmeta sa sadržajem, metodama poučavanja, načinima ispitivanja ishoda učenja te ECTS bodovima tj. opterećenjem studenata. Unutarnje poravnanje predmeta načinjeno je prema sljedećem modelu koji je prikazan na primjeru jednog predmeta – *Grupni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama*:

Očekivani ishodi učenja na razini predmeta (što će student moći)	Sadržaji (nastavne jedinice)	Aktivnosti učenja (što će student činiti)	Aktivnosti poučavanja (što će činiti nastavnik)	Praćenje i provjera ishoda učenja	ECTS /sati
Razlikovati teorijske pristupe grupnom radu i njihov učinak s različitim rizičnim populacijama.	1. Pristupi grupnom radu, teorijski i vrijednosni okvir grupnog rada	Sluša i sudjeluje u interaktivnom predavanju i u grupnoj raspravi Samostalno čita literaturu	Predavanje Vodi i omogućava raspravu u grupi	Rasprava Pismeni ispit	0.25 0.25
Kritički ocijeniti razlike u ključnim obilježjima rada s dječjim, adolescentnim i grupama odraslih.	2. Specifičnosti grupnog rada s djecom i adolescentima	Sluša i sudjeluje u ineraktivnom predavanju Analiza primjera (video materijal) Samostalno čita literaturu	Predavanje Priprema primjere i vodi raspravu / video	Rasprava Usmeni ispit	0.25 0.25
Vrednovati razlike u obilježjima grupnog rada s različitim populacijama u riziku i o tome pismeno izvijestiti.	3. Procesi u grupama, Faze razvoja tretmanskih grupa, Uloge u grupi. 4. Specifičnosti grupnog rada s nemotiviranim/nedobrovoljnim članovima.	Sluša i sudjeluje u ineraktivnom predavanju Priprema, izrađuje i prezentira seminarski rad Sudjeluje u grupnoj raspravi	Predavanje Vodi i omogućava raspravu u grupi Daje povratnu poruku o seminarskom radu	Rasprava Zadaci izvedbe	0.25 0.50
Povezati svrhu tretmanskih, radnih i životnih grupa s potrebama članova i okolinskim uvjetima .	5. Definicija, vrste i obilježja grupa 6. Planiranje grupnog rada sa specifičnim grupama	Sluša i sudjeluje u ineraktivnom predavanju Analizira primjere Samostalno čita literaturu	Predavanje Gost predavač s primjerima dobre prakse	Rasprava Pismeni ispit Usmeni ispit	0.25 0.25 0.25
Procijeniti značenje usklađenosti voditeljevih intervencija sa svrhom i ciljevima grupe, potrebama i motivacijom članova, fazama razvoja grupe te	7. Vrste voditeljevih intervencija u grupi 8. Komunikacijski utemeljene intervencije 9. Intervencije usmjerena na promjenu ponašanja	Sluša i sudjeluje u ineraktivnom predavanju Analizira primjere Sudjeluje u grupnoj raspravi Samostalno čita literaturu	Predavanje Gost predavač s primjerima dobre prakse Prikaz slučaja (video)	Usmeni ispit Rasprava Zadaci izvedbe Pismeni ispit	0.50 1.60 0.20 0.25

obilježenima okruženja u kojem se grupni rad provodi.	10. Kreativne i ekspresivne tehnike u grupnom radu 11. Krizne intervencije		Vodi i omogućava raspravu u grupi		
Primijeniti standardizirane postupke za upoznavanje, promatranje i sudjelovanje u grupnom radu stručno vođene radne, tretmanske ili životne grupe.	12. Promatranje, procjenjivanje i analiziranje ponašanja i potreba članova grupe 13. Standardi profesionalnog rada s grupama	Promatra članove i aktivnosti grupe Prikazuje slučaj (grupu) Sluša i sudjeluje u suradničkom učenju Samostalno čita literaturu	Definira okvir studentskog rada na terenu Analizira studentske prikaze i daje povratnu informaciju	Zadaci izvedbe Pismeni ispit	0,50 0.25
Samoprocijeniti svoj vrijednosni sustav i usporediti ga sa standardima profesionalnosti voditelja psihoedukativnih grupa.	14. Vođenje grupe, stilovi vođenja; kompetencije voditelja i suvoditeljstvo	Analizira osobne kompetencije i uspoređuje sa standardima Reflektira Samostalno čita literaturu	Predavanje Vodi i omogućava raspravu u grupi Reflektira	Rasprava	0.50
Samovrednovati svoje iskustvo člana grupe te kompetencije promatrača i voditelja grupnog rada i o tome pismeno izvijestiti.	15. Dokumentiranje, praćenje i evaluacija grupnog rada	Analizira osobne kompetencije i uspoređuje sa standardima Reflektira Samostalno čita literaturu	Predavanje Vodi i omogućava raspravu u grupi Reflektira	Rasprava Zadaci izvedbe	0.50 0.20

- **Navedite najvažnije ciljeve kojima ste se vodili pri određivanju ishoda učenja. Procijenite u kojoj su mjeri dosad ostvareni ciljevi koje ste imali u vidu pri oblikovanju novih preddiplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih, odnosno stručnih studijskih programa (ako ih održavate).**

Ciljevi su postavljeni od globalnih prema posebnima i to na razinama:

1) Prepoznavanja stručnjaka na tržištu rada:

- što točnije određivanje ishoda učenja koji dovode do kompetencija stručnjaka usklađenih s potrebama tržišta rada, potrebama neposrednih korisnika usluga kao i s osobitim potrebama zajednice u cjelini te su istovremeno usklađeni s kompetencijama stručnjaka sličnih programa u Europi i svijetu,
- cjelovitost programa strukturiranih u pravcu ostvarenja ishoda učenja tj. kompetencija,

- c. oblikovanje sadržaja samih predmeta kako bi se postigle osobite (specifične) kompetencije koje uključuju pristup „rješavanja problema“ kroz integraciju teorijskih, znanstveno-metodoloških i praktičnih znanja i vještina u skladu s etičkim načelima struke,
  - d. podizanje kvalitete svih aktivnosti (predavanja, seminari, vježbe, praksa) za ostvarenje kompetencija.
- 2) Uvažavanja novih fenomena i ugradnje spoznaja o novim potrebama kao preduvjetom za širenje u definiranju ishoda učenja svakog pojedinog profila stručnjaka (npr. kod sve složenijih stanja, teškoća i poremećaja uvjetovanih preživljavanjem zahvaljujući napretku medicinskih tehnologija ili npr. kod posve novih oblika ovisnosti/ kockanje, ovisnost o Internetu i sl.).
  - 3) Obrazovanja stručnjaka čije kompetencije rezultiraju spremnošću za nova (cjeloživotna) učenja u pravcu ostvarenja znanstvenog ili stručnog usavršavanja.
  - 4) Osiguravanja mogućnosti za kreativno i kritičko promišljanje, postavljanje problema i njihovo rješavanje kroz istraživačke aktivnosti ili praktična rješenja unutar struke.

Specifični ciljevi pojedinih programa usklađeni su i s edukacijskim ciljevima krovnih međunarodnih strukovnih organizacija te s osobitim zahtjevima sustava u kojima se naši stručnjaci zapošljavaju (zdravstvo, odgoj i obrazovanje, socijalna skrb, pravosuđe). Bitan cilj jest da svaki završeni stručnjak određenog profila i razine mora doseći ishode učenja, a njihove razlike mogu biti samo na razini kvalitete ili načina ugradnje tih ishoda u radne zadatke i ispunjenje potreba korisnika i zajednice. Podaci iz sustava u kojima stručnjaci rade pokazuju da su postavljeni ciljevi i ishodi učenja za završene stručnjake na preddiplomskoj i diplomskoj razini ostvareni u značajnoj mjeri: zadovoljstvo korisnika, potražnja za novim stručnjacima u sustavima u kojima još nisu bili zapošljavani (npr. srednje škole) te podaci mentora studentske prakse. Završeni stručnjaci u roku i s lakoćom polažu stručne ispite, relativno se lako zapošljavaju (novi podaci Zavoda za zapošljavanje svrstavaju stručnjake koji se obrazuju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u druga po redu tražena zanimanja/prosinac 2013.; Večernji list 24., 25., 26. 12. 2013.) i ostaju zaposleni, bez teškoća i lako prelaze iz jednogpodručja rada u drugo, a što govori o kvaliteti njihovih kompetencija. Izrazito mali broj prvostupnika koji završavaju školovanje tom razinom upozorava da sustav zapošljavanja na razini države još nije učinio reforme koje bi osigurale obavljanje djelatnosti za koju su kompetentni. Kompetencije na preddiplomskoj razini, dakle, još nisu prepoznate na tržištu rada.

Opravdano je, s obzirom na ove podatke govoriti o relativno dobrom ostvarenju ciljeva programa, no unatoč tome podaci studentskih anketa govore da je na preddiplomskoj razini moguće postići bolju osposobljenost za neposredan stručni (klinički) rad te se u novim promjenama programa aktivnosti odvijaju upravo u tom pravcu (promjene u načinu provedbe vježbi i prakse u pravcu osposobljavanja za praktično izvođenje dijelova ili potpunih procesa usmjerenih k prevenciji, prepoznavanju, dijagnostici, procjeni, savjetovanju, terapiji/tretmanu za pojedinca i/ili njegovo okruženje). Daljnji rad na ishodima učenja treba biti usmjeren i na bolje mogućnosti točnijega definiranja u smislu osnaživanja kompetencija za međunarodnu mobilnost te po završetku studija za međunarodno tržište rada.

- **Opišite načine i komentirajte postupke za usklađivanje dodijeljenih ECTS bodova s realnom procjenom studentskog opterećenja.**

ECTS bodovi su, u skladu s projektom provedbe ECTS sustava na Sveučilištu u Zagrebu, uvedeni temeljem praćenja Bolonjskog procesa i dodijeljeni su u skladu s Europskim sustavom prijenosa bodova (Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, 2001.

http://www.unizd.hr/Portals/0/bolonjski_proces/pdf/Europski_sustav_prijenosa_bodova.pdf).

Sukladno tome, ECTS bodovi dodijeljeni su predmetima i drugim studijskim obvezama studenata na temelju radnoga opterećenja koje pojedina studijska obveza nosi. ECTS bodovi dodijeljeni su po završetku svih nastavnih obveza na pojedinom predmetu (predavanje, seminar ili vježba) ili studijskoj obvezi, uključujući i polaganje ispita, što znači da nije moguće dodjeljivati ECTS bodove za djelomično ispunjene obveze. Prilikom dodjeljivanja ECTS bodova vodilo se kriterijima opisanima u dokumentu *Europski sustav prijenosa bodova* prema kojem ECTS bod iznosi 28 satstudijskog opterećenja u smislu nazočnosti na predavanjima ili radnim grupama, pisanju (seminarskih) radova, čitanju i učenju iz stručne literature te prisustvovanju na stručnim izletima. U skladu s time jedan ECTS bod je ekvivalent studijskog opterećenja od 28 sati nazočnosti na predavanjima, 14 sati sudjelovanja u radnim grupama s pripremom 140 do 210 stranica stručne literature, pisanja seminarskog rada od 7 kartica teksta (1.800 slovnih znakova po kartici), učenja 175 stranica teže stručne literature ili 218 stranica laganije stručne literature, čitanja 280 stranica teže stručne literature ili 420 stranica laganije stručne literature te odlaženja na trodnevni stručni izlet. S obzirom da je uvođenje ECTS sustava bodovanja od 2005. bilo potpuno novo iskustvo u nastavnom radu na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, prikupljanjem podataka kroz nekoliko generacija studenata koji su studirali prema tada novom konceptu i nastavnom planu i programu, bilo je moguće dobiti djelomičan uvid u mjeru u kojoj su dodijeljeni ECTS bodovi usklađeni s opterećenjem studenata na svim studijskim godinama i svim studijskim programima. Usklađivanje ECTS bodova sa stvarnim studentskim opterećenjem bilo je jedan od glavnih motiva revizije svih studijskih programa u 2008. godini. Postupak izmjene programa označen je kao „manje izmjene i dopune programa (do 20%)“. Na taj način je učinjena i formalna preraspodjela ECTS bodova u svim studijskim programima.

Unatoč tome, i danas studenti upozoravaju na neujednačenost prilikom usklađivanja ECTS bodova i studentskih opterećenja u pojedinim predmetima ili studijskim obvezama. Priprema i provođenje aktivnosti za novu reviziju svih studijskih programa je u tijeku. U njoj se ponovno detaljno definiraju očekivani ishodi učenja koji su pretpostavka dobre procjene studentskog opterećenja i rada za postizanje određenog ishoda učenja. Odredit će se radno opterećenje studenata i uskladiti s ECTS bodovima na pojedinom predmetu ili studijskoj obvezi. Svi voditelji studijskih programa, kao i svi nastavnici, su informirani o pravilima dodjeljivanja ECTS bodova te su održane fokusne grupe s predstavnicima studenata svih studijskih godina na svim studijskim programima s ciljem podizanja i ujednačavanja kvalitete u određivanju ECTS bodova.

- **Procijenite kompetencije stručnjaka koji završe studij na Vašem visokom učilištu u usporedbi sa srodnim studijem na istaknutim sveučilištima u Europi i svijetu te u kojoj mjeri vaši programi slijede preporuke europskih ili međunarodnih strukovnih udruženja.**

Zajedničko obilježje kompetencija svih stručnjaka koji završe ERF je usklađenost kompetencijama stručnjaka u Europi i svijetu. Postoje osobitosti i neke razlike u definiranosti i usporedivosti kompetencija na tri studijska programa. Tako primjerice u području rehabilitacije i edukacijske rehabilitacije naziv stručnjaka (prvostupnik rehabilitacije/ magistar edukacijske rehabilitacije) kao takav ne postoji u Europi te su stoga ovi stručnjaci nedovoljno prepoznati i priznati unatoč kompetencijama koje su i šire od onih na drugim studijima na kojima se izučavajubilo tzv. specifična oštećenja i teškoće ili osobiti pristupi vezani uz sustave rada (tzv. special teacher). Kompetencije edukacijskih rehabilitatora mogu se usporediti s dijelom kompetencija koji se stječu na: Stockholm University; Department of Special Education, University of East London (UK); Early Childhood Education and Special Education, Education and Special Education, Counselling and

Mentoring with Special Education, Columbia University, New York (USA) i drugima. Ovaj program usklađen je s preporukama strukovnih udruženja: IASSID/(International Association for the Scientific Study of Intellectual and Developmental Disabilities; EMHID/European Association for Mental Health in Intellectual Disability; ICEVI/International Council for Education of People with Visual Impairment; ECArTE/European Consortium for Arts Therapies in Education; WAPR/World Association for Psychosocial Rehabilitation) i nekih drugih udruga.

Studij Logopedije na ERF-u ustrojen je prema smjernicama IALP-a i CPLOL-a prema kojima su ustrojeni gotovo svi studiji logopedije u Europi pa je stoga moguć relativno visoko stupanj njihove usporedivosti. Studij Logopedije na ERF-u je po sadržaju, naslovima predmeta i njihovom broju, te strukturi u smislu zastupljenosti biomedicinskih, jezičnih i bihevioralnih znanosti usporedivsa studijem logopedije na Sveučilištu u Helsinkiju (University of Helsinki, Institute of Behavioral Sciences, Speech Sciences /<http://www.helsinki.fi/speechsciences/studying/logopedics.htm>) i Sveučilištu Lund (http://www.lunduniversity.lu.se/o.o.i.s?id=24855&lukas_id=AUDN08&overview=programme, http://www.med.lu.se/master_audiologi_logopedi). Sličnost je, osim po navedenim kriterijima, vidljiva i u koncepciji studija, razini satnice i broju ECTS bodova te ishodima učenja i kompetencijama. Značajna je sličnost i s američkim programom na Sveučilištu u Iowi (The University of Iowa; Department of Communication Sciences and Disorders, <http://clas.uiowa.edu/comsci/graduate-program/master-arts-degree-programs/ma-prerequisites>; <http://clas.uiowa.edu/comsci/graduate-program>) i to prema jednakim (navedenim) kriterijima iako je koncepcija ovog studija drugačija. Prema podacima CPLOL-a iz 2005. studiji logopedije u Europi razmjerno su jednoličnoustrojene - više od 70% od 172 obrazovna programa logopedije u EU osposobljavaju studente za specifične djelatnosti unutar sustava zdravstva, dok preostalih 30% programa osposobljavaju studente za osobite djelatnosti unutar sustava obrazovanja. Na ERF-u su objedinjene kompetencije te stručnjaci logopedi imaju kompetencije za rad u navedena dva sustava kao i u sustavima socijalne skrbi (što dokazuju potrebe Zavoda za zapošljavanje kao i brojni uspješno zaposleni stručnjaci).

Studij socijalne pedagogije je po svojoj koncepciji, sadržaju i predmetima usporediv i sličan s više studijskih programa uglednih inozemnih visokih učilišta i to posebno onih iz zemalja Europske unije. Sam naziv *socijalna pedagogija* prepoznatljiviji je i više se upotrebljava u zemljama njemačkog govornog područja, pa su usporedivi studijski programi većim dijelom iz tih zemalja: Eberhard Karls Universität Tübingen, Njemačka; Universität zu Köln, Njemačka; University of Göteborg, Švedska i drugi. U okviru međunarodne organizacije AIEJI (International Association of Social Educators) razvijene su ključne kompetencije socijalnih edukatora (The Professional Competences of Social Educators: A Conceptual Framework, 2006.) koje su uvažene pri stvaranju i unapređenju preddiplomskog i diplomskog studijskog programa socijalne pedagogije na ERF-u jer ove kompetencije u svojem opisu odgovaraju socijalnoj pedagogiji kako je razvijena u Hrvatskoj (gdje se razvija jedino na ERF-u).

Članovi svih studijskih programa su aktivni kroz znanstveno-istraživačke istručne projekte, edukacije, radionice, mobilnost u nastavi (odlasci naših nastavnika i dolasci europskih i predavača iz svijeta; studentska mobilnost) i kroz druge oblike, kako na međunarodnoj, tako i na domaćoj razini, te imaju stalan doticaj s novim informacijama o dinamičnim promjenama unutar područja kojima su posvećeni.

Nastavnici programa aktivni su članovi strukovnih udruženja u kojima sudjeluju u radu raznih povjerenstava, poticanju i održavanju znanstvenih i stručnih skupova, u izradi dokumenata islično. Značajan broj nastavnika ostvaruje suradnju s poznatim sveučilištima u Europi i svijetu te ova iskustva koriste pojedina državna tijela zadužena za oblikovanje zakonske regulative vezane uz djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom. Činjenica da nastavnici bivaju i pozvani predavači na inozemnim učilištima pokazuje dobre osnove istraživačkih i nastavnih kompetencija za usporedbu s istim aktivnostima inozemnih stručnjaka.

Već za vrijeme studija vidljiva je visoka kvaliteta i usporedivost kompetencija studenata s onima u drugim zemljama (sudjelovanje studenata na kongresima, u projektima, aktivnosti unutar ERASMUS razmjena). Mnogi naši bivši studenti usavršavaju se ili surađuju sa svjetski priznatim visokim učilištima – iz područja edukacijske rehabilitacije na: Griffith University, Australia; Faculty of Social Work University of Ljubljana/ljetna škola doktorskog programa INDOSOW-International Doctoral Studies in Social Work; iz područja logopedije na: State University of New York – SAD, Purdue University, SAD; University of Cambridge – UK; iz područja socijalne pedagogije na Penn State University, SAD; Radboud University Nijmegen, Nizozemska; Cambridge University, Velika Britanija. Sudjeluju na međunarodnim projektima (na primjer projekti European Cooperation in the field of Scientific and Technical Research), brojna su gostovanja naših profesora na programima u inozemstvu (York University, Toronto, Kanada; Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija; Faculty of Polish Studies, Poljska; Purdue University, SAD; University of Reading; UK, University of Vienna – Austria; Indiana State University, USA; St. Thomas University, Miami, USA) i dolasci stranih predavača na našu sastavnicu (Purdue University - SAD, Institut de Politechnico Setubal – Portugal, Gallaudet University, SAD; Indiana State University, USA; California State University Stanislaus, USA, Texas A&M University, USA, Penn State University, USA; Radboud University Nijmegen, Nizozemska).

Bivši se studenti specijaliziraju u kliničkim i raznim stručnim metodama pri čemu temeljna znanja i kompetencije osiguravaju dobro praćenje i usvajanje novih spoznaja (npr. Applied Behavior Analysis – ABA, Floor Time Trening, Lee Silverman Voice Therapy, Izvansudska nagodba). Značajan broj studenata biva odabran da kao novi mentori prihvaćaju obavezu izvođenja vježbi za trenutne studente, pri čemu tu aktivnost obavljaju unapređujući stručna znanja i uvažavajući promjene unutarpodručja.

- **Opišite svoj postupak praćenja i unapređivanja studijskih programa, njihovo prilagođavanje novim istraživanjima. Navedite moguće izmjene u prvotno prihvaćenim bolonjskim studijskim programima. Opišite svrhu tih izmjena i postupak donošenja odluke.**

Postupak unapređivanja studijskih programa odvija se praćenjem novih trendova u obrazovanju stručnjaka edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije na svjetskoj i europskoj razini, kao i praćenjem događanja na tržištu rada, potreba korisnika i uvažavanjem društvenih potreba. Praćenje novih trendova značajno olakšava međunarodna suradnja nastavnika koji provode program, kao i bliska suradnja s bivšim studentima, sada stručnjacima koji rade u vodećim domaćim klinikama, poliklinikama, zavodima, centrima i odgojno-obrazovnim, pravosudnim i drugim ustanovama. Na godišnjoj razini unapređenja su vidljiva u promjenama i usklađivanjima silabusa predmeta zbog uvrštavanja rezultata novih znanstvenih i stručnih istraživanja i spoznaja, u spoznajama o novim metodama i postupcima rada, uvođenju elemenata e-učenja u pojedine predmete, promjenama i korištenju recentne literature namijenjene studentima, aktualiziranju sadržaja i tema seminara, prikazu i radu s novim i složenijim fenomenima kroz vježbe i u praksi.

Odluke o izmjenama postojećih studijskih programa donose se na nekoliko razina: na razini odsjeka čiji nastavnici izvode predmete objedinjene na razini studijskih programa (izvedbena razina na kojoj se prijedlozi usvajaju dogovorom), zatim na razini Odbora za praćenje i unapređivanje nastave (kojibrine o kvaliteti i upućuje na eventualna moguća dodatna poboljšanja), potom na razini Fakultetskog vijeća (članovi imaju uvid u cjelovitost promjena s perspektive tri različita, ali srodna studijska programa) da bi se promjene predstavile i mogle biti potvrđene na Senatu Sveučilišta u Zagrebu.

U odnosu na prvotne programe za koje su dobivene dopusnice (2005.), temeljem primjedbi i prijedloga prvenstveno samih nastavnika, a onda i temeljem studentskih evaluacija predložene su izmjene za unapređenje programa koje su postupno ostvarivane. Fakultetsko je vijeće uputilo prijedloge za izmjenu i dopunu preddiplomskih i diplomskih studijskih programa. Opseg izmjena bitno nije mijenjao niti jedan studijski program (izmjene do 20%) te je obuhvaćao izmjene koje se većinom odnose na: promjenu satnica i ECTS bodova za pojedine predmete, na promjene i dopune ponude izbornih predmeta, na usklađivanje izvođenja pojedinih predmeta u zimskim i ljetnim semestrima, usklađivanje opterećenja prema obavezama i mogućnostima studenata, izmjene naziva predmeta. Na 10. redovitoj sjednici Fakultetskog vijeća Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, održane 20. rujna 2010. Vijeće je uskladilo prijedlog obnovljenog Nastavnog plana i programa preddiplomskog studija s primjedbama Radne skupine Sveučilišta u Zagrebu. Radna skupina za studijske programe prihvatila je izmjene i dopune studijskih programa preddiplomskih i diplomskih studijskih programa i potvrdila je da se izmjene i dopune smatraju manjim, do 20%. Nije prihvaćen prijedlog jednog ECTS boda za predmet Tjelesna i zdravstvena kultura, kao što je bilo predloženo. Radna skupina zatražila je ispravak u skladu sa Statutom Sveučilišta, što je i učinjeno, te je nakon ispravke program prihvaćen.

Doktorski studij započeo je temeljem jamstva Senata Sveučilišta u Zagrebu 2006. i Dopusnice Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje iz rujna 2009. godine. Prva generacija polaznika upisana je akademske 2008./2009. godine. Izmjene u prvotno prihvaćenom nastavnom planu i programu studija izvršene su u skladu s nuputkom Sveučilišta u Zagrebu, a išle su u smjeru smanjivanja opsega teorijskog dijela nastave i povećanja znanstveno-istraživačkih sadržaja i aktivnosti. Navedene izmjene izvršene su na prijedlog Voditeljstva studija i prihvaćene od strane Fakultetskog vijeća matičnog Fakulteta.

Praćenje i unapređivanje specijalističkog studija „Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji“ obavlja Stručni kolegij studija i Vijeće izvoditelja temeljem studentskih ocjena svakog odslušanog kolegija i temeljem komunikacije s nastavnicima koji su dobili prosječnu ocjenu manju od 3,5. Ovaj kriterij uveden je zbog održavanja kvalitete studija i činjenice da su studenti upisani na studij u pravilu najbolji stručnjaci iz prakse koji imaju visoka očekivanja i visoku razinu intrinzične motivacije. Po završetku svakog semestra na Vijeću izvoditelja se razmatraju ocjene svih nastavnika (s imenom i prezimenom) i o njima se raspravlja na kolegijalan i kritičan način.

Prvotno prihvaćen studijski program specijalističkog studija (iz 2006.) obogaćen je većim brojem izbornih kolegija, te je učinjeno unutarnje usklađivanje vremenske strukture izvođenja predmeta temeljem uočenih slabosti studija. Za ove je promjene tzv. minireviziju zatražena suglasnost Senata koja je i dobivena u svibnju 2012.

Također je započeta procedura mijenjanja naziva studija u „Rana intervencija u djetinjstvu“ kao proces usklađivanja s međunarodnom praksom i daljnjeg osnaživanja interdisciplinarnog karaktera studija.

- **Objasnite opravdanost odnosno razlog izvođenja stručnih i specijalističkih studija na Vašem visokom učilištu (ako ih izvodite).**

Specijalistički poslijediplomski studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji pokrenut je 2006. godine kao odgovor sveučilišne zajednice na potrebe prakse. Razvojna neuroznanost ukazala je na izuzetni potencijal ranog razvoja. Istovremeno, napredak medicine omogućio je sve ranije otkrivanje razvojnih rizika i medicinskih stanja za koja je izvjesno da neće rezultirati urednim razvojnim ishodom. Uz biomedicinske čimbenike i čimbenici sociogenog porijekla (siromaštvo, zanemarivanje i zlostavljanje) ugrožavaju zdravi razvoj više negoli ranije. Djeca sve češće žive u obiteljima koje su izolirane, necjelovite i bez šire podrške. Posebno nepovoljne okolnosti nastaju u slučajevima kumuliranja rizičnih čimbenika biomedicinskog i socijalnog porijekla. Stoga je u svijetu stvorena nova

interdisciplinarna djelatnost namijenjena djeci s razvojnim rizicima i razvojnim teškoćama i njihovim obiteljima s ciljem pružanja takve podrške koja će unaprijediti razvojni ishod djeteta i cjelokupno obiteljsko funkcioniranje. Njezino ime je rana intervencija i za nju stručnjaci koji rade s djecom (psiholozi, logopedi, edukacijski rehabilitatori, socijalni pedagozi, socijalni radnici, pedagozi i drugi) nisu dovoljno educirani na preddiplomskoj i diplomskoj razini te je na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu oblikovan interdisciplinarni specijalistički poslijediplomski studij pod nazivom „Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji“. Oko 10% djece u ranom djetinjstvu (0-6 godina) i njihovih roditelja povremeno ili trajno treba neku od usluga rane intervencije. Analiza stanja u zajednici usmjerena na aktivnosti prema djeci s teškoćama u vrlo ranoj dobi, njihovim roditeljima i okolini dokazuje i dalje nedostatnu razinu ranog prepoznavanja, dijagnosticiranja i intervencije u postojećim sustavima u Hrvatskoj. Pomoć i podrška nerijetko se traže u inozemstvu ili pak kod nas u većim gradovima s ekipiranim stručnjacima. Specijalizacijom stručnjaka u području rane intervencije nastoji se podići razina brige za najmlađu populaciju s teškoćama, ali i osnažiti roditelje za prihvaćanje stanja i aktivno sudjelovanje u pružanju podrške. Opravdanost studija i samog programa (odobrenog 2006.; zadnja mini-revizija odobrena je 2012.) ogleda se u uspješnoj izobrazbi dvije generacije studenata (treća generacija je upisana). Njihove radne sredine, zahvaljujući primjeni novih pristupa i kompetencijama specijalista rane intervencije, postaju prepoznatljiva mjesta za roditelje djece s teškoćama i poremećajima i za cjelokupnu zajednicu koja time značajno može unaprijediti ishod svakog pojedinog djeteta.

d) Navedite kako se provjerava redovitost pohađanja nastave i Vaše mišljenje o tim postupcima.

Redovitost pohađanja svih oblika nastave (predavanja, seminari, vježbe, praksa) provodi se prozivanjem ili samostalnim potpisivanjem studenata uz provjeru broja prisutnih i uspoređivanjem s popisom. S obzirom na relativno mali broj studenata na većini predmeta (do 50), te samo nekoliko predmeta s većim brojem prisutnih (na prvoj godini preddiplomskog studija), ovim se načinima uspješno provjerava redovitosti pohađanja nastave, a da se pritom značajnije ne utječe na nastavni proces. Glavnina vježbi i nastave odvija se u malim grupama (7-10) što bitno olakšava provjeru i ne opterećuje niti nastavnike niti studente, a osigurava veću razinu upoznavanja. Zbog važnosti nastave i osobitosti vježbi i prakse (promatranje i rad s neposrednim korisnicima tj. osobama koje traže podršku i pomoć), te činjenice da moguće nepohađanje nastave u dozvoljenim granicama i uz opravdane razloge trebaju nadoknaditi (posebno vježbe), studenti vrlo redovito pohađaju sve vidove nastave. To pokazuje i uvid u broj prisutnih studenata prema evidencijama na pojedinim predmetima u knjizi evidencije nastave (Evidencija o održanoj nastavi). Na devet predmeta (6 na preddiplomskim programima i 3 na diplomskim programima) bilježenje dijela aktivnosti u nastavi vrši se putem e-učenja.

U učionicama su postavljeni sustavi za elektroničku registraciju studenata na nastavi putem e-indeksa, čija se uporaba planira.

Praćenje nastave na doktorskom studiju odvija se bilježenjem prisutnosti studenata, a nastavnik iskazuje sate održane nastave. Uredno pohađanje nastave potvrđuje predmetni nastavnik svojim potpisom u indeksu. Kako se radi o doktorskom studiju i visoko motiviranim studentima koji u najvećem dijelu sami financiraju studij, drugi oblici praćenja redovitosti pohađanja nastave nisu potrebni.

Specijalistički studij također upisuju izuzetno motivirani i u pravilu već zaposleni stručnjaci te redovitost pohađanja nastave gotovo nije niti potrebno provjeravati. Studenti sami procjenjuju da je

prisustvovanje nastavi toliko korisno da žele sudjelovati, te se i termini nastave u mjeri u kojoj je to moguće, usklađuju s njihovim mogućnostima prisustvovanja. Raspored nastave se objavljuje znatno unaprijed kako bi studenti mogli sudjelovati u njoj i organizirati svoje profesionalne obaveze. Kad se radi o dužoj spriječenosti (npr. zbog roditeljnog dopusta) studenti samoinicijativno traže status mirovanja prava.

e) Opišite i ocijenite nastavne metode, provedbu praktične i terenske nastave. Posebno se osvrnite na probleme i moguća poboljšanja.

Nastava na ERF-u organizira se kroz predavanja, vježbe i seminare. Nastavne metode koje se uglavnom koriste, posebno u poučavanju tijekom predavanja, su usmene prezentacije ili izlaganja nastavnika uglavnom uz vizualnu potporu u vidu PowerPoint prezentacija i uz druge vizualne potpore kao što su: videozapisi, filmovi, isječci snimki samostalno snimljenih materijala namijenjenih upravo nastavi sa sadržajima koji osiguravaju upoznavanje određenih fenomena iz područja edukacijske rehabilitacije, logopedije i socijalne pedagogije (prikazidijagnostika, procjena, savjetovanja, terapija i tretmana; prikazi obilježja nekih teškoća, problema ili poremećaja, funkcioniranja osoba s teškoćama i poremećajima u redovitim i osobitim uvjetima i slično).

Tendencija je da se nastavne metode moderniziraju i učine nastavu više interaktivnom kroz rad u malim skupinama, diskusije, samostalne zadatke, igranje uloga i slično. Na tom tragu su i promjene koje se provode kroz primjenu e-učenja, posebno sustava e-učenja *Merlin* čija je uporaba osmišljena za neke predmete. Sve su brojniji predmeti s materijalima dostupnima na Web stranicama fakulteta. U svrhu poboljšanja metoda i provedbe nastave, dio nastavnika prošao je dodatne edukacije pod nazivom *Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi* u organizaciji *Foruma za slobodu odgoja*, a s ciljem unapređenja nastavničkih kompetencija. Temeljem edukacija, dio nastavnika koristi suvremene nastavne metode koje prate znanstvene spoznaje u području poučavanja u visokoškolskoj nastavi prema ERR (Evokacija, razumijevanje značenja i refleksija) pristupu. Dio nastavnika prisustvovao je, a značajan dio naših nastavnika i kreirao, edukativne radionice o izjednačavanju mogućnosti studenata s invaliditetom u visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj, u sklopu EduQuality Tempus projekta. Sadržavale su spoznaje i vještine potrebne u radu s različitim skupinama studenata s invaliditetom kao i prilagodbu nastavnog procesa za studente s invaliditetom, ali i moguća poboljšanja za provođenje nastave općenito. Valja napomenuti i osobitosti metoda rada u seminarskom dijelu i izvođenju vježbi. Nastava u seminarima je uglavnom usmjerena na poticanje studenata na veću količinu samostalnosti i kreativnosti kroz vođeno, ali samostalno pisanje i predstavljanje rada pred kolegama. Ovaj oblik nastave učestalo se temelji i na potrebi da studenti organiziraju suradnički rad u manjim grupama, timsku raspodjelu aktivnosti kao i uvažavanje rokova, a što su vrlo važna obilježja rada svakog stručnjaka koji završava ERF i pripadaju u područje generičkih vještina, izuzetno cijenjenih od strane poslodavaca. Metode i postupci nastavnika u ovakvom radu uključuju kreativnost pri odabiru tema, razradu postupaka koji omogućavaju povratnu informaciju i praćenje studenata u individualnom i grupnom dijelu, mogućnosti provjere i primjenu alata za prepoznavanje eventualno prepisanih dijelova nekih radovate pomno vremenski isplanirane aktivnosti za grupe i pojedince. Predavanja i seminari održavaju se u informatički i namještajem dobro opremljenim i udobnim učionicama (računala s internetskom vezom i projektorima).

Vježbe predstavljaju osobiti dio nastavnog procesa jer studenti kroz praktičnu i terensku nastavu razvijaju vještine primjene metoda/tehnika u radu s različitom populacijom u brojnim problemskim područjima, te razvijaju profesionalne uloge. Ovisno o vrstama vježbi (auditorne, kliničke, laboratorijske, metodičke, vježbe u praktikumu), oprema i prostor mogu se ocijeniti na kontinuumu od odličnih do

zadovoljavajućih, a što najprije ovisi o prostornim uvjetima. Na samom Fakultetu vježbe se u pravilu odvijaju u Centru za rehabilitaciju koji je dijelom odgovarajuće opremljen prostorijama za promatranje kroz jednosmjerno staklo s ozvučenjem i video opremom. Ovakvih je prostora premalo, u njima funkcioniraju samo manje grupe studenata, no korisnost ovakvih vježbi je najveća pa se stoga praktična nastava nastoji što većim dijelom (posebno za studentske programe logopedije i edukacijske rehabilitacije) provoditi upravo u Centru. Sve metode i postupci nastavnika usmjereni su kvalitetnom obrazovanju budućih stručnjaka i njihovu stjecanju kompetencija za snalaženje u raznim mogućim situacijama. Sam nastavnik najprije jasno definira cilj svake pojedine vježbe, razrađuje načine za njegovo ostvarenje te ih provodi zajedno sa studentima. Takav izuzetno zahtjevan proces moguće je provesti samo uz pomno odrađeni niz specifičnih metodoloških priprema: nakon cilja i odabranih postupaka slijedi odabir ili izrada i priprema materijala, priprema samih osoba/korisnika uključenih u proces (odraslih osoba ili djeteta i njegovih roditelja). U takvom procesu se za studente treba osigurati uočavanje zadanih sadržaja (unaprijed opisani mogući postupci i pojave) i usvajanje određenih znanja, ali i provedba aktivnosti koje su neophodne korisniku uz nenarušavanje njegova integriteta kao i procesa rada na prevenciji, savjetovanju, dijagnostici, procjeni ili terapiji i tretmanu. Za ovakvu kvalitetu vježbi nužno je raspolagati većim brojem takvih prostora. Značajan dio vježbi održava se i u ustanovama (zdravstvenim, odgojno-obrazovnim, rehabilitacijskim, pravosudnim i drugim/nastavnim bazama ili vježbaonicama Fakulteta) bilo uz prisutnost predmetnog nastavnika ili mentora iz tih ustanova. Provedba vježbi takvog oblika koje nerijetko uključuju neposredan rad studenata, zahtijeva značajne pripreme koje provode i nastavnici i studenti i mentori, vrlo slično već opisanom dijelu vježbi kakve se odvijaju u Centru, a koje uključuju pisane pripreme s metodološki razrađenim aktivnostima svakog od sudionika i s predviđanjem mogućih ishoda kako bi se ostvario postavljeni cilj.

Središnja komponenta doktorskog studija je znanstveno-istraživanje i stvaranje. Osim predavanja, značajan dio sadržaja studija čine znanstveno istraživačke aktivnosti. Studentima je omogućeno, uz obrazloženje i pristanak mentora te uz suglasnost Voditeljstva doktorskog studija, upisivanje dijelova nastave i obavljanje dijelova istraživanja na bilo kojoj sastavnici Sveučilišta ili na drugim ustanovama. O potrebnim preduvjetima za takve situacije posebno se raspravlja i odluku donosi Voditeljstvo doktorskog studija. Ovakvim metodama rada nastoji se osnažiti istraživačka kreativnost i mogućnosti samostalnoga oblikovanja istraživačkih nacrti. Sama provedba nastave i njena organizacija mogla bi se unaprijediti većim brojem vlastitih znanstvenih projekata samih nositelja studija i/ili proširenjem broja suradnih Sveučilišta iz svijeta.

Koncepcija specijalističkog studija ima naglasak na stvaranju mogućnosti za razvoj praktičnih vještina tijekom studija i na izbornosti kako bi studenti svoju specijalizaciju usmjerili prema odabranom problemskom području. Stoga su mogućnosti izvođenja praktične nastave središnja tema organizacije koju određuje stručni kolegij koji upravlja studijem. Znatna dio praktične nastave studenti obavljaju u ustanovama koje već imaju diplomirane sveučilišne specijaliste, uz suglasnost Stručnog kolegija te u Centru za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. U nastavi su zastupljene različite metode iskustvenog učenja (radionički tip nastave koji vode sami studenti, izlaganje seminarskih radova i rasprava) te se koristi video dokumentacija temeljem koje studenti uče o ranim razvojnim odstupanjima i metodama podrške.

f) Opišite i ocijenite izvođenje dijelova nastave u radilištima izvan Vašega visokog učilišta (radionice, farme, praksa i ostalo). Objasnite sustav bilježenja provedbe stručne prakse. Posebno se osvrnite na probleme i moguća poboljšanja.

Izvan Fakulteta održava se značajan dio vježbi i prakse i vrlo mali dio predavanja (tek zaneholiko

predmeta). Radilišta/vježbaonice su smještene u različitim ustanovama koje zapošljavaju stručnjake edukacijsko-rehabilitacijskog, logopedskog i socijalno-pedagoškog profila. Te su vježbaonice mjesta redovitog održavanja nastave na svim programima i za potrebe gotovo svih predmeta te su nezaobilazan i iznimno vrijedan doprinos obrazovanju i kompetencijama budućih stručnjaka. Upravo zahvaljujući izravnim praktičnim iskustvima nakon posjeta vježbaonicama izvan Fakulteta, studenti stječu pravu sliku osobitosti edukacijsko-rehabilitacijskog, logopedskog i rada u socijalno-pedagoškoj struci. Izvođenje nastave u vježbaonicama izvan Fakulteta smatramo nezamjenjivim dijelom postizanja ishoda učenja u smislu povezivanja teorijskih znanja i praktičnih iskustava, odnosno stjecanja kompetencija. Praktični dijelovi nastave osiguravaju razvoj i stjecanje profesionalnih vještina, vrijednosti i uloga. U vježbaonicama se najviše izvode tzv. kliničke vježbe, tj. vježbe u malim skupinama koje su za sve studentske programe strukturirane i izvode se uz aktivnosti i pomoć mentora. Za izvođenje je potreban pristanak i suradnja korisnika neke usluge (savjetovanja, preventivnih postupaka, dijagnostike ili procjene, terapijskih, rehabilitacijskih i tretmanskih programa, odgojno obrazovnog rada i socijalne podrške) i pristanak ustanove, a što zahtijeva niz organizacijskih priprema i spremnost na moguća odstupanja od planiranih aktivnosti u pravcu razvoja dodatnih vještina i kompetencija, kako kod studenata tako i kod mentora i nastavnika. Studenti izrađuju pripreme i prema njima, uz potrebne intervencije nastavnika ili mentora i prema stečenim znanjima i ranijim iskustvima, uz superviziju mentora, samostalno rade s korisnicima. Oni promatraju dijelove koje izvode mentori, uključuju se u rješavanja situacija te imaju mogućnosti primjene vlastitih kreativnih sposobnosti i vještina za postizanje cilja vježbi u odnosu na korisnike. Sve aktivnosti se prate i to s obzirom na zahtjeve pojedinih nastavnika i mentora i ujednačuju na način bilježenja i oblikovanja dokumenata koji pokazuju kvantitetu (broj sati rada) i kvalitetu (obavljanje aktivnosti s pripremom), a pri čemu nastavnici koji su nositelji i izvoditelji predmeta omogućavaju studentima povratnu informaciju i priliku za poboljšanje vlastitog rada i učenja te procjenjuju ostvarene ishode učenja. Na taj način se povratnom informacijom zaokružuje obrazovni proces te znanje i vještine stečene i isprobane u stvarnim okruženjima postaju integralnim dijelom stručnih kompetencija studenata. Ovakva vrsta nastave, premda zasigurno nudi neprocjenjiva iskustva i mogućnosti učenja iz neposrednih situacija, nedostatna je zbog utjecaja čimbenika koje nije moguće kontrolirati (npr. nedolazak korisnika zbog bolesti, nesuradljivost, incidentne ili tzv. krizne situacije, no one pružaju mogućnosti za druga učenja, ako ne već ona ciljana učenja i neka nova učenja). Zbog ograničenih kapaciteta ustanova (prostornih, kao i njihove opremljenosti) potrebno je usmjeravati se na poboljšanje uvjeta za odvijanje vježbi, prvenstveno oblikovanjem manjih grupa studenata (a što zahtijeva dodatna novčana sredstva), a neophodno je i zbog korisnika usluga ustanova. Zbog relativne dislociranosti Znanstveno-učilišnog kampusa Borongaj i nedostatne prometne povezanosti, studenti gube mnogo vremena i energije na putovanja u institucije gdje se provode vježbe, volonterski rad i praksa, a što bi trebalo promijeniti. Zbog svih ovih razloga, značajan dio vježbi i prakse za studente programa Logopedija organiziran je u Centru za rehabilitaciju ERF-a u kojem su, osim blizine i dobre opremljenosti kao i prostornih mogućnosti, u najboljoj mjeri iskorišteni kapaciteti i kompetencije za neposredan klinički rad samih nastavnika koji izvode vježbe. Njihov je rad moguć i zbog dostupnosti i potreba populacije kojom se logopedi bave, ali i zbog kontinuiranog ulaganja u svrhovitije vježbe koje uključuju rad s ciljanom populacijom, fenomenima, metodama i postupcima.

Bilježenje provedbe stručne prakse uglavnom je ujednačeno na sva tri studentska programa i odnosi se na dokumente: (a) Izvješće sa stručne prakse – na programima Rehabilitacije/Edukacijske rehabilitacije: sadrži provedene aktivnosti po danima prakse, a potpisuje ga i pečatom ovjerava ravnatelj institucije u kojoj je stručna praksa provedena. To završno izvješće predaje se nositelju predmeta Praksa i njegov sadržaj i kvaliteta su uvjeti za dobivanje potpisa iz tog predmeta kao i za ostvarivanje ECTS bodova. (b) Dnevnik prakse - na diplomskom programu Logopedija: izrađuje se prema smjernicama donesenima na razini studentskog programa (20. listopada 2008.) i uključuje raspored, mentore, sadržaj i način praćenja kvalitete. Dnevnik prakse ovjerava mentor i čelnik ustanove potpisom i pečatom, a sadržaj provjerava nositelj Prakse koji temeljem čitanja i povratne informacije studentima osigurava zaokruženost procesa učenja. Kvaliteta izvedene nastave prati se upitnikom koji studenti i mentori ispunjavaju na kraju

prakse. Voditelji (nastavnici ERF-a) i mentori prakse sastaju se nakon obavljenih aktivnosti pri čemu se provjeravaju odrađene obveze, kako za mentore, tako i za studente, i time se zaokružuje proces potreban za dobivanje potpisa i ECTS bodova za studente. (c) Mapa prakse – na diplomskom programu Socijalne pedagogije sadrži: popis studentskih obveza, opis načina kako će o obavljenom na Praksi izvijestiti nastavnike na Fakultetu, popis dokumentacije koja se prilaže te rokove i protokol procjenjivanja Mape prakse. Svaki zadatak iz Mape prakse studenti obavljaju uz superviziju mentora na radilištu te, prema potrebi, mentora na Fakultetu. Opisani zadatak uz potrebnu dokumentaciju potpisuje i mentor na radilištu, a Mapu prakse ovjeravaju ravnatelj institucija i njihovi mentori te se takva predaje nositelju predmeta Praksa na Fakultetu koji organizira čitanje te individualnu i grupnu povratnu informaciju o Mapi prakse. Nakon povratne informacije i eventualnih ispravaka, studenti imaju pravo potpisa i ostvaruju ECTS bodove. Važno je još i napomenuti, u svrhu osiguravanja osobno i profesionalno etičkog pristupa radu na Praksi, studenti na Fakultetu potpisuju Ugovor o obavljanju prakse u kojem se obvezuju na poštivanje pravila i načina rada institucije u kojoj borave na Praksi te etičkog kodeksa socijalnih pedagoga i drugih etičkih propisa koji se tiču rada sa specifičnim populacijama s kojima se na Praksi susreću.

Svi nastavnici (nositelji predmeta) pojedinačno se brinu o uspostavljanju i održavanju suradnje s vanjskim suradnicima/mentorima vježbi na predmetima kojih su nositelji, odnosno mentorima u ustanovama u koje studenti odlaze na praksu. U samom radu sa studentima sudjeluje mnogo više suradnika nego što se to registrira kroz popis mentora kojima je rad plaćen. Suradnja se održava i susretima mentora i nositelja te posebnim edukacijama koje održavaju nastavnici Fakulteta samo zamentore, a smatraju seobostrano korisnima. Mentori se uključuju u izradu i unaprjeđenje studijskih programa te ostale djelatnosti u obliku znanstveno-istraživačkih i stručnih projekata čime se nastoji nadoknaditi nemogućnost novčane nadoknade za dodatni trud mentora.

Kao nedostatak ovakvog vida prakse jedino se mogu spomenuti značajni organizacijski naponi uslijed velikog broja studentskih grupa čiji je rad potrebno koordinirati s velikim brojem ustanova i mentora. Kako ugovori s ustanovama nisu trajni, svake se godine pojedinačno dogovaraju oblici suradnje, uz dozvole i sve potrebne dokumente, a što također iziskuje značajno vrijeme i organizacijske sposobnosti nastavnika i mentora. Kao moguća rješenja ovakvih nedostataka spominju se: 1. osnaživanje rada u Centru za rehabilitaciju kroz stalno zaposlene suradnike, čime bi si osigurao stalni „protok“ klijenata, te osigurali trajniji oblici podrške i pomoći za one kojima je ona neophodna, a pritom stvorili preduvjeti za održavanje vježbi i prakse; 2. uvrštavanje rada s mentorima u redovite poslove Centra za cjeloživotno učenje radi razvoja sustava mentorstva i njihovo osposobljavanje za sudjelovanje u obrazovanju studenata i uključivanje u edukacije, projekte, događanja i druge aktivnosti Fakulteta.

g) Ocijenite dostupnost i kvalitetu mrežnih sadržaja studijskih programa.

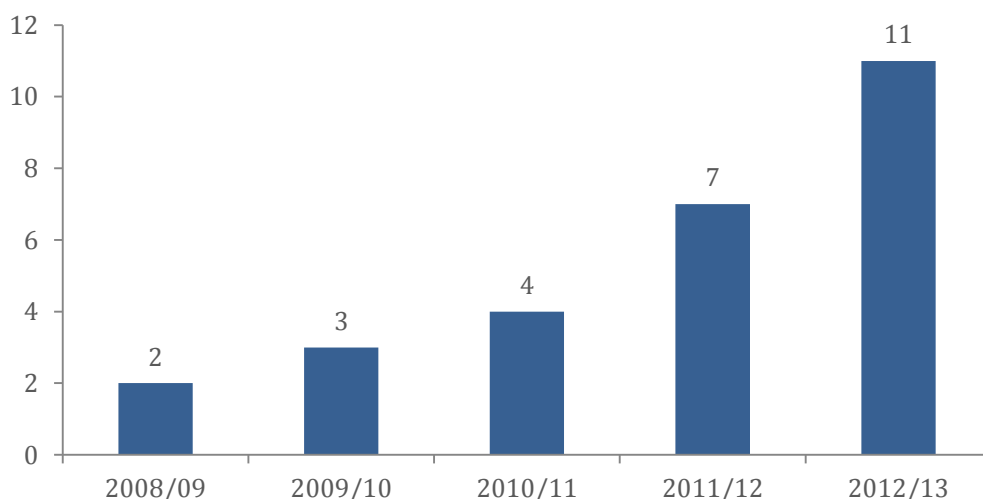
Informacije o studijskim programima dostupne su kroz poveznicu *Studiji* na naslovnici internetske stranice Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Odabirom poveznice Studiji omogućen je uvid u sadržaje svakog pojedinog programa studija na ERF-u: preddiplomskih, diplomskih te doktorskog studija kao i specijalističkog. Unutar pojedinog programa studija postoje poveznice: predmeti silabusi (sadrže opise predmeta, nositelje, izvoditelje, opterećenja, načine ispitivanja, ECTS bodove i druge podatke); nastavni plan i program (opis cjelovitog programa i stručnu osposobljenost/kompetencije koje se stječu završetkom; za poslijediplomski doktorski studij za 2011./2012. opis je u Vodiču kroz poslijediplomski studij, a za specijalistički studij u poveznici Plan poslijediplomskog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji); dokumenti važni za taj studij (npr. Pravilnici i slično). Poveznica Upisi daje aktualne podatke o upisima na preddiplomski i diplomski studij. Kako su temeljne ustrojbene jedinice zadužene za provedbu studijskih programa odsjeci, podaci o njima pod posebnom su

poveznicom Odsjeci. S obzirom na neophodne izmjene sadržaja web stranice i poboljšanja koja su predviđena posebno sa stanovišta korisnika s teškoćama, odnosno s invaliditetom, u tijeku je izrada nove web stranice čije je dovršenje upravo u tijeku. Poboljšanja su, osim sa stanovišta grafičke preglednosti i jednostavnosti za sve korisnike, napravljena i u smislu jasnije koncepcije i strukture informacija, uvrštavanja novih informacija, preglednosti sadržaja. Sustavno se radi na poboljšanju i dobivanju novih informacija kao i ujednačenosti razina sadržaja svih poveznica. Na mrežnim stranicama Fakulteta postavljaju se i nastavni sadržaji za pojedine predmete: recenzirani su i prihvaćeni za objavljivanje temeljem izvješća koja se prihvataju na Fakultetskom vijeću. Lako su dostupni svakom studentu.

Strategija e-učenja Sveučilišta u Zagrebu zagovara primjenu e-učenja kao novog kvalitetnog oblika za učenje i poučavanje, no Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet još uvijek nije institucionalni korisnik platforma za e-učenje. Predmeti koji imaju svoju e-inačicu (uvijek je riječ o kombiniranoj nastavi) smještaju je na *Merlin*, platformu za e-učenje Sveučilišnog računarskog centra Sveučilišta u Zagrebu. U širem institucionalnom okruženju ERF-a primjetno je da se primjena e-učenja povećava (Slika 1), iako je postotak predmeta koji su uključeni u neki oblik e-učenja manji od 4%. Sve se više nastavnika uključuje u radionice organizacije e-učenja koje organizira Centar za e-učenje Središnjeg računarskog centra, a ERF je organizirao i dodatne radionice za nastavnike kako bi se osigurao prijenos znanja i podrška (dvije radionice održane su i tijekom 2013.). Predmeti s podrškom za e-učenje dio su obaveznog plana i programa studija, otvoreni samo osobama s AAI@EduHr elektroničkim identitetom, a najčešće samo studentima tih predmeta.

ERF je korisnik i aktivno je uključen u primjenu ISVU sustava još od 2002./2003. (eksperimentalna faza) te zahvaljujući ovom on-line sustavu postaje dostupan niz podataka o predmetima, ispitnim rokovima, nastavnicima kako za studente, tako i za nastavnike, odnosno na razini ukupnih statistika Fakulteta.

Slika 1. Broj predmeta ERF-a prisutnih na Merlinu u određenoj akademskoj godini

Svakako je neophodno raditi na dostupnosti i kvaliteti web sadržaja, a na čemu se upravo u ovom razdoblju intenzivno radi i što se dovršava. Imenovan je Urednički odbor web stranice (studeni 2013.) koji zajedno s čelništvom radi na preinakama same stranice u pravcu oblikovanja cjelina koje bi osigurale laku dostupnost sadržaja, povećale količinu i kvalitetu dostupnih podataka, a posebno uvrstile i podatke o programima na engleskom jeziku.

h) Osvrnite se na programsku koncepciju na Vašem visokom učilištu i iznesite prijedloge i planove za izmjenu studijskih programa u skoroj budućnosti i razloge koji Vas na to navode.

Sveučilišni studijski programina ERF-u koncipirani su na tri razine: preddiplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj prema modelu 3+2+3, na kojem će se koncipirati i buduće revizije studijskih programa na Fakultetu. Ovaj koncept za sada pokazuje da se radi o optimalnom obliku studiranja te se u skoroj budućnosti očekuje njegovo zadržavanje uzdvije moguće vrste promjena programa: (a) manje redovite izmjene unutar postojećih studijskih programa koje znače usklađivanje s novim spoznajama, zahtjevima tržišta rada (u smislu ishoda učenja i kompetencija) kao i s rastućim i raznolikim potrebama korisnika i društva u kojima će posebni naglasci biti na izmjenama i dopunama liste izbornih predmeta i (b) moguće oblikovanje novih usmjerenja kod postojećih studijskih programa odnosno ukidanje i/ili preoblikovanje postojećih modula/usmjerenja koji se, prema analizama, dosadašnjem iskustvu i povratnim informacijama nastavnika, studenata i tržišta rada, nisu pokazali dovoljno definiranim i funkcionalnim.

Višegodišnje iskustvo izvođenja nastave po Bolonjskom modelu već je pokazalo da postoji prostor za poboljšanja u postojećim nastavnim planovima i programima preddiplomskoj i diplomskoj razini. Stoga se tijekom 2013. pristupilo preispitivanju njihovih obilježja kroz niz ciljanih sastanaka svih članova pojedinih studijskih programa u pravcu oblikovanja revizijskih prijedloga. Za sve je programe zajedničko da su provjereni i detaljnije određeni očekivani ishodi učenja te su jasno određeni za preddiplomsku i diplomsku razinu. Time programi postaju zaokružene jedinstvene cjeline, a što je naročito važno zbog mobilnosti studenata. Provjerena je opterećenost studenata nastavnim obvezama, izmijenjena opterećenja nekih predmeta, a razrađeni su i usklađeni prijedlozi promjena broja ECTS bodova za neke predmete. Zaključeno je i da postoje mogućnosti objedinjavanja pojedinih predmeta u jedinstvene cjeline kao i bolje mogućnosti organiziranja praktičnog rada studenata zbog čega su predloženi novi predmeti. Svi programi uvidjeli su potrebu uvođenja suvremenijih metoda (oslanjanje na mogućnosti e-učenja) i načina provjere stečenih kompetencija, zbog čega se čine daljnje promjene. Na studijskim programima Rehabilitacije/Edukacijske rehabilitacije uočeno je da postoje preklapanja u sadržajima nekih predmeta što se nastojalo izbjeći. Uočeno je i da postoji potreba za uvođenjem nekih novih predmeta i/ili novih sadržaja u neke predmete – ove izmjene na kojima se još radi usmjerene su boljem ostvarenju postavljenih ishoda učenja. Neki su predmeti prebačeni s jedne razine na drugu zbog ostvarivanja ishoda učenja i kompetencija. Smanjen je broj potrebnih razlikovnih ispita za studente koji dolaze na diplomsku razinu ovoga studijskog programa s nekih drugih preddiplomskih studija. Usklađeni su ishodi učenja na razini predmeta s ishodima učenja na razini studijskog programa, te je dosegnuta faza horizontalnog poravnanja. Na studijskim programima Logopedije glavna izmjena odnosi se na objedinjavanja pojedinih predmeta sa svrhom davanja cjelovitih znanja i smanjivanjem pretjeranog opterećenja studenata. Posebno su razmatrane mogućnosti objedinjavanja vježbi pojedinih predmeta u jedinstvene zadatke koji bi osigurali jačanje kliničkih kompetencija te dorade sadržajnih obilježja praktičnog rada (Prakse). Prijedlog studijskog programa Logopedija usmjeren je i na moguće uvođenje modula za osposobljavanje prvostupnika u području rehabilitacije slušanja, odnosno za integraciju u interdisciplinarnu timove za upravljanje oštećenjem sluha i teškoćama slušanja. Prijedlog promjene programa proizlazi iz praćenja svjetskih trendova u struci, spoznaje o potrebi za specifičnim stručnjakom na tržištu rada te uviđanjem potrebe pružanja novih usluga osobama s oštećenjem sluha. U perspektivi je i ustroj nekog od programa na engleskom jeziku radi povećanja mobilnosti stranih studenata i konkurentnosti programa u regiji.

Na studijskim programima Socijalne pedagogije također se intenzivno radi na preoblikovanju i definiranju ishoda učenja te socijalnopedagoških kompetencija, a u skladu s time i nastavnih sadržaja,

metoda poučavanja i ispitivanja ostvarenih ishoda učenja. Osobitosti koje nisu već ranije navedene odnose se na: oblikovanje preddiplomskog i diplomskog studija kao jasnih cjelina s jasno razgraničenim razinama ishoda učenja; planiranje projektno usmjerene nastave na diplomskom studiju koja će omogućiti integriranje znanja i vještina u stručne kompetencije, a što, prema analizama i povratnim informacijama studenata i nastavnika, sada nije sasvim ostvareno. Posebna pažnja tijekom oblikovanja novih programa socijalne pedagogije posvećena je poravnanju što znači da se ishodi učenja svih predmeta vrlo jasno nadovezuju na ishode učenja na razini programa, te da su ishodi učenja, sadržaji, metode poučavanja i metode ispitivanja ishoda učenja usklađeni.

Namjera je u sustavu zadržati postojeći specijalistički studij kao i postojeći doktorski studij, a kako su u završnoj fazi aktivnosti za postupak pokretanja dokorskog studija Logopedije, napori će se usmjeriti k cjelovitom pokrivanju svih znanstvenih područja na poslijediplomskoj razini.

i) Navedite koji se programi cjeloživotnog obrazovanja izvode na Vašem visokom učilištu te u tablici prikazite broj programa kojima nisu dodijeljeni ECTS bodovi i programe s dodijeljenim ECTS bodovima i njihovo trajanje.

Od 2009. godine kada je Centar za cjeloživotno obrazovanje započeo sa svojim djelovanjem pa do 2013. održano je ukupno 8 programa cjeloživotnog učenja. Svi programi namijenjeni su diplomiranim stručnjacima u području društvenih znanosti, te služe isključivo kao oblik dodatnog stručnog usavršavanja u pojedinoj temi, odnosno području. Ukupno je za 5 edukacija zatraženo akreditiranje ECTS bodovima od strane Sveučilišta u Zagrebu, što je i dobiveno, dok se za 3 edukacije ECTS bodovi nisu dodjeljivali. Edukacije se razlikuju u svojem trajanju, te je ukupan raspon od 7 sati (jednodnevne edukacije) do najviše 196 sati (program koji se provodio 36 dana tijekom godine). Razlikuju se i premainicijativi za provođenje – neke su proizašle kao ideja nastavnika zaposlenih na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, a dio nastavnika oblikovao ih je prema prepoznatim potrebama stručnjaka u praksi. Takvi su programi otvoreno tržišno ponuđeni i izvodili su se dok je za njih bilo interesa i mogućnosti provođenja. Izvođenje nekih programa zatražile su nadležne institucije (primjerice Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi) i oni su se izvodili sukladno ugovoru o suradnji.

Tablični prikaz 2.3. Programi cjeloživotnog obrazovanja

Programi cjeloživotnog obrazovanja	ECTS	Ukupno trajanje
1. Osposobljavanje vjeroučitelja za rad s osobama s teškoćama u razvoju	5 ECTS bodova	134 sata
2. Primjena Skale atribuiranja vlastitog delinkventnog ponašanja mladih	1 ECTS bod	7 sati
3. Razvojna procjena djece dobi 0-6 godina	3 ECTS boda	70 sati
4. Planiranje i provođenje istraživanja: od ideje do izvješća	3 ECTS boda	40 sati
5. Primjena muzikoterapije u radu s osobama s razvojnim teškoćama	6 ECTS bodova	108 sati
6. Rad s djecom u životnim grupama	Ne	7 sati

7. Procjena, planiranje i izvještavanje u izvršavanju alternativnih maloljetničkih sankcija	Ne	14 sati
8. Primijenjena analiza ponašanja za autizam i druge razvojne teškoće	Ne	196 sati

j) Objasnite sustav za priznavanje već stečenih kompetencija (neformalno i informalno obrazovanje). Objasnite sustav za priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija (akademsko priznavanje).

Trenutna zakonodavna regulativa ne uključuje priznavanje već stečenih kompetencija kroz neformalno i informalno obrazovanje te se ono kao takvo ne provodi. Priznavanje stranih visokoškolskih kvalifikacija provodi se prema Zakonu o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (Narodne novine 158/2003; 198/2003); te prema Izmjenama i dopunama Zakona o priznavanju inozemnih obrazovnih kvalifikacija (138/2006. i 045/2011.). Priznavanje visokoškolskih kvalifikacija (akademsko priznavanje) i razdoblja studija u svrhu nastavka obrazovanja u RH u nadležnosti je Sveučilišta. Priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u svrhu zapošljavanja u RH (stručno priznavanje) u nadležnosti je Agencije za znanost i visoko obrazovanje, odnosno njezinoga nacionalnog ureda ENIC (European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility) i NARIC (National Academic Recognition Information Centres).

k) Navedite i opišite formalne mehanizme za odobrenje, provjeru i praćenje Vaših programa i kvalifikacija.

Odobranje, provjera i praćenje studijskih programa temelji se na primjeni sveučilišnog Pravilnika o postupku vrjednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih te stručnih studija Sveučilišta u Zagrebu (2010). Ovaj je Pravilnik u skladu sa Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/10). Pravilnikom se određuju postupci vrednovanja novih studijskih programa kao i izmjene i dopune postojećih s dopusnicom kao i periodično unutarnje vrednovanje studijskih programa.

Osvremenjivanje predmeta na razini uvođenja novih spoznaja i metoda, praćenja literature i kvalitete praćenja studenata, dio je osiguravanja kvalitete i kao takvo se ne ubraja u promjene.

Manje izmjene i dopune studijskog programa uključuju promjene izvedbenog plana te sadržajne promjene do 20%, a kojima se bitno ne mijenja studijski program, završne kompetencije studenata niti njihove kvalifikacije. Odluke o takvim manjim izmjenama i dopunama studijskih programa donosi Fakultetsko vijeće ERF-a, a odluka s opisom dostavlja se Odboru i Vijeću društveno-humanističkog područja. Odbor može ocijeniti da izmjene i dopune zahtijevaju prosudbu Senata u postupku vrednovanja izmjena i dopuna studijskog programa. Veće izmjene i dopune studijskog programa (više od 20%, ali manje od 40%) odnose se na takve izmjene i dopune u kojima se u značajnijoj mjeri mijenjaju obvezni predmeti ili završne kompetencije studenata te njihove kvalifikacije. Zahtjev za takve izmjene i dopune procjenjuje Odbor, a Sveučilištu se zahtjev šalje najkasnije 6 mjeseci prije početka

akademske godine u kojoj se planira početak izvođenja tog studijskog programa. Uz zahtjev je potrebno dostaviti podatke o osiguravanju kvalitete studijskog programa. Senat kao moguću odluku donosi: - prihvaćaju se veće izmjene i dopune studijskog programa; odbijaju se veće izmjene i dopune studijskog programa.

Ukoliko izmjene zahvaćaju više od 40% studijskog programa i kao takve su suštinske, potrebno je vrednovanje u statusu novoga programa.

Zahtjev za vrednovanje novog studijskog programa upućuje se Sveučilištu u Zagrebu najkasnije 12 mjeseci prije početka akademske godine u kojoj se planira izvođenje tog programa. Prethodnu procjenu i vrednovanje provodi Odbor za upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu. Za svaki novi studijski program imenuju se tri neovisna recenzenta.

Dopusnica se izdaje u roku od 20 dana od dana senatske Odluke kojom se usvaja zahtjev za ustroj i izvršenje novog studijskog programa. 5-7 godina od izdavanja dopusnice za studijski program, Senat pokreće postupak unutarnjeg vrednovanja studijskog programa. Rezultati vrednovanja šalju se Odboru, a izvješće se dostavlja Vijeću društveno-humanističkog područja i Senatu.

Tematsko vrednovanje provodi Agencija za znanost i visoko obrazovanje. Ono uključuje unos svih studijskih programa te uvjeta izvođenja u sustav MOZVAG. U slučaju neodgovarajućih rezultata, Agencija može pokrenuti postupak reakreditacije.

Reakreditacija se, kao oblik provjere, provodi svakih 5 do 7 godina u organizaciji Agencije za znanost i visoko obrazovanje. To je najvažniji postupak praćenja studijskih programa.

Provjeru i praćenje kvalitete izvođenja doktorskog studija periodički vrši Agencija za znanost i visoko obrazovanje i Sveučilište u Zagrebu, Ured za doktorske programe na temelju Upitnika o tematskom vrednovanju doktorskog studija (posljednje tematsko vrednovanje izvršeno je u listopadu, 2013. godine). Izmjene do 20% unutar postojećeg Plana i programa studija odobrava, na prijedlog Voditeljstva doktorskog studija, Fakultetsko vijeće matičnog Fakulteta. Sve izmjene veće od 20% unutar postojećeg Plana i programa studija moraju biti odobrene od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta temeljem mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij „Prevenzijska znanost i studij invaliditeta“ nastao je kao rezultat projekta doktorskog studija unutar Programa Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske. Započeo je temeljem jamstva Senata Sveučilišta u Zagrebu 2006. i Dopusnice Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje (2009.). Prva generacija upisana je unutar akademske 2008./2009. Provjeru i praćenje kvalitete izvođenja doktorskog studija u određenim razdobljima vrši Agencija za znanost i visoko obrazovanje i Sveučilište u Zagrebu, Ured za doktorske programe na temelju Upitnika o tematskom vrednovanju doktorskog studija (posljednje tematsko vrednovanje izvršeno je u listopadu, 2013. godine). Moguće izmjene programa do 20% unutar postojećeg Plana i programa studija odobrava, na prijedlog Voditeljstva doktorskog studija, Fakultetsko vijeće matičnog Fakulteta. Sve izmjene veće od 20% unutar postojećeg Plana i programa studija moraju biti odobrene od Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta temeljem mišljenja Nacionalnog vijeća za visoko obrazovanje.

Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji pokrenut je temeljem inicijative skupine djelatnika Fakulteta koji su prijedlog uputili Fakultetskom vijeću. Nakon prihvaćanja, prijedlog je upućen Sveučilištu u Zagrebu, a ono ga je uputilo Nacionalnom vijeću za visoko obrazovanje. Nakon dvije vanjske recenzije i prihvaćanja prijedloga, prva generacija studenata upisana je 2006. godine. U postupku primjene studija praćenje na prvoj razini obavlja sam nastavnik za svoje suradnike na predmetu (temeljem komunikacije sa studentima i temeljem njihovih anonimnih ocjena

svih izvoditelja), a drugu razinu obavlja Stručni kolegij i Vijeće izvoditelja. I sami studenti su organizirani (studijska grupa) i uključuju se prijedlozima i komentarima s ciljem zadovoljavanja potreba za stjecanjem vještina i znanja u radu s djecom rane dobi i njihovim obiteljima. Sve te izvore informacija analizira Stručni kolegij studija te prijedloge za unapređenja upućuje Fakultetskom vijeću. Ako promjene obuhvaćaju više od 20% programa, nakon što su prijedlozi prihvaćeni na Fakultetskom vijeću, upućuju se nadležnim tijelima Sveučilišta u Zagrebu na razmatranje i prihvaćanje.

l) Ako Vaše visoko učilište ima mogućnost samoakreditacije studijskih programa, objasnite postupak i kriterije koji se primjenjuju kod predlaganja novih.

ERF nema mogućnosti samoakreditacije studijskih programa. Isključivo Sveučilište temeljem spomenutog Pravilnika o postupku vrjednovanja studijskih programa sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih, integriranih preddiplomskih i diplomskih te stručnih studija ima mogućnost provođenja procesa samoakreditacije studijskih programa sastavnica Sveučilišta.

m) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Od uvođenja Bolonjskog sustava studiranja, napori svih djelatnika ERF-a usmjereni su prema postizanju bolje kvalitete studiranja na svim studijskim programima. Niz je aktivnosti koje su obilježile prethodnih pet godina, no svakako je temeljno određenje vezano uz podizanje kvalitete nastave i točnije određivanje kompetencija stručnjaka koji završavaju pojedini studijski program. U pogledu podizanja kvalitete programa zadovoljstvo je vezano uz: (a) osiguranje prostornih uvjeta za održavanje nastave (preseljenje) kao preduvjeta za građenje kvalitete; b) njegovanje dugogodišnjih suradnji s ustanovama i institucijama čime su stvorene stručne baze za održavanje vježbi i prakse studenata koji uz dobru teorijsku podlogu iznimno pridonose kvaliteti nastave i mogućnostima ostvarivanja ishoda učenja; c) dobro praćenje multi- i interdisciplinarnih kretanja znanosti čime se ide prema ostvarivanju transdisciplinarnih suradnje, a što je sukladno programima u Europi i svijetu; d) značajno bolju izgrađenost identiteta struka koje se programima ERF-a obrazuju, a što dokazuje relativno lako zapošljavanje kadra kojega obrazujemo (u odnosu na opće društvene prilike).

Neophodno je raditi na daljnjem osuvremenjivanju nastave i usklađivanju s potrebama tržišta rada. Stoga je započet postupak opsežne analize postojećih programa s ciljem oblikovanja cjelovitoga prijedloga izmjena (revizija). Dosadašnje izmjene uvjetovale su značajna unapređenja. Nedostatnosti koje su uočene i koje ometaju podizanje kvalitete, te su razlogom djelomičnog nezadovoljstva, uvjetovane su:

- a) manjkom kadrova - trenutna kadrovska politika je uvjetovana nizom vanjskih čimbenika i politikom (ne)zapošljavanja na razini države te je kao takva jedan od realno ugrožavajućih čimbenika daljnjeg kvalitetnog razvoja studijskih programa. Povećanje upisnih kvota uvjetovalo je značajniji angažman svih nastavnika kao i rješavanje novih organizacijskih potreba. Povećao se broj studenata u grupi i/ili broj grupa studenata te je time količina opterećenja ne samo ljudskih nego i materijalnih izvora svih vrsta, značajno povećana. Ipak, ta povećanja pokazala su se posve opravdanima (ponajprije u smislu zapošljavanja) i kroz činjenicu da se nastavni proces i dalje

odvija kvalitetno, uz značajne aktivnosti i snažnije uključivanje u nastavu znanstvenih novaka. Većina znanstvenih novaka je tijekom rada na projektima doktorirala i njihov rad predstavlja značajan kapacitet i iznimno visoki potencijal za poboljšanje kvalitete rada na Fakultetu. Postignuta razina pokazatelj je uspješnoga vođenja ne samo istraživačkih projekata nego i brige u pogledu kadrovske obnove i dobrih ljudskih potencijala u svakom pogledu (vođenja i napredovanja). Ograničenja i nemogućnost zapošljavanja nastavnog, ali i nenastavnog kadra mogu značajno ugroziti provedbu nastavnih programa, a posebno kvalitetu.

- b) nedostatnostima u načinima praćenja održavanja (evidentiranja) nastave (ali i svakog drugog rada). Nastoji se pronaći način za sustavno praćenje održavanja nastave kao podloge za opću kvalitetu rada na ERF-u. Neke nastavne aktivnosti (rokovi ispita, ispitne ocjene) evidentirane su u ISVU sustavu što utječe na kvalitetu praćenja odvijanja programa. Daljnje napore treba usmjeriti značajnijim mogućnostima korištenja ovog sustava od strane većega broja korisnika. Uvođenjem obaveze praćenja promjena unutar sustava MOZVAG nastojat će se pomnije pratiti dosada nedovoljno ažurirani podaci studijskih programa. Problem praćenja i evidentiranja rada postoji općenito, kako unutar studijskih programa tako i na razinama pratećih aktivnosti. U tijeku su neki eksperimentalni oblici za rješavanje ovog problema.
- c) neujednačenošću i neusklađenošću razina svih programa – što zahtijeva rad na pronalaženju zajedničkih i osobitih područja važnih za održanje kvalitete temeljem iskustava svih djelatnika i korištenjem zajedničkih izvora.
- d) još uvijek relativno malim promjenama u smislu uvođenja novih tehničkih i tehnoloških novina, a gdje pripadaju i oblici e-učenja: neophodno je više raditi na oblicima e-učenja koje jest u porastu, ali još uvijek daleko od željenog udjela, premda osigurava neka bolja praćenja i višu kvalitetu nastave. U uvođenju e-učenja, bez obzira na niz prednosti koje se njime ostvaruju, važno je održati ravnotežu udjela interpersonalnog i e-učenja. Poboljšanjima, u smislu uvođenja pozitivnih promjena, značajno pridonosi mlađi nastavni kadar (posebno znanstveni novaci).
- e) malim brojem predmeta koji se izvode na engleskom jeziku: nastojat će se povećati broj, a radi se i na osmišljavanju studija na engleskom jeziku čime bi se osigurala bolja mobilnost na kojoj je potrebno raditi na svim razinama.
- f) nedostatnim dolascima uvaženih predavača. Potrebno je povećati suradnju s međunarodnim institucijama i osigurati više predavanja stranih stručnjaka.

Doktorski studij Prevenicijska znanost i studij invaliditeta, pokrenut 2007./2008. ustrojen je kao slični doktorski studiji u Europi i svijetu. Program, uz nastavnike ERF-a, izvodi značajan broj stranih nastavnika. Kako se radi o jedinstvenom doktorskom studiju u području društvenih znanosti, polju edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, ovaj je studij od izuzetne važnosti u pogledu jačanja znanstvene djelatnosti grana poremećaji u ponašanju i inkluzivne edukacije i rehabilitacije.

Posebne mogućnosti poboljšanja postoje u pogledu većeg opsega (broja) i kvalitete doktorskih studija (posebno u polju logopedije) te novih specijalističkih studija, na čemu se intenzivno radi.

Pojačanim radom, posebno u dijelu promidžbe kvalitete programa koji se nude u sklopu Centra za cjeloživotno učenje, nastojat će se ojačati izvođenje onih aktivnosti koje pridonose kvaliteti napredovanja struka u cjelini.

Centar za rehabilitaciju vrlo je dobro opremljena vježbaonica koja predstavlja veliki potencijal, no Centar je ipak još uvijek nedostatno iskorišten, a što je dijelom uvjetovano značajnim opterećenjima svih nastavnika i nemogućnošću zapošljavanja stalnih stručnih suradnika. Poticanjem i značajnijim vrednovanjem spoja nastavnog rada i neposrednog rada s korisnicima (npr. promjene vrijednosti norma sati) mogla bi se poboljšati kvaliteta nastave u pogledu stjecanja kompetencija kod studenata. Rad u Centru moguće je iskoristiti i za snažnije osvještavanje javnosti o važnosti struka i prepoznavanju identiteta svih profila stručnjaka koji se obrazuju na ERF-u te za promjene na razini politika prema

osobama koje su korisnici usluga naših stručnjaka.

Osvrtom na postojeće stanje vidljivi su još neki podaci.

Svi studijski programi imaju izuzetno kvalitetne studente, a što je vidljivo iz činjenica da većina dolazi iz gimnazijskih programa s vrlo visokim prosjekom ocjena te visokim postignućima na državnoj maturi. Da se zaista radi o kvalitetnim mladim ljudima, potvrđuje i prolaznost kroz godine kao i visoki prosjek ocjena studenata na svim programima. Ovakvi studenti svakako su značajan poticaj za podizanje kvalitete te svojom aktivnošću uvjetuju još bolju pripremljenost nastavnika. Kroz uključivanja u proces izmjena programa kao i u proces izrade novih programa, studenti osiguravaju drugačiji pogled na potrebe studija i doprinose stvaranju još kvalitetnijih sadržaja. Još uvijek relativno niske upisne kvote osiguravaju dobru komunikaciju na razini nastavnik –student, a što se naročito postiže u radu u manjim grupama (vježbe, praktikumi, praksa) što je i dalje potrebno poticati i održavati. Zagovaranje politike isključivo redovnoga načina studiranja trajno pridonosi održavanju kvalitete nastavnog rada i ostvarivanja ishoda učenja.

Prioritet je daljnje snažno razvijanje disciplinakoje se vezuju neposredno uz visokoškolsko obrazovanje na ERF-u.

ERF je izuzetan iskorak napravio u pogledu omogućavanja studiranja za osobe s invaliditetom, razrađujući prilagodbe za pojedine vrste invaliditeta kako za studente na ERF-u, tako i za studente s invaliditetom na drugim fakultetima i sveučilištima.

Mlađe nastavnike potrebno je poticati za odlaženja na stručna usavršavanja i osiguravati im mogućnosti za to.

Neki problemi, poput već spomenutogzapošljavanja kadrova tenovčanih troškova - opreme, sudjelovanja na kongresima, objavljivanja radova i slično, a koji su vezani i uz razinu državnog ulaganja, moći će se rješavati u skladu s općim ekonomskim stanjem i promjenama.

Tablica 2.1.1. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za preddiplomski studij Rehabilitacija

Preddiplomski studij Rehabilitacija	Redovni studenti					Izvanredni studenti			Ukupno				
	Godina	Prijavljeni	Prvi izbor	Drugi izbor	Upisna kvota*	Upisani na prvu godinu studija*	Prijavljeni	Upisani na prvu godinu studija	Upisna kvota	Gimnazija		Strukovna škola	
										Broj	Prosječna ocjena	Broj	Prosječna ocjena
2013./2014.	531	161	92	50 + 2	52 + 2	-	-	-	47	4,42	3	4,51	
2012./2013.	496	140	95	50 + 2	56 + 1	-	-	-	41	4,49	5	4,52	
2011./2012.	628	128	104	45 + 2	51 + 1	-	-	-	40	4,37	4	4,29	

Pravo prednosti pri upisu (odnosi se na broj upisanih studenata državljana RH):

2013./2014. – 2 stud.

2012./2013. – 10 stud.

2011./2012. – 6 stud.

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane

Tablica 2.1.2. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za preddiplomski studij Logopedija

Preddiplomski studij Logopedija	Redovni studenti					Izvanredni studenti			Ukupno				
	Godina	Prijavljeni	Prvi izbor	Drugi izbor	Upisna kvota	Upisani na prvu godinu studija	Prijavljeni	Upisani na prvu godinu studija	Upisna kvota	Gimnazija		Strukovna škola	
										Broj	Prosječna ocjena	Broj	Prosječna ocjena
2013./2014.	647	188	102	50	53	-	-	-	50	4,56	2	4,33	
2012./2013.	567	167	83	50	53	-	-	-	49	4,55	3	4,36	
2011./2012.	792	147	110	35	41	-	-	-	36	4,59	3	3,93	

Pravo prednosti pri upisu (odnosi se na broj upisanih studenata državljana RH):

2013./2014. – 3 stud.

2012./2013. – 5 stud.

2011./2012. – 8 stud.

Tablica 2.1.3. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za preddiplomski studij Socijalna pedagogija

Preddiplomski studij Socijalna pedagogija	Redovni studenti					Izvanredni studenti			Ukupno				
	Godina	Prijavljeni	Prvi izbor	Drugi izbor	Upisna kvota	Upisani na prvu godinu studija	Prijavljeni	Upisani na prvu godinu studija	Upisna kvota	Gimnazija		Strukovna škola	
										Broj	Prosječna ocjena	Broj	Prosječna ocjena
2013./2014.	501	132	85	40 + 2	40 + 1	-	-	-	39	4,39	-	-	
2012./2013.	497	128	89	40 + 2	42 + 0	-	-	-	36	4,40	1	4,68	
2011./2012.	753	140	117	40 + 2	43 + 0	-	-	-	34	4,31	8	4,39	

Pravo prednosti pri upisu (odnosi se na broj upisanih studenata državljana RH):

2013./2014. – 0 stud.

2012./2013. – 2 stud.

2011./2012. – 3 stud.

Samoanaliza

Tablica 2.1.4. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za diplomski studij Edukacijska rehabilitacija

Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Ukupno	
	Godina	Prijavljeni	Upisani*	Upisna kvota *	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta
2013./2014.	63	53 + 2	52 + 2	-	-	-	15	4,300
2012./2013.	53	52 + 0	52 + 2	-	-	-	5	4,351
2011./2012.	49	47 + 0	50 + 2	-	-	-	5	4,325

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane.

Tablica 2.1.5. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za diplomski studij Logopedija

Diplomski studij Logopedija	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Ukupno	
	Godina	Prijavljeni	Upisani*	Upisna kvota *	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta
2013./2014.	39	39	45	-	-	-	1	4,285
2012./2013.	47	45	45	-	-	-	5	4,231
2011./2012.	40	40	40	-	-	-	5	4,270

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane.

Tablica 2.1.6. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za diplomski studij Socijalna pedagogija

Diplomski studij Socijalna pedagogija	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Ukupno	
	Godina	Prijavljeni	Upisani*	Upisna kvota *	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta
2013./2014.	43	43 + 0	45 + 2	-	-	-	3	4,067
2012./2013.	49	42 + 0	45 + 2	-	-	-	13	3,978
2011./2012.	56	44 + 0	45 + 2	-	-	-	2	4,160

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane.

Tablica 2.1.7. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za poslijediplomskidoktorski studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta

Doktorski studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Ukupno		
	Godina	Prijavljeni	Upisani*	Upisna kvota *	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta	Prosječna ocjena
2013./2014.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2012./2013.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2011./2012.	-	-	-	16	16	20	5	(prosječna ocjena prilikom upisa na doktorski. studij - 4.14)	

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane.

Tablica 2.1.8. Struktura upisanih studenata i zanimanje za studijski program u tekućoj i posljednje dvije godine za Poslijediplomskispecijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji

Specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji	Redovni studenti			Izvanredni studenti			Ukupno		
	Godina	Prijavljeni	Upisani*	Upisna kvota *	Prijavljeni	Upisani	Upisna kvota	Broj studenata koji dolaze s drugoga visokog učilišta	Prosječna ocjena
2013./2014.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2012./2013.	-	-	-	24	24	25	7	4.18	
2011./2012.	-	-	-	-	-	-	-	-	-

*Prvi broj se odnosi na državljane RH, a drugi na strane državljane.

Tablica 2.2.1. Prolaznost na studijskom programu

Dodiplomski studijski program Rehabilitacija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ³	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	85	-	-	-	37	1	4,02
2007./2008.	52	-	-	-	41	4	4,13
2008./2009.	52	-	-	-	58	1	4,04
2009./2010.	-	-	-	-	51	-	3,79

Dodiplomski studijski programi nisu u ECTS sustavu.

³ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.2. Prolaznost na studijskom programu

Dodiplomski studijski program Logopedija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁴	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	66	-	-	-	37	-	3,75
2007./2008.	28	-	-	-	35	2	3,80
2008./2009.	28	-	-	-	29	-	3,77
2009./2010.	-	-	-	-	14	-	3,80

Dodiplomski studijski programi nisu u ECTS sustavu.

⁴ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.3. Prolaznost nastudijskom programu

Dodiplomski studijski program Socijalna pedagogija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁵	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata**	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija***
2006./2007.	80	-	-	-	34	1	3,84
2007./2008.	33	-	-	-	24	2	3,75
2008./2009.	33	-	-	-	32	1	3,88
2009./2010.	1	-	-	-	24	4	3,59

Dodiplomski studijski programi nisu u ECTS sustavu.

⁵ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

** Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

*** Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.4. Prolaznost na studijskom programu

Preddiplomski studijski program Rehabilitacija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁶	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	92	2	2	88	-	-	4,235
2007./2008.	133	-	1	132	46	-	4,293
2008./2009.	131	2	4	125	41	-	4,329
2009./2010.	137	7	2	128	38	-	4,377

⁶ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.5. Prolaznost nastudijskom programu

Preddiplomski studijski program Logopedija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁷	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	68	-	2	66	-	-	4,024
2007./2008.	102	-	1	101	30	-	4,108
2008./2009.	107	2	1	104	38	-	4,163
2009./2010.	105	-	1	104	32	-	4,300

⁷ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.6. Prolaznost nastudijskom programu

Preddiplomski studijski program Socijalna pedagogija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁸	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	78	1	-	77	-	-	4,261
2007./2008.	114	2	5	107	35	-	4,258
2008./2009.	119	10	10	99	32	-	4,219
2009./2010.	127	8	13	106	29	1	4,155

⁸ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.7. Prolaznost nastudijskom programu

Diplomski studijski program Edukacijska rehabilitacija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ⁹	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	-	-	-	-	-	-	-
2007./2008.	-	-	-	-	-	-	-
2008./2009.	46	-	1	45	-	-	4,263
2009./2010.	88	-	3	85	7	-	4,259

⁹ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 apsolvantske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.8. Prolaznost na studijskom programu

Diplomski studijski program Logopedija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ¹⁰	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	-	-	-	-	-	-	-
2007./2008.	-	-	-	-	-	-	-
2008./2009.	31	-	-	31	-	-	4,001
2009./2010.	71	-	2	69	5	-	4,028

¹⁰ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 absolventske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.9. Prolaznost nastudijskom programu

Diplomski studijski program Socijalna pedagogija

Godina upisa	Broj upisanih studenata ¹¹	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj diplomiranih studenata ^{**}	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija ^{***}
2006./2007.	-	-	-	-	-	-	-
2007./2008.	-	-	-	-	-	-	-
2008./2009.	35	-	1	34	-	-	4,276
2009./2010.	69	1	-	68	-	-	4,315

¹¹ Broj se odnosi na studente koji su u navedenoj ak. god. bili u statusu studenta (4 + 2 absolventske godine).

^{**} Broj uključuje i studente prethodnih generacija koje su u status studenta bez studentskih prava s pravom završetka studija (6 i više godina studija).

^{***} Prosjek ocjena diplomiranih studenata u navedenoj akademskoj godini.

Tablica 2.2.10. Prolaznost nastudijskom programu

Poslijediplomski doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj obranjenih doktorskih radova	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija
2006./2007.	Nije upisana generacija studenata	-	-	-	-	-	-
2007./2008.	Nije upisana generacija studenata	-	-	-	-	-	-
2008./2009.	21 student I. godina studija	-	-	-	-	-	-
2009./2010.	19 studenata II. godina studija	3	13	2	-	-	4,42

*jedna pristupnica je preminula

Tablica 2.2.11. Prolaznost nastudijskom programu

Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji

Godina upisa	Broj upisanih studenata	Broj studenata koji su ostvarili do 1/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili od 1/3 do 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj studenata koji su ostvarili više od 2/3 mogućih ECTS bodova	Broj obranjenih specijalističkih radova	Broj studenata koji su izgubili pravo studiranja	Prosječna ocjena studija
2006./2007.	26 (prva upisana generacija polaznika)	-	-	22	-	-	4,50
2007./2008.	Nije upisana generacija studenata	-	-	-	-	-	-
2008./2009.	25	-	-	21	3	-	4.55
2009./2010.	Nije upisana generacija studenata	-	-	-	3	-	-

*4 pristupnika je odustalo u prvoj i drugoj generaciji Poslijediplomskog specijalističkog studija

Tablica 2.3. Provjera ishoda učenja

Naziv studijskog programa i akademska godina		Samo završni ispit			Praktični rad i završni ispit	Samo kolokvij/zadaće	Kolokvij/zadaća i završni ispit	Seminarski Rad	Seminarski rad i završni ispit	Praktični rad	Drugi oblici
		Završni pismeni ispit	Završni usmeni ispit	Pismeni i usmeni završni ispit							
2008/09.	Preddiplomski studij REHABILITACIJA	1/59 1,69 %	17/59 28,81 %	19/59 32,20 %	-	-	19/59 32,20 %	-	-	1/59 1,69 %	2/59 3,39 %
	Diplomski studij EDUKACIJSKA - REHABILITACIJA	1/66 1,52%	17/66 25,76%	24/66 36,36%	-	-	23/66 34,85%	-	-	-	1/66 1,52%
2009/10.	Preddiplomski studij REHABILITACIJA	1/58 1,72 %	17/58 29,31%	19/58 32,76 %	-	-	18/58 31,03 %	-	-	1/58 1,72 %	2/58 3,45 %
	Diplomski studij EDUKACIJSKA - REHABILITACIJA	1/66 1,52%	17/66 25,76%	24/66 36,36%	-	-	23/66 34,85%	-	-	-	1/66 1,52%
2010/11.	Preddiplomski studij REHABILITACIJA	4/63 6,35%	17/63 26,98%	19/63 30,16 %	-	-	20/63 31,75 %	-	-	1/63 1,58 %	2/63 3,17%
	Diplomski studij EDUKACIJSKA - REHABILITACIJA	1/70 1,43%	21/70 30%	22/70 31,43%	-	-	25/70 35,71%	-	-	-	1/70 1,43%
2011/12.	Preddiplomski studij REHABILITACIJA	5/66 7,57%	19/66 28,79%	20/66 30,03%			19/66 28,79%			1/66 1,52%	2/66 3,03%
	Diplomski studij EDUKACIJSKA - REHABILITACIJA	1/72 1,39%	21/72 29,17%	23/72 31,94%			26/72 36,11%				1/72 1,39%
2012/13.	Preddiplomski studij REHABILITACIJA	6/65 9,23%	18/65 27,69%	19/65 29,23%			19/65 29,23%			1/65 1,59%	2/65 3,08%
	Diplomski studij EDUKACIJSKA - REHABILITACIJA	1/63 1,59%	20/63 31,75%	21/63 33,33%			20/63 31,75%				1/63 1,59%

-Predmet Tjelesna i zdravstvena kultura se ne ocjenjuje i nije računat u prosjek

Samoanaliza

Naziv studijskog programa i akademska godina		Samo završni ispit			Praktični rad i završni ispit	Samo kolokvij /zadaće	Kolokvij/zadaća i završni ispit	Seminarski Rad	Seminarski rad i završni ispit	Praktični rad	Drugi oblici
		Završni pismeni ispit	Završni usmeni ispit	Pismeni i usmeni završni ispit							
2008/09	Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	2 (3.9%)	19 (37.3%)	7 (13.7%)	-	4 (7.8%)	18 (35.3%)	-	1 (2%)	-	-
	Diplomski studij LOGOPEDIJA	1 (7.1%)	4 (28.6%)	1 (7.1%)	-	-	7 (50%)	-	-	-	1 (7.1%)
2009/10	Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	2 (3.8%)	19 (36.5%)	8 (15.4%)	-	3 (5.8%)	19 (36.5%)	-	1 (1.9%)	-	-
	Diplomski studij LOGOPEDIJA	1 (3.8%)	9 (34.6%)	1 (3.8%)	-	-	14 (53.8%)	-	-	-	1 (3.8%)
2010/11	Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	2 (3.8%)	19 (35.8%)	8 (15.1%)	-	3 (5.7%)	20 (37.7%)	-	1 (1.9%)	-	-
	Diplomski studij LOGOPEDIJA	2 (5.7%)	10 (28.6%)	2 (5.7%)	-	-	19 (54.3%)	1 (2.9%)	-	-	1 (2.9%)
2011/12.	Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	2 (4.1%)	18 (36.7%)	7 (14.3%)	-	3 (6.1%)	18 (36.7%)	-	-	-	-
	Diplomski studij LOGOPEDIJA	2 (6.1%)	11 (3.3%)	2 (6.1%)	-	-	16 (48.5%)	1 (3%)	-	-	1 (3%)
2012/13.	Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	2 (3.9%)	18 (35.3%)	7 (13.7%)	-	3 (5.9%)	19 (37.3%)	-	1 (2%)	-	-
	Diplomski studij LOGOPEDIJA	1 (3.2%)	11 (35.5%)	2 (6.5%)	-	-	15 (48.4%)	1 (3.2%)	-	-	1 (3.2%)

- Predmet Tjelesna i zdravstvena kultura se ne ocjenjuje i nije računat u prosjek

Samoanaliza

Naziv studijskog programa i akademska godina		Samo završni ispit			Praktični rad i završni ispit	Samo kolokvij /zadaće	Kolokvij/zadaća i završni ispit	Seminarski rad	Seminarski rad i završni ispit	Praktični rad	Drugi oblici
		Završni pismeni ispit	Završni usmeni ispit	Pismeni i usmeni završni ispit							
2008/09.	Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	5,45%	50,91%	9,1%	-	16,36%	18,18%	-	-	-	-
	Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	20,59%	44,12%	11,76%	-	-	23,53%	-	-	-	-
2009/10.	Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	7,14%	50,0%	8,93%	-	16,1%	17,86%	-	-	-	-
	Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	18,42%	50,0%	10,53%	-	-	21,05%	-	-	-	-
2010/11.	Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	7,02%	47,37%	10,53%	-	15,79%	19,3%	-	-	-	-
	Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	22,22%	40,0%	11,11%	-	4,44%	22,22%	-	-	-	-
2011/12.	Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	7,02%	47,37%	10,53%	-	15,79%	19,3%	-	-	-	-
	Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	22,22%	40,0%	11,11%	-	4,44%	22,22%	-	-	-	-
2012/13.	Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	6,78%	45,76%	11,86%	-	15,25%	20,34%	-	-	-	-
	Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	19,51%	43,9%	9,76%	-	4,88%	21,95%	-	-	-	-

- Predmet Tjelesna i zdravstvena kultura se ne ocjenjuje i nije računat u prosjek

Samoanaliza

Naziv studijskog programa		Samo završni ispit			Praktični rad i završni ispit	Samo kolokvij/zadaće	Kolokvij/zadaća i završni ispit	Seminarski Rad	Seminarski rad i završni ispit	Praktični rad	Drugi oblici
		Završni pismeni ispit	Završni usmeni ispit	Pismeni i usmeni završni ispit							
Poslijediplomski specijalistički studij RANA INTERVENCIJA U EDUKACIJSKOJ REHABILITACIJI	2008/09. – 2009/10.	2/22 9,7%	2/22 9,7%	2/22 9,7%	-	-	3/22 13,6%	3/22 13,6%	10/22 45,5%	-	-
	2011/12. – 2012/13.	2/28 9,1%	2/28 9,1%	2/28 9,1%	-	-	4/28 14,3%	3/28 10,7%	15/28 53,6%	-	-

Tablica 2.4. Broj znanstvenih radova u znanstvenim časopisima koje objavljuju doktorandi prilikom izrade doktorske disertacije

Naziv dokorskog studija (smjerovi)	Broj obranjenih doktorskih disertacija u posljednjih 5 godina	Broj objavljenih radova potreban za pristup obrani disertacije	Broj objavljenih radova doktoranada u inozemnim znanstvenim časopisima relevantnim za izbor u znanstvena zvanja	Broj objavljenih radova doktoranada u domaćim znanstvenim časopisima relevantnim za izbor u znanstvena zvanja
Izvandoktorski studij ERF-a	46	1 A1 rad	11	118
Poslijediplomski doktorski studij PREVENCIJSKA ZNANOST I STUDIJ INVALIDITETA	3	1 A1 rad	6	53
Ukupno	49	1 A1 rad	17	171

Tablica 2.5. Broj javno predstavljenih umjetničkih djela koja su predstavili doktorandi prilikom izrade umjetničkoga doktorskog rada

Naziv doktorskog studija (smjerovi)	Broj obranjenih doktorskih disertacija u posljednjih 5 godina	Broj javno predstavljenih radova potrebnih za pristup obrani doktorskog rada	Broj umjetničkih radova doktoranada od međunarodnog značaja relevantnih za izbor u umjetničko-nastavna zvanja	Broj umjetničkih radova od nacionalnog značaja relevantnih za izbor u umjetničko-nastavno zvanje
-	-	-	-	-

Tablica 2.6. Mrežne stranice

Naziv studijskog programa	Broj predmeta za koje postoje posebnemrežne stranice	Za predmete za koje postoji posebna mrežna stranica, ona uključuje sljedeće elemente (navesti u svakoj koloni broj mrežnih stranica koje uključuju taj element)					
		Ciljevi i sadržaj predmeta i popis literature	Objavlivanje termina pismenih i usmenih ispita i termina konzultacija	Objavlivanje rezultata kolokvija i pismenih ispita za student	Zadaci iz prethodnih ispitnih rokova	Pomoćni nastavni materijal (tekst predavanja, PowerPoint prezentacija, crteži, slike, videozapisi itd.)	Mogućnost interaktivne komunikacije nastavnika i studenata
Preddiplomski studij REHABILITACIJA	0	0	0	0	0	0	0
Diplomski studij EDUKACIJSKA REHABILITACIJA	0	0	0	0	0	0	0
Preddiplomski studij LOGOPEDIJA	5	4	4	3	0	4	3
Diplomski studij LOGOPEDIJA	4	4	4	3	0	4	4
Preddiplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	5	5	1	5	0	5	5
Diplomski studij SOCIJALNA PEDAGOGIJA	1	1	0	0	0	1	0
Svi programi Sveučilišta u Zagrebu (predmet Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom)	1	1	1	0	0	1	1

Tablica 2.6.1. Mrežne stranice s nazivima predmeta

Naziv studijskog programa	Broj predmeta za koje postoje posebne mrežne stranice	Za predmete za koje postoji posebna mrežna stranica, ona uključuje sljedeće elemente (navesti u svakoj koloni broj mrežnih stranica koje uključuju taj element)					
		Ciljevi i sadržaj predmeta i popis literature	Objavlivanje termina pismenih i usmenih ispita i termina konzultacija	Objavlivanje rezultata kolokvija i pismenih ispita za studente	Zadaci iz prethodnih ispitnih rokova	Pomoćni nastavni materijal (tekst predavanja, PowerPoint prezentacije, crteži, slike, videozapisi itd.)	Mogućnost interaktivne komunikacije nastavnika i studenata
Preddiplomski studij Rehabilitacija	0	0	0	0	0	0	0
Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija	0	0	0	0	0	0	0
Preddiplomski studij Logopedija	5	4	4	3	0	4	3
	Temelji hrvatskog jezika	1	1	1	0	1	1
	Temelji jezikoslovlja	1	1	0	0	0	0
	Psiholingvistika	1	1	1	0	1	0
	Dvojezičnost/višejezičnost	1	1	1	0	1	0
	Hrvatski znakovni jezik 1						
Diplomski studij Logopedija	4	4	4	3	0	4	4

Samoanaliza

	Logopedaska praksa	1	1			1	1
	Razvojna psiholingvistika	1	1	1		1	1
	Jezične teškoće dvojezične djece	1	1	1		1	1
Preddiplomski studij Socijalna pedagogija	5	5	1	5	0	5	5
	Volonterski rad 1	1	0	1	0	1	1
	Volonterski rad 2	1	0	1	0	1	1
	Volonterski rad 3	1	0	1	0	1	1
	Volonterski rad 4	1	0	1	0	1	1
	Grupni pristup u socijalnopedagoškim intervencijama	1	1	1	0	1	1
Diplomski studij Socijalna pedagogija	1	1	0	0	0	1	0
	Strategijski pristupi preventivnim intervencijama u zajednici	1	0	0		1	0
Svi programi Sveučilišta u Zagrebu	1	1	1	0	0	1	1
	Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom	1	1			1	1

Tablica 2.7. Programi cjeloživotnog obrazovanja (do 60 ECTS bodova)

Programi cjeloživotnog obrazovanja	Trajanje	Akreditiran (da/ne) i od koje institucije	ECTS (ako se dodjeljuju)
Osposobljavanje vjeroučitelja za rad s osobama s teškoćama u razvoju	134 sata. 96 sati nastave (12 dana po 8 sati) + hospitacije, održavanje oglednog sata, izrada i obrana završnog rada. Nastava: od prosinca 2009. do travnja 2011. godine.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	5 ECTS bodova, dodijeljeno od strane koordinatorice za ECTS bodove* (doc.dr.sc. M. Ferić Šlehan) * razdoblje prije definiranja procedure dodjele ECTS bodova na razini Sveučilišta
Primjena Skale atribuiranja vlastitog delinkventnog ponašanja mladih	7 sati (1 dan). Datumi održavanja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 03.12.2010. ▪ 10.12.2010. ▪ 25.02.2011. ▪ 06.05.2011. ▪ 28.11.2011. ▪ 02.12.2011. 	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Sveučilište u Zagrebu. Hrvatska psihološka komora priznaje bodove psiholozima.	1 ECTS bod ukoliko polaznik primijeni instrument kod najmanje 10 maloljetnih počinitelja kaznenih djela, izradi njihove profile te ih pismeno interpretira, nakon čega se provjerava ishod učenja kroz konzultacije. (dodijeljeno od Sveučilišta u Zagrebu)
Razvojna procjena djece dobi 0-6 godina	70 sati (5 dana). Datumi održavanja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 29.11. - 04.12.2010. ▪ 07.02. - 12.02.2011. ▪ 06.06. - 11.06.2011. ▪ 23.01. - 26.01.2012. ▪ 02.07. - 07.07.2012. 	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Sveučilište u Zagrebu. Hrvatska psihološka komora priznaje bodove psiholozima.	3 ECTS boda (dodijeljeno od Sveučilišta u Zagrebu)

Samoanaliza

Rad s djecom u životnim grupama	7 sati (1 dan). Datum održavanja: 28.01.2011.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet	Nema ECTS bodova
Planiranje i provođenje istraživanja: od ideje do izvješća	40 sati (5 dana po 8 sati) Datum održavanja: 12.09. - 29.09.2011.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Sveučilište u Zagrebu	3 ECTS boda (dodijeljeno od Sveučilišta u Zagrebu)
Procjena, planiranje i izvještavanje u izvršavanju alternativnih maloljetničkih sankcija	14 sati (2 dana po 7 sati). Datumi održavanja: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 10.05. - 11.05.2012. ▪ 17.05. - 18.05.2012. ▪ 14.06. - 15.06.2012. ▪ 13.09. - 14.09.2012.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi	Nema ECTS bodova
Primijenjena analiza ponašanja za autizam i druge razvojne teškoće	196 sati (144 sati predavanja i 52 sata supervizije). Edukacija traje 36 dana. Održala se u 12 termina (po 2.5 dana) od siječnja do prosinca 2012. godine.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Behaviour Analyst Certification Board (BACB) u Velikoj Britaniji (krovna organizacija za dobivanje certifikata za provedbu primijenjene analize ponašanja; www.bacb.com).	Nema ECTS bodova
Primjena muzikoterapije u radu s osobama s razvojnim teškoćama.	108 sati (90 sati predavanja i 18 sati intervizija i supervizija). Edukacija traje 18 dana. Održala se u 9 termina (po 2 dana) od listopada 2012. do lipnja 2013.	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Sveučilište u Zagrebu	6 ECTS bodova (dodijeljeno od Sveučilišta u Zagrebu)

3. Studenti

- a) Izrazite mišljenje o kvaliteti i strukturi prijavljenih i upisanih studenata (brojčani podaci u tablici 2.2) na preddiplomske, diplomske, integrirane preddiplomske i diplomske studijske programe i stručne (ako ih održavate). Na temelju dosadašnjeg iskustva prosudite koliko su homogena i dostatna njihova predznanja.**

Na preddiplomske studije programa Rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije prijavljuju se uglavnom gimnazijalci (za navedene godine i za sva tri programa studija bilo ih je ukupno 5412) s vrlo visokim prosjekom ocjena (ukupni prosjek 4,43), a značajno je manji broj prijavljenih iz strukovnih škola (29; čime omjer gimnazijskih i strukovnih prijavljenih pristupnika iznosi 186, 6 : 1), čiji je prosjek ocjena također vrlo visok (ukupno 4,39). Vidljivo je kako je omjer svih prijavljenih pristupnika u odnosu na kvote vrlo visok: on se kreće od 11,41 : 1 na preddiplomskom programu Rehabilitacije, preko 14,59 : 1 na programu Socijalne pedagogije i najviših 14,85 : 1 na programu Logopedije. Ovi podaci ukazuju na visoku razinu poželjnosti studiranja na ERF-u, a što govori u prilog „atraktivnosti“ struka, ali i o visokoj kvaliteti studija. Nema značajnijih razlika u prosjeku ocjena kod prijavljenih osoba u odnosu na vrstu škola iz kojih dolaze: očito je da se radi o učenicima s visokim postignućima i uspjehom, a što upućuje na dobre predispozicije za studiranje. Većini prijavljenih pristupnika za studiranje na ERF-u prvi je izbor upravo neki od naših programa (Rehabilitacija, Logopedija, Socijalna pedagogija), što je značajno češće nego da se radi o drugom izboru (ukoliko ne uspiju upisati željeni studij), a vrlo je učestalo prijavljivanje na način da isti pristupnik kandidira na sva tri programa na ERF-u, s različitim prioritetom čime onda neki od programa bivaju prvi, drugi ili treći izbor. Ovakva struktura prijavljenih kandidata osigurava odabir i upis zapravo isključivo vrhunski uspješnih srednjoškolaca čime se postavljaju dobri temelji očekivanju uspješnih studenata. Iskustva pokazuju da se doista radi o visoko motiviranim studentima s prilično ujednačenom razinom spremnosti za nova učenja i kontinuirani rad s izuzetno malim oscilacijama u kvaliteti koje ne utječu na visoke mogućnosti strukturiranja zahtjeva u nastavi i njihovo ispunjenje.

Osim dobrih predznanja, osobine koje studenti dodatno unose u studij i nisu lako mjerljive (ne podliježu ocjenama), a važna su kvaliteta koja utječe na uspješnost studiranja, odnosi se na spremnost za dobrovoljno obavljanje niza aktivnosti u zajednici (temeljem čega je uveden i predmet Volonterski rad), aktivno uključivanje u rad ustanova u svojstvu promatrača i pružanja pomoći pojedincima, a s ciljem učenja praktičnih vještina.

Na diplomske programe Edukacijske rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije prvenstveno se prijavljuju studenti sa završenim istim preddiplomskim programima. Kvote upisa veće su nego na preddiplomskom studiju pa se na diplomske studije upisuju i studenti drugih fakulteta. Za diplomski program Edukacijske rehabilitacije raste broj studenata koji dolaze s drugih fakulteta, dok za program Logopedije taj broj pada, a što je vezano uz predznanja potrebna za praćenje programa, značajnu količinu tzv. razlikovnih ispita, odnosno promjene uvjeta upisa u smislu ograničavanja fakulteta s kojih je moguć upis na diplomski program i činjenice postojanja eliminacijskog kriterija koji se odnosi na izuzimanje kandidata s jezično-govorno-glasovnim teškoćama. Trend dolazaka s drugih studija na studij Socijalne pedagogije nije ujednačen već promjenjiv i također je uvjetovan količinom razlikovnih ispita i

potrebnim predznanjima. Prosjek ocjena studenata koji žele upisati diplomski studij je iznad 4 (točnije ukupno 4,22 za sva tri diplomatska programa), a što govori o zaista uspješnim studentima koji se odlučuju za nastavak obrazovanja. Uočeno je da su studenti koji dolaze s drugih fakulteta vrlo visoko motivirani za studij te imaju značajan potencijal za učenje, ali i svojevrzne teškoće u nadoknadi znanja i, posebno, vještina koja se stječu kroz preddiplomske studije ERF-a, ponajprije u dijelu praktičnih vježbi i same prakse. Upravo stoga je nešto manja razina homogenosti koja postoji na diplomskom u odnosu na preddiplomske studije.

b) Komentirajte podatke o prolaznosti (brojčani podaci u tablici 2.3) na studijskom programu s osvrtom na upisnu kvotu, motiviranost studenata i organizaciju nastave.

U traženom razdoblju prema podacima u tablicama obuhvaćeni su i tzv. dodiplomski programi (stari programi). Vidljivo je da na svim dodiplomskim programima tijekom promatranog razdoblja u pravilu godišnje diplomira tek nešto manji broj od broja upisanih, a s obzirom da su kvote tijekom tih godina gotovo jednake, a broj studenata koji su izgubili pravo studiranja (ukupno 16) vrlo malen, potvrđuje se visoka razina prolaznosti studenata. Podaci upućuju na motivirane studente i dobro organiziranu nastavu u svim segmentima.

Pregledom tablica s podacima preddiplomskog studija (kao dopuna može poslužiti i tablični prikaz 2.2.) prolaznost potvrđuje već spomenutu visoku kvalitetu studenata. Na sva tri programa samo je jedan student izgubio pravo studiranja (od 1313 ukupno upisanih tijekom ak. godina od 2006. do 2010.). Nema značajnijih razlika u % prolaznosti na 1. godini i to za sva tri programa (tablični prikaz 2.2.). Najveći broj studenata sva tri programa ostvaruje više od 2/3 ECTS bodova, a vrlo je mali broj onih s malim brojem ECTS bodova (manje od 2/3 ili manje od 1/3). Takva postignuća pokazuju redovitost praćenja programa i njihovih zahtjeva. Ovakvi podaci svakako su vezani uz relativno niske upisne kvote (oko 40 studenata) na pojedinom programu te takav, zapravo mali broj upisanih studenata (uvijek su popunjene sve kvote na preddiplomskim programima), omogućava visoko individualno usmjerene načine komunikacije na relaciji nastavnik-student koje smatramo posebno važnima za napredovanje studenta. Takva komunikacija osigurava dobro praćenje, poticanje, ali i mogućnosti kontrole u pogledu kvalitete znanja i učenja, a onda i samih ishoda učenja kod studenata.

Visoke prosječne ocjene (vrlo dobre) studenata preddiplomskih i dodiplomskih programa (tablični prikaz 2.2.) također potvrđuju da se radi o dobroj kvaliteti i spremnosti za ostvarivanje predviđenih kompetencija te vrlo visoko motiviranim studentima koji rade u organiziranim uvjetima. Motiviranost je vidljiva i kroz aktivno sudjelovanje studenata u nastavi i to u svim oblicima, a posebno u pogledu vježbi i prakse. Naime, dok su predavanja organizirana u većim grupama (uglavnom svi studenti pojedinog programa na pojedinoj godini), vježbe i praksa studenata odvijaju se u manjim grupama što je organizacijski izrazito zahtjevno i vrlo teško u pogledu usklađivanja, ali osigurava višu razinu dobrih interpersonalnih odnosa i jača snagu samih grupa i pojedinaca kao članova tih grupa u smislu poticanja za ostvarivanjem ciljeva u skladu s obrazovnim zahtjevima.

Većina podataka s preddiplomskog studija primjenjiva je i za diplomatske programe. Diplomski studiji također podrazumijevaju relativno male grupe studenata koje je moguće uspješno pratiti. Na diplomskoj razini kvote su uglavnom popunjene (tek je nekolicina mjesta ostala nepopunjena tijekom analiziranih godina). „Ulazna razina spremnosti“ studenata tj. visoki prosjeci ocjena s kojima se prijavljuju za upis na diplomski studij, ponovo govori o visokoj kvaliteti studenata i odraz je selekcije najkvalitetnijih

studenata za nastavak studija. Dokazuju to i kasnije ostvarene prosječne ocjene diplomskog studija za sva tri programa (prosjeak 4,19). U analiziranim godinama na diplomskim studijima nema niti jednog studenta koji je izgubio pravo studiranja, a o visokoj motiviranosti govore podaci ostvarenih ECTS bodova: najviše je studenata svih triju programa ostvarilo više od 2/3 ECTS bodova, dok je udio onih s 1/3 do 2/3 bodova ili manje od 1/3 ECTS-a vrlo mali: na programu Edukacijske rehabilitacije u analiziranim godinama omjeri su 473: 9 : 11, na Logopediji 375: 5 : 2, a na Socijalnoj pedagogiji 389 : 28 : 21. Prosječne ocjene nadilaze vrlo dobar (Edukacijska rehabilitacija 4,3, Logopedija 4,15, Socijalna pedagogija 4,22). Na diplomskoj razini organizacija nastave još je složeniji zadatak, posebno i zbog dodatnih opterećenja u smislu razlikovnih ispita, ali i činjenice da postojanje modula unutar studijskih programa zahtijeva uvažavanje osobitosti studiranja i profiliranje stručnjaka za očekivana znanja i kompetencije. Posebni su zahtjevi usmjereni na održavanje suradnje sa stručnjacima iz prakse (mentora) jer su ograničene novčane mogućnosti vrednovanja njihova mentorskoga rada.

Dobru odmjerenu kvotu, mogućnosti organizacije nastave i odabira kvalitetnih pristupnika za studij, potvrđuje i završnost studija.

Tablični prikaz 3.1. Završnost studija i trajanje studija

Prediplomski studij Rehabilitacija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2006/2007	3	41	39	1	1	-
2007/2008	3	41	34	6	-	-
2008/2009	3	44	37	2	1	4
UKUPNO		126	110	9	2	4

Prediplomski studij Logopedija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2006/2007	3	35	35	-	-	-
2007/2008	3	34	32	1	-	1
2008/2009	3	35	33	1	-	1
UKUPNO		104	100	2	-	2

Prediplomski studij Socijalna pedagogija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2006/2007	3	34	24	6	3	1
2007/2008	3	36	23	5	-	8
2008/2009	3	40	36	1	-	3
UKUPNO		110	83	12	3	12

Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2008/2009	2	46	2	32	9	3
2009/2010	2	42	-	33	4	5
UKUPNO		88	2	65	13	8

Diplomski studij Logopedija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2008/2009	2	31	5	23	3	-
2009/2010	2	40	1	34	2	3
UKUPNO		71	6	57	5	3

Diplomski studij Socijalna pedagogija						
Generacija	Trajanje studija	Broj upisanih	Završili (diplomirali u roku)	Završili (diplomirali godinu dana nakon roka)	Završili (diplomirali dvije godine nakon roka)	Nisu završili niti dvije godine nakon roka
2008/2009	2	35	-	29	6	-
2009/2010	2	34	-	26	5	3
UKUPNO		69	-	55	11	3

Najveći broj studenata ERF-a završava upisane programe u roku. Rijetki su slučajevi u kojima studenti ne izvrše svoje obaveze dvije godine nakon očekivanog roka. Analiza podataka prema studijskim programima pokazuje podjednaku završnost za studente sva tri preddiplomska programa – glavnina preddiplomaca završava studij u roku, osim na programu Socijalne pedagogije gdje je završnost relativno niža. Na diplomskim studijima sva tri programa je uočljivo da studenti ne diplomiraju u roku, već godinu dana nakon roka. Ovaj podatak vezan je većinom uz potrebu izrade kvalitetnih završnih diplomskih radova. Studenti najčešće izabiruznanstvene teme za diplomski rad, a zahtjevi provođenja istraživanja, uz opsežnu pripremu i vremenski zahtjevno provođenje samog ispitivanja, produljuju rok izrade rada. Na produljenje roka utječu još i osobite okolnosti vezane uz odabir uzorka za ispitivanje i varijable koje se odnose na vremensko praćenje.

Nesumnjivo visoku kvalitetu studenata koji se prijavljuju za studij na ERF-u dokazuje i tradicionalno organiziranja studentskih kongresa na kojima studenti preddiplomske i diplomske razine pokazuju visoku razinu samostalnosti i spremnosti za znanstveni rad kao i za prikazivanje i praćenje rezultata stručnog rada.

Dinamika upisa pristupnika za doktorski studij posve je drugačija od preddiplomskog i diplomskog studija te je u praćenju potrebno uvažavati ovu činjenicu. Prva generacija upisana je 2008./2009. i oni su tijekom promatranog vremena (prema tablici 2.3.; prva godine studija) ostvarili većinom od 1/3 do 2/3 potrebnih ECTS bodova s vrlo visokim prosjekom ocjena 4,42. Do sada je doktoriralo troje pristupnika.

Specijalistički studij u promatranom su razdoblju upisale dvije generacije studenata. Za obje je generacije vidljivo da tijekom upisane godine najveći broj budućih specijalizanata postiže više od 2/3 ECTS bodova s prosječnom ocjenom 4,5, odnosno čak 4,55. Kvote, motiviranost studenata i organizacija nastave su, s obzirom na ovakva postignuća, posve odgovarajuće usklađene. Do 2009./2010. ukupno je obranjeno 6 specijalističkih radova. Do kraja 2013. godine obranjeno je 29 specijalističkih radova.

c) Navedite način na koji obavještavate buduće studente o Vašem visokom učilištu i studijskim programima koje nudite (kvalifikacija, kompetencije, mogućnost daljnjeg obrazovanja i zapošljavanja) – informacijski paketi, mrežne stranice, brošure, letci i slično.

Internetske stranice ERF-a (www.erf.hr) sadrže niz podataka koji su neprestano dostupni i mogu biti korisni budućim studentima: od uvjeta upisa preko sadržaja programa, predmeta i silabusa, akademskog naziva i kompetencija koje se stječu do mogućnosti daljnjeg obrazovanja (poslijediplomski specijalistički studij i doktorski studij). U opisu pojedinih programa navode se i mogućnosti zapošljavanja pojedinih završenih stručnjaka. E-mail adrese zaposlenika fakulteta (posebno onih za komunikaciju sa studentima - prodekana za nastavu, djelatnika u referadama, voditelja studijskih programa) dostupne su za komunikaciju i putem njih se redovito odgovara na niz upita budućih studenata.

Središnji način obavještavanja budućih studenata o studijskim programima ERF-a jesu aktivnosti vezane uz Smotru Sveučilišta u Zagrebu. Fakultet svake godine priprema, dopunjava i po potrebi mijenja tekst u Vodiču za buduće studente koji se nalazi na web stranici Sveučilišta (<http://smotra.unizg.hr/vodic/>) te tekst s opisom temeljnih obilježja vezanih uz programe na Fakultetu (<http://smotra.unizg.hr/sudionici/edukacijsko-rehabilitacijski-fakultet>). ERF sudjeluje na Smotri s materijalima u vidu letaka za svaki studijski program (koji se aktualiziraju i mijenjaju), prezentiranjem filma o Fakultetu kao i uz pomoć PowerPoint prezentacije s ključnim informacijama o programima. Studenti i nastavnici sudjeluju i u kratkom usmenom i javnom predstavljanju programa organiziranom od strane Sveučilišta. Studenti ERF-a tijekom Smotre dobrovoljno pružaju informacije budućim studentima, dajući time svoj doprinos promociji studija. Nastavnici, predstavnici studijskih programa, također su uključeni u aktivnosti predstavljanja Fakulteta.

Javni nastupi i uključivanja u razne aktivnosti poput npr. Tjedna mozga i sličnih manifestacija služe promoviranju programa studija.

Sudjelovanja nastavnika ERF-a u medijskim emisijama, također se koriste za promociju programa ERF-a. Održavanjem Otvorenih dana Centra za rehabilitaciju ERF-a stvaraju se prilike i za zainteresirane srednjoškolce da upoznaju rad u području struka koje se na Fakultetu obrazuju te prikupe informacije o studiranju na ERF-u.

d) Opišite razloge kojima ste se vodili prilikom provjere ishoda učenja studenata (tablica 2.4). Navedite mjere kojima se osigurava nepristranost i objektivnost na ispitima.

Provjera ishoda učenja povezana je s planom i programom izvođenja nastave na svakom pojedinom predmetu. Temeljni model ispitivanja - ocjena koja uključuje rezultate kolokvija, seminarskih radova, ocjenu priprema za vježbe, izvedenih vježbi i pismenog i/ili usmenog ispita, započeo se primjenjivati s uvođenjem Bolonjskog modela studiranja. Taj model je promijenio pristup od tradicionalnog tzv. završnog ispita i zamijenio ga načinima kontinuiranog i kumulativnog praćenja kako bi se moglo poticati kvalitetnije i trajnije usvajanje znanja te ujedno ostvariti objektivnije ocjenjivanje.

Provjere ishoda učenja studenata općenito se mogu promatrati kao raznovrsne jer su kroz preddiplomski i diplomski studij zastupljeni različiti vidovi provjere znanja, a što studentima omogućava da iskazuju svoje jače strane u pokazivanju znanja. Ovisno o programu i godini studija, od petine do čak polovine predmeta na pojedinim godinama i programima studija nudi studentima mogućnost postupnog pripremanja gradiva za polaganje ispita putem kolokvija. Time ih se potiče na kontinuirano i stalno učenje kao pretpostavku za veću kvalitetu znanja, a ujedno se osigurava veća rasterećenost u vrijeme ispitnih rokova za one ispite koji se polažu kroz jedno ispitivanje (učestalije na diplomskoj razini studija). Značajan dio predmeta polaže se pismeno, što se, kroz razgovore sa studentima, pokazuje kao dobrodošao odabir izrazličitih razloga. Kada je moguće, izbjegava se esejski tip pitanja kako bi se maksimalno podigla objektivnost prilikom provjere ishoda učenja. Nepristranost se osigurava jasnim navođenjem kriterija s kojima su studenti unaprijed upoznati, strukturom ispita u smislu konkretnih i poznatih činjenica ili koncepata koji predstavljaju odgovore u ispitivanim područjima te kroz mogućnosti usporedbe odgovora studenata s traženim odgovorima.

Pisani oblici provjere ishoda učenja prisutni su uglavnom na predmetima koje zajednički slušaju svi upisani studenti (preddiplomski programi), no uz pismeni oblik provjeravanja ishoda učenja (koji osigurava trajne i pohranjive dokaze znanja) od 10% do 30% nastavnika traži i usmeno odgovaranje, a što je vezano i uz jačanje komunikacijskih kompetencija budućih stručnjaka koje su izuzetno važan i sastavni dio ishoda učenja svih studijskih programa.

Nepristranost i objektivnost na usmenim ispitima osigurava se ispitivanjem studenata u skupinama i kroz instituciju javnosti ispita (Pravilnik o preddiplomskom studiju, ERF, 2006) kao i ispitivanjem dva nastavnika koji ocjenu donose konsenzusom. Kod usmenog ispitivanja provode se oblici razgovora s jasnim upravljanjem komunikacije u pravcu dobivanja ciljanih odgovora kao i davanja mogućnosti studentu za stvarnim pokazivanjem znanja.

Konačno, provjera ishoda učenja jest i uspješnost završenih studenata u svojstvu zaposlenih stručnjaka u praksi kao i u daljnjim nastavcima obrazovanja i usavršavanja: u oba slučaja pokazalo se da su stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog, logopedskog i socijalno-pedagoškog profila postigli zavidne razine kompetencija te da mogu pratiti zahtjeve prakse i obrazovanja na razinama specijalističkih i doktorskih studija (u nas i u svijetu) kao i mnogobrojna stručna usavršavanja u području posebnih metodologija.

ERF još nema razrađene kriterije za vrednovanje studentskog rada, no oni bi trebali biti razrađeni u najskorije vrijeme.

Podaci specijalističkog studija pokazuju da najveći broj predmeta uključuje provjeru ishoda učenja kroz praktični rad i završni ispit, a što je u skladu s koncepcijom studija usmjerenom upravo na primjenu znanja u praksi. Na svim predmetima teži se kombiniranim načinima provjere, a vrlo rijetko se one rade

samo jednim vidom provjere (kod 3 takva predmetata je praktični rad). Odabiru se provjere na razini završnosti, a učestale su one koje uključuju pismeni i usmeni ispit.

e) Navedite mišljenja studenata o odnosima studenata i nastavnika izražena putem provedenih anketa ili na druge načine i komentirajte moguće probleme i postupke u njihovu rješavanju te način obavještavanja studenata o poduzetim mjerama.

Kroz ankete koje su provedene u razdoblju 2009. do 2012. (online ankete, papir-olovka) mogu se uočiti pozitivne promjene u smislu povećanja ocjena kojima studenti procjenjuju odnos s nastavnicima. Ovaj odnos boljim procjenjuju studenti diplomskih studija nego studenti preddiplomskih studija, a što je vjerojatno vezano uz činjenice bolje komunikacije kroz duže poznavanje studenata i postojanje manjih grupa unutar kojih je moguće ostvariti neposrednije i informativnije kontakte. Studenti relativno visokim procjenjuju pristupačnost i susretljivost nastavnog osoblja, mogućnost konzultacija i pomoći izvan vremena nastave te dostupnost osobnih mentora. Često se koriste i oslanjaju na on-line konzultacije (e - mail) i taj način je prihvatljiv i studentima i nastavnicima.

Lošijim odnosima na relaciji nastavnik–student procjenjuju one aktivnosti koje se odnose na savjetovanje odabira izbornih predmeta kao isavjetovanja o nastavku studiranja. U narednom razdoblju potrebno je posvetiti veću pozornost upravo navedenim pitanjima kroz upoznavanje sposobnosti i mogućnosti studenata i voljnost za obrazlaganjem potencijalnih nastavnih mogućnosti.

Poboljšanja koja su evidentna tijekom godina, rezultat su napora koje nastavnici ulažu u pogledu kvalitetnije nastave, točnije određenih zadataka, očekivanja i slično, a čime se smanjuju potencijalni problemi. Isto tako značajnija je odgovornost u pogledu obavještavanja studenata o ishodima i poduzetim koracima u pogledu svakog problema koji se može javiti. Većina podataka je dostupna ili se u određenom vremenu postavlja na web stranicu Fakulteta, a kroz službene mail adrese svih studijskih godina i svih programa također je moguće obavještavanje studenata. Razina obavještavanja studenata podignuta je i uvođenjem mentora godišta čija je uloga praćenje i savjetovanje studenata određene godine, rješavanje određenih problema na svakodnevnoj razini te informiranje o aktualnim događanjima, ali i usmjeravanje i savjetovanje studenata o mogućnostima izbora na različitim razinama.

Mentorski rad učvršćuje poveznicu na relaciji student-nastavnik, osigurava brži protok relevantnih informacija i time podiže kvalitetu podrške pri studiranju. Bitno niže procjene studenata o odnosima s nastavnicima na preddiplomskoj razini upozoravaju na potrebu sustavnijeg rada na stvaranju dobre komunikacije, posebno u počecima studiranja kada postoji i veći broj nedoumica i pitanja kod studenata. Nastavnici ERF-a posebno su skloni rješavanju različitih mogućih problema kroz osobne kontakte i susrete sa studentima, a što se pokazalo učinkovitim postupcima.

- f) Iznesite svoje mišljenje o problemu smještaja i prehrane studenata Vašega visokog učilišta. Ako postoji, navedite i komentirajte organizaciju izvannastavnih aktivnosti za studente (tečajevi, sport, rekreacija i ostalo). Komentirajte stanje studentskog standarda na Vašem visokom učilištu (prema podacima u tablici 3.2) i procijenite stupanj korištenja. Ako niste zadovoljni postojećim stanjem, navedite razloge i predložite moguća rješenja.**

Prostori ERF-a na Kampusu Borongaj relativno su novijeg datuma (useljani u listopadu 2007.) te su sve prostorije i dvorane dobro prilagođene potrebama studenata i ugodno su okruženje za rad. Glavni nedostatak smještaja – bilo da se radi o studentskim domovima, privatnom smještaju ili vlastitim domovima (ovakvi oblici smještaja jednaki su za studente ERF-a kao i za ostale studente Sveučilišta u Zagrebu) jest svojevrsna „izoliranost“ Kampusa od događaja u gradu i na drugim fakultetima, te nedostatna prometna povezanost. Takav položaj bitno utječe na mogućnosti stvaranja pozitivne studentske klime i studentskih druženja te uvjetuje vrlo ograničene i relativno malobrojnstudentske aktivnosti, posebno one izvannastavne (sportske ili rekreacijske). Prehrana studenata organizirana je kroz rad zajedničke studentske menze Kampusa koja svojim kapacitetima, uređenošću i samim sadržajem prehrane zasigurno odskače, prema mišljenju studenata, od ostalih menzi u gradu. Premda se može smatrati „primjerom dobre prehrane“, nedostatak je vidljiv u radnom vremenu: otvorenost do 16 sati nije dostatna za pokrivanje potreba studenata. Nakon tog vremena studenti u sklopu Kampusa nemaju nikakve mogućnosti za prehranu (jedan kiosk koji postoji do 15 sati) premda se nastava održava i do 20 sati, a čime pitanje prehrane naših studenata postaje problemom. Svi studenti imaju tzv. iksicu – karticu koja osigurava povoljnije cijene prehrane i većina studenata koristi te mogućnosti. Izoliranost Kampusa i udaljenost od drugih objekata, pridonosi većem korištenju zajedničkih kapaciteta prehrane u samoj studentskoj menzi.

Kampus nema uređenih sportskih terena kao niti dvorana, premda se radi o području s izvanrednim potencijalom upravo za takve aktivnosti (uz bolju prometnu povezanost s ostalim dijelovima grada). Unatoč tome studenti ERF-a sudjeluju u izvannastavnim sportskim aktivnostima kao članovi Športske udruge ERF-a i to kroz Studentsko sveučilišno prvenstvo grada i Hrvatske, Humanijadu (edukativno-sportske igre studenata biomedicinskih znanosti), Kampusijadu (sportske igre studenata koji su smješteni na kampusu Borongaj), Fasperijadu (edukativno sportski skup edukacijsko-rehabilitacijskih fakulteta iz Srbije, Slovenije, BiH, Makedonije i Hrvatske), te u prijateljskim utakmicama s ekipama ostalih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U te su aktivnosti uključeni studenti preddiplomskih i diplomskih programa. Redovito se, u iznajmljenim dvoranama izvan Kampusa (sportska dvorana Centra *Vinko Bek* i sportska dvorana *Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta* te Zimski bazen *Mladost*) održavaju treninzi ekipa za: odbojku, nogomet, košarku, rukomet i plivanje. Premda se radi o relativno malom broju uključenih studenata (tijekom jedne akademske godine u prosjeku 45-50 studenata, pretežno studentica, sa svih godina) visoko su motivirani, ostvaruju značajne rezultate s obzirom na loše uvjete za treniranje - manjak opreme te potrebu njena prenošenja i samofinanciranje odlazaka na utakmice i natjecanja.

Kampus nudi značajne potencijale za poticanje rekreativnih aktivnosti studenata, no do sada nije bilo organiziranih poticaja te se upravo u ak.godini 2013./2014. započelo s inicijativom i na tom planu. Radi se na planovima zajedničkih aktivnosti vezanih uz mogućnosti dobivanja boljih sportskih prostora za sva tri fakulteta na Kampusu (uz ERF tu su i Hrvatski studiji te Prometni fakultet).

Prema drugim podacima vezanima uz studentski standard, vidljivo je da ERF ima relativno male kapacitete za učenje. Uz knjižnicu/čitaonicu je jedna prostorija namijenjena učenju, a druga prostorija za

učenje također je smještena u podrumskom dijelu. Studenti ovdje mogu učiti, a te prostore uglavnom odabiru tijekom stanki između pojedinih zadanih aktivnosti. Za učenje se koriste i dijelovi hodnika opremljeni klupama. Studenti navode da u tim prostorima nije moguće obavljati neki ozbiljniji rad. Dvorane su uglavnom zauzete i stoga je mala mogućnost njihova korištenjaza učenje ili izvođenje zadataka.

Studenti ERF-a u značajnoj su mjeri uključeni i sudjeluju u radu niza skupova i kongresa bilo kao aktivni sudionici ili kao organizacijska pomoć kod skupova vezanih uz Fakultet.

Na Fakultetu djeluje Studentski zbor (koji ima i zaseban prostor) čije su aktivnosti sve opsežnije: članovi Studentskog zbora aktivno su sudjelovali u organizaciji predstavljanja Fakulteta na Smotri Sveučilišta u Zagrebu, pokreću humanitarne akcije, aktivni su u radu strukovnih udruga i zastupanju interesa studenata.

Prostori ERF-a u najvećoj su mogućoj mjeri prilagođeni studentima s invaliditetom, kako u smislu arhitektonskih obilježja tako i opremom te spremnošću svih zaposlenika za pružanjem podrške i pomoći.

Opisano stanje vezano uz studentski standard pokazuje da se on bitno ne razlikuje od studentskog standarda u Hrvatskoj općenito. U svrhu poboljšanja neophodno je raditi na: boljem prometnom povezivanju Kampusu (ERF-a) s gradom, a što je moguće uvođenjem većega broja vožnji na postojećim linijama kao i uvođenjem novih linija (u čemu treba ostvariti suradnju s nadležnima iz grada Zagreba i Zagrebačkog električnog tramvaja/ZET-a); poticanju rješavanja problema neuređenih sportskih terena i uređenju barem jedne sportske dvorane ili prostora za rekreacijske aktivnosti kroz financiranje uz pomoć Sveučilišta u Zagrebu; poticanju produženja radnog vremena studentske menze; otvaranju drugih objekata prehrane; snažnijem uključivanju svih studenata u oživljavanje Kampusu kao mjesta studentskog života, a ne isključivo mjesta studiranja.

g) Navedite moguće posebne mjere koje je Vaše visoko učilište uvelo kako bi motiviralo studente na veće zalaganje i učenje (nagrade, priznanja i ostalo) i komentirajte učinak tih mjera.

Prema Pravilniku o preddiplomskom studiju na ERF-u, čl. 50 i 51 u svrhu poticanja studentskog stvaralaštva, dekan Fakulteta nagrađuje Dekanovom nagradom najbolje studentske radove znanstvenog ili stručnog sadržaja u svakoj akademskoj godini. Pravo na dodjelu Dekanove nagrade imaju svi studenti koji su sudjelovali na natječaju za dodjelu Rektorove nagrade i čiji su radovi pozitivno ocijenjeni i predloženi od strane fakultetskog povjerenstva za provedbu natječaja, a nisu dobili Rektorovu nagradu. Dekanova nagrada je novčana i u obliku povelje. Ako je nagrađeni rad djelo više autora, svaki od njih dobiva povelju, a novčani dio nagrade se dijeli na jednake dijelove. Nagradu uručuje dekan Fakulteta prigodom obilježavanja Dana Fakulteta.

Nagrada za najboljeg studenta Fakulteta dodjeljuje se studentu završne godine za svaki od studijskih programa na Fakultetu za postignute izvrsne rezultate tijekom cjelokupnog trajanja studija svake akademske godine. Odluka o najboljem studentu donosi se na programu studija prema posebno utvrđenim kriterijima. Nagrada za najboljeg studenta je novčana i u obliku povelje. Nagradu uručuje dekan Fakulteta prigodom obilježavanja Dana Fakulteta.

Studenti ERF-a potiču se za natjecanje za Rektorovu nagradu kojom se nagrađuju najbolji studentski radovi znanstvenog ili stručnog sadržaja odnosno umjetnička ostvarenja, a koja je ustanovljena radi poticanja znanstveno-istraživačkog, stručnog i umjetničkog rada te promicanja studentskoga stvaralaštva.

Rektorovu nagradu studenti ERF-a dobili su 2008./2009., 2009./2010. te 2011./2012., a posebnu Rektorovu nagradu 2012./2013. za organiziranje studentskog kongresa.

Studenti ERF-a posebno se potiču za aktivnosti u lokalnoj zajednici na principima volonterskog rada. Zahvaljujući takvim nastojanjima uveden je predmet Volonterski rad koji je izborni predmet, a biraju ga studenti svih programa. Visoka razina svijesti o važnosti dobrovoljnoga rada vidljiva je i po broju studenata koji upisuju predmet – tijekom 2012./2013. predmet je u zimskom i ljetnom semestru upisao ukupno 601 student čime je ostvareno 12020 sati dobrovoljnog rada.

Nagrada *Najvolonterka/najvolonter ERF-agodišnja* je nagrada koja se dodjeljuje prigodom Dana Fakulteta i koju mogu dobiti redovni studenti preddiplomskih i diplomskih studija Rehabilitacije/Edukacijske rehabilitacije, Logopedije i Socijalne pedagogije. Nagrada se dodjeljuje zasebno za svaki od tri programa. Ovom nagradom nastoji se podići razina svijesti o važnosti i korisnosti volontiranja među djelatnicima i studentima te se priznati volonterski angažman.

Za dodjelu svih spomenutih nagrada postoje Odluke FV i provode se propisanim procedurama predlaganja, izbora i dodjeljivanja.

Studentica ERF-a dobitnica je i nagrade Volonterski Oskar (2010. godine) –nagrade Volonterskog centra Zagreb i Grada Zagreba za volontera godine.

Studenti se posebno potiču za izraduznanstvenih i stručnih radova i za predstavljanje na kongresima i konferencijama pri čemu se novčano potpomažu njihovi odlasci. Tijekom zadnjih godina posebno se pozornost i poticaji usmjeravaju na odlaženje studenata na studentsku razmjenu.

Za snažnije poticanje studenata bilo bi dobro izraditi Pravilnik o nagrađivanju studenata koji bi zasigurno pridonio jačem zalaganju studenata za postizanje još boljih rezultata.

h) Navedite koje oblike podrške studentima pruža visoko učilište (mentorstva, savjetovanje u karijeri, pomoć pri učenju, pomoć studentima s posebnim potrebama i međunarodnim studentima, pravna i financijska podrška i slično).

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet pruža mentorstvo za svaku godinu studija na svim preddiplomskim i diplomskim studijskim programima: mentori se imenuju na Fakultetskom vijeću na početku svake akademske godine i aktivno su uključeni i prate aktivnosti studenata pojedinog programa na pojedinoj godini, pomažu u organizaciji studentskih aktivnosti, bilježe studentska zadovoljstva i prigovore i probleme te ih nastoje riješiti i pronaći načine za dobro funkcioniranje svih studenata, ali i nastavnika. Studenti su upućeni da su mentori godišta prva razina mogućega traženja pomoći i podrške.

Mentorska razina uključuje i aktivnosti mentora pri izradi diplomskoga rada pojedinog studenta, a ta razina nerijetko uključuje savjetovanje o karijeri, pisanje potrebnih preporuka i razinu brige za napredovanje

pojedince u daljnjem stručnom i znanstvenom radu. Svi su nastavnici aktivni u pružanju savjeta za napredovanje u karijeri i mogućnosti zapošljavanja.

U pogledu pomoći u učenju svi su nastavnici dostupni za individualne konzultacije koje se obavljaju prema rasporedu i/ili dogovoru. Značajan dio pomoći nastavnici obavljaju i putem e-maila, naročito kod slučajeva pomoći u izradi radova ili priprema i obavljanja praktičnih oblika nastave.

Fakultet je imenovao i koordinatoricu za podršku studentima (od 2011./2012.) s funkcijom unaprjeđenja kvalitete studiranja u pogledu pružanja potrebnih informacija, savjetovanja te pomoći i podrške samim studentima. Rad koordinatorice usklađen je s radom u Centru za savjetovanje i podršku studentima na Sveučilištu u Zagrebu.

U pravcu planiranja karijere, na diplomskom studiju Socijalne pedagogije studenti u 4. semestru upisuju obvezni predmet pod nazivom „Planiranje i razvoj profesionalnog identiteta“ čija je svrha lakši prijelaz iz svijeta studija u svijet rada. Očekuje se da će uz pomoć znanja iz ovog predmeta studenti lakše: procijeniti značenje profesionalnih kompetencija stručnjaka za učinkovito i kvalitetno uključivanje u svijet rada; procijeniti svoje interpersonalne, generičke i profesionalne kompetencije; usporediti zadatke i kompetencije potrebne za različite profesionalne uloge socijalnih pedagoga; procijeniti vlastitu profesionalnu pripremljenost i osobne odabire za svaku od njih; osmisliti plan vlastitog profesionalnog razvoja za određeno, kraće razdoblje. Iskustva pokazuju da se u pravilu ta očekivanja i ispune te studenti ovaj predmet u pravilu doživljavaju korisnim.

Podrška studentima s invaliditetom (SSI) se sustavno pruža na ERF-u još od 2007. godine i uključuje aktivnosti koordinatora za studente s invaliditetom te predstavnika studenata s invaliditetom. Rad koordinatora i studenata usustavljen je kroz potporu na Sveučilištu, odnosno rad Ureda za studente s invaliditetom. Djelatnost koordinatora uključuje savjetovanje samih studenata, njihovih roditelja, ali i svog nastavnog i administrativnog osoblja u pogledu potrebnih prilagodbi i svih drugih aktivnosti. Na fakultetu trenutno studira 15 studenata koji sustavno ili povremeno primaju neki oblik potpore na ERF-u ili putem Ureda za SSI na Sveučilištu u Zagrebu. ERF je inicijator pokretanja predmeta Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom zahvaljujući kojoj student pružaju, odnosno studenti s invaliditetom dobivaju vršnjačku potporu. Fakultet je posebno aktivan u radu sa studentima s invaliditetom i kroz ostvarenje više stručnih projekata (Tempus projekti) čime je osigurano izdavanje opsežnih priručnika s nizom podataka potrebnih za kvalitetno studiranje osoba s invaliditetom ne samo na ERF-u već su oni namijenjeni svim fakultetima. U sklopu Isheds Tempus projekta, kojega je u Hrvatskoj nositelj ERF, i u suradnji s Uredom za studente s invaliditetom izrađene su *Smjernice za izjednačavanje mogućnosti studiranja osoba s disleksijom* koje je prihvatio Senat Sveučilišta u Zagrebu te je učinjen niz aktivnosti na promoviranju znanja o mogućnostima studiranja osoba sa specifičnim teškoćama učenja. Na ERF-u se, u sklopu kliničke djelatnosti u Centru za rehabilitaciju, provodi besplatno savjetovanje i dijagnostika za studente koji sumnjaju da imaju disleksiju.

Prostori ERF-a pristupačni su i prostorno dostupni osobama s invaliditetom; čine se aktivnosti poput skeniranja literature, izrade web stranice prilagođene studentima s invaliditetom, nabavljanja opreme (posebno za slabovidne studente - mobilno povećalo) i postavljanja natpisa i oznaka na brajici. Studenti s invaliditetom mogu koristiti zasebnu sobu gdje im je dostupno računalo s čitačem ekrana, printer i skener. Primjer dobre podrške jest osiguravanje pomoći za studenticu s tetraplegijom bez posebnih zaduženja djelatnika ERF-a.

Do ove akademske godine nije na ERF-u bilo međunarodnih studenata koji dolaze iz jezično posve drugačijih okruženja (uglavnom su to bili studenti iz bivše Jugoslavije i jezik nije bio zapreka). Dolaskom studenta iz Francuske, zbog teškoća i niza jezičnih zapreka vezanih uz specifičnosti stručne terminologije, bilo je potrebno organizirati posebne oblike pomoć koje su, u sklopu predmeta Volonterski rad, uključeni drugi studenti te

nastavnici studijskog programa, prodekanica za nastavu i djelatnici Centra za savjetovanje i podršku studentima. Ovaj Centar osnovao je Senat Sveučilišta u Zagrebu s ciljem koordiniranja i osiguravanja sustavnog pružanja podrške studentima Sveučilišta u Zagrebu u okviru akademskog, karijernog i osobnog savjetovanja i usmjeravanja. Centar djeluje i kroz druga područja kako bi se studente osnažilo za uspješno studiranje. Ovi resursi također su dostupni studentima ERF-a, a dvije nastavnice su i članice Stručnog vijeća tog Centra što komunikaciju i razmjenu informacija u tom području čini pravovremenom i učinkovitijom.

Na ERF- u je studentima dostupna pravna pomoć u cijelo radno vrijeme tajnice/pravnice Fakulteta, a postoji i posebno utvrđeno vrijeme isključivo za savjetovanje studenata.

Fakultet značajno sudjeluje u nizu troškova studenata: od izdvajanja sredstava za sanitarne knjižice preko participacija za studentska putovanja i odlaske na kongrese, u sklopu raznih sportskih natjecanja ili drugih dokumentiranih i obrazloženih aktivnosti. Organizira i financijski rasterećuje studente u pogledu prijevoza na dio dislociranih vježbi. Nerijetko se zbog loših financijskih mogućnosti nekih studenata odobravaju zamolbe za odgode plaćanja studentskih participacija ili plaćanja u tzv. ratama te daju slične pomoći.

i) Priložite propise o zaštiti studentskih prava (procedure za rješavanje žalbi, studentski pravobranitelj i ostalo).

Propisi o zaštiti studentskih prava sadržani su u dokumentima Fakulteta u kojima su utvrđene procedure i postupci za zaštitu i osiguravanje studentskih prava, odnosno za rješavanje žalbi: Statut Fakulteta, Pravilnik o preddiplomskom studiju ERF-a, Statut Studentskog zbora ERF-a. Ukoliko neka pitanja nisu regulirana općim aktima Fakulteta, prilikom rješavanja studentskih prava izravno se primjenjuju opći akti Sveučilišta u Zagrebu (Pravilnik o preddiplomskim i diplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, Statut studentskog zbora Sveučilišta u Zagrebu) i Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Temeljem čl. 46. Statuta ERF-a i čl. 53. (stavak 2). Pravilnika o preddiplomskom studiju na ERF-u se imenuje Povjerenstvo za rješavanje molbi i žalbi studenata u I. stupnju. Svaku prvostupanjsku molbu studenti predaju u studentsku referadu na rješavanje navedenom Povjerenstvu. Povjerenstvo za molbe i žalbe studenata čini 5 članova: prodekan za nastavu po funkciji, voditelj studentske referade po funkciji, tajnik po funkciji, te jedan predstavnik studijskih programa i jedan student. Ukoliko student nije zadovoljan odgovorom, može uložiti žalbu na rješenje u I. stupnju tako da je na II. stupnju upućuje dekanu.

Prema Statutu Fakulteta i Pravilniku o preddiplomskom studiju na ERF-u, student ima pravo žalbe na npr. ocjenu i pravo da po žalbi bude ispitan pred povjerenstvom. Student koji nije zadovoljan postignutom ocjenom na usmenom ispitu koji je polagao, može u roku od 24 sata nakon održanog ispita pismeno zatražiti polaganje ispita pred povjerenstvom. Dekan imenuje predsjednika i dva člana povjerenstva s tim da je predsjednik povjerenstva, ujedno i prvi član, nastavnik srodnog predmeta. Drugi član je iz drugog nastavnog predmeta, a treći član je ispitivač na čiju ocjenu se student žalio. Dekan određuje vrijeme polaganja ispita u roku od tri dana od podnošenja zahtjeva studenta. Povjerenstvo donosi odluku o ocjeni većinom glasova.

Pojedine žalbe i pritužbe mogu se rješavati na razini Studentskog pravobranitelja kojega bira Studentski zbor prema Statutu studentskog zbora. Njegove aktivnosti vezane su i uz pokretanja postupaka stegovne odgovornosti studenata. Većinu pojedinačnih studentskih žalbi i molbi rješava prodekan za nastavu.

j) Navedite na koji način pratite završene studente (*alumni*) i prikupljate informacije o njihovoj zaposlenosti kao i druge značajne podatke za unapređenje studijskih programa.

Hrvatska udruga diplomiranih studenata Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta/Almae Matris Croaticae Alumni Educationes et Rehabilitationes Facultas (AMCA ERF) upisana je u registar udruga i ima svojstvo pravne osobe od 21. rujna 2010. Na 5. Saboru Saveza AMAC/AMCA društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu održanog u lipnju 2013. AMCA ERF-a predstavljena je na Saboru i primljena je u Savez Udruga. Pripremljena je, a u prosincu 2013. i održana izborna Skupština AMCA ERF-a na kojoj je predstavljen Plan rada za 2014. godinu s razradom načina praćenja i prikupljanja podataka o zaposlenosti te o drugim značajnim događanjima (e-adresar, pokroviteljstvo studentskom Kongresu, posebni doprinosi u struci, popularizacija znanosti, izlet i drugo). Fakultet nedostatno brine o završenim studentima na način njihova formalnoga praćenja i registriranja premda kvalitetno i stalno surađuje s glavnom nekadašnjih studenata, sada stručnjaka u praksi. Postoje evidencije i adresari s popisom gotovo svih stručnjaka koji se učestalo koriste za potrebe organizacija kongresa, seminara i sličnih skupova. Same karijere stručnjaka ne prate se sustavno. Ustrojavanjem udruge koja okuplja alumne, nastojat će se utemeljiti sustav informacija o zaposlenosti, kompetencijama, daljnjem obrazovanju stručnjaka, razvoju struka, načinima funkcioniranja tržišta rada i druge korisne informacije.

Važno je spomenuti i suradnju sa strukovnim udrugama - Hrvatskim logopedskim društvom, Hrvatskom udrugom socijalnih pedagoga i Komorom edukacijskih rehabilitatora u kojima su naši nastavnici učestalo članovi upravnih odbora i tijela te na taj način ostvaruju trajnu povezanost s bivšim studentima unutar pojedine struke, ali i među strukama. To je posebno bilo vidljivo tijekom predlaganja zakona o edukacijsko-rehabilitacijskoj, logopedskoj i socijalnopedagoškoj djelatnosti gdje su nastavnici ERF-a bili aktivni članovi radnih skupina za izradu prijedloga zakona, osnivanje Komore, strukovnih udruga te svih aktivnosti tih udruženja. Redovitim organiziranjem događanja (kongresa, konferencija, skupova) u suradnji sa strukovnim udrugama ERF pruža trajnu podršku osnaživanju strukovnih organizacija koje se brinu o promociji struka i stručnjaka kojise na Fakultetu obrazuju.

k) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Izuzetna zainteresiranost za studiranje na ERF-u osigurava vrlo kvalitetne studente koji s visokom razinom predznanja dolaze na sve studijske programe. Kvalitetu potvrđuju visokom prolaznošću na ispitima kao i visokim prosjekom ocjena. Bolonjski model studiranja potaknuo je drugačije značajke studiranja koje uključuju kontinuirani rad i povezivanja znanja te rad u pravcu zacrtanih ciljeva, a što se odrazilo u podizanju kvalitete nastave, organizaciji, promišljanju i traženju rješenja za ostvarivanje razine stečenih kompetencija i usvajanje novih. Studenti svih programa aktivno su uključeni u nastavu i

redovito pohađaju predavanja, seminare i vježbe. Kvalitete koje uključuju znanja i vještine, pripremljenost, kreativnost i druge, pokazuju posebno u praktičnom dijelu nastave (vježbe, praktikumi, praksa). Volontiraju i izvan predmeta Volontiranje. Značajan broj studenata uključen je i u znanstveno-istraživačke i stručne projekte i pokazuje interes za iste. Zainteresirani su za djelovanje u društvu u smislu promocije socijalnog uključivanja. Ovakva su obilježja i rezultat dobre komunikacije na razini student – nastavnik i podupiranja i pomaganja raznih vidova studentskih aktivnosti sa strane Fakulteta. Moguće je reći da postoji visoko zadovoljstvo ovakvim obilježjima kako studenata tako i odnosa student-nastavnik te je potrebno nastaviti rad na održavanju takve kvalitete. Nedostatno je praćenje završenih studenata u smislu administrativnoga praćenja, ali, s obzirom da se radi o relativno malom broju studenata na svakoj godini, uglavnom su poznati podaci o svim završenim studentima kroz postojeće adresare, angažman u strukovnim udrugama, suradnju na razini mentorstva, aktivno sudjelovanje u edukacijama i slično. Dio studenata (posebno izvan Zagreba) ostaje u trajnim kontaktima s mentorima (za diplomski rad) i na taj način kontinuirano osigurava dio informacija potrebnih za kvalitetniji rad i napredovanje. Sve je više završenih studenata koji žele nastaviti obrazovanje i koji, kao studenti poslijediplomskog specijalističkog studija ili doktorskih studija, produžavaju dobru suradnju s Fakultetom. Brojni završeni studenti (stručnjaci u praksi) pokreću projekte (sredstva EU) i unutar njih u svojstvu savjetnika uključuju nastavnike ERF-a. Svi ovi podaci govore u prilog kvalitetnim odnosima student-nastavnik kao i o obostranom zadovoljstvu ostvarenim suradnjama.

Visoki stupanj zadovoljstva možemo iskazati s obzirom na razinu zapošljavanja naših završenih studenata. Prema zadnjim podacima svi stručnjaci edukacijsko-rehabilitacijskog profila na drugom su mjestu po traženosti za zapošljavanje. Pokazatelji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje nisu, na žalost, odraz stvarne potrebe za našim stručnjacima već odraz politike zapošljavanja i stanja u državi. Za tumačenje je potrebno uvažiti činjenicu da je promatrano razdoblje jedne od najvećih financijskih, socijalnih i obrazovnih kriza od stvaranja Hrvatske i takvo se stanje preslikava na zapošljavanje stručnjaka koje obrazujemo. Zbog odredbe o nezapošljavanju i neotvaranju novih radnih mjesta radi opće štednje, „višak“ naših završenih studenata na burzi rada odraz je recesije uslijed koje su stradala mnoga postojeća i buduća radna mjesta.

Poboljšanje kvalitete samih studenata i odnosa student – nastavnik moguće je uvođenjem više izvan-nastavnih aktivnosti čime bi se stvorili uvjeti za iskazivanje i razvojem nekih novih kvaliteta kod studenata. Smatramo da je posebno potrebno poraditi na poticanju nagrađivanja i uspostavljanju sustava nagrada za studente uz neke malobrojne postojeće. U skladu s iskustvima drugih fakulteta za uspjeh tijekom studija u svjedodžbi studenata s osobitim uspjehom tijekom studija može se ugraditi pohvala (summa cum laude/ s najvećom pohvalom; magna cum laude/ s velikom pohvalom; cum laude/ s pohvalom), a na čemu će se poraditi u narednom razdoblju. Za poticanje i dobrobit studenata nastojat će se snažnije aktivirati Studentski zbor u pravcu osnaživanja studenata kao zajednice budućih akademskih građana usmjerenih na vrijednosti struka za koje se obrazuju.

Izrada nove web stranice Fakulteta je u tijeku te će se na njoj nastojati uspostaviti prostor namijenjen studentima (s uredništvom) na kojem će se pratiti i objavljivati za studente interesantni podaci iz zemlje i inozemstva (stipendije, mogućnosti razmjena, mobilnosti, novčane potpore, aktualnosti iz struka za koje se obrazuju, zbivanja u struci i slično). Ideja je da za lakše studiranje studenti zajedno s nastavnicima pojedinih programa domisle sadržaj svojevrsnog Priručnika oblika: Studenti ERF-a za studente ERF-a koji bi sadržavao bitne informacije o studiranju, odnosno vrlo često one pojmove i protokole koje studenti ne znaju i koji im nisu lako dostupni ili se podrazumijevaju, a da nisu jasno oblikovani kao zahtjevi i slično. Studentski život nastojat ćemo unaprijediti i uređenjem okoliša Fakulteta (nabava klupa, kultiviranje dijela zemljišta za vrt) za moguća okupljanja studenata i stvaranja mjesta razmjene ideja, ali i rasonode.

Tablica 3.1. Struktura studenata u ak. god. 2013./2014.

Studijski program	Redoviti studenti	Izvanredni studenti	Apsolventi
Preddiplomski studij Rehabilitacija	172	-	-
Preddiplomski studij Logopedija	146	-	-
Preddiplomski studij Socijalna pedagogija	139	-	-
Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija	141	-	-
Diplomski studij Logopedija	104	-	-
Diplomski studij Socijalna pedagogija	110	-	-
Ukupno	812	-	-

Tablica 3.2. Studentski standard

	Površina (u m ²)	Broj sjedećih ili aktivnih mjesta
Prostor za učenje <ul style="list-style-type: none"> - Prostorija u sastavu knjižnice (28m²; 22 mjesta) - Hodnik s postavljenim klupama i računalima/ 10 računala (34+53=87m²; 30 mjesta) - Prostorija MIO(19m²/10 mjesta)	134 m ²	62
Studentska menza (korištenje iksice) Zajednička menza Kampus Borongaj	925	470-490
Drugi objekti prehrane	-	-
Mogućnosti studentskog smještaja	U okviru domova, privatnog smještaja, vlastih stanova	
Sportski objekti	Dvorane i bazen u najmu s ograničenim vremenom boravka: Dvorana Centra Vinko Bek - 600 m ² ; dvorana Prehrambeno- biotehnološkog fakulteta - 450 m ² Bazen površine 510 m ²	
Prostorije za studentske udruge i kulturne aktivnosti <ul style="list-style-type: none"> - prostorija Studentskog zbora	13	6-8
Objekti za rekreaciju	Dvorane i bazen u najmu s ograničenim vremenom boravka: Dvorana Centra Vinko Bek - 600 m ² ; dvorana Prehrambeno- biotehnološkog fakulteta - 450 m ² Bazen površine 510 m ²	

Tablica 3.3. Zapošljavanje studenata koji su završili studij

Preddiplomski studij Rehabilitacija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	40	-
2012. g.	46	1
2011. g.	44	-

Preddiplomski studij Logopedija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	38	2
2012. g.	38	1
2011. g.	34	1

Preddiplomski studij Socijalna pedagogija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	40	1
2012. g.	27	1
2011. g.	44	-

Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	43	17
2012. g.	61	16
2011. g.	29	2

Diplomski studij Logopedija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	43	17
2012. g.	28	15
2011. g.	42	6

Diplomski studij Socijalna pedagogija	Broj studenata koji su završili studij u posljednje 3 godine	Broj nezaposlenih prema statistici Zavoda za zapošljavanje
2013. g.	38	27
2012. g.	39	18
2011. g.	26	7

Tablica 3.3.1. Registrirane nezaposlene osobe Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (studiji završeni prije bolonjskog modela) 2011 – 2013

Studijski program Fakultet, akademija	Stanje 31.12.2011.	Stanje 31.12.2012.	Stanje 30.11.2013.
Defektologija	1	1	1
Logopedija	8	7	8
Poremećaji u ponašanju	22	25	16
Rehabilitacija	8	11	6
Socijalna pedagogija	-	3	1
Magisterij – defektologija	-	1	-
Ukupno	39	48	32

*napomena Hrvatskog zavoda za zapošljavanje: zbog neraspologanja kompletnim i potpunim podacima, prikaz raspoloživih podataka ograničili smo na broj trenutačno nezaposlenih osoba koji su završili studij Vaše ustanove prema obrazovnim programima te od toga broj osoba bez prethodnog radnog iskustva.

4. Nastavnici

- a) **Osvrnite se na strukturu nastavnika i suradnika u tablici 4.1. Ocijenite dobre i loše strane u omjerima broja stalno zaposlenih na Vašem visokom učilištu i vanjskih suradnika. Analizirajte probleme u kadrovskoj politici.**

Struktura nastavnika i suradnika na ERF-u pokazuje da je najveći broj redovitih profesora koji ujedno pripadaju i u kategoriju najstarijih nastavnika, a po broju ih slijede docenti s prosjekom od 40 godina. Temeljni dio strukture čine i izvanredni profesori s također visokim prosjekom godina. Udio novaka i asistenata, prosječno starih 35 godina, pokazuje dobro planirane aktivnosti u pravcu osiguravanja mogućnosti pomlađivanja kadra, no s obzirom na politiku nezapošljavanja, postojeće stanje daje obrnutu piramidu od poželjne (i usklađene s politikom Sveučilišta): temelje bi trebao činiti brojniji mlađi kadar novaka i asistenata, a broj nastavnika u zvanjima od docenta na više smanjivao bi se sa svakim višim zvanjem i imao viši starosni prosjek.

Tablični prikaz 4.1. Nastavnici ERF-a po studijskim programima

Studijski program	Godina	Nastavnici u znanstveno nastavnim zvanjima + asistenti/novaci
Rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija	2009/2010	17+7
Logopedija	2009/2010	13+12
Socijalna pedagogija	2009/2010	12+12
Rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija	2010/2011	17+6
Logopedija	2010/2011	15+10
Socijalna pedagogija	2010/2011	14+10
Rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija	2011/2012	17+6
Logopedija	2011/2012	15+10
Socijalna pedagogija	2011/2012	14+10
Rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija	2012/2013	17+6
Logopedija	2012/2013	15+10
Socijalna pedagogija	2012/2013	12+10
Rehabilitacija/edukacijska rehabilitacija	2013/2014	14+8
Logopedija	2013/2014	16+9
Socijalna pedagogija	2013/2014	14+6

*Nastavnici Katedre za tjelesni odgoj i Katedre za informatiku predaju na sva tri programa i nisu dodavani u pojedini program

Omjer kakvoća imamo ne daje mogućnosti pozitivnog probira najkvalitetnijih novih ljudi u znanosti i nastavi (za rast i razvoj područja ima ih nedovoljno, no i taj mali broj ne možemo zaposliti) te je stoga politika Fakulteta usmjerena na zadržavanje kvalitetnih znanstvenih novaka kroz zapošljavanje na vlastita sredstva, smanjivanje vanjske suradnje, zapošljavanje na projektima. Za kvalitetno planiranje dugogodišnje pripremanog kadra, potrebna je jasna strategija zapošljavanja za koju je neophodna i potpora Sveučilišta, odnosno resornog Ministarstva. Trend zapošljavanja vidljiv iz tbl. 4.4. pokazuje da

zapravo nema mogućnosti planiranja novih kadrova već je moguće osloniti se samo na „zamjene“ u smislu činjenice da se isključivo odlaskom nekog nastavnika omogućava popunjavanje postojećeg radnog mjesta. Osim tog načina, novo zapošljavanje je na ERF-u omogućeno nastavnicima za koje je odlučeno da će financiranje preuzeti sam Fakultet iz vlastitih prihoda, zbog važnosti njihova zadržavanja i održavanja kvalitete nastave kao i znanstvenih aktivnosti.

Glavninu nastave na ERF-u izvode nastavnici u znanstvenim zvanjima, a značajan broj redovitih profesora ukazuje i na veće mogućnosti ostvarivanja više razine i kvalitete same nastave. Neznatan je broj predavača, odnosno viših predavača (2), a što potvrđuje usmjerenost prema redovitim napredovanjima i osiguravanje kadra kompetentnoga u znanstvenoj i nastavnoj sferi.

Pregledom tablice nastavnika na pojedinim studijskim programima vidljiv je podjednak broj nastavnika na sva tri programa tijekom promatranih godina (u prosjeku 23-25 nastavnika; 23 nastavnika na programima Rehabilitacija/Edukacijska rehabilitacija i Socijalna pedagogija i 25 na programu Logopedija).

Omjer broja stalno zaposlenih nastavnika i vanjskih suradnika (71:29) proizlazi iz multi- i interdisciplinarnog određenja svih studijskih programa te je zapošljavanje stručnjaka iz suradnih struka u svojstvu vanjskih suradnika neophodno za osiguravanje kvalitete nastave iz tih srodnih ili bliskih ili pak temeljnih područja. Njihovo stalno zapošljavanje bilo bi preskupo i neisplativo s obzirom na udio koji ostvaruju u satnici (tbl. 4.2.), ali i s gledišta kvalitete same nastave. Vanjski suradnici u najvećem su broju docenti i izvanredni profesori, a prema prosječnoj starosti (48,8 godina) pripadaju u najproduktivniji dio radne populacije. U novije se vrijeme nastoji značajno smanjiti udio vanjske suradnje (zbog značajnog financijskog opterećenja) iako je u nekim slučajevima to nepovoljno zbog mogućeg odraza na kvalitetu nastave u smislu uvažavanja srodnih struka i znanstvenih i stručnih znanja drugih disciplina.

b) Prikažite i komentirajte omjer nastavnika i studenta i njegov trend u posljednjih pet godina.

Omjer nastavnika i studenata na ERF-u je tradicionalno dobar – kreće se uglavnom od 1:6 do 1:8, a što je vidljivo iz tabličnog prikaza 4.1. To je rezultat neznatnih promjena u smislu upisnih kvota i održavanja trenda kvalitete studija posebno uvjetovanoga činjenicom da se stručnjaci koji se obrazuju na ERF-u osposobljavaju za rad s ljudima, da je potrebno prepoznavanje visoko individualnih potreba kao i uvažavanje posebnosti, a kompetencije za takav rad stječu se samo kroz ciljano obrazovanje u manjim grupama.

Tablični prikaz 4.2. Omjer nastavnika i studenata

Ak. godina	Broj studenata	Broj nastavnika i suradnika	Ukupan broj nastavnika	Omjer nastavnika i studenata
2009/2010	805	75+51	126	1:6,39
2010/2011	744	75+49	124	1:6,00
2011/2012	782	75+46	121	1:6,47
2012/2013	818	72+39	111	1:7,37
2013/2014	812	71+29	100	1: 8

Razlog ovakvog omjera je i u činjenici još nedovoljne afirmacije strukazbog čega je politika upisivanja zadržavana u granicama postojećih kvota. Kako tek u novije vrijeme struke edukacijski rehabilitator, logoped i socijalni pedagog bivaju prepoznate kao neophodne u smislu podrške i pomoći u postizanju kvalitetnog života pojedinaca, raste i interes na razini države za povećanjem broja studenata (odnosno za zapošljavanjem završenih stručnjaka) pa se povećanjem broja upisanih studenata vrlo povoljan omjer nešto smanjio. Razlog smanjenja omjera je i u nezapošljavanju novoga kadra (bez obzira na povećane kvote) te održavanju istoga broja zaposlenih, a što je vezano uz gospodarske politike na razini države. Smanjivanjem vanjske suradnje (51 suradnik na 29 suradnika) i sa sve većim opterećenjem stalno zaposlenih nastavnika te uz povećanje broja upisanih studenata, također se pridonijelo smanjenju omjera student nastavnik. No, postojeće stanje, kao i stanje tijekom posljednjih pet godina, više je nego zadovoljavajuće i daleko od gornje granice preporučenoga omjera.

Prema studijskim programima vidljiva je ujednačena zastupljenost zaposlenih nastavnika ERF-a na sva tri programa (tablični prikaz 4.1.).

c) Komentirajte nastavno opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika (prema podacima u tablici 4.2.).

Nastavna opterećenja pokazuju da vidljivo značajniji udio nastave - predavanja, seminara i vježbi, održavaju nastavnici zaposleni na Fakultetu, a manji dio vanjski suradnici. Promatrajući kategoriju predavanja na svim preddiplomskim i diplomskim programima omjer sati nastave je 4,5 sata nastavnika Fakulteta : 1 sat nastave vanjskih suradnika. Rad vanjskih stručnjaka neophodan je zbog inter- i trans-disciplinarnoga pristupa fenomenima koji se izučavaju i predaju na ERF-u te bi se kvaliteta takvog pristupa narušila značajnijim dokidanjem njihova rada i utjecala i na kvalitetu spoznaja studenata, posebno iz područja medicine, psihologije, prava i pedagogije. Kako su ova područja neophodna za temeljena, ali i široka shvaćanja pojmova kojima se edukacijska rehabilitacija, logopedija i socijalna pedagogija bave, to je angažman vanjskih suradnika u dijelu predavanja izraženiji u preddiplomskoj nastavi, dok je manji u diplomskoj nastavi. Seminare i vježbe također većinom izvode nastavnici ERF-a, a značajno je manji angažman vanjskih suradnika (on je općenito manji i u odnosu na broj sati održanih predavanja). Vježbe su posebno usmjerene na stvaranje identiteta struka koje se na ERF-u obrazuju te je stoga ovakav omjer (približno 7 sati rada nastavnika Fakulteta : 1 vanjskih suradnika) dokaz ove orijentacije. To dokazuju i podaci promatrani s gledišta razlika u preddiplomskom u odnosu na diplomatske studije gdje se omjer sati nastave seminara i vježbi koju izvode nastavnici Fakulteta u odnosu na vanjske suradnike duplo povećava (u preddiplomskom studiju nastavnici ERF-a u prosjeku izvedu 5,5 sati : 1 satu vanjskog suradnika, a u diplomskim programima gotovo 10 sati nastave seminara i vježbi u odnosu na 1 sat vanjskih suradnika). Na razini studijskih programa vidljive su razlike - nastavnici ERF-a na programima Rehabilitacije i Socijalne pedagogije u prosjeku imaju 5 sati nastave (predavanja, seminara i vježbi ukupno) : 1 satu kojega izvodi vanjski suradnik. Na programu Logopedije na preddiplomskom je studiju taj omjer 4 : 1, no na diplomskom programu Logopedije izrazito je mali angažman vanjskih suradnika te je vidljivo da (posebno u kategoriji seminari i vježbe) gotovo isključivo nastavnici ERF-a izvode nastavu: omjer sati nastavnika ERF-a i vanjskih suradnika je 39 : 1. Kako se radi o značajnoj količini vježbi koju nastavnici provode u Centru za rehabilitaciju kroz neposredan rad sa studentima i klijentima istovremeno, ovakav oblik značajno pridonosi i kvaliteti nastave i ostvarivanju stručnih kompetencija studenata.

Udjeli nastavnih opterećenja nastavnika ERF-a i vanjskih suradnika mijenjaju se tijekom godina, tako da je u posljednjem petogodišnjem razdoblju značajnije smanjivana vanjska suradnja. Trenutni angažman

vanjskih suradnika smatramo optimalnim (s mogućim budućim neznatnijim smanjivanjima) zbog zadržavanja kvalitete pristupa unutar područja bavljenja i neisplativosti (i nemogućnosti) zapošljavanja djelatnika srodnih struka.

Struktura rada na doktorskom studiju Prevenijska znanost i studij invaliditeta zamišljena je kroz snažno uključivanje vrhunskih vanjskih (pretežno inozemnih) stručnjaka u nastavu te kroz vođenje doktoranada prema izradi doktorskog rada. Praćenjem aktivnosti za jednu generaciju studenata (2008.), vidljivo je da omjeri pokazuju značajan udio vanjskih suradnika i manje uključivanje domaćih nastavnika.

Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji temelji se pretežno na aktivnostima nastavnika Fakulteta u dijelu predavanja, dok je manje uključivanje vanjskih suradnika. Oni su značajnije uključeni u dijelu praktičnog rada (vježbe) i mentoriranja, a što je neophodno zbog ispunjavanja ciljeva studija: osposobljavanja stručnjaka za rad s obitelji djeteta s teškoćom/poremećajem ili rizicima za razvojne teškoće i sa samim djetetom u različitim terapijskim okruženjima. Kao i na doktorskom studiju i u ovom studiju je pregledom udjela nastave praćenjem jedne generacije studenata jasniji uvid u omjere rada nastavnika ERF-a i vanjskih suradnika. Ovaj omjer pokazuje usklađenost s konceptom i svrhom studija.

d) Navedite formalne postupke za praćenje vanjskog angažmana nastavnika.

Vanjski angažman nastavnika ERF-a temelji se na primjeni Odluke o izvođenju nastave nastavnika Sveučilišta u Zagrebu na drugim visokim učilištima u Republici Hrvatskoj i izvan Hrvatske, koju je usvojio Senat Sveučilišta u Zagrebu (2012). Prema ovoj Odluci nastavnik može ostvariti nastavnu aktivnost na drugom visokom učilištu isključivo temeljem ugovora o suradnji u izvođenju nastave dvaju visokih učilišta, uz pisanu suglasnost čelnika i fakultetskog vijeća. Nakon dobivene suglasnosti Fakultet sklapa ugovor s institucijom na kojoj nastavnik izvodi nastavu, o kojem Fakultet izvještava Sveučilište. Rad izvan Sveučilišta u Zagrebu može iznositi najviše jednu trećinu punog normiranog nastavnog opterećenja.

Rad na drugim europskim institucijama i institucijama van Europe, prepoznatljivima po izvrsnosti, obavlja se prema procjeni nadležnih tijela Sveučilišta i zahtijeva obavještanje Rektora i Rektorskog kolegija u širem sastavu.

Asistentima, višim asistentima i znanstvenim novacima, nije dopušteno izvođenje nastave na drugim institucijama izvan matičnog Sveučilišta.

e) Navedite veličine studentskih grupa za predavanja, seminare, vježbe i druge oblike nastave i iznesite vlastitu prosudbu o učinkovitosti nastavnog rada u tim grupama. Komentirajte mišljenje studenata o tom pitanju izražena u anketama.

Nastavne grupe su formirane prema važećem Zakonu o visokom obrazovanju i Kolektivnom ugovoru za znanost i visoko obrazovanje.

Predavanja i seminari se na sva tri studijska programa uglavnom odvijaju u grupama veličine do 50 studenata što predstavlja dobre uvjete za postizanje ishoda učenja. Veličine grupa su optimalne ukoliko se u obzir uzme kvaliteta obrazovanja koja se na taj način može ostvariti. Kako sva tri studijska programa pripremaju i obrazuju studente za rad u specifičnim uvjetima i sa specifičnim populacijama, značajan dio nastave u pogledu praktičnoga rada kroz vježbe, praktikume i samu praksu zahtijeva male grupe usmjerene na razvoj vještina, za što je neophodna povratna informacija o napredovanju. Stoga se takav vid nastave odvija u grupama do najviše 8-10 studenata, a što je neophodno ne samo zbog kvalitete nastave nego i zaštite integriteta osoba (korisnika) uključenih u određen vid podrške i pomoći. Rad s takvim, relativno malim grupama je izuzetno zahtjevan u pogledu oblikovanja rasporeda te zbog angažmana nastavnika u suradnji s mentorima, na način intenzivnih i pojedinačnih kontakata s mentorima i dogovaranja oblika i opsega rada za studente u grupi. Ovakav je način neophodan jer se struke edukacijskih rehabilitatora, logopeda i socijalnih pedagoga bave poslovima koji se temelje na neposrednom kontaktu s ljudima, posebno ranjivim skupinama, pri čemu je građenje, održavanje i zaokruživanje odnosa važan sastavni dio svih aktivnosti. Iako su grupe studenata relativno male, kod nekih su vježbi problem nedostatni prostorni uvjeti (prostori različitih ustanova u kojima se vježbe odvijaju) te izvođenje vježbi nije nimalo jednostavno. Ipak, učinkovitost rada u takvim grupama je vrlo visoka i ona značajno pridonosi krajnjim kompetencijama stručnjaka. Za neke su predmete grupe za vježbe veće (radi se o metodičkim i nekim auditornim vježbama) i one su određene osobitostima predmeta kao i tehničkim i prostornim uvjetima (npr. broj računala). Praksa studenata je individualno organizirana i kao takva predstavlja visoko strukturirani oblik praktične nastave u kojoj je značajna odgovornost na samom studentu kao i na mentoru. Praktičnu nastavu studenti svih programa procjenjuju kao izuzetno koristan vid rada na primjeni znanja i stjecanju vještina koje osiguravaju postizanje ciljeva učenja i očekivanih kompetencija. Ova se nastava posebno prati (dnevnicima, izvješćima) te se upravo s pozicije potpuno individualiziranog pristupa studentu (temeljem ovog vida) osigurava niz korisnih podataka za daljnje oblikovanje nastave i programa u cjelini.

Postojeću organizaciju nastave u odnosu na veličine grupa moguće je zadržati uz traženja načina za postizanje boljih prostornih uvjetima izvođenja vježbi kao i za mogućnosti oblikovanja manjih grupa za potrebe dijela seminarske nastave. Dijeljenje u manje grupe uvijek znači i daljnje opterećenje postojećeg nastavnog kadra te stoga ovakve opcije, ili moguće opcije plaćanja suradnika za izvođenje nastave, nisu trenutno moguća rješenja.

Kroz sporadične procjene u anketama studenti u vrlo maloj mjeri komentiraju veličine grupa, a taj mali broj odgovora govori o odgovarajućim veličinama grupa. Studenti procjenjuju da su prednosti studija vezani i uz mogućnosti rada u malim grupama. Većina studenata smatra primjerenima prostore u kojima rade i u kojima su smješteni.

f) Navedite pokazatelje po kojima procjenjujete kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika koji izvode nastavu na Vašim studijskim programima. Komentirajte usporedivost tih pokazatelja u domaćim i međunarodnim okvirima. Navedite i mišljenja studenata izražena u anketama i koji su njihovi učinci.

Kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika trajno se procjenjuje njihovim znanstvenim i stručnim radom, odnosno prema uvjetima koji su potrebni za izbor u suradnička, nastavna i znanstveno nastavna zvanja. Pored propisanih temeljnih uvjeta obveznog izbora i uvjeta Rektorskog zbora, kriterij kompetencije su i rezultati procjene studentske ankete koja se onda prilaže kao dokaz ispunjavanja uvjeta. Na Fakultetu postoji i obveza godišnjeg izvještavanja o svim aktivnostima (nastavnim,

znanstvenim, stručnim) za sve pojedince, a što daje uvid u nastavne i znanstvene aktivnosti i može pridonijeti procjeni kompetencija.

Putem Studentske ankete o kvaliteti rada nastavnika i izvedbi predmeta također se može procijeniti kompetentnost nastavnika i vanjskih suradnika koji izvode nastavu na preddiplomskim i diplomskim studijskim programima na ERF-u. Anketa se provodi svake akademske godine u dva navrata – zadnja tri tjedna izvođenja nastave u zimskom semestru i zadnja dva tjedna izvođenja nastave u ljetnom semestru (uglavnom prije ispitnih rokova, izuzetak su neki predmeti koji se izvode kumulativno). Anketa se provodi kroz Informacijski sustav visokih učilišta (ISVU) dakle on-line, a podatke obrađuje Sveučilište u Zagrebu te rezultate šalje odgovornoj osobi (najčešće prodekanici za nastavu i/ili Predsjedniku povjerenstva za upravljanje kvalitetom). Rezultati za svakog pojedinog nastavnika/vanjskog suradnika šalju se na Nastavnički portal nastavnika/vanjskog suradnika.

Akademske godine 2011./2012. anketa je provedena metodom olovka-i-papir. Odluka da se svake tri godine na svakoj sastavnici anketa provede metodom olovka-i-papir, donesena je na razini Sveučilišta u Zagrebu zbog relativno malog odaziva studenata na ispunjavanje on-line ankete.

Gledajući rezultate u cjelini, vidljivo je kako studenti najvišim ocjenama ocjenjuju motivaciju nastavnika/vanjskih suradnika za rad i kvalitetan odnos sa studentima, dok su nešto niže vrijednosti području izvedbe nastave – posebice korištenja različitih nastavnih materijala (npr. e-učenje, unaprijed pripremljeni materijali), a što je važno kako bi se podigla kvaliteta nastave. U zadnjih 5 godina, prosječna ocjena kvalitete rada nastavnika i izvedbe predmeta je za ERF viša nego prosječna ocjena na razini Sveučilišta u Zagrebu.

Rezultate na razini pojedinih nastavnika/vanjskih suradnika u odnosu na rezultate svih nastavnika/vanjskih suradnika analizira prodekan za nastavu i/ili Povjerenstvo za upravljanje kvalitetom. Temeljem ovih rezultata vrši se nagrađivanje najuspješnijih nastavnika – tako su temeljem rezultata dobivenih u akademskoj godini 2011./2012. (metoda olovka-i-papir)nagrađeni nastavnici s najvišim procjenama studenata, dakle oni najuspješniji.

S nastavnicima čije su ocjene niske obavljaju se razgovori (obavljao ih je prodekan za nastavu) u pravcu podizanja kvalitete nastave, a planira se uvođenje obveza usavršavanja u području nastavničkih kompetencija kao i praćenje daljnjih aktivnosti koje se poduzimaju za poboljšanje kompetencija nisko ocijenjenih nastavnika.

Studenti navode kako u pravilu nema odjeka na loše ocjene kojom ocjenjuju pojedine nastavnike te je stoga potrebno više pozornosti usmjeriti na načine praćenja rada samih nastavnika kao i njihove kvalitete. S druge pak strane, tumačenja rezultata studentskih anketa u pogledu kompetentnosti nastavnika i vanjskih suradnika kod procjene koju čine male skupine (na ERF-u se i radi o, u pravilu, malom broju studenata, a jedan dio studenata ne želi ispunjavati on-line ankete jer smatraju da se ne može garantirati anonimnost) mogu dati posve krive informacije o razini kompetencija i kao takve trebaju biti tumačene s oprezom.

Kao još jedan vid procjene kompetencije nastavnika planira se i metoda samovrednovanja nastavnika od akademske godine 2013./2014.

Na poslijediplomskim studijima se također provodi procjena kompetencija nastavnika od strane studenata. U oba studija (doktorski studij Prevenijska znanosti i studij invaliditeta te specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji) se koristi metoda olovka-i-papir te se procjenjuju kompetencije nastavnika po završetku svakog predmeta. Na oba studija, nastavnici su procijenjeni

visokim ocjenama (u pravilu iznad 4/ocjene su od 1 do 5). Podatke analizira Voditeljstvo doktorskog studija odnosno Stručni kolegij specijalističkog studija. Nastavnici specijalističkog studija koji su bili procijenjeni najvišim ocjenama studenata dobili su nagrade kao najuspješniji, a s nastavnicima koji predaju na navedenom studiju koji su procijenjeni nižim ocjenama obavljani su razgovori s ciljem podizanja kompetencija.

ERF ima potpisane ugovore o bilateralnoj suradnji s fakultetima koji obrazuju slične ili jednake kadrove u regiji (Pedagoški fakultet Univerze v Ljubljani; Pedagoški fakultet Maribor; ranije i Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Tuzli), te dio nastavnika sudjeluje u izvođenju nastave na tim fakultetima. Usporedbom kriterija koje trebaju zadovoljiti naši nastavnici i nastavnici sa srodnih fakulteta vidljivo je da u odnosu na neke zemlje iz regije kod nas postoje nešto stroži uvjeti za postizanje određenih razina kompetencija tj. izbora u zvanja.

g) Navedite oblike stručne podrške nastavnicima i vanjskim suradnicima u području osposobljavanja i usavršavanja nastavničkih kompetencija. Navedite način usavršavanja nastavnika i vanjskih suradnika na drugim domaćim i inozemnim visokim učilištima te ocijenite opseg i postignuća tog procesa. Usporedite Vaše visoko učilište s drugim visokim učilištima.

Nastavnici ERF-a kontinuirano sudjeluju u raznim vidovima predavanja, tečajeva i radionica usmjerenih k osposobljavanju i usavršavanju nastavničkih kompetencija. U pravilu su uključeni u sve tečajeve koje organizira Sveučilište u Zagrebu – od prvih tečajeva za uspješnu provedbu Bolonjskog modela do tečajeva koji su usko usmjereni na poboljšanje nastavničkih kompetencija. Tijekom ak. godina 2011/2013. i 2012/2013. Fakultet je pokrio troškove za tri nastavnice (ukupno 6) za edukaciju *Aktivno učenje i kritičko mišljenje u visokoškolskoj nastavi*. U okviru ove edukacije nastavnici stječu vještine o načinima vođenja studenata ka kritičkom mišljenju, preuzimanju odgovornosti za vlastito učenje, za aktivno slušanje, učenje u suradnji s drugima, stjecanje navika za učenje kroz cijeli život. U tu svrhu osmišljen je sustav koraka i konkretnih tehnika u poučavanju koji se temelji na postavkama kognitivističkih teorija učenja. Visoka vrijednost edukacije dokazana je i međunarodnom evaluacijom (www.rwct.org).

Posebne aktivnosti usavršavanja u području e-učenja započele su još 2008. kada je uspostavljeno Povjerenstvo za e-učenje ERF-a i osigurana podrška nastavnicima za provedbu e-učenja na ERF-u (kao dio sveučilišne mreže za podršku e-učenju). Od tada se kontinuirano kroz sudjelovanje u nizu radionica, posebno u organizaciju CARNnet-a i SRCA, radi na osnaživanju e – učenja. 2012./2013. Fakultet je pokrio troškove edukacije E-learning Course Design za jednu nastavnicu (koja je kasnije održala dvije edukacije za naše nastavnike s ciljem diseminacije naučenog: E-učenje: uvod i metode (sudjelovalo 13 nastavnika) i E učenje: organizacija tečaja (sudjelovalo 9 nastavnika).

Kontinuirano je i usavršavanje djelatnika za primjenu ISVU sustava, koji osim kvantitativnih, daje uvid i u dio kvalitativnih pokazatelje nastave.

Usavršavanje nastavnika na drugim domaćim i inozemnim učilištima ostvaruje se nerijetko u sklopu boravaka koji se povezuju sa sudjelovanjima na kongresima, skupovima i savjetovanjima. Dio nastavnika koji predaju na drugim sveučilištima ima mogućnosti usavršavanja, ali i prenošenja rezultata vlastitih istraživanja i spoznaja i jačanja vlastitih nastavničkih kompetencija, ali i usvajanja novih vidova spoznaja važnih za podizanje kvalitete nastave. Nastavnici ERF-a su i kao korisnici ERASMUS razmjene

kao i u sklopu Basileus programa imali prilike za usavršavanje nastavničkih kompetencija na stranim učilištima.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet planira više aktivnosti za poboljšanje razine nastavničkih kompetencija te su dosadašnja postignuća samo početni korak u procesu koji treba obuhvatiti razradu sustava nagrada i mjera za poboljšanje kvalitete nastavnog rada. Neophodno je poticanje za samostalno uključivanje nastavnika u procese poboljšanja vlastitih vještina i znanja za ovladavanja novim nastavnim metodama i postupcima. U području nastavničkih kompetencija osigurane su dobre osnove za uspješno napredovanje jer većina nastavnika ima niz pedagoških kompetencija usvojenih u okviru temeljnoga obrazovanja, kao i one koje se temelje na edukacijama na razini komunikacijskih vještina i grupnoga rada te znanja o didaktičkim i metodičkim postavkama. U usporedbi s drugim visokim učilištima, spomenute pretpostavke, uz dodatno aktiviranje u novim dostupnim spoznajama potrebnima za jačanje kompetencija, čine nastavnike ERF-a barem izjednačenima u odnosu na nastavnike drugih učilišta u Hrvatskoj.

h) Navedite posebne mjere koje je Vaše visoko učilište uvelo u svrhu motiviranja nastavnika za veće zalaganje i učenje (nagrade, priznanja i ostalo) te komentirajte učinak tih mjera.

Do 2012./2013. nije bilo nikakvih posebnih nagrada kojima bi se motivirali nastavnici za zalaganje i učenje do uvođenja Nagrade nastavnicima znanjbolje ocijenjeni predmet prema sveučilišnoj anketi za akademsku godinu 2011./2012., a koja je osigurana u sklopu programskih ugovora (programski cilj *Povećanje utjecaja studentskih evaluacija nastavnika i nastave*). Kriterij za dodjelu nagrada bila je prosječna ukupna ocjena (odgovor na pitanje "Koju biste ocjenu dali ovom nastavniku u cjelini?") te prosječna ocjena odgovora na ostalih 9 pitanja u anketi namijenjenoj evaluaciji nastavnika i nastave. Nagrada je novčana. Za bolje motiviranje nastavnika promišlja se o uvođenju godišnje nagrade i priznanja za posebno vrijedan rad.

i) Ukratko opišite i ocijenite vrstu i kvalitetu nastavnih materijala koje pripremaju nastavnici Vašega visokog učilišta i navedite odabrane udžbenike koje su objavili u posljednjih 5 godina. Iznesite mišljenje o pokrivenosti nastavnog programa stručnom literaturom.

Nastavnici pripremaju nastavne materijale za studente za svaki pojedini predmet – vrlo često se radi o nerecenziranim tekstovima, materijalima u formi prezentacija, prijevodima tekstova poglavlja u knjigama ili članaka s novim spoznajama. Određeni broj nastavnika za potrebe nastave postavlja materijale na mrežnu stranicu Fakulteta (recenzirane i odobrene za objavljivanje od strane Fakultetskog vijeća). Ovakav način pripreme nastavnih materijala ima opravdanja u stalnim promjenama unutar svih triju struka, a zbog čega se mijenjaju spoznaje i znanja pa elektronski oblici predstavljaju najdostupniji i najekonomičniji vid objave. Unatoč tome, vidljivo je da nastavnici ERF-a nedostavno pišu i objavljuju udžbenike i priručnike te je u narednom razdoblju neophodno inzistirati na objavi ovih materijala. Time bi se osigurale značajno bolje mogućnosti usvajanja znanja za studente kao i jasni oslonci za ispite. Uz ove razloge, potrebno je dodati i da je za većinu predmeta značajan dio literature na engleskom jeziku. Ti materijali dostatno pokrivaju nastavne sadržaje, no nedostaje sadržaja i materijala na hrvatskom

jeziku koji su specifično vezani uz osobite uvjete u Hrvatskoj, odnosno, za program Logopedije, specifično vezani uz osobitosti jezika i pisma. Upravo je stoga objava udžbenika i priručnika prioritetni zadatak za naredno razdoblje. U razdoblju od 2008. do 2012. objavljeno je 5 sveučilišnih udžbenika (1 na Odsjeku za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju, 1 na Odsjeku za kriminologiju i 3 na Odsjeku za poremećaje u ponašanju).

Udžbenici:

- Mejovšek, M. (2008) *Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Bašić, J. (2009) *Teorije prevencije. Prevencija poremećaja u ponašanju i rizičnih ponašanja djece i mladih*. Zagreb: Školska knjiga.
- Bujas-Petković, Z.; Frey Škrinjar, J. (2010) *Poremećaji autističnog spektra : Značajke i edukacijsko-rehabilitacijska podrška*. Zagreb: Školska knjiga.
- Žižak, A. (2010) *Teorijske osnove intervencija: socijalnopedagoška perspektiva*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.
- Žižak, A., Vizek-Vidović, V. i Ajduković, M. (2012). *Interpersonalna komunikacija u profesionalnom kontekstu*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet.

Iz tablice koja sadrži podatke o nastavnim materijalima korištenima tijekom prošle godine vidljivo je kako naši nastavnici koriste obimnu literaturu, a mnoge materijale i sami pripremaju. Ipak, već spomenuti nedostatak produktivnosti u pogledu pisanja udžbenika odražava se i u mogućnostima odabira materijala za nastavu. Najlošija je pokrivenost udžbenicima na hrvatskom jeziku i to za sva tri programa, no nije dostatan niti broj prevedenih udžbenika, a što se planski (određivanjem prioriteta u pogledu pisanja i prevođenja za studentske programe) namjerava riješiti u narednom razdoblju. Općenito je vidljiv nedostatak cjelovitih objavljenih materijala (knjiga/udžbenika – priručnika) dok je značajan broj vlastitog materijala kojega nastavnici koriste za nastavu u kategoriji *znanstvene publikacije povezane s nastavom* (znanstveni i stručni radovi, znanstvene knjige, doktorske disertacije, skripte, interni nastavni materijal). Ovi nastavni materijali imaju visoku kvalitetu jer su prošli postupak recenzije i u većini slučajeva predstavljaju rezultate znanstvenih istraživanja ili mogućnosti stručne i praktične primjene rezultata istraživanja. U toj kategoriji materijala nalaze se i materijali pripremljeni za studente/nastavu koji se nakon postupka recenziranja objavljuju na web stranici Fakulteta i dostupni su studentima kao literatura za određeni predmet. Ovakav materijal smatramo potencijalom za poboljšanja koja trebaju ići u pravcu objave istih u vidu udžbenika (uz potrebne dorade, rad na strukturi i kvaliteti). Na preddiplomskim studijima sva tri programa nešto je veći udio udžbenika na hrvatskom jeziku (vlastitih i prevedenih), a što je vezano i uz strukturu sva tri studija prema kojoj se na prvoj i dijelom drugoj godini slušaju predmeti iz suradnih struka poput medicine ili psihologije, a za koje je već napisan veći broj publikacija koje mogu biti korištene u nastavi. Na svim programima povećava se broj predmeta koji su organizirani kao e-kolegiji te s obzirom da takav način rada zahtijeva značajniju pripremu, važan je napredak koji je vidljiv u odnosu na prethodne godine kada je bilo znatno manje predmeta organiziranih na taj način.

J) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Sadašnja struktura nastavnoga kadra je zadovoljavajuća. Svi podaci pokazuju da nastavu održavaju kompetentni nastavnici koji napreduju u znanstveno-nastavnim zvanjima, prate nove znanstvene spoznaje i primjenjuju ih u nastavi. Tek u novije vrijeme nastavnici uočavaju značaj

napredovanja u smislu poboljšanja nastavničkih kompetencija za kritičko poučavanje i učenje te je na ovoj razini potrebno raditi na poboljšanju kvalitete. I dalje je potrebno razmatrati mogućnosti povećanja broja nastavnika s obzirom na pojedinačna opterećenja, a posebno s gledišta razvoja postojećih i nekih posve novih područja (predmeta). Promišljanje politike zapošljavanja na razini Fakulteta jedan je od ključnih zadataka čiju složenost povećavaju stalne ograničavajuće mjere vezane uz novčana izdvajanja (npr. mogućnosti novog zapošljavanja i napredovanja) koje donosi Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, odnosno državno financiranje općenito. Broj vanjskih suradnika moguće je djelomično smanjiti, na čemu se već radi. Zbog filozofije interdisciplinarnog, odnosno transdisciplinarnog pristupa u edukacijskoj rehabilitaciji, logopediji i socijalnoj pedagogiji, vanjski su stručnjaci neophodni kao nositelji spoznaja srodnih znanstvenih disciplina. Oni pridonose kvaliteti budućih stručnjaka i stoga je udio vanjske suradnje i dalje potreban. Omjer nastavnika i studenata zasigurno pripada u kategoriju posve zadovoljavajućih. On proizlazi i iz ograničavanja upisnih kvota. Kvote nisu povećavane, unatoč potrebama za sva tri profila stručnjaka na tržištu rada i drugih mogućih razloga, zbog zadržavanja kvalitete nastave, postizanja kompetencija studenata te ograničenih mogućnosti nastavnoga rada kao i prostornih uvjeta. Ova ograničenja osiguravaju i optimalan broj grupa studenata unutar kojih se odvija nastava. Omjer nastavnika i studenata još uvijek dozvoljava dobru razinu njihove interpersonalne komunikacije, a što olakšava rješavanje nedoumica i problema na zadovoljavajućoj razini.

Nedostatak udžbenika i priručnika čiji su autori nastavnici ERF-a potrebno je rješavati sustavnim poticanjem i planiranjem na razini studijskih programa. Povećano korištenje vlastitih radova (publikacija različitih vrsta) u nastavi govori o svjesnosti potrebe uključivanja spoznaja domaćih istraživanja i stručnoga rada za buduće stručnjake, što ima izuzetnu korist za postizanje ishoda učenja.

Tablica 4.1. Struktura osoblja

Osoblje	Zaposleni u punom radnom odnosu		Zaposleni u kumulativnom radnom odnosu		Vanjska suradnja nastavnika u punom radnom odnosu	Vanjski Suradnici	
	Broj	Prosječna starost	Broj	Prosječna starost	Broj	Broj	Prosječna starost
Profesori visoke škole	-	-	-	-	-	1	54
Viši predavači	1	39	-	-	-	2	40
Predavači	1	44	-	-	-	2	43
Redoviti profesori	19	59	1	64	-	7	61
Izvanredni profesori	11	51	-	-	-	8	52
Docenti	14	40	-	-	-	9	43
Stručni suradnici	4	29	-	-	-	-	-
Asistenti	5	35	-	-	-	-	-
Znanstveni novaci	16	35	-	-	-	-	-
Tehničko osoblje	7	43	-	-	-	-	-
Administrativno osoblje	11	49	-	-	-	-	-
Pomoćno osoblje	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 4.2. Opterećenje nastavnika i vanjskih suradnika

Naziv studijskog programa	Predavanja		Seminari i auditorne vježbe		Mentorski rad*		Drugi oblici nastave	
	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici	Nastavnici visokog učilišta	Vanjski suradnici
Preddiplomski Rehabilitacija	915	252	2119	250	-	-	-	-
Preddiplomski Logopedija	835	180	1977	315	-	-	-	-
Preddiplomski Socijalna pedagogija	810	225	1335	165	-	-	-	-
Diplomski Edukacijska rehabilitacija	1108	240	2014	315	-	-	-	-
Diplomski Logopedija	645	45	1656	15	-	-	-	-
Diplomski Socijalna pedagogija	786	159	935	144	-	-	-	-
Doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta 2012./2013	20	80	-	80	-	-	140	100
Doktorski studij Prevenijska znanost i studij invaliditeta 2013./2014	-	26	-	22	-	-	40	40
Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji 2012./2013	85	20	72	32	-	-	270 (18 obrana)	-
Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji 2013./2014	83	5	144	59	-	-	15	-

*Odnosi se samo na umjetničko područje

**mentorsko vođenje pri izradi obrani doktorskog ili specijalističkog iskazuje se nakon obranjenih radova satnicom za mentora

Napomena:

- Prikazani su stvarni, a ne norma sati.
- Na preddiplomskim i diplomskim studijima nije prikazana satnica predmeta koji se pojavljuju na više studijskih programa.
- Nisu prikazani sati tzv. mentorskog rada kojega izvode mentori u praksi, a koji izvode vježbe i praksu i pripadaju u poseban sustav (ne pripadaju vanjskim suradnicima). Njihov rad proizlazi iz potrebe

povezanosti s praksom i osiguravanja iskustava učenja vezanih sa stvarnim situacijama iz prakse za studente. Odvija se prema uputama nastavnika nositelja predmeta, programiran je i provjerava se od strane nastavnika nositelja predmeta.

- Ovakav rad omogućava dijeljenje studenata u odgovarajuće grupe.
- S obzirom da se polaznici na doktorski studij upisuju svake tri godine, a nastava započinje u veljači opterećenje nastavnika na doktorskom studiju prikazano je kroz dvije akademske godine i to 2012./2013. (druga godina studija) i 2013./2014. (treća godina studija čija nastava će započeti u ožujku, 2014.)
- Drugi oblici nastave podrazumijevaju sate mentorskog rada kod izrade doktorskog ili specijalističkog rada.

Tablica 4.3. Popis nastavnika

Nastavnik	Zvanje	Akademski stupanj	Visoko učilište koje je izdalo kvalifikaciju	Polje	Datum posljednjeg izbora u zvanje	Postotak radnog odnosa	Opterećenje na matičnoj instituciji u norma satima	Opterećenje na vanjskim institucijama u norma satima
Arapović dr.sc. Diana	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	20.10. 2009.	100%	240	60
Josipa Bašić	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	02.02. 1999.	100%	186,5	-
Bilić Prčić dr.sc. Ante	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	12.11. 2009.	100%	492,5	68
Blaži dr.sc. Draženka	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	22.11. 2011.	100%	354	-
Bolfan Stošić dr.sc. Natalija	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	26.09. 2012.	100%	292,5	-
Bonetti dr.sc. Ana	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	01.02. 2011.	100%	415	-
Bonetti dr.sc. Luka	Docent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	20.01. 2010.	100%	292,5	-
Bradarić Jončić dr.sc. Sandra	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	16.03. 2010.	100%	269,5	-
Bratković dr.sc. Daniela	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	27.05. 2009.	100%	270	140
Brozović dr.sc. Blaženka	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	01.06. 2012.	100%	166	-
Cepanec dr.sc. Maja	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	02.06. 2009.	100%	189,5	-
Cvitković dr.sc. Daniela	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.05. 2010.	100%	305,5	-
Dodig dr.sc. Dora	Zn. nov. u sur.zv. poslijedoktor.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.12. 2013.	100%	164	-
Doležal dr.sc. Dalibor	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	20.02. 2013.	100%	395	-

Farago dr.sc. Emica	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	19.10. 2011.	100%	529,5	82,5
Ferić Šlehan dr.sc. Martina	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	25.09. 2013.	100%	221,75	-
Frey Škrinjar dr.sc. Jasmina	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	17.04. 2012.	100%	361	90
Fulgosi Masnjak dr.sc. Rea	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	14.10. 2008.	100%	420	-
Gričar Iva	Viši pred.	-	-	-	27.05. 2009.	100%	450	-
Heđever dr.sc. Mladen	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	12.03. 2013.	100%	312	-
Hrastinski mr.sc. Iva	Asistent	Mr.sc.	ERF	Logopedija	-	100%	Porodiljni	-
Hržica dr.sc. Gordana	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	01.09. 2011.	100%	225	-
Igrić dr.sc. Ljiljana	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	02.02. 1999.	100%	243,5	-
Ivšac Pavliša dr.sc. Jasmina	Docent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	20.03. 2013.	100%	376,5	-
Jandrić Nišević dr.sc. Anita	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	20.10. 2010.	100%	359,5	-
Jeđud Borić dr.sc. Ivana	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	21.11. 2012.	100%	293	-
Joković Oreb dr.sc. Ines	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	20.10. 2010.	100%	420	-
Kiš Glavaš dr.sc. Lelia	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	10.05. 2011.	100%	727	-
Koller Trbović dr.sc. Nivex	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	13.03. 2012.	100%	252	-
Kovčo Vukadin dr.sc. Irma	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	11.10. 2011.	100%	418,5	-
Kozarić Kovačić dr.sc. dr.sc. Dragica	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	16.01. 2007.	20%	90	-
Kranželić dr.sc. Valentina	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	16.12. 2009.	100%	272,25	-
Kuvač Kraljević dr.sc. Jelena	Docent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	20.10. 2010.	100%	358	-
Lebedina Manzoni dr.sc. Marija	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	11.10. 2011.	100%	360	-
Leko Krhen dr.sc. Ana	Viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	19.12. 2011.	100%	87,5+ porodiljni	-
Lenček dr.sc. Mirjana	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	17.04. 2012.	100%	392,5	-

Lisak Natalija	Zn. nov. u sur.zv. asistent		ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.01. 2008.	100%	169	-
Lotar Rihtarić dr.sc. Martina	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	24.04. 2013.	100%	360	-
Ljubešić dr.sc. Marta	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	02.02. 1999.	100%	280	-
Martinec dr.sc. Renata	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	03.03. 2010.	100%	313,5	-
Maurović Ivana	Zn. nov. u sur.zv. asistent		ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.05. 2009.	100%	150	-
Mihić dr.sc. Josipa	Zn. nov. u sur.zv. višiasistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.05. 2013.	100%	167	-
Miholić dr.sc. Damir	Predavač	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	04.03. 2009.	100%	499	-
Mikšaj-Todorović dr.sc. Ljiljana	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	20.04. 2010.	100%	329,5	-
Milković dr.sc. Marina	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	01.07. 2011.	100%	371	-
Mirosavljević Ana	Asistent	-	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.06. 2009.	100%	137	-
Mohr Nemčić Renata	Zn. nov. u sur.zv. asistent	-	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	15.04. 2009.	100%	160	-
Nikolić dr.sc. Branko	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	12.04. 2011.	100%	360	-
Novak dr.sc. Miranda	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.05. 2013.	100%	138	-
Oberman Babić dr.sc. Mira	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	17.01. 2012.	100%	532,5	-
Palmović dr.sc. Marijan	Docent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	25.09. 2013.	100%	354	-
Penava Vlatka	Asistent	-	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.10. 2012.	100%	232,5	-
Pintarić Mlinar dr.sc. Ljiljana	Viši asistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.11. 2012.	100%	338	-
Pinjatela dr.sc. Renata	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.03. 2011.	100%	Porodiljni dopust	-
Poldrugač dr.sc. Zdravka	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	18.01. 2011.	100%	222	-
Pribanić dr.sc. Ljubica	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	18.05. 2011.	100%	369,5	-
Prizl Jakovac dr.sc. Tatjana	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	11.07. 2012.	100%	338	-

Prstačić dr.sc. Miroslav	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	10.05. 2005	100%	828,5	-
Ratkajec Gašević dr.sc. Gabrijele	Zn. nov. u sur.zv. poslije-doktor.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	15.12. 2013.	100%	75	-
Ricijaš dr.sc. Neven	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	22.12. 2010.	100%	445	-
Runjić dr.sc. Tina	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	16.06. 2010.	100%	800	68
Sardelić dr.sc. Senka	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Logopedija	21.11. 2012.	100%	491,5	60
Sekušak Galešev dr.sc. Snježana	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	07.04. 2010.	100%	445,5	-
Stančić dr.sc. Zrinjka	Izv. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	07.07. 2010.	100%	194	-
Stošić dr.sc. Jasmina	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.04. 2012.	100%	224	-
Šimleša dr.sc. Sanja	Zn. nov. u sur.zv. viši asistent	Dr.sc.	ERF	Logopedija	01.04. 2013.	100%	167	-
Wagner Jakab dr.sc. Ana	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	27.05. 2009.	100%	323	-
Žakman Ban dr.sc. Vladimira	Red. prof.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	22.11. 2011.	100%	505,5	-
Žic Ralić dr.sc. Anamarija	Docent	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	01.07. 2009.	100%	340	-
Žižak dr.sc. Antonija	Red. prof. u tr. zv.	Dr.sc.	ERF	Edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti	21.04. 2009.	100%	317	-

Napomena: Prof. dr. sc. Dubravka Miljković ima poseban ugovor s Fakultetom

Tablica 4.4. Dinamika zapošljavanja nastavnika u posljednjih 5 godina

Godina	Broj novozaposlenih nastavnika	Broj nastavnika kojima je završio radni odnos
2008.	4	1
2009.	4	2
2010.	-	-
2011.	-	-
2012.	1	4

Tablica 4.5. Nastavni materijali korišteni u prethodnoj akademskoj godini

Naziv studijskog programa	Broj udžbenika napisanih na hrvatskom jeziku	Broj inozemnih udžbenika prevedenih na hrvatski jezik	Broj znanstvenih publikacija povezanih s nastavom	Broj priručnika	Broj priručnih materijala povezanih s umjetničkim predmetima	Broj predmeta za koje na mrežnim stranicama visokog učilišta postoji recenzirani priručnik	Broj predmeta za koje postoji mrežna stranica s pomoćnim nastavnim materijalima	Broj predmeta koji se izvode kao e-kolegiji
Preddiplomski studij Rehabilitacija	48	9	355	47	-	2	-	1
Diplomski studij Edukacijska rehabilitacija	36	5	390	79	-	2	7	1
Preddiplomski studij Logopedija	19	11	103	21	-	2	5	6
Diplomski studij Logopedija	7	1	50	1	-	3	2	4
Preddiplomski studij Socijalna pedagogija	16	4	115	22	-	-	5	3
Diplomski studij Socijalna pedagogija	17	18	146	38	-	-	1	5
Poslijediplomski doktorski studij Prevenicijska znanost i studij invaliditeta	4	-	99	65	-	-	3	-
Poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji	2	0	40	31	-	0	1	0

5. Znanstvena i stručna djelatnost

a) Opišite strateški program znanstvenih istraživanja za razdoblje od najmanje pet godina u znanstvenom području u kojem Vaše visoko učilište obavlja djelatnost iz Upisnika znanstvenih organizacija.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu aktivna je sastavnica europskog istraživačkog prostora i vodeća visokoobrazovna i znanstvena institucija ovog tipa u regiji, koja provodi specifična, ali i interdisciplinarno prepoznatljiva, nacionalno i međunarodno relevantna znanstvena istraživanja, s ciljem unapređenja postojećeg i razvoja novog korpusa znanstvenih i stručnih spoznaja te njihove sustavne implementacije na dobrobit različitih segmenata društvene zajednice. Jedno od ključnih uporišta znanstvenog i stručnog rada Fakulteta u zadnjih pet godina bila je Istraživačka strategija Sveučilišta u Zagrebu 2008.–2013., čije je težište na ostvarivanju istraživačke izvrsnosti priznate na međunarodnoj razini i nastave temeljene na istraživanjima koja obrazuje buduće nositelje razvitka znanosti i umjetnosti, kao i nositelje društvenoga razvitka u cjelini.

Znanstveno-istraživačka djelatnost Fakulteta svrstana je u područje društvenih znanosti. Do 2008. godine Fakultet je pripadao polju odgojnih znanosti, s granama: defektologija i logopedija. Pravilnikom o znanstvenim i umjetničkim područjima, poljima i granama, koje je Nacionalno vijeće za znanost donijelo 2009. godine, znanstvena djelatnost Fakulteta razvrstana je u dva nova znanstvena polja:

1. polje: edukacijsko–rehabilitacijske znanosti (grane: inkluzivna edukacija i rehabilitacija; poremećaji u ponašanju);
2. polje: logopedija (grane: komunikacijski i jezični poremećaji i specifične teškoće učenja; glasovno-govorni poremećaji; oštećenja sluha; poremećaji gutanja i hranjenja).

Zavod za edukacijsko-rehabilitacijska istraživanja ustrojben je jedinica Fakulteta u okviru koje duži niz godina vrlo aktivno i uspješno djeluju specijalizirane jedinice koje se bave osobitim područjima znanstvenog razvoja i doprinosa na nacionalnoj i međunarodnoj razini: Centar za preventivna istraživanja, Laboratorij za istraživanja znakovnog jezika i kulture gluhih, Laboratorij za psiholingvistička istraživanja, Laboratorij za razvojnu neurolingvistiku (novi naziv: Laboratorij za istraživanje dječje komunikacije) i Laboratorij za slušnu i govornu akustiku. Njihov je rad u velikoj mjeri povezan sa znanstvenim razvojem i usmjerenjima pojedinih odsjeka i studijskih programa. No značajan dio znanstvenih istraživanja/projekata Fakulteta realiziran je i izvan njihova djelokruga i područja tematskog interesa.

Strateški program znanstvenih istraživanja Fakulteta za razdoblje od najmanje pet godina (Prilog 5.1.), dio je „Strateškog plana razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2014.-2018.” (Prilog 1.1.), a temelji se na samoanalizi tematskih područja, ciljeva, vrsta i rezultata istraživanja koja su se provodila u razdoblju od 2009. do 2013. godine. Spomenuta je analiza pokazala kako su sva istraživanja/projekti, bez obzira na vrstu i tematska područja, bili posebno usmjereni prema unaprjeđivanju kvantitativne i kvalitativne metodologije znanstveno-istraživačkog rada, kao i razvoju novih pristupa, modela, programa, metoda i tehnologija u neposrednom radu s djecom s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom, osobama s teškoćama socijalne integracije i njihovim okruženjima. Jasno je i pregledno utvrđeno na kojim su područjima potrebna poboljšanja i razvoj novi smjerova djelovanja.

Tako je u okviru definiranih znanstveno-istraživačkih smjernica za daljnje petogodišnje razdoblje (2014.-2018.), predviđeno:

- bavljenje osobitim temama u okviru bio-psiho-socijalnih paradigmi na koje su bila usmjerena i dosadašnja istraživanja,
- obuhvaćanje novih, suvremenih pristupa, tema i područja,
- usklađivanje s nacionalnim i međunarodnim strateškim odrednicama,
- usmjeravanje na nacionalno prioritetne i međunarodno relevantne teme, uz uvažavanje domaćih kulturalnih, socijalno ekonomskih i jezičnih osobitosti,
- regionalno umrežavanje znanstveno-istraživačke suradnje, kako bi se brže ostvarile poželjne promjene, iskoristili postojeći resursi i zajednička obilježja sustava te usvojili međunarodni standardi osiguravanja kvalitete,
- povećanje uključenosti u europske i svjetske mreže istraživača,
- povećanje broja kompetitivnih interdisciplinarnih i multidisciplinarnih projekata,
- uspostavljanje novih razvojnih i primijenjenih projekata, ali i povećanje opsega temeljnih istraživanja usmjerenih na epidemiologiju i fenomenologiju istraživanih fenomena,
- veće povezivanje istraživanja s obrazovanjem doktorskih studenata i njihovo aktivnije uključivanje u projektne aktivnosti,
- pronalaženje novih smjerova istraživanja u kojima bi se provedbu, monitoring i kvalitetu implementacije pojedinih stručnih intervencija postavilo na istraživačku razinu,
- nastavak razvoja informacijsko-komunikacijskih, rehabilitacijskih i drugih potpomagajućih tehnologija te inovativnih usluga namijenjenih osobama sa složenim komunikacijskim i drugim potrebama za podrškom,
- unapređenje kapaciteta za primjenu i razvoj metodologija usklađenih s istraživačkim temama,
- daljnja razrada metodoloških pristupa u okviru postmodernog koncepta znanosti i transdisciplinarnosti.

b) Navedite 10 istaknutih međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima objavljuju radove nastavnici Vašega visokog učilišta. Komentirajte relevantne čimbenike odjeka (engl. *Impact Factor*). Navedite nekoliko istaknutih kulturnih institucija, muzeja i galerija u kojima svoja djela izlažu nastavnici Vašega visokog učilišta.

Nastavnici/znanstvenici Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta su u razmatranom petogodišnjem razdoblju objavljivali svoje radove u 40-ak domaćih i inozemnih znanstvenih časopisa s međunarodnom recenzijom i međunarodnim uređivačkim odborom. Kako bismo odabrali 10 istaknutih međunarodnih znanstvenih časopisa, vodili smo se sljedećim kriterijima: dva znanstvena polja – edukacijsko-rehabilitacijske znanosti i logopedija; predstavljanje svih istraživačkih područja kojima se bavimo; baze u kojima je časopis indeksiran, faktori odjeka i prestižnost izdavača; broj radova koje su u petogodišnjem razdoblju zaposlenici Fakulteta objavili u pojedinom časopisu i značaj časopisa za pojedine odsjeke.

Odabrani znanstveni časopisi navedeni su u sljedećem tabličnom prikazu (Tablični prikaz 5.1.), pri čemu je njihov redoslijed određen prema broju radova koje su nastavnici ERF-a u njima objavili od 2008. do 2012. godine:

Tablični prikaz 5.1. Odabranih 10 međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima se objavljuju radovi

Časopis	Izdavač	Značajne baze u kojima je indeksiran	Impact factor 2012	SNIP 2012	SJR 2012	Broj objavljenih radova
1) Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja (HRRI)	ERF, Sveučilište u Zagrebu	Scopus	-	0,300	0,167	57
2) Kriminologija i socijalna integracija (KSI)	ERF, Sveučilište u Zagrebu	Psych-Info, Sociological abstracts, EBSCO	-	-	-	31
3) Ljetopis socijalnog rada	Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet, Studijski centar socijalnog rada	WoS	IF=0,095	0,328	0,213	11
4) Paediatrica Croatica	Klinika za dječje bolesti Zagreb	WoS	IF=0,133 (5-year IF=0,168)	0,135	0,121	8
5) Collegium Antropologicum	Hrvatsko antropološko društvo	WoS, CC	IF=0,414 (5-year IF=0,691)	0,593	0,313	7
6) Translational Neuroscience	Springer	WoS, Scopus	IF=0,482	0,293	0,264	5
7) Društvena istraživanja	Institut Ivo Pilar	WoS, CC	IF=0,189 (5-year IF=0,143)	0,417	0,201	2
8) Suvremena psihologija	Naklada Slap	WoS, Scopus	IF=0,120	0,220	0,164	1
9) Journal of Voice	Mosby Inc., Elsevier	WoS, CC	IF=1,741	1,500	0,746	1
10) Journal of Public Health	Oxford University Press	WoS, CC	IF=1,993	1,283	0,825	1

Znanstveni časopisi u kojima objavljuju nastavnici/znanstvenici Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta uglavnom su indeksirani u značajnim i priznatim bazama podataka kao što su WoS, CC i Scopus te je vidljivo kako neki od navedenih časopisa imaju, za društveno područje, dojmljiv faktor odjeka. Znanstveni radovi objavljuju se i u drugim međunarodno priznatim časopisima i s višim faktorom odjeka. Značajan broj radova nastavnici/znanstvenici Fakulteta objavljuju u svojim časopisima: Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja (HRRI) i Kriminologija i socijalna integracija (KSI). Toliki broj objavljenih radova u časopisima koje izdaje Fakultet ne iznenađuje ako se uzme u obzir da je riječ o časopisima koji su usko specijalizirani upravo za ona područja koja se na Fakultetu razvijaju.

c) Navedite 10 najvažnijih znanstvenih članaka za Vaše visoko učilište i objašnjenje (za svako područje znanstvenog djelovanja visokog učilišta) u posljednjih 5 godina. Navedite i komentirajte citiranost radova prema svjetskim citatnim bazama podataka (WOS, SCOPUS, Google Scholar). Usporedite opseg svojih znanstvenih postignuća s drugim srodnim domaćim i inozemnim visokim učilištima.

Odabrani znanstveni članci predstavljaju različita istraživačka područja kojima se znanstvenici Fakulteta bave, prema sljedećim kriterijima: izvornost znanstvenih radova; značajnost doprinosa pripadajućoj znanstvenoj disciplini; ostvarena istraživačka/projektna suradnja s drugim domaćim ili inozemnim visokim učilištima ili znanstvenim institucijama; kvaliteta i faktor odjeka časopisa u kojima su objavljeni (citiranost časopisa u CC, WoS i Scopusu).

Radovi su navedeni abecednim redom prema prezimenu prvog autora:

- Bašić, J., Ferić Šlehan, M., Kranželić, V. (2009). Najugroženije skupine nezaposlenih mladih u RH: preliminarni podaci projekta „Socijalna uključenost i strategije življenja nezaposlenih mladih u Hrvatskoj i Sloveniji u Europskom kontekstu”. Ljetopis socijalnog rada, 16 (1), 111-131.
- Bonetti, A., Bonetti, L. (2013). Cross-cultural Adaptation of the Voice Handicap Index Into Croatian. Journal of Voice, 27 (1), 130e7 – 130e14.
- Bradarić-Jončić, S., Mohr Nemčić, R. (2011). Odstupanja u sprezanju prezenta glagola u slušnooštećenih srednjoškolaca. Govor, 28 (1), 45-65.
- Cepanec, M., Lice, K., Šimleša, S. (2012). Mother-father differences in screening for developmental delay in infants and toddlers. Journal of Communication Disorders, 45 (4), 255-262.
- Cvitković, D., Žic Ralić, A., Wagner Jakab, A. (2013). Vrijednosti, interakcija sa zajednicom i kvaliteta života obitelji djece s teškoćama u razvoju. Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja, 49, supplement, 10-22.
- Kiš-Glavaš, L. (2009). Spremnost osoba s intelektualnim teškoćama za zapošljavanje. Revija za socijalnu politiku, 16 (3), 299 – 309.
- Kuvač Kraljević, J., Palmović, M. (2011). Spatial and Temporal Measurements of Eye Movement in Children with Dyslexia. Collegium antropologicum, 35 (S1), 191-198.
- Lotar Rihtarić, M., Kamenov, Ž. (2013). Susceptibility to peer pressure and attachment to friends. Psihologija, 46 (2), 111-126.
- Malaia, E., Wilbur, R.B. i Milković, M. (2013). Kinematic Parameters of Signed Verbs. Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 56 (5), 1677-1688.
- Miroslavljević, A., Koller-Trbović, N. (2011). Checking if institutional programs are matched with the results of risk and needs assessment in a Croatian context. Emotional and Behavioural Difficulties, 16 (3), 263-275.

Bibliografija nastavnika/znanstvenika Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta prikazana je u tablicama 5.5. i 5.5.1. U posljednjih pet godina na Fakultetu je objavljeno ukupno 127 znanstvenih radova u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu, što čini 1,76 rad po nastavniku.

Kako uvjeti za izbor u znanstvena zvanja u području društvenih znanosti uključuju i radove objavljene u časopisima koji nisu indeksirani u navedenim bazama, u ukupan broj objavljenih znanstvenih radova važno je uključiti i ostale recenzirane radove zastupljene u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja. Razmatrajući obje kategorije znanstvenih radova, nastavnici Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta objavili su ukupno 197 znanstvenih radova što čini 2,74 rada po zaposleniku u petogodišnjem razdoblju.

Kada je riječ o znanstvenoj produktivnosti po ustrojbenim jedinicama (Odsjecima) iz tablice 5.6. vidljivo je kako se one razlikuju u broju objavljenih radova po pojedinom članu. Omjer broja znanstvenih radova objavljenih u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu po pojedinom članu, ovisno o kojem je odsjeku riječ, kreće se od 0,6 do 3,2 za petogodišnje razdoblje. Pojedini odsjeci imaju i značajan broj znanstvenih radova objavljenih u časopisima koji nisu citirani u navedenim bazama, ali se nalaze u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja (do 2,57 po članu za navedeno razdoblje). No pritom je potrebno voditi računa kako su spomenuti omjeri izračunati prema ukupnom broju objavljenih radova (gdje se koautorski radovi više autora s Fakulteta broje kao samo jedan rad). Radovi su, kao i u drugim društvenim znanostima, više usmjereni na timsku, kouautorsku suradnju, nego na pojedinačno objavljivanje. U tom pogledu potrebno je istaknuti i podatke o broju objavljenih znanstvenih radova članova pojedinog studijskog programa prema broju autora/ koautora pojedinog rada, navedene u sljedećem tabličnom prikazu (Tablični prikaz 5.2.).

Tablični prikaz 5.2. Podaci o broju objavljenih radova na pojedinom studijskom programu prema broju ko/autora pojedinog rada

	Broj autora/ koautora	Logopedija	Rehabilitacija	Socijalna pedagogija	Ukupno
Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu	1 autor	7	11	8	26
	2-3 autora	47	26	16	89
	više od 3 autora	6	4	2	12
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	1 autor	0	0	18	18
	2-3 autora	10	3	35	48
	više od 3 autora	2	1	1	4

Iz navedenih je podataka vidljivo kako je najviše objavljenih radova u koautorstvu 2-3 autora (u ukupnom broju radova uvršteni samo jednom), što upućuje na zaključak kako spomenuti omjeri objavljenih radova po pojedinim ustrojbenim jedinicama (prema broju članova pojedinog Odsjeka) daju relativan izračun podataka o prosječnoj godišnjoj znanstvenoj produktivnosti pojedinih Odsjeka, odnosno prosječnom broju radova po znanstveniku objavljenih u znanstvenim časopisima.

Zbog posebnosti i raznolikosti područja kojima se bavi i koja razvija, u Republici Hrvatskoj ne postoji visoko učilište ili znanstvena institucija koja je izravno usporediva s Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom. Prema analizi istraživačke produktivnosti Sveučilišta u Zagrebu za 2009. godinu, vidljivo je kako je ERF u prikazanom petogodišnjem razdoblju povećao znanstvenu produktivnost u odnosu na vlastitu produktivnost ranijih godina. Prosječan omjer znanstvenih radova (u CC, WoS, Scopusu te drugim bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja) i broja zaposlenika Fakulteta za jednu godinu u razdoblju od 2008. do 2012. iznosi 0,56, dok je za 2006. iznosio 0,22, a za 2007. godinu 0,31. Što se tiče usporedbe s inozemnim visokim učilištima, moguće je pronaći fakultete s kojima bi ERF mogao usporediti znanstvena postignuća, ali nije moguće pronaći podatke za prikazano razdoblje na razini omjera broja radova i broja zaposlenika.

Za znanstvena polja i grane kojima se bavimo iznimno je važna prezentacija rezultata istraživanja, osobito primjenjenih i razvojnih spoznaja, na domaćim i međunarodnim znanstvenim i stručnim

skupovima te objavljivanje radova i u drugim znanstvenim publikacijama (domaćim časopisima, knjigama i zbornicima radova sa skupova). U tom pogledu produktivnost znanstvenika Fakulteta je prilično velika, što se vidi iz Tablice 5.5. Tako je u proteklom petogodišnjem razdoblju objavljeno: 17 radova u domaćim časopisima s domaćom recenzijom, 2 inozemne i 10 domaćih knjiga, 69 radova/poglavlja u recenziranim knjigama, 50 recenziranih radova u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova, 13 recenziranih radova u zbornicima domaćih znanstvenih skupova, što je ukupno 161 rad. Ako tome pribrojimo i prije navedenih 197 najvažnijih znanstvenih radova u časopisima zastupljenim u relevantnim međunarodnim bazama, onda sveukupna znanstvena produktivnost Fakulteta u proteklom petogodišnjem razdoblju iznosi 358 radova.

Razlozi objavljivanja u domaćim i vlastitim (fakultetskim) časopisima dio su strateškog pristupa njihova razvoja i održivosti, kao i dostupnosti znanstvenih rezultata domaćoj stručnoj i široj javnosti. Uvažavanje nacionalne vidljivosti dobivenih spoznaja neophodno je zbog kulturalnih i jezičnih osobitosti, aktualnih socijalno ekonomskih prilika te zakonski uvjetovanih obilježja analiziranih sustava.

d) U slučaju da je za znanstveno područje Vašega visokog učilišta važnija druga vrsta publikacije (knjiga, zbornik i dr.) navedite do 10 najvažnijih publikacija te vrste. Komentirajte kriterije za Vaš izbor.

Nastavnici/znanstvenici Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u posljednjih pet godina objavili su 69 poglavlja u recenziranim knjigama, 10 domaćih knjiga i 2 inozemne knjige te uredili 11 domaćih knjiga, koje su od osobite važnosti za razvoj znanstvenih disciplina koje Fakultet razvija te vidljivost ostvarenih rezultata i dobivenih spoznaja u akademskoj i široj zajednici (Tablica 5.5.). Osim toga, objavili su i 5 sveučilišnih udžbenika (dodana Tablica 5.5.1.).

Najznačajnije publikacije druge vrste uključuju: poglavlja u knjigama koja su rezultat suradnje s inozemnim visokim učilištima i autorima; knjige koje značajno doprinose razvoju istraživačke metodologije društveno humanističkog područja, predstavljaju sveobuhvatne rezultate znanstvenih projekata, daju značajan doprinos primjeni kvalitativnog participativnog pristupa istraživanju i razvoju identiteta stručnjaka koji se osposobljavaju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u području socijalne pedagogije:

Poglavlja u knjigama koja su rezultat suradnje s inozemnim visokim učilištima i autorima:

- Kovačević, M., Palmović, M., Hržica, G. (2009). The Acquisition of Case, Number and Gender in Croatian. U: U. Stephany i M. Voeikova (ur). *Development of Nominal Inflection in First Language Acquisition: A Cross-Linguistic Perspective*. Berlin: Mouton De Gruyter, 153-177.
- Martinot, C., Kuvač Kraljević, J., Bošnjak Botica, T., Chur L. (2009). Predication principale vs seconde à l'épreuve des faits d'acquisition. U: A. Helmy (ur.) *Prédicats, prédication et structures prédicatives*. Pariz: Cellule de recherche en Linguistique, 50-81.
- Meško, G., Kovčo Vukadin, I., Muratbegović, E. (2008). Social – demographic and social – psychological perspectives of fear of crime in Slovenia, Croatia and Bosnia and Herzegovina. In: H. Kury, (ur.) *Fear of crime – punitivity. New developments in Theory and Research*. Crime and Crime Policy, Vol.3, Universitaetsverlag Brockmeyer, Bochum: 173-197.

Knjige koje značajno doprinose razvoju istraživačke metodologije društveno humanističkog područja:

- Koller-Trbović, N., Žižak, A. (ur.) (2008). *Kvalitativni pristup u društvenim istraživanjima*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Mejovšek, M. (2008). *Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Knjige koje predstavljaju sveobuhvatne rezultate znanstvenih projekata:

- Bašić, J., Grozić-Živolić, S. (ur.) (2010). *Zajednice koje brinu - Model prevencije poremećaj u ponašanju djece i mladih: Razvoj, implementacija i evaluacija prevencije u zajednici*. Pula-Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet i Istarska županija.
- Lebedina Manzoni, M., Lotar, M., Ricijaš, N. (2011). *Peer Pressure in Adolescence - Boundaries and Possibilities*. Saarbrücken: LAP Lambert Academic Publishing.

Knjiga koja daje značajan doprinos primjeni kvalitativnog participativnog pristupa istraživanju s preporukama za unapređenje instituta udomiteljstva (po prvi puta istraživana tema u Hrvatskoj):

- Žižak, A., Koller-Trbović, N., Jeđud Borić, I., Maurović, I., Miroslavljević, A., Ratkajec Gašević, G. (2012). *Što nam djeca govore o udomiteljstvu: istraživanje dječje perspektive udomiteljstva u Hrvatskoj s preporukama za unapređenje*. Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku

Knjiga koja je iznimno vrijedna za razvoj identiteta stručnjaka koji se osposobljavaju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u području socijalne pedagogije:

- Poldrugač, Z., Bouillet, D., Ricijaš, N. (ur.) (2011). *Socijalna pedagogija, znanost, profesija i praksa u Hrvatskoj*. Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta.

e) Navedite kriterije znanstvene produktivnosti koje moraju zadovoljiti mentori doktorskih disertacija u vašim doktorskim studijima i usporedite ih s onima na srodnim visokim učilištima u zemlji i inozemstvu.

Mentori doktorskih disertacija moraju zadovoljavati uvjete propisane Pravilnikom o poslijediplomskom (doktorskom) studiju na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, koji su usklađeni s uvjetima propisanim Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu. Za mentora može biti imenovana osoba koja je: 1. izabrana najmanje u znanstveno-nastavno zvanje docenta ili zvanje znanstvenog suradnika, ili u ekvivalentno zvanje ako je riječ o mentoru koji je akademsko zvanje stekao u inozemstvu; 2. voditelj ili član znanstvenoistraživačkog projekta, odnosno aktivan istraživač u djelokrugu istraživanja u kojem se radi doktorski rad; 3. znanstveno aktivna, relevantna u međunarodnoj znanstvenoj zajednici, te koja je u posljednjih pet godina objavila znanstvene radove vezane uz temu dokorskog istraživanja. 4. mentor iznimno može biti *iprofessor emeritus*, a odluku o tome donosi Vijeće nositelja studija ili Vijeće područja.

Prilikom prijave teme dokorskog rada potencijalni mentor mora navesti pet objavljenih radova u posljednjih pet godina koji su u vezi s temom koja se prijavljuje. Prijava teme disertacije dostavlja se Voditeljstvu poslijediplomskog dokorskog studija koje procjenjuje pripadnost teme i radova području društvenih znanosti te kompetencije pristupnika i predloženog mentora. Konačnu odluku o izboru (potvrđivanju) mentora na prijedlog Voditeljstva poslijediplomskog dokorskog studija donosi Fakultetsko vijeće nakon podnesenog izvješća s javne obrane teme dokorskoga rada. Na prijedlog Povjerenstva imenovanog za javnu obranu teme i Voditeljstva poslijediplomskog dokorskog studija Fakultetsko vijeće može u postupku odobravanja teme disertacije pristupniku uz mentora imenovati i

sumentora. Na Fakultetu je u zadnjih 5 godina bilo imenovano 30 mentora pod čijim mentorstvom su izrađene i obranjene doktorske disertacije.

Znanstvena produktivnost mentora očituje se u brojnim izlaganjima na znanstvenim skupovima te objavljenim znanstvenim radovima u priznatim međunarodnim i domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom, indeksiranim u relevantnim bibliografskim bazama. U domaćim znanstvenim časopisima indeksiranim u bazama WoS i Scopus mentori su u razdoblju od 2008. do 2012. godine objavili 73 znanstvena rada, dok je 12 znanstvenih radova objavljeno u inozemnim znanstvenim časopisima indeksiranim u navedenim bazama.

Za nastavnike koji prvi puta preuzimaju ulogu mentora Sveučilište u Zagrebu organiziralo je edukaciju (mentorske radionice). Radi podizanja kvalitete, na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu potiču se i sumentorstva doktorskih disertacija u kojima sumentor nije nastavnik na poslijediplomskom studiju, ili se odabire među nastavnicima stranih sveučilišta.

Ovako propisani formalni uvjeti uglavnom se ne razlikuju od onih usporedivih u međunarodnom kontekstu, no uvjeti izbora u znanstveno-nastavna zvanja razlikuju se na sveučilištima, što otežava uspoređivanje.

f) Komentirajte politiku Vašega visokog učilišta za znanstveni razvoj mladih znanstvenika.

Na razini Fakulteta nije bilo do sada sustavne politike razvoja mladih znanstvenika, koji su zapošljavani na znanstveno-istraživačke projekte, financirane od MZOS, uključeni u izvođenje nastave i stručni rad Fakulteta. Primarno poticanje njihova znanstvenog razvoja započinjalo je sudjelovanjem u aktivnostima znanstvenih projekata i drugih istraživanja. Obvezno su upisivali poslijediplomski doktorski studij. Kako se na Fakultetu potiče interdisciplinarnost, mladi znanstvenici često upisuju poslijediplomske doktorske studije na drugim visokim učilištima, odnosno srodnim institucijama. Tako je u posljednjih 5 godina 11 mladih znanstvenika pohađalo doktorski studij na ERF-u, a 9 na drugim domaćim visokim učilištima (primjerice na Medicinskom fakultetu, Filozofskom fakultetu i Studiju socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu), a jedna je znanstvena novakinja uspješno završila doktorski studij na Perdue University u SAD-u. Uspostavljen je sustav mentorskog vođenja mladih znanstvenika, pri čemu su, kada je riječ o znanstvenim novacima, to voditelji projekata na kojima su zaposleni, dok asistentima, u skladu sa Statutom Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, Fakultetsko vijeće imenuje jednog ili više mentora. Jednom godišnje Fakultet ocjenjuje rad mladih znanstvenika. Ocjena se temelji na pismenom izvješću mentora u kojem se vrednuje njihova uspješnost u znanstvenom, nastavnom i stručnom radu, kao i uspješnost na poslijediplomskom studiju. U okviru poslijediplomskog dokorskog studija koji se izvodi na Fakultetu, mentor za izradu doktorske disertacije dodjeljuje se doktorandu na prvoj godini studija. Praćenje doktoranda do izbora mentora obavlja savjetnik na prijedlog Voditeljstva dokorskog studija, što je definirano Vodičem kroz doktorski studij. U skladu s Pravilnikom dokorskog studija, rad doktoranada prate i voditelji studijskih programa koje pohađaju. Fakultet potiče i podržava dodatno znanstveno usavršavanje mladih znanstvenika te su tako, u proteklom petogodišnjem razdoblju, mladim znanstvenicima omogućene konzultacije sa znanstvenicima na brojnim domaćim i inozemnim visokim učilištima. Osim toga, iz sredstava znanstvenih projekata i sredstava Fakulteta znanstvenim novacima/asistentima financirane su brojne edukacije te kraći studijski boravci na inozemnim visokim učilištima sa svrhom njihova znanstvenog razvoja.

Mladi znanstvenici su poticani na objavljivanje znanstvenih radova te sudjelovanje na znanstvenim skupovima. Navedeno se potiče kroz poslijediplomski doktorski studij u okviru kojeg se dodjeljuju ECTS bodovi za objavljivanje znanstvenih radova i samostalno vođenje znanstvenih istraživanja te kroz financijsku potporu Fakulteta za aktivno sudjelovanje na znanstvenim, osobito međunarodnim konferencijama. Osim znanstvenih projekata na kojima su zaposleni, znanstveni novaci Fakulteta rade i na drugim znanstvenim projektima koji su rezultat suradnje Fakulteta s drugim visokim učilištima ili znanstvenim organizacijama u zemlji i inozemstvu. Politika razvoja mladih znanstvenika nakon što završe poslijediplomski studij i steknu doktorat znanosti te mogućnost njihova daljnjeg napredovanja i poželjnog zapošljavanja na docentskim radnim mjestima na Fakultetu/Sveučilištu u najvećoj mjeri ovisi o zakonskim mogućnostima i politici Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te nacionalnim strategijama znanosti i obrazovanja. U proteklom petogodišnjem razdoblju ostvarena je mogućnost spomenutog napredovanja za nekoliko mladih znanstvenika koji su zaposleni na docentskim radnim mjestima. Na žalost, u novije vrijeme, iako takve potrebe i mogućnosti na Fakultetu postoje, zaustavljeno je odobravanje novih radnih mjesta od strane Ministarstva i Sveučilišta zbog nedostatnog financiranja znanosti na nacionalnoj razini u cjelini. Tako je primjerice nakon 2008. godine obustavljena dodjela MZOS projekata na kojima su se mogli zapošljavati novi znanstveni novaci, s namjerom da taj segment financiranja nadalje preuzme Hrvatska zaklada za znanost (HRZZ). No HRZZ je tek i jedino u 2011. godini odobrio svega 12 istraživačkih projekata i to za sva znanstvena područja i cijelu Hrvatsku.

g) Osvrnite se na broj znanstvenih radova proizašlih iz međunarodne suradnje nastavnika i suradnika, a u kojima se kao koautori pojavljuju i inozemni znanstvenici i umjetnici. Usporedite te rezultate s praksom srodnih visokih učilišta.

Unatoč relativno visokoj znanstvenoj produktivnosti znanstvenika Fakulteta u razdoblju od 2008. do 2012. godine (ukupno 358 znanstvenih radova), kao i suradnji na međunarodnim projektima s inozemnim institucijama i znanstvenicima, vrlo je mali broj radova proizašlih iz međunarodne suradnje objavljen u koautorstvu s inozemnim znanstvenicima. Popis spomenutih 12 radova (3,53%) nalazi se u Prilogu 5.2. Najveći dio ovih radova proizašao je iz sudjelovanja istraživača Fakulteta u međunarodnim projektima sa sveučilištima i institucijama iz zemalja Europske Unije (Velika Britanija, Francuska, Španjolska, Grčka, Austrija, Slovačka, Portugal, Danska, Nizozemska, Finska, Italija, Slovenija) kao i sa zemljama koje nisu članice EU (Norveška, Srbija), ali i s američkim sveučilištima i institucijama (Mount Sinai School of Medicine, New York; University of Massachusetts at Amherst; Indiana State University, Purdue University, Indiana; University of Texas).

Usporedbu s obzirom na broj objavljenih znanstvenih radova proizašlih iz međunarodne suradnje sa zemljama u regiji teško je provesti s obzirom na to da organizacijski ustroj Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta u odnosu na dva znanstvena polja (edukacijsko-rehabilitacijske znanosti i logopedija) nije prisutan u drugim zemljama (primjerice, u Italiji, Austriji, Sloveniji i Mađarskoj nema ovakvog visokog učilišta), a u zemljama u kojima postoji (primjerice, u Srbiji i BiH) nema dostupnih podataka o njihovom broju objavljenih radova.

h) Navedite mišljenja doktoranada o dostupnosti mentora doktorskih disertacija, odnosno o vremenu koje im se posvećuje za upućivanje u metode znanstvenog istraživanja.

Prema podacima iz evaluacijskih anketa doktoranada na aktualnom poslijediplomskom doktorskom studiju "Prevenicijska znanost i studij invaliditeta", rad mentora ocijenjen je vrlo dobrim i odličnim ocjenama. Mentori su zadovoljavajuće dostupni i posvećuju dovoljno vremena pristupnicima uvodeći ih u postupke znanstvenog istraživanja. Angažman pojedinih mentora se razlikuje, naročito u odnosu na to je li glavni mentor ili je sumentor. U slučaju poteškoća u dostupnosti mentora i komunikaciji s njim, doktorand se može obratiti voditelju programa dokorskog studija koji pohađa ili Voditeljstvu dokorskog studija, no do sada nije bilo takvih situacija, niti odstupanja od poželjnih načela ponašanja.

Prilikom upisa kandidatima je voditelj programa dokorskog studija savjetodavni voditelj koji im pomaže u početnom snalaženju i izboru mentora sukladno njihovim interesima. Tako se za mentora može predložiti znanstveno aktivna osoba čiji je znanstveni rad vezan za temu dokorskog istraživanja, a s kojom se je doktorand prethodno dogovorio o preuzimanju uloge mentora u izradi dokorskog rada. U pravilu, riječ je o osobi zaposlenoj na Fakultetu/Sveučilištu ili koja surađuje s Fakultetom na provođenju programa dokorskog studija.

Postoji i mogućnost dvostrukog mentorstva ako za to postoji potreba i radi se o interdisciplinarnom karakteru teme. U tom slučaju svaki od mentora preuzima odgovornost za unaprijed određeni dio istraživačkog rada i postupka izrade disertacije. Tako su odabrani mentori ne samo osobe koje vode tijekom izrade dokorskog rada, nego i potiču studenta na objavljivanje radova u znanstvenim časopisima, omogućuju mu sudjelovanje u znanstvenim projektima, na domaćim i međunarodnim skupovima tj. konferencijama i seminarima.

Voditelji dokorskog studija studente potiču da tijekom studija održavaju redovite kontakte s mentorom, a broj konzultacija ovisi o vrsti istraživanja – preporučeno je da tijekom prve godine studija one budu barem jednom mjesečno. Mentor na kraju svake akademske godine izvještava Voditeljstvo dokorskog studija o radu i napretku studenta i ispunjava od Sveučilišta propisani obrazac za praćenje rada dokorskog studenta.

i) Opišite sadržaj i karakter do 10 najznačajnijih znanstveno-istraživačkih projekata Vašega visokog učilišta aktivnih u posljednjih 5 godina (brojčani podaci u tablici 5.2). Iznesite mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima.

Znanstveno-istraživačka djelatnost Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu u proteklih pet godina najvećim je dijelom proizlazila iz projekata koje je financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (MZOS). Od ukupno 24 ugovorno financiranih, znanstvenih projekata od 2008. do 2012. godine (Tablica 5.2.), njih 15 financiralo je MZOS. Od ostalih projekata, kojih je Fakultet bio nositelj, jedan je projekt realiziran uz financijsku potporu Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu, a jedan uz potporu UKF-a (Unity through Knowledge Fund). Od dvaju projekata međunarodne suradnje, jedan je EU – Comenius projekt, a drugi je financiralo Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške. Jedan je projekt financiran od Ministarstva socijalne politike i mladih, jedan od strane UNICEF-a, a preostala tri projekta realizirana su uz financijsku potporu gospodarskih subjekata. Važno

je spomenuti i dva kompetitivna znanstvena projekta na kojima je Fakultet sudjelovao kao partner s ugovorenim financijskom potporom (dodana Tablica 5.2.1.) i to jedan bilateralni, financiran od američke National Science Foundation (NSF), a drugi uz potporu Fonda za razvoj Sveučilišta u Zagrebu.

Fakultet provodi i naručene istraživačke studije, kojih je u evaluiranom razdoblju bilo osam (dodana Tablica 5.2.2.), a financirale su ih lokalne jedinice (gradovi i županije), UNICEF i Vladin ured za suzbijanje zlouporabe droga. Važno je spomenuti i samostalna istraživanja znanstvenika ERF-a te niz znanstvenih projekata drugih nositelja/institucija (19) na kojima je Fakultet dao partnerski ili suradnički doprinos bez ugovorenog financiranja (dodana Tablica 5.2.3.), a među kojima je sedam projekata međunarodne suradnje.

Financijska sredstva koja se dodjeljuju projektima prilično su niska, osobito ona iz sredstava državnog proračuna. Čini se da je to djelomično posljedica promišljanja o istraživanjima u društvenim znanostima za koja nisu potrebni velika novčani izdatci (primjerice, Nacionalna zaklada za znanost u pravilu dodjeljuje oko trećine manje sredstava za istraživanja u društveno-humanističkom području). U tom kontekstu je vrijedno što Fakultet ima četiri istraživačka laboratorija u kojima se provode mjerenja u kontroliranim uvjetima. Istraživanja su se, posebice u području logopedije, velikim dijelom od bihevioralnih primaknuli neurokognitivnim istraživanjima. Takav istraživački pomak zahtijeva sofisticiranu opremu (poput elektroencefalografa – EEG, uređaja za praćenje pokreta oka, optičke topografije) te primjenu skupih ispitnih materijala i testova za koje su vrlo često potrebne edukacije izvan Hrvatske. Iz dobivenih se projektnih sredstava uglavnom uspijevala nabaviti recentna literatura, skromno tehnički osuvremeniti laboratorije te financirati odlazak na međunarodne konferencije.

Projekti su tematski vrlo raznoliki, što je razumljivo s obzirom na različitu znanstvenu usmjerenost sedam fakultetskih odsjeka u dva znanstvena polja i više znanstvenih grana, ali i elemente transdisciplinarnе suradnje kroz partnerstvo s različitim institucijama u Hrvatskoj i inozemstvu. Njihov je osobit doprinos u praktičnoj primjenjivosti dobivenih rezultata s mogućnošću diseminacije i u drugim znanstvenim i stručnim disciplinama.

Deset najznačajnijih znanstveno-istraživačkih projekata u posljednjih pet godina, kojih je Fakultet bio nositelj, odabrano je prema kriterijima: uspješnosti u realizaciji projektnih ciljeva i doprinosa pripadajućim znanstvenim disciplinama te opsega znanstvene produktivnosti putem objavljivanja radova. Sadržaj i karakter spomenutih projekata vidljiv je iz sažetaka koji se nalaze u Prilogu 5.3.

Usporedni brojevi pokazatelji znanstvene produktivnosti projekata navedeni su u sljedećem tabličnom prikazu 5.3.:

Tablični prikaz 5.3. Usporedni brojevi pokazatelji znanstvene produktivnosti najznačajnijih projekata

Naziv projekta	Vrste radova*								
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	Ukupno
Višekortikalne funkcije i jezik: razvojni i stečeni poremećaji	28	5	0	3	7	4	1	20	68
Kognitivni i jezični razvoj u djece s neurorazvojnim rizikom	27	0	0	8	3	6	4	16	64

Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela	23	4	3	10	0	2	0	6	48
Poremećaji slušnog procesiranja (PSP) u osnovnoškolske djece	4	4	0	1	2	1	1	23	36
Znanstvena utemeljenost i razvoj socijalne pedagogije u Republici Hrvatskoj	14	5	1	8	1	0	0	0	29
Dvojezična komunikacija gluhih i čujućih	10	2	0	2	3	1	0	9	27
Programi intervencija i neki okolinski čimbenici edukacijskog uključivanja	5	7	1	0	5	4	1	4	27
Utjecaj vršnjačkog pritiska u doba adolescencije	8	2	1	0	2	1	0	5	19
Evaluacija teorije kriminalnog i ovisničkog stila u zatvorskom sustavu	5	0	0	0	0	2	2	8	17
Rano otkrivanje autizma – PRP i evaluacija ranih interventnih programa	6	4	0	0	0	0	0	3	13

* Vrste radova:

1. znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS, Scopus i drugim bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja
2. znanstveni radovi u ostalim znanstvenim časopisima
3. znanstvene knjige
4. poglavlja u recenziranim knjigama
5. znanstveni radovi u zbornicima znanstvenih skupova s međunarodnom recenzijom
6. doktorske disertacije
7. poslijediplomski magistarski i specijalistički radovi
8. diplomski radovi

j) Opišite načine kroz koje znanstvena istraživanja pridonose:

- **nastavi;**
- **intelektualnom i tehnološkom transferu u društvo i gospodarstvo;**
- **drugim aktivnostima institucije.**

Nastava se dijelom temelji na teorijskim analizama, empirijskim istraživanjima i rezultatima dobivenim u okviru znanstveno-istraživačkih projekata. Prijenos podataka stečenih znanstveno-istraživačkim radom je izuzetno važan jer daje uvid u stvarno stanje i pruža studentima aktualne spoznaje. Primjerice, u području logopedije u nastavu se unose podaci relevantni za usvajanje i obradu upravo hrvatskog jezika ili u području oštećenja sluha lingvističke odrednice hrvatskog znakovnog jezika. Tako se studentima približavaju podaci iz vlastitog jezika čime se nastavni proces obogaćuje i manje oslanja na podatke iz drugih jezika. U nastavi se poučava o novim mjernim instrumentima koji su rezultati znanstveno-istraživačkih projekata te upotrebljava literatura i istraživačka oprema nabavljena posredstvom projekata. Također na temelju uspješno provedenih projekata oblikovani su novi predmeti, primjerice na temelju projekata *Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izradamodela* i *Udomiteljstvo djece iz dječje perspektive* planiran je novi izborni predmet u okviru

studijskog programa Socijalna pedagogija *Izvanobiteljska skrb i tretman djece i mladih* koji se započeo održavati u ak. god. 2012./2013. Pod utjecajem novijih znanstvenih istraživanja i suvremenih stručnih spoznaja oblikovan je program specijalističkog studija *Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji*. S vremenom se u njega uvode novi predmeti. Tako su npr. predmeti *Rani razvojni integracijski programi za djecu s neurorizikom* te *Praktikum iz ranih razvojnih rehabilitacijskih programa za djecu s neurorizikom* proizašli iz projekata *Razvojni integracijski programi za djecu s neurorazvojnim rizikom i Rane intervencije u obitelji*. Vrlo često studenti se uključuju u provedbu projekata s ciljem izrade diplomskih radova koji imaju istraživački karakter i pridonose znanstvenim temama kojima se projekt bavi. Uspostavljanje znanstveno utemeljenog programa doktorskog studija *Prevenzijska znanost i studij invaliditeta* također je značajan doprinos nastavi i intelektualnom transferu u društvo.

Znanstveno-istraživački projekti osim što su dijelom temeljnog karaktera, u pravilu su ili primijenjeni ili razvojni što znači da postoji značajan prijenos istraživačkih podataka i projektnih rezultata u društvo. S obzirom na znanstvenu raznovrsnost Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta radi se o većem broju prijenosa znanja različite vrste. Tako je primjerice izrađeno nekoliko tehničkih unapređenja (Digitalni logopedski set, vibrotaktilna ploča) te su izrađeni i prilagođeni testovi koji se koriste u logopedskoj praksi (Test poremećaja slušnog procesiranja (PSP1), Peabody slikovni test rječnik (PPVT-III-HR), Komunikacijske razvojne ljestvice (KORALJE), Ljestvica razvojnog profila komunikacije i simboličkog ponašanja (CSBS) te Test predvještina čitanja i pisanja (Predčip test)). Razvijene su inovativne usluge za osobe sa složenim komunikacijskim potrebama (aplikacija za tablet uređaje namijenjene poticanju komunikacije i poučavanju: komunikator, e-galerija, matematički vrtuljak). Održano je niz edukacija za stručnjake (npr. Razvojna procjena djece dobi od 0-6; Zdrav glas za sve nas; Edukacija asistencata u nastavi; Edukacije odgojitelja i stručnih suradnika u sustavu odgoja i obrazovanja), rezultati istraživanja prezentirani su suradnim institucijama (npr. školama, institucijama u kojima su se provodila istraživanja) te na tribinama, okruglim stolovima, u elektronskim i tiskanim medijima, čime se nastojala osnažiti društvena svijest o osobama s invaliditetom, s razvojnim i teškoćama socijalne integracije i tako poticati na društvene promjene. Objavljeno je više publikacija usklađenih s potrebama stručne prakse. Posebno se vodi računa da se nova saznanja prenose mentorima i suradnicima na vježbama i praksi studenata. Rezultati istraživanja daju praktične smjernice za rad logopeda, edukacijskih rehabilitatora i socijalnih pedagoga, ali i drugih stručnjaka koji se profesionalno bave s djecom s teškoćama u razvoju, osobama s invaliditetom i osobama s teškoćama socijalne integracije. Nalazi istraživanja imaju svoju primjenjivu svrhu kroz doprinos razvoju suvremenih programa, usluga i službi podrške u zajednici za djecu s teškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, osobe s teškoćama socijalne integracije i njihove obitelji. Na temelju rezultata istraživanja definiraju se smjernice i preporuke za unapređenje kvalitete i standarda podrške te se na taj način pridonosi osiguranju poželjne kvalitete života ovih osoba i njihovih obitelji u društvu. Može se zaključiti da je prijenos znanja u društvo učinio praksu utemeljenu na empirijskim dokazima i da je takva praksa postala prihvatljiva stručnjacima i lakše dostupna krajnjim korisnicima. Spoznaje stečene kroz znanstveno-istraživački rad imaju praktične implikacije kojima se omogućava mijenjanje društvenih politika, oblikovanje strateškog razvoja lokalnih i regionalnih zajednica, stvaranje plana prioriteta ulaganja te kreiranje novih inicijativa i intervencija.

Izravna primjena spoznaja stečenih znanstveno-istraživačkim radom unutar Fakulteta ostvaruje se u Centru za rehabilitaciju te kroz oblikovanje i provođenje edukativnih programa Centra za cjeloživotno obrazovanje. Kroz ta dva Centra kao i kroz suradnju s drugim institucijama pridonosi se stvaranju mreže istraživača i stručnjaka. Primjerice, izradom nalaza vještačenja u području forenzične akustike i fonetike ili akustičkom analizom glasa i govora kao nadopune medicinske dijagnostike izravno se osnažuje suradnja s vanjskim institucijama te tako pridonosi prepoznatljivosti ERF-a. Rezultati znanstvenog rada istraživača ERF-a diseminiraju se široj stručnoj javnosti putem publikacija, čime se obogaćuje izdavačka aktivnost Fakulteta, ili organiziranjem znanstvenih i stručnih konferencija (primjerice, u sklopu projekta *Udomiteljstvo djece iz dječje perspektive* organizirana je međunarodna

znanstvena konferencija koja se održala na Fakultetu 2012. godine). Istraživači Fakulteta sudjeluju u različitim oblicima popularizacije znanosti čija je misija višestruka, od senzibiliziranja društva za osobe s teškoćama i invaliditetom do približavanja znanstvenih spoznaja široj javnosti, posebice srednjoškolcima. Te se aktivnosti provode u sklopu obilježavanja događaja kao što su primjerice Tjedan mozga, Svjetski dan autizma, Međunarodni dan osoba s invaliditetom, Međunarodni dan bijelog štapa ili Dan gluhih. Aktivnosti koje se provode pridonose promjenama i među samim osobama koje su u poziciji korisnika edukacijsko-rehabilitacijske i logopedске podrške, socijalnopedagoških i drugih intervencija.

k) Navedite časopise Vašega visokog učilišta i opišite njihovu važnost (znanstveni/stručni, sastav uredništva, jezik, postupak odabira, čimbenik odjeka i ostalo).

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu izdavač je dvaju vlastitih časopisa i suizdavač jednoga:

- Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja/Croatian Review of Rehabilitation Research (znanstveni),
- Kriminologija i socijalna integracija/Criminology & Social Integration Journal (znanstveni),
- Logopedija (znanstveno-stručni).

Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja (HRRI)/Croatian Review of Rehabilitation Research

Časopis objavljuje izvorne znanstvene radove, prethodna priopćenja, pregledne i manjim dijelom stručne radove iz područja edukacijsko-rehabilitacijskih, biomedicinskih, humanističkih te drugih društvenih znanosti, kao i različitih područja umjetnosti povezanih s pitanjima prevencije, dijagnostike i procjene, tretmana i sveobuhvatne podrške u zajednici. Primarno je usmjerena na objavljivanje suvremenih znanstvenih i stručnih spoznaja o: inkluzivnoj edukaciji i rehabilitaciji osoba s teškoćama u učenju, intelektualnim teškoćama i pervazivnim poremećajima; edukaciji i rehabilitaciji osoba s oštećenjima vida i sluha, motoričkim poremećajima i kroničnim bolestima; komplementarnim i suportivnim art terapijama; logopedskim temama vezanim uz poremećaje komunikacije, jezika, govora i glasa; temama iz socijalne pedagogije, odnosno poremećaja u ponašanju i kriminologije. Stalne rubrike su i sažeci doktorskih disertacija i magistarskih radova. Objavljuju se i prikazi knjiga te obavijesti o znanstvenim skupovima. Radovi se objavljuju na hrvatskom ili engleskom jeziku.

Uz glavnog urednika, časopis ima međunarodni uređivački odbor s 12 inozemnih i 7 domaćih članova. Primjenjuje se *peer-review* postupak odabira radova za objavljivanje, koji uključuje dvije, a po potrebi i tri anonimne recenzije. Uredništvo bira recenzente među domaćim i inozemnim znanstvenicima kompetentnima u području iz kojega je tema rada.

Izdavanje časopisa, koji izlazi najmanje dva puta godišnje, financijski podupire Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Značajan je udio financiranja časopisa i iz vlastitih sredstava Fakulteta. Redovito se objavljuje i mrežno izdanje časopisa na Hrvatskom znanstvenom portalu HRČAK, s dostupnim punim tekstom objavljenih članaka (<http://hrcak.srce.hr/hrzri>).

Časopis je po vrsnoći izjednačen s časopisima s međunarodnom recenzijom i indeksiran u više relevantnih međunarodnih citatnih baza. U 2013. godini časopis je indeksiran u sljedećim bazama: SCOPUS, PsycINFO, CSA Linguistics and Language Behavior Abstracts, European Reference Index for the

Humanities (ERIH), EBSCO – Rehabilitation & Sports Medicine Source, ProQuest Health and Medical Complete, Directory of Open Access Journals (DOAJ), GESIS SocioGuide, ScientificCommons, Index Copernicus. Izvršena je prijava i u tijeku je procjena za indeksiranje časopisa u bazi WoS.

HRRI za sada nema IF (*Impact Factor*/čimbenik utjecaja) koji dobivaju časopisi koje indeksira baza WoS, ali ima dva faktora odjeka koji mogu poslužiti za rangiranje i usporedbu s drugim časopisima u sljedećim bazama:

- u bazi Scopus: SCImago H Index = 4; SJR = 0,167

(<http://www.scimagojr.com/journalsearch.php?q=14008&tip=sid&clean=0>);

- u bazi Index Copernicus: ICV = 4,42

(<http://jml2012.indexcopernicus.com/Hrvatska+revija+za+rehabilitacijska+istrazivanja,p4726,3.html>).

Kriminologija i socijalna integracija (KSI)/Criminology & Social Integration Journal

Časopis objavljuje prije svega izvorne znanstvene i pregledne radove iz područja kriminologije, penologije i poremećaja u ponašanju, a u središte zanimanja stavlja osobe i skupine koje manifestiraju ne samo formalno kriminalno ponašanje nego i poremećaje (probleme) u ponašanju u cjelini. Teme časopisa usmjerene su na poremećaje u ponašanju osoba svih dobnih skupina, dakle, djece, maloljetnika i punoljetnih osoba. S jednakom pozornošću časopis se bavi problemima etiologije i fenomenologije te prevencije, sprečavanja i suzbijanja kriminalnog ponašanja odnosno poremećaja u ponašanju u cjelini. Nastoji okupiti što širi krug istaknutih znanstvenika koji djeluju u brojnim sveučilišnim i drugim institucijama u Republici Hrvatskoj i izvan nje. Uredništvo nastoji zaprimati tekstove koji će zadovoljiti širok krug korisnika ne samo u znanstvenim krugovima, nego i stručnjaka u službama i institucijama socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, zdravstva, pravosuđa, unutarnjih poslova i organizacija civilnog društva.

Uz glavnog urednika, časopis ima međunarodni uređivački odbor s 5 inozemnih i 6 domaćih članova. Primjenjuje se *peer-review* postupak odabira radova za objavljivanje, koji uključuje dvije, a po potrebi i tri anonimne recenzije. Uredništvo bira recenzente među domaćim i inozemnim znanstvenicima kompetentnima u području iz kojega je tema rada.

Izdavanje časopisa, koji izlazi dva puta godišnje, financijski podupire Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Značajan je udio financiranja časopisa i iz vlastitih sredstava Fakulteta. Od ove, 2013. godine časopis izlazi samo u elektronskoj verziji i dvojezično (hrvatski i engleski). Svi brojevi časopisa od početka izlaza dostupni su u elektronskoj verziji na Hrvatskom znanstvenom portalu HRČAK, s dostupnim punim tekstom objavljenih članaka (<http://hrcak.srce.hr/hrzri>).

Časopis je po vrsnoći izjednačen s časopisima s međunarodnom recenzijom i indeksiran u više relevantnih međunarodnih citatnih baza. U 2013. godini časopis je indeksiran u sljedećim bazama: PsycINFO, Sociological Abstracts, INIST-CNRS, Directory of Open Access Journals (DOAJ), ProQuest, EBSCO. Izvršena je prijava i u tijeku je procjena za indeksiranje časopisa u bazi Scopus, što će omogućiti i vidljivost faktora odjeka.

Logopedija

Ovaj znanstveno-stručni časopis izdaju Hrvatsko logopedsko društvo i Hrvatska udruga za disleksiju u suradnji s Odsjekom za logopediju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Teme kojima je časopis usmjeren su iz područja logopedije i područja logopediji srodnih znanosti, a poseban je interes vezan uz komunikaciju, jezik, govor, glas, čitanje i pisanje te naročito odstupanja u ovim područjima.

Glavni urednik trenutno je nastavnik ERF-a, a među 5 ostalih članova domaćeg uređivačkog odbora su još 2 člana s Fakulteta. Radovi koji se prikupljaju mogu biti na hrvatskom i engleskom jeziku, a odabiru se za objavljivanje na temelju dvostruke anonimne recenzije.

Zbog neredovitoga izlaženja, s pauzom od 10-ak godina, časopis za sada nije indeksiran ni u jednoj citatnoj bazi. Inicijativom uredništva razmatra se mogućnost kontinuiranoga izlaženja te su trenutne aktivnosti usmjerene na objavu elektronskog oblika časopisa, kao i proširenje uredništva stručnjacima iz inozemstva.

I) Opišite sadržaj i karakter stručnih projekata ovoga visokog učilišta aktivnih u posljednjih pet godina (brojčani podaci u tablici 5.3). Iznesite mišljenje o kvaliteti rada i rezultatima.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet je tijekom posljednjih pet godina razvio ospežnu i vrlo produktivnu stručnu aktivnost, bilo kao nositelj stručnih projekata, bilo kao partner ili suradnik u njihovu osmišljavanju i provedbi. Stručna djelatnost se dugi niz godina smatra značajnim obilježjem djelovanja Fakulteta, što je rezultiralo širokom mrežom suradničkih institucija i brojnim doprinosima stručnoj praksi i društvenoj zajednici.

Stručno djelovanje Fakulteta svojim sadržajem i koncepcijom u pravilu odgovara na aktualne potrebe zajednice i značajno pridonosi razvoju i implementaciji suvremenih oblika stručne podrške, socijalnom uključivanju i unapređenju kvalitete života kod različitih populacija - od djece s teškoćama u učenju i razvoju, studenata i drugih osoba s invaliditetom, do djece, mladih i odraslih osoba s različitim teškoćama socijane integracije. Implementacija novih modela i programa podrške ne bi bila moguća bez povezivanja s drugim institucijama socijalne skrbi, zdravstva, odgoja i obrazovanja i pravosuđa, s različitim strukovnim organizacijama i organizacijama civilnoga društva, među čijim su osnivačima i suradnicima djelatnici fakulteta (npr: Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju, Hrvatska udruga za sofrologiju, kreativne terapije i ART/ekspresivne terapije, Udruga za autizam, Centar inkluzivne potpore IDEM, Udruga za promicanje inkluzije, Udruga za izvansudsku nagodbu i posredovanje u kaznenom postupku). Povezivanje s drugim resorima i pružateljima usluga je posebno značajno za kliničku aktivnost Centra za rehabilitaciju jer je rezultat većine suradnji povećanje mogućnosti za dobivanje primjerenih oblika stručne potpore za korisnike Centra, većinom djecu i mlade i njihove roditelje.

Rezultati stručnih projekata različiti su po razini značajnosti i dosezima. Pojedini projekti rezultirali su konkretnim poboljšanjima na području javnih politika, promjenama u kvaliteti i raznolikosti stručnih usluga u zajednici dok su brojni projekti pridonijeli i kvalitativno promijenili sliku socijalnog uključivanja različitih populacija u sustave odgoja i obrazovanja. Podaci navedeni u Tablici 5.3. daju precizniji uvid u teme projekata, različite vidove i sadržaje kontinuirane suradnje djelatnika Fakulteta s drugim institucijama/organizacijama. Očito je kako ta suradnja u cjelini nije uvijek formalno organizirana niti posebno financirana, no na ovom je području od osobitog značaja dobrovoljan udio u radu stručnjaka Fakulteta koji daju inicijative ili značajno pridonose razvoju novih stručnih usluga, kao i poboljšanju statusa određene populacije u društvu. U okviru niza projekata Fakultet daje doprinos i kroz svoj udio u neposrednom kliničkom radu i drugim uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju. Nadalje, stručna se djelatnost pokazala izrazito važnom i kao promotivna aktivnost Fakulteta, što se posebno odražava kroz dugodišnje djelovanje Centra za rehabilitaciju, čija je djelatnost detaljno opisana u Prilogu 5.4.

Na kraju valja spomenuti i stručne projekte međunarodne suradnje na sveučilišnoj razini, u koje je ERF uključen kao partner, a čiji je sadržaj i karakter detaljnije opisan u Poglavlju 6. Samoanalize (Mobilnost i međunarodna suradnja).

m) Navedite utjecaj rezultata stručnih i razvojnih projekata Vašega visokog učilišta i usluga na razvoj domaće privrede, uslužnog sektora i državne uprave.

Temeljem stručnih projekata koji su se provodili tijekom posljednjih pet godina (Tablica 5.3). moguće je izdvojiti dva glavna utjecaja: izravni utjecaj rezultata projekata na društvene politike kao i utjecaj na promjene u zajednici koje podrazumijevaju poboljšanje postojećih usluga ili uvođenje novih oblika intervencija i stručne podrške. Veliki broj stručnih projekata se provodi u okviru kliničke i nastavne jedinice Centra za rehabilitaciju Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, čiji značaj i uloga su detaljnije opisani u Prilogu 5.4.

Utjecaj stručnih projekata na javno-društvene politike

Kroz stručne aktivnosti kontinuirano se pridonosi razvoju javnih politika/strategija namijenjenih osobama s teškoćama, posebno studentima s invaliditetom i unapređenju suvremne zakonske regulative (zakonski akti, pravilnici i sl.) u cilju izjednačavanja mogućnosti, ostvarivanja prava, unapređenja kvalitete podrške i u konačnici kvalitete življenja ove populacije i njihovih obitelji. Primjerice, stručne aktivnosti članova Odsjeka za oštećenja sluha doprinijele su izradi nacрта prijedloga Zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba kao i prekvalificiranju nezaposlenih u asistente u komunikaciji za gluhe i nagluhe osobe. Nadalje, uvođenje usluge rane intervencije u Zakon o socijalnoj skrbi smatra se posljedicom inicijative na području rane intervencije od strane Centra za rehabilitaciju ERF-a u suradnji s organizacijama civilnog društva (npr. kroz projekte *Rana intervencija u djece s teškoćama u razvoju i razvojnim odstupanjima; Savjetovalište za obitelji djece rođene s neurorizikom i razvojnim teškoćama, u okviru modela rane intervencije*). U okviru međunarodnog Tempus projekta Edukacija za izjednačavanje mogućnosti na hrvatskim sveučilištima (eng. *Education for Equal Opportunities at Croatian Universities – EduQuality*), čiji je nositelj Sveučilište u Zagrebu, a voditeljica projekta i najveći broj suradnika upravo s ERF-a, razvijene su nove aktivnosti kojima se pridonosi izjednačavanju mogućnosti za studente s invaliditetom, a time i podizanju studentskog standarda i osiguravanju kvalitete njihova obrazovanja. U okviru navedenog projekta nabavljena je pomoćna tehnologija za studente s invaliditetom, razvijen je i pokrenut sveučilišni predmet *Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom*, razvijena je edukacija nastavnog, stručnog i administrativnog sveučilišnog osoblja o mogućnostima studenata s različitim oblicima invaliditeta te načinima prilagodbe akademskih sadržaja njihovim mogućnostima kojima se pritom ne kompromitiraju akademski standardi te je izrađeno ukupno osam stručnih priručnika za nastavno, stručno i administrativno osoblje sveučilišta. Među najznačajnijim ishodima projekta smatra se izrada prijedloga nacionalnog dokumenta *Osiguravanje minimalnih standarda pristupačnosti visokog obrazovanja studentima s invaliditetom u Republici Hrvatskoj*, kojeg je Rektorski zbor u 2013. godini podržao te posebnom odlukom prihvatio dio koji se odnosi na Minimalne standarde pristupačnosti. Dokument je 2013. godine prihvaćen i od strane Senata Sveučilišta u Zagrebu. U okviru dokumenta definirani su ključni problemi s kojima se studenti s invaliditetom još uvijek susreću, a koje je potrebno sustavno riješavati te su dane konkretne smjernice i preporuke za njihovo smanjivanje i otklanjanje od strane odgovornih i nadležnih institucija. Smjernice za izjednačavanje mogućnosti studiranja osoba s disleksijom koje je prihvatilo Sveučilište u Zagrebu smatraju se neposrednim rezultatom provedbe međunarodnog Tempus projekta *Prepoznavanje i podrška studentima s disleksijom u visokomobrazovanju* (eng. *Identification and Support in Higher Education for Dyslexic Students*), čija je voditeljica za Hrvatsku bila nastavnica ERF-a.

Utjecaj stručnih projekata na razvoj suvremenih usluga i programa podrške u zajednici

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet već godinama razvija intervencijske programe u zajednici te tako pridonosi diseminaciji znanstveno utemeljenih spoznaja, tj. osigurava prijenos rezultata istraživanja u društveno korisne programe i oblike podrške. Partnerskim i suradničkim doprinosom u brojnim stručnim projektima čiji su nositelji različite organizacije civilnog društva djelatnici Fakulteta doprinose unapređenju stručne prakse usmjerene razvoju suvremenih modela, programa i usluga podrške u sustavima rane intervencije, odgoja i obrazovanja, osposobljavanja za rad i zapošljavanja, zdravstvene i socijalne skrbi za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom.

Brojne stručne inicijative rezultirale su razvojem usluga rane intervencije u obitelji za djecu od dvije do pet godina starosti; uvođenju asistenata i mobilnih stručnih timova za uključivanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u redovne vrtiće i škole; osnaživanju djece s teškoćama nižeg socioekonomskog statusa za kvalitetniji život u lokalnoj zajednici; stvaranju i provedbi edukacijsko-rehabilitacijske potpore djeci s deficitom pažnje/hiperaktivnim poremećajem (ADHD); edukaciji i osnaživanju obitelji za uspješno socijalno i školsko uključivanje djece s ADHD-om i sindromom Down kao i kvalitetnije provođenje slobodnog vremena; uvođenju aktivnosti spolnog odgoja i edukacije djece i mladih s intelektualnim teškoćama; uključivanju učenika s razvojnim teškoćama u obrazovanje za zapošljavanje; razvoju socijalnog poduzetništva u svrhu zapošljavanja osoba s intelektualnim teškoćama; razvoju različitih usluga potpore obiteljima s djecom i mladima s teškoćama u razvoju, kao i odraslim osobama s intelektualnim teškoćama i autizmom; deinstitucionalizaciji posebnog sustava skrbi i razvoju u zajednici utemeljene podrške (službi i usluga podrške kao što su prevencija institucionalizacije, organizirano stanovanje, radno uključivanje i zapošljavanje uz podršku) za osobe s intelektualnim teškoćama i poremećajima iz autističnog spektra.

Temeljem rezultata projekta *Ostanite uključeni* inicirane su promjene u petogodišnjem planu usluga primarne zdravstvene zaštite u području podrške novim korisnicima slušnih pomagala. U sklopu projekta predložen je model podrške koji se nastoji uvrstiti u repertoar stručnih usluga ustanova za rehabilitaciju osoba s oštećenjem sluha stečenim u odrasloj dobi.

Centar za rehabilitaciju ERF-a se također kroz vlastite projektne aktivnosti povezuje s drugim pružateljima uslugama temeljem čega korisnici Centra dobivaju mogućnost mobilne stručne potpore u obitelji (patronaže) ili pomagača u vrtiću što u protivnom ne bi bilo moguće. Suradnja između različitih resora omogućava veći broj usluga za djecu rane dobi u lokalnoj zajednici (npr. mogućnost dobivanja pomagača u predškolskoj ustanovi u okviru projekta *Odrastimo zajedno*; mogućnost dobivanja savjetovanja putem Marte Meo metode ili stručne potpore u obitelji kroz program *Rana intervencija u djece s teškoćama u razvoju i razvojnim odstupanjima*). Povezivanje s drugim pružateljima usluga je nužno radi trenutno nedovoljnog kapaciteta Centra da pruži kontinuiranu stručnu podršku svim korisnicima. Ujedno se stvaraju primjeri dobre prakse za rad s roditeljima djece s poremećajima iz autističnog spektra (npr. u okviru projekta *Rano i odmah: podrška obitelji u suočavanju s razvojnim teškoćama djeteta* provedena je radionica za obitelji u kojoj je sudjelovao terapijski pas; kroz projekt *Poduprimo primjer dobre prakse za djecu s razvojnim teškoćama* osigurana je provedba stručnih procjena za djecu rane dobi). Upravo su u Centru provedena dva ciklusa radionica za roditelje djece s razvojnim teškoćama (*Rastimo zajedno plus*) čiji je idejni začetnik i nositelj Ured UNICEF-a za Hrvatsku. Nadalje se pridonosi širenju granica interdisciplinarnosti u ranoj dijagnostici i podršci za djecu s komunikacijskim teškoćama (npr. doprinos aktivnosti/okruglih stolova u okviru projekata *Program rane intervencije u djece s teškoćama u razvoju* i *Rana intervencija u djece s teškoćama u razvoju i razvojnim odstupanjima*).

Pojedini projekti su doprinijeli podizanju svijesti o nekim važnim, a zanemarenim područjima kao što je prepoznavanje potrebe rane dijagnostike autizma (projekt *Prilagodba i pilot primjena instrumenta za*

dijagnostiku autizma Autism Diagnostic Observation Scale - ADOS) ili prevencija poremećaja glasa kod vokalnih profesionalaca (nastavnika i odgojitelja) putem provedbe projekata U zdravom tijelu zdrav glas i Zdrav glas za sve nas.

n) Navedite na koji ste način uspostavili sustavnu politiku praćenja opsega i kvalitete znanstvenog rada na Vašem visokom učilištu i opišite njezine elemente i način djelotvorne primjene.

Do sada nije uspostavljena posebna sustavna politika praćenja opsega i kvalitete znanstvenog rada u cjelini. No provode se određeni vidovi administrativno-organizacijskog evidentiranja kao i praćenja kvalitete znanstvenog rada kroz individualna napredovanja nastavnika. Jednom godišnje provodi se analiza znanstveno-nastavne i stručne djelatnosti Fakulteta s ciljem prikupljanja i analize podataka na razini Sveučilišta u Zagrebu. Prikupljeni podaci dostupni su Fakultetskom vijeću na kojem se analiziraju, komentiraju i na temelju toga donose preporuke. Prijave međunarodnih projekata, ugovori o provedbi projekta, projektni izvještaji kao i ugovori o partnerstvu na projektu čiji je nositelj suradna institucija pohranjuju se u Uredu za međunarodnu suradnju, čime se stvara baza podataka o broju prijavljenih i odobrenih projekata, odnosno o završenim projektima i projektima u tijeku. O radu mladih znanstvenika (znanstvenih novaka i asistenata) Fakultetsko se vijeće izvještava jednom godišnje. U okviru Strateškog plana razvoja Fakulteta predviđeno je uspostavljanje bolje sustavne politike djelovanja na ovom području.

o) Opišite politiku poticanja i nagrađivanja objavljivanja u visoko rangiranim znanstvenim časopisima (ili istaknutim izdavačkim kućama za knjige), odnosno sustav podrške objavljivanju u prestižnim časopisima za vaše područje (primjerice pomoć pri prevođenju, istorazinska procjena (peer-review), sustav informiranja o pozivima za predavanje članaka i dr.).

U proteklom se razdoblju nije razvila odgovarajuća sustavna politika poticanja različitih vidova znanstvene djelatnosti (npr. objavljivanje radova u visoko rangiranim časopisima, prijavljivanje kompetitivnih ili međunarodnih projekata), ali postoji namjera da se ona uskoro razvije jer se na nizu primjera s različitih europskih sveučilišta takva politika pokazala učinkovitom. Za naredno petogodišnje razdoblje, u kontekstu Strateškog plana razvoja Fakulteta predviđeno je unapređenje djelovanja na ovom polju, s ciljem aktivnijeg poticanja znanstvene produktivnosti u cjelini, a osobito u pogledu poticanja i nagrađivanja te podrške objavljivanju radova u visoko rangiranim i inozemnim znanstvenim časopisima. Pritom će se iskoristiti primjeri sveučilišta u svijetu koji imaju slične studentske programe i njihova dobra praksa.

p) Objasnite na koji način vodite brigu o etici u istraživanju te kako provodite europske i svjetske standarde u zapošljavanju najboljega znanstvenog kadra (primjerice primjena *The European Charter for Researchers*).

Na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu osobita se pažnja posvećuje etici u istraživanju bez obzira radi li se o znanstvenim projektima, diplomskim ili poslijediplomskim istraživanjima. Svaki nacrt istraživanja, prijedlog teme i teza diplomskog ili doktorskog rada kao i nacrt specijalističkog rada mora biti izrađen u skladu s etičkim načelima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu. Na poslijediplomskom studiju prije provođenja istraživanja teze prolaze provjeru etičkih povjerenstava ustanova u kojima se istraživanje provodi i neophodno je da sudionici koji za to imaju kompetenciju (ili njihovi skrbnici) daju svoju pismenu suglasnost. Teze se upućuju Etičkom povjerenstvu Fakulteta kako bi se utvrdilo je li opisani nacrt istraživanja u skladu s etičkim načelima, poštuje li kriterije znanstvene čestitosti, kolegijalnosti, zaštite ispitanika, poštivanja ustanove i društvene odgovornosti (prema Poslovniku o radu Etičkog povjerenstva Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta). Zbog osjetljivosti populacije koja sudjeluje u istraživanjima u našem znanstvenom području, osobito djece, po potrebi se primjenjuju načela drugih etičkih kodeksa, npr. Etičkog kodeksa istraživanja s djecom. Nakon obrane doktorskih teza ili usvojenog nacrta specijalističkog rada nacrt istraživanja još jednom analizira Etičko povjerenstvo Sveučilišta u Zagrebu. Nastavnici Fakulteta sudjeluju i u radu Etičkog savjeta i drugih Sveučilišnih tijela koja se bave etičkim pitanjima.

Pri zapošljavanju znanstvenih djelatnika Fakultet vodi brigu da se zapošljavaju kandidati koji su za vrijeme svoga studija postigli izvrsne rezultate s obzirom na prosjek ocjena, ali i obzirom na druge kvalitete, kao što su sudjelovanje u istraživanjima/projektima za vrijeme studiranja, objavljeni radovi te doprinos zajednici u vidu stručnog i volonterskog rada. Kandidati su dijelom iz srodnih struka zbog interdisciplinarnog karaktera većeg broja istraživanja koja se provode na ERF-u te se moraju aktivno služiti engleskim jezikom. Natječaji za radno mjesto do datuma pristupanja Europskoj uniji (1.07.2013) raspisivali su se samo na hrvatskom jeziku i objavljivali u tiskanim medijima i na internetskim stranicama Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta, a nakon 1.07.2013. raspisuju se i na engleskom jeziku i objavljuju i na internetskim stranicama središnjeg EURAXESS portala (ec.europa.eu/euraxess).

Na inicijativu Fakultetskog vijeća, kako bi se unaprijedili standardi zapošljavanja najboljega kadra, u 2012. godini usvojene su Smjernice za rad stručnog povjerenstva za provedbu natječaja za izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja i radna mjesta. Također je u tijeku izrada Pravilnika o dodatnim kriterijima za izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja te Kriterija za izbor u znanstveno-nastavna, nastavna i suradnička zvanja i radna mjesta na teret vlastitih sredstava.

r) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Znanstveno istraživački rad ključna je odrednica razvoja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta kao sveučilišne znanstvene i visokoškolske institucije.

Razlozi za zadovoljstvo proizlaze iz sveukupnih podataka samoanalize na ovom području, iz koje je vidljivo da se znanstveno-istraživački identitet na domaćoj i međunarodnoj razini tijekom zadnjih pet godina kontinuirano razvija i unaprjeđuje:

- kroz nacionalno i međunarodno aktualna i relevantna znanstvena istraživanja/projekte, koji uključuju osobita tematska područja, ali daju doprinos i interdisciplinarnom području te transdisciplinarnom prostoru suradnje,
- tendencijama povećanja broja aktualnih istraživanja uz potporu međunarodnih fondova (primjerice programa Europskog fonda za regionalni razvoj, ESF i COST programa europske suradnje u području znanosti i tehnologije, multilateralnog Comenius programa EU, bilateralne suradnje s inozemnim sveučilištima),
- podizanjem kvalitete i povećanjem indeksiranosti vlastitih znanstvenih časopisa u relevantnim citatnim bazama te njihove vidljivosti na međunarodnoj razini,
- aktivnim sudjelovanjem na brojnim međunarodnim znanstvenim skupovima s kontinuiranim prezentiranjem rezultata i znanstveno utvrđenih spoznaja,
- opsežnom primjenom rezultata znanstvenih istraživanja/projekata u poboljšanju nastavnih sadržaja s ciljem kvalitetnog obrazovanja studenata na svim razinama studija, kao i cjeloživotnog učenja i unapređenja kompetencija profesionalaca u praksi,
- rezultatima rada u Hrvatskoj jedinstvenih istraživačkih laboratorija koji koriste tehnološki i kliničko-istraživački napredne metode, suvremeni istraživački materijal, sofisticiranu računalnu i drugu tehničku opremu i programe,
- primjenjenim i razvojnim usmjerenjem istraživanja na promjene usklađene sa suvremenim poimanjem invaliditeta, razvojnih i teškoća socijalne integracije, s ciljem poboljšanja sustava potpore, unaprijeđenja sustava dijagnostike, procjene i intervencijskih programa te u konačnici kvalitete podrške i kvalitete življenja ranjive, marginalizirane i rizične populacije,
- uspješnim uspostavljanjem znanstveno-utemeljenog doktorskog studija interdisciplinarnog karaktera Prevenicijska znanost i studij invaliditeta, s većim brojem inozemnih nastavnika sa suradnih institucija iz Europe i svijeta,
- uspješnim izvođenjem poslijediplomskog specijalističkog studija Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji, utemeljenog na suvremenim znanstveno-stručnim spoznajama i međunarodnoj suradnji,
- uspješnim razvojem mladih znanstvenika kroz njihovo redovito znanstveno napredovanje (vrijeme stjecanja doktorata i izbora u zvanje znanstvenog suradnika), poticanjem njihova dodatnog znanstvenog i stručnog usavršavanja te činjenicom da jedan dio njih završava doktorske studije drugih visokih učilišta i tako prihvaća interdisciplinarnost kao važan aspekt daljnjeg znanstvenog djelovanja,
- uspješnom suradnjom s nizom domaćih i inozemnih institucija te umrežavanjem s drugim znanstvenicima iz zemlje i inozemstva (primjerice kroz europski COST program u području psiholingvističkih istraživanja te druge međunarodne mreže istraživača - za prevenicijska istraživanja, istraživanja u području udomiteljstva, istraživanja kvalitete življenja osoba s intelektualnim teškoćama i njihovih obitelji, itd.),
- provedbom promotivnih znanstvenih aktivnosti koje pridonose prepoznatljivosti pojedinih znanstvenih polja i grana, kao i Fakulteta u cjelini (organizacija znanstveno-stručnih skupova i okruglih stolova, s ciljem prezentiranja znanstvenih spoznaja, rezultata istraživanja i znanstvenih projekata te promicanja njihove primjene u praksi i zajednici; edukativni programi i dani otvorenih vrata; izdavanje znanstveno popularnih publikacija; itd.),
- poštivanjem visoko postavljenih etičkih načela istraživanja, usklađenih sa Sveučilišnim i međunarodnim standardima kroz donošenje Poslovnika o radu etičkog povjerenstva Fakulteta.

Osobitost Fakulteta je i velika usmjerenost na stručnu djelatnost, povezivanje znanstvenog rada s praksom i doprinos zajednici, koji je u većini disciplina koje razvijamo vrlo značajan i neophodan. To potvrđuju brojni stručni projekti i druge aktivnosti koje su u proteklom razdoblju ostvarene u suradnji s relevantnim institucijama i nevladinim organizacijama. Najviše razloga za zadovoljstvo na tom polju vezano je uz dosadašnji razvoj i postignuća Centra za rehabilitaciju Fakulteta. U proteklih pet godina

unaprijeđen je njegov status kao mjesta stručno-kliničke izvrsnosti za više područja, jedinstvenog u Hrvatskoj, po uzoru na slične priznate institucije u inozemstvu. Također se može smatrati pozitivnim uspješno djelovanje Centra za cjeloživotno obrazovanje, koji se bavi planiranjem, izradom i provođenjem programa cjeloživotnog stručnog usavršavanja stručnjaka iz prakse.

Uz čimbenike zadovoljstva postojećim stanjem, u proteklom se petogodišnjem razdoblju Fakultet susretao i s unutarnjim i vanjskim teškoćama i preprekama u ostvarivanju poželjnih rezultata i standarda kvalitete na području znanstvenog i stručnog rada te su znanstvenici Fakulteta svjesni sljedećih slabosti i nedostataka koje je potrebno u narednom razdoblju smanjivati i/ili otklanjati:

- Iako opisano područje znanstveno-stručnog i razvojnog djelovanja Fakulteta ima jasno utemeljena ishodišta i vrlo uspješne rezultate u pojedinim područjima, činjenica je da u cjelini nije najbolje organizirano i dovoljno prepoznato na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Razlog tome je dosadašnje prevladavanje pojedinačnih inicijativa, manjih istraživanja ili usko tematski usmjerenih projekata, čiji se rezultati također parcijalizirano prezentiraju akademskoj i široj javnosti i objavljuju u uže specijaliziranim publikacijama. Ono što nedostaje su istraživački projekti većih istraživačkih timova, s uključenim istraživačima iz više disciplina i institucija, s vidljivijim rezultatima većeg odjeka i konkurentnosti u međunarodnom istraživačkom prostoru.
- Dosadašnja znanstveno-istraživačka djelatnost u najvećoj je mjeri ovisila o zalaganju pojedinih istraživačkih jedinica unutar Zavoda za edukacijsko-rehabilitacijska istraživanja, spremnosti, interesima i inicijativama pojedinih znanstvenika i odsjeka, koji se nisu dovoljno timski povezivali ni na razini studijskih programa. Funkcioniranje Zavoda nije bilo moguće u pravoj mjeri aktivirati i zbog nedostatnih financijskih i kadrovskih resursa (trebao bi imati bar jednog stalnog zaposlenika).
- Fakultet je nositelj malog broja kompetitivnih znanstvenih projekata s ugovorenim financiranjem od strane međunarodnih fondova.
- Nepovoljna situacija s nacionalnim ulaganjem u znanost i istraživanja dovela je do vrlo ograničenih mogućnosti uvođenja u sutav novih mladih istraživača i asistenata, kao i mogućnosti daljnjeg napredovanja i zapošljavanja mladih znanstvenika Fakulteta sa stečenim doktoratom znanosti i uvjetima za docentska radna mjesta.
- Najveći broj znanstvenih članaka do sada se objavljivao u vlastitim fakultetskim časopisima te nije dovoljno iskorištena međunarodna istraživačka suradnja za objavljivanje radova u koautorstvu s inozemnim znanstvenicima.
- Prilično je neujednačena produktivnost između pojedinih ustrojbenih jedinica (prema omjerima broja radova i broja članova pojedinih odsjeka), vidljiva i iz evidencije znanstvenih projekata, kao i analize tematskog programa znanstvenih istraživanja u proteklih pet godina. S time u vezi, očito je kako su neka područja istraživanja (vezana uz discipline kojima se bave neki odsjeci) u proteklom razdoblju zapostavljena.
- Znanstveno-istraživački potencijal pojedinaca i skupina istraživača nije u potpunosti iskorišten, ne samo zbog nedostatne motivacije i zalaganja, nego i zbog kadrovskih problema, preopterećenosti nastavnim radom, stručnim angažmanom i administrativnim zaduženjima, koja nisu uvijek ravnomjerno raspoređena.
- Iako svi pokazatelji upućuju kako Centar za rehabilitaciju ERF-a ima osobitu ulogu i značaj u stručnoj, ali i znanstveno-nastavnoj djelatnosti Fakulteta, njegova održivost i perspektiva daljnjeg razvoja opterećena je nedostatno pravno-reguliranim statusom i izvorima financiranja kliničke djelatnosti (do sada kontinuirano podržano samo od strane Ministarstva socijalne politike i mladih, uz oslanjanje na ograničene projektne izvore financiranja) te nedovoljnim kadrovskim (stručno-administrativnim) kapacitetima za potrebe koje postoje u zajednici prema njegovim uslugama.

- Nedostatna je administrativno-tehnička infrastruktura za sve vrste djelatnosti Fakulteta, usljed ograničenog financiranja i nemogućnosti zapošljavanja odgovarajućeg broja i profila administrativno-stručnih djelatnika. Stoga nastavno-znanstveno osoblje na sebe nužno preuzima dio spomenutih poslova.

Na temelju prethodno analiziranih čimbenika zadovoljstva i nezadovoljstva postojećim stanjem, možemo izdvojiti ključne odrednice mogućih i potrebnih poboljšanja s ciljem daljnjeg unapređenja znanstvene i stručne djelatnosti Fakulteta:

- daljnje usklađivanje znanstveno-istraživačkog i stručnog rada s prioritetima za zadovoljavanje potreba društva, nacionalnim i međunarodnim strategijama,
- uspostavljanje sustavne koordinacije znanstveno-istraživačkog rada na razini Fakulteta (reorganizacija ili redefiniranje postojećeg Zavoda za edukacijsko-rehabilitacijska istraživanja koji do sada nije ostvario svoju pravu svrhu) te uspostavljanje centralne metodološke podrške za znanstveno-istraživački rad,
- veći pomak od istraživača pojedinaca k dobro definiranim istraživačkim timovima (unutar i između pojedinih odsjeka/studijskih programa) s otvaranjem novih mogućnosti za jasnije institucijsko profiliranje (npr. u području evaluacije specijaliziranih intervencija, provedbe akcijskih i participativnih istraživanja s korisnicima, itd.),
- okrupnjavanje istraživačkih skupina i tematskih područja u suradnji s istraživačkom zajednicom u Hrvatskoj (prije svega s drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu) i regiji kako bi se kroz interdisciplinarnu i transdisciplinarnu suradnju povećala zajednička znanstvena prepoznatljivost i doprinos na nacionalnoj i regionalnoj razini,
- povećanje mobilnosti istraživača, uključivanje u veći broj međunarodnih mreža znanstveno-istraživačke suradnje i aktivnije traženje partnera, zajedničkih i sličnih istraživačkih interesa s ciljem provođenja komparativnih istraživanja, povećanja izvrsnosti, vidljivosti i konkurentnosti u europskom i svjetskom istraživačkom prostoru,
- povećanje ukupnog broja prijava na projektne natječaje značajnijih nacionalnih (HRZZ), europskih (EU program *Horizon 2020*) i drugih međunarodnih fondova,
- povećanje broja kompetitivnih znanstvenih projekata s nositeljstvom Fakulteta i ugovorenim financijskim sredstvima,
- povećanje ukupne znanstvene produktivnosti i opsega međunarodnih znanstvenih časopisa u kojima se objavljuju radovi, indeksiranim u bazi CC, Wos, Scopus i drugim značajnim međunarodnim citatnim bazama, s manjim udjelom objavljenih radova u vlastitim fakultetskim časopisima,
- daljnje podizanje kvalitete i međunarodne vidljivosti vlastitih časopisa, koji bi se trebali više promovirati i u Hrvatskoj i regiji te objavljivati veći broj radova inozemnih autora,
- povećanje broja znanstvenih radova proizašlih iz međunarodne suradnje, u koautorstvu s inozemnim znanstvenicima,
- unapređenje sustavne politike praćenja opsega i kvalitete znanstvenog i stručnog rada te ujednačavanje angažmana/opterećenosti i produktivnosti članova svih odsjeka Fakulteta,
- poticanje i nagrađivanje znanstvene izvrsnosti te objavljivanja radova u istaknutim i priznatim međunarodnim znanstvenim časopisima s višim faktorom odjeka,
- iznalaženje mogućnosti pojačanja i bolje organizacije administrativno-tehničke potpore za znanstveno-istraživački, nastavni i stručni rad, kako bi se bolje iskoristili znanstveno-istraživački i stručni kapaciteti znanstveno-nastavnog osoblja,
- unapređenje načina praćenja i mentorskog vođenja mladih znanstvenika i doktoranada, kroz bolji sustav interne evaluacije (uz postojeće sustave vanjskog vrednovanja) i prilagodbe njihovim potrebama,
- uvođenje primjene europskih i svjetskih standarda za zapošljavanje najboljeg znanstvenog kadra,

- uvođenje kriterija izvrsnosti za mlade znanstvenike s ciljem dodatnog poticanja njihova razvoja i usmjeravanja za budućnost, uz istovremeno rasterećivanje od prevelikog opsega obveza u nastavi,
- unapređenje opsega i kvalitete poslijediplomskih studija te povezivanja njihova izvođenja i sudjelovanja studenata u aktualnim znanstvenim i stručnim projektima,
- uspostavljanje bolje koordinacije stručnog rada te povećanje broja stručnih projekata s nositeljstvom od strane Fakulteta i s ugovorenim financiranjem,
- više formalnog udruživanja s drugim fakultetima, institucijama i organizacijama civilnoga društva koje se pokazalo učinkovitim u pribavljanju stručnih projekata i njihovoj provedbi na dobrobit korisnika,
- kako bi se osigurala dosadašnja razina kvalitete rada Centra za rehabilitaciju, ali i daljnji razvoj inovativnih usluga i kliničkoga rada te sinergije znanstveno-nastavog i stručnog rada neophodno je ulaganje u ljudske resurse (stručne suradnike), njihova usavršavanja, ali i zapošljavanje stručnog i administrativnog osoblja nužnog za profesionalno obavljanje posla,
- neophodna su daljnja nastojanja k rješavanju formalno-pravnog statusa Centra za rehabilitaciju s ciljem njegove održivosti, proširenja kapaciteta djelovanja (u skladu s do sada iskazanim potrebama za njegovim uslugama) i njegova kontinuiranog sustavog financiranja,
- povećanje opsega promotivnih aktivnosti, vidljivosti cjelokupne znanstvene i stručne djelatnosti, uključujući posebnu promociju Centra za rehabilitaciju jer se jedino na taj način može ozbiljnije utjecati na podizanje svijesti o potrebama populacije kojoj je potrebna podrška ne samo stručne, nego i šire društvene zajednice, ali i više vrednovati uloga Fakulteta kao pokretača značajnih promjena,
- poticanje i osiguravanje uvjeta daljnjeg razvoja, povećanja opsega rada, uloge i javne prepoznatljivosti Centra za cjeloživotno obrazovanje, s većim povezivanjem različitih oblika njegova edukativnog djelovanja (škole, tečajevi, seminari, radionice, stručni skupovi, konferencije, okrugli stolovi i slično) sa znanstvenim i nastavnim sadržajima koje Fakultet razvija.

Kao poticaj za daljnja nastojanja i moguća poboljšanja na ovom području svakako može poslužiti Strategija Europske unije *Europa 2020*, u kojoj se prioritetom smatra razvoj zajednice temeljen na znanju i inovacijama. U tom smislu naglašava se poticanje izvrsnosti, jačanje suradnje s drugim, osobito znanstvenim institucijama, poticanje kreativnosti i inovacija u sustavu visokog obrazovanja te aktivno podržavanje politike prijenosa znanja u užu i širu zajednicu.

Tablica 5.1. Mentori za znanstveno područje

Naziv doktorskog studija (smjerovi)	Broj mentora kod kojih su obranjeni doktorati znanosti u posljednjih 5 godina	Broj objavljenih radova mentora u domaćim recenziranim znanstvenim časopisima u posljednjih 5 godina*	Broj objavljenih radova mentora u inozemnim recenziranim znanstvenim časopisima u posljednjih 5 godina*
Poslijediplomski doktorski studij edukacijsko - rehabilitacijskih znanosti i Izvandoktorski studij	30	73	12

*U obzir se uzimaju samo recenzirani radovi u najvišoj kategoriji prema nacionalnoj klasifikaciji, odnosno radovi u časopisima u međunarodnoj citatnoj bazi WoS i Scopus.

Tablica. 5.2. Izvori financiranja znanstvenih projekata

God. početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (MZOS)	Državni proračun (ostali izvor - specificirati)	Proračun lokalnih jedinica	EU fondovi	Gospodars tvo - privatni sektor	Gospodarstvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2007.	Projekt 1: Kognitivni i jezični razvoj u djece s neurorazvojnim rizikom	U tijeku	MZOS							210.000,00
2007.	Projekt 2: Više kortikalne funkcije i jezik: razvojni i stečeni poremećaji	U tijeku	MZOS							120.000,00
2007.	Projekt 3: Afazije i traumatska oštećenja mozga	U tijeku	MZOS							90.000,00
2008.	Projekt 4: Poremećaji slušnog procesiranja (PSP) u osnovnoškolske djece	U tijeku	MZOS							90.000,00
2007.	Projekt 5: Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela	U tijeku	MZOS							150.000,00
2007.	Projekt 6: Zajednice koje brinu – razvoj, implementacija i evaluacije prevencije u zajednici	U tijeku	MZOS		Istarska županija					90.000,00 (MZOS) + 75.000,00 (Istarska ž.)= 165.000,00
2008.	Projekt 7: Utjecaj vršnjačkog pritiska u doba adolescencije	U tijeku	MZOS							60.000,00

Samoanaliza

2007.	Projekt 8: Dvojezična komunikacija gluhih i čujućih	U tijeku	MZOS							90.000,00
2007.	Projekt 9: Evaluacija teorije kriminalnog ovisničkog stila u zatvorskom sustavu	42	MZOS							120.000,00
2007.	Projekt 10: Emocionalno dobrostanje i sagorijevanje na poslu zatvorskog osoblja	42	MZOS							150.000,00
2007.	Projekt 11: Znanstvena utemeljenost i razvoj socijalne pedagogije u Republici Hrvatskoj	42	MZOS							180.000,00
2007.	Projekt 12: Rano otkrivanje autizma – PRP i evaluacija ranih interventnih programa	42	MZOS							150.000,00
2007.	Projekt 13: Komplementarne suportivne terapije i razvoj životnih potencijala	42	MZOS							120.000,00
2007.	Projekt 14: Osnove gramatike hrvatskoga znakovnog jezika	42	MZOS							120.000,00
2007.	Projekt 15: Programi intervencija i neki okolinski čimbenici edukacijskog uključivanja	42	MZOS							210.000,00

Samoanaliza

2012.	Projekt 16: Razvoj postupaka dijagnosticiranja jezičnih teškoća primjenom neurokognitivnih metoda	12		Sveučilište u Zagrebu – Fond za razvoj Sveučilišta						104.720,00
2011.	Projekt 17: Uvođenje sustava znanstveno utemeljene (rane) dijagnostike	12					Zaklada Adris			57.000,00
2005.	Projekt 18: Razvojni integracijski programi za djecu s neurorazvojnim rizikom	48		MSPM						73.393,00
2009.	Projekt 19: Norwegian Cooperation program on Research and Higher Education with countries on the Western Balkans (CPWB): Development towards the Inclusive School: Practices – Research – Capacity Building	12						Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške		90.593,00

Samoanaliza

2012.	Projekt 20: Situacijska analiza položaja djece s teškoćama u razvoju smještene u institucije	12						UNICEF		233.000,00
2010.	Projekt 21: Navike i obilježja kockanja adolescenata u urbanim sredinama RH	12					Hrvatska lutrija			75.000,00
2010.	Projekt 22: Implementation of evidence-based prevention program of socio-emotional learning through science evaluation and it's application into Croatian kindergartens and primary schools	24	MZOS -UKF		Grad Zagreb, Rijeka i Istarska županija					1.085.170,00
2012.	Projekt 23: Osmišljavanje, provedba i evaluacija programa prevencije kockanja mladih	12					Hrvatska lutrija			150.000,00
2012.	Projekt 24: EAP-SEL – European Assessment protocol for Children's SEL skills	36			EU – Comenius Project 527206-LLP-2012.					84.377,15
Ukupno	24 projekta									3.978.253,15 HRK

Samoanaliza

Tablica 5.2.1. Izvori financiranja kompetitivnih znanstvenih projekata na kojima je ERF sudjelovao kao partner

God. Početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (MZOS)	Državni proračun (ostali izvor - specificirati)	Proračun lokalnih jedinica	EU fondovi	Gospodarstvo - privatni sektor	Gospodarstvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2004.	Projekt 1: The Basic Grammar of Croatian Sign Language	60							NSF (SAD)	88.400,00
2012.	Projekt 2: ICT sustavi za osobe sa složenim komunikacijskim potrebama	12		Sveučilište u Zagrebu - Fond za razvoj Sveučilišta						52.480,00
Ukupno	2 projekta									140.880,00 HRK

Samoanaliza**Tablica 5.2.2.** Izvori financiranja projekata u svojstvu naručenih istraživačkih studija

God. početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (MZOS)	Državni proračun (ostali izvor - specificirati)	Proračun lokalnih jedinica	EU fondovi	Gospodarstvo - privatni sektor	Gospodarstvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2009.	Istraživanje procjena potreba djece i mladih uz pomoć CTC Upitnika za mlade - Buje	12			Grad Buje					5.840,00
2008.	Procjena rizičnih i zaštitnih čimbenika na području Grada Velike Gorice u svrhu planiranja prevencije poremećaja u ponašanju djece i mladih	60			Grad Velika Gorica					14.000,00
2010.	Implementacija PATHS-RASTEM programa u prvim razredima osnovnih škola Poreča i Labina	12			Gradovi Labir, Poreč i Istraska županija					738.450,00

Samoanaliza

2012.	Implementacija i evaluacija PATHS-RASTEM programa u predškolskim ustanovama grada Zagreba i Labina	12			Gradovi Zagreb i Labin					89.762,42
2009.	Analiza stanja udomiteljstva u RH	12			UNICEF					Bez financiranja
2011.	Udomiteljstvo djece iz dječje perspektive	12			UNICEF					9.534,80
2010.	Dostupnost i cijena ilegalnih droga u RH (DCID)	12		Ured za suzbijanje droge Vlade RH						40.000,00
2012.	Dostupnost i cijena legalnih ilegalnih droga u RH (DCID2)	12		Ured za suzbijanje droge Vlade RH						40.000,00
Ukupno	8 projekata									937.587,22 HRK

Samoanaliza

Tablica 5.2.3. Popis samostalnih istraživanja i znanstvenih projekata drugih nositelja/institucija na kojima je ERF sudjelovao u svojstvu partnera ili suradnika bez ugovorenog financiranja

Naziv istraživanja/projekta	Trajanje istraživanja/projekta	Nositelj/vrsta istraživanja ili projekta	Financijska potpora
Emotional Well - Being and Job Burnout among Prison Staff: A Comparative Study between Croatia and US	2009.-2011.	Projekt bilateralne međunarodne suradnje ERF-a i Indiana State University (SAD)	Bez financiranja
Strah od kriminaliteta	2008.-2010.	ERF - samostalno istraživanje	Bez financiranja
Stavovi studenata o kriminalitetu	2008.-2010.	ERF - samostalno istraživanje	Bez financiranja
Psihopska obilježja ličnosti, ljutnja i privrženost kod počinitelja seksualnih delikata	2011.-2013.	Ministarstvo pravosuđa	Ministarstvo pravosuđa
Provođenje odgojne mjere Pojačana briga i nadzor: Perspektiva maloljetnika i voditelja mjere	2012.-2013.	UNICEF	UNICEF
Profesionalni razvoj učitelja tijekom inicijalnog obrazovanja i pripravnštva	2007.-2013.	Institut za društvena istraživanja	Bez financiranja
Unapređenje rada na izgradnji sustava prevencije kriminaliteta i podrška osnivanju koordinacijske jedinice za prevenciju kriminaliteta	2010.-2011.	ERF	UNDP MUP RH
Djeca i mladi ne priznaju granice - prekogranična suradnja, operativni program	2008.-2013.	Savez društava naša djeca Hrvatske	IPA program Slovenija-Hrvatska
Socijalni položaj osoba s invaliditetom na području RH	2008.-2009.	Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
Istraživanje stavova članova predstavničkih tijela o političkim dimenzijama invaliditeta i uključivanju osoba s različitim vrstama oštećenja u politički život	2009.-2010.	Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu	Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti
Preparing for Deinstitutionalisation in Croatia through Participatory Action Research (PrePARE)	2011.-2012.	Anglia Ruskin University (Chambridge & Chelmsford, UK), Faculty of Health, Social Care & Education u suradnji s ERF-om i Studijem socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu	Anglia Ruskin University International research budget

Samoanaliza

Cross-linguistically Robust Stages of Children's Linguistic Performance with Application to the Diagnosis of Specific Language Impairment	2006.-2010.	European Cooperation in Science and Technology (COST) i Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft (ZAS)	EU
Language Impairment in a Multilingual Society: Linguistic Patterns and the Road to Assessment	2010.-2013.	European Cooperation in Science and Technology (COST) i Bar Ilan Univeristy	EU
Preference for Approximation	2010.-2012.	University of Cambridge, UK, i Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft (ZAS)	ESF
Vagueness, Approximation, Granularity	2009.-2011.	Zentrum für Allgemeine Sprachwissenschaft (ZAS) i Sveučilište u Zagrebu	ESF/HRZZ
Ispitivanje utjecaja stomatoloških radova na govornu funkciju, nositelj Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu	2007.-2013.	Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu	MZOS
Razvitak transkriptoma specifičnih populacija neurona u kortikalnim područjima ljudskog mozga bitnim za jezik i sustave zrcalnih neurona; nositelj Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	2012.-2015.	Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	HRZZ
Europske značajke i dvojbe hrvatskog sustava izvršenja kazne oduzimanja slobode	2007.-2010	Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu	MZOS
Communities That Care (CTC) European Network: Making CTC work at the European level	2012. -2015.	Landespräventionsrat Niedersachsen	EU
Ukupno		19 projekata	

Tablica 5.3. Izvori financiranja stručnih projekata

God. Početka	Projekt (naziv)	Trajanje projekta (mjeseci)	Državni proračun (ministarstva i javna uprava)	Proračun lokalnih jedinica	Međunarodni fondovi	Gospodarstvo - privatni sektor	Gospodarstvo - javna poduzeća	Ostalo (specificirati)	UKUPNO
2007.	www. ne brinite, pitajte! (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	24		Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba					10.000,00 KN
2007.-2010.	Edukacijsko-rehabilitacijska potpora putem mobilnog stručnog tima za uključivanje djece s posebnim obrazovnim potrebama u redovne škole (nositelj Udruga IDEM, ERF suradnik)	36	MZOS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2008.	Služba podrške u obitelji (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12		Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, socijalnu zaštitu i branitelje					Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2008.	Rana intervencija u obitelji za djecu od dvije do pet godina starosti (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12	MOBMS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2008.	Edukacijsko-rehabilitacijska potpora djeci s deficitom pažnje/hiperaktivnim poremećajem - ADHD (nositelj Udruga IDEM, ERF suradnik)	12	MOBMS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a

Samoanaliza

2008.	Podrška djeci s autizmom u integraciji u redovni vrtić (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12					INA		Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2008.	Razvoj zapošljavanja uz podršku u HR (nositelj Udruga za promicanje inkluzije, ERF suradnik)	24	MZSS						Udio u stručnjacima
2008.	Technical Assistance for the Establishment of Community-Based Services for Persons with Intellectual Disabilities in Croatia and other Countries in the Central and Eastern Europe (nositelj Udruga za promicanje inkluzije, ERF suradnik)	24			Open Society Mental Health Initiative				Udio u stručnjacima
2009.	Tranzicijski program za odrasle osobe s autizmom (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12	MZSS						Udio u stručnjacima
2009.	Podrška obitelji u uključivanju djece s posebnim potrebama u redovni sustav odgoja i obrazovanja (nositelj Udruga IDEM, ERF suradnik)	12	MOBMS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2009.	Životna zajednica za odrasle osobe s autizmom - stanovanje uz podršku (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12			Co-operating Netherlands Foundations for Central and Eastern Europe				Udio u stručnjacima

Samoanaliza

2009.	Identification and Support in Higher Education for Dyslexic Students / Prepoznavanje i podrška studentima s disleksijom u visokom obrazovanju (nositelj University of Swansea, UK, ERF partner, voditeljica za Hrvatsku nastavnica ERF-a)	24			Tempus projekt				155.465,00 kn
2009.	The Unplugged – Substance Abuse Prevention Program (nositelj Mentor Foundation International, ERF partner)	12			IKEA, Social Initiative				171.482,00 kn
2009.	Multimedijska tehnologija kao podrška komunikaciji i edukaciji djece s oštećenjem sluha (nositelj SGNGZ, suradnik ERF)	8	MOBMS						67.000,00 kn ukupna vrijednost projekta; udio ERF-a u stručnjacima
2010.	Education for Equal Opportunities at Croatian Universities – EduQuality / Edukacija za izjednačavanje mogućnosti na hrvatskim sveučilištima (nositelj Sveučilište u Zagrebu, voditeljica nastavnica ERF-a i više suradnika s ERF-a)	36			Tempus projekt				Udio u stručnjacima
2010.	Zagreb-siguran grad (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12		Grad Zagreb					80.000,00 kn

Samoanaliza

2010.	Access to Education by Students with Disabilities / Uključivanje učenika s teškoćama u obrazovanje za zapošljavanje (nositelj projekta MZOS, ERF suradnik)	12			EU - IPA				Udio u stručnjacima
2010.	Služba podrške u obitelji (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12		Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom					Udio u stručnjacima
2010.	Organizacija stanovanja uz podršku u manjim životnim i stambenim jedinicama za odrasle osobe s poremećajem iz autističnog spektra – prva godina provedbe trogodišnjeg programa (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12	MZSS						Udio u stručnjacima
2010.	Community - Based Housing for People with Autism (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12			Open Society Mental Health Initiative				Udio u stručnjacima
2010.	Djelujemo danas za bolje sutra (nositelj Udruga za sindrom Down - Zagreb, ERF suradnik)	12	MOBMS	Grad Zagreb					Udio u stručnjacima
2010.	CITADELA - Social Employment Centre for Disabled / Centar za socijalno zapošljavanje osoba s invaliditetom (nositelj Udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju Zvono, ERF suradnik)	12			EU - IPA				Udio u stručnjacima

Samoanaliza

2010.	Nova znanja – novi poticaj (nositelj Udruga za sindrom Down Zagreb, ERF suradnik)	12	MZSS	Grad Zagreb						Udio u stručnjacima i publikacijama
2010.	Rana intervencija u zajednici: Razvoj modela mobilne stručne službe podrške obitelji djece s teškoćama u razvoju (nositelj Mali dom Zagreb, ERF suradnik)	12		Grad Zagreb	UNICEF					Udio u stručnjacima
2011.	Služba podrške u obitelji (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12		Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom						Udio u stručnjacima
2011.	Community - Based Housing for People with Autism (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12			Open Society Mental Health Initiative					Udio u stručnjacima
2011.	Organizacija stanovanja uz podršku u manjim životnim i stambenim jedinicama za odrasle osobe s poremećajem iz autističnog spektra – druga godina provedbe trogodišnjeg programa (nositelj Udruga za autizam Zagreb, ERF partner)	12	MZSS							Udio u stručnjacima
2011.	Rana intervencija u djece s teškoćama u razvoju i razvojnim odstupanjima (nositelj Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, ERF partner)	36	MSPM							Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a

Samoanaliza

2011.	Rano i odmah: podrška obitelji u suočavanju s razvojnim teškoćama djeteta (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12		Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, Grad Zagreb					35.000,00 kn
2011.	E-informacijski i referalni centar za ranu intervenciju u djetinjstvu (nositelj Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, ERF partner)	12		Zagrebačka županija					Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2011.	U zdravom tijelu zdrav glas (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12		Zagrebačka županija					15.000,00 kn
2011.	Odrastimo zajedno (nositelj Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, ERF partner)	12	MZOS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2011.	Mreža rane podrške (nositelj Hrvatska udruga za ranu intervenciju, ERF partner)	12	MOBMS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2011.	Prilagodba i pilot primjena instrumenta za dijagnostiku autizma Autism Diagnostic Observation Scale (ADOS) u Republici Hrvatskoj (nositelj ERF)	12		HAZU					10.000,00 kn
2011.	Provođenje ranih interdisciplinarnih interventnih programa u djece s teškoćama u razvoju (nositelj Udruga LERI, ERF partner)	12		Grad Zagreb, Zagrebačka županija					Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a

Samoanaliza

2011.	Rana intervencija u djece s teškoćama u razvoju (nositelj Udruga LERI, ERF partner)	12	MOBMS						Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2011.	Socijalno uključivanje Roma iz Pušće na području Zagrebačke županije (nositelj Centar za mlade Zaprešić, ERF suradnik)	12	Ured za nacionalne manjine Vlade RH		Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske				Udio u stručnjacima
2011.	Mladi Romi – uspjehom do uspjeha (nositelj Centar za mlade Zaprešić, ERF suradnik)	12	Ured za nacionalne manjine Vlade RH		Veleposlanstvo Kraljevine Nizozemske				Udio u stručnjacima
2011.	Izvori znanja – prilagodba djece s Downovim sindromom (nositelj Udruga za sindrom Down, ERF suradnik)	12	MZSS	Grad Zagreb					Udio u stručnjacima
2012.	UNIPSINET: Razvoj mreže sveučilišnih studentskih službi i unapređenje skrbi o psihološkom zdravlju studenata (nositelj Sveučilište u Zagrebu, ERF suradnik)			Fond za razvoj Sveučilišta u Zagrebu					Udio u stručnjacima
2012.	Poduprimo primjer dobre prakse za djecu s razvojnim teškoćama (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12						Humanitarna udruga RTL pomaže djeci	30.000,00 kn
2012.	Zdrav glas za sve nas dr.sc. Ana Bonetti (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12		Grad Zagreb					25.000,00 kn

Samoanaliza

2012.	Program rane intervencije u djece s teškoćama u razvoju (nositelj udruga LERI, ERF partner)	12		Zagrebačka županija					Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2012.	Savjetovanište za obitelji djece rođene s neurorizikom i razvojnim teškoćama, u okviru modela rane intervencije (nositelj Udruga LERI, ERF partner)	12	MSPM	Grad Zagreb					Udio u uslugama za korisnike Centra za rehabilitaciju ERF-a
2012.	Rastimo zajedno plus-radionice za roditelje djece s teškoćama u razvoju (nositelj ERF - Centar za rehabilitaciju)	12			UNICEF				Udio u implementaciji novog oblika podrške za roditelje u okviru Centra za rehabilitaciju ERF-a
2012.	Projekt "Volim te" (nositelj Udruga za sindrom Down - Zagreb, ERF suradnik)	12	MZOS						Udio u stručnjacima
2012.	Support to the Social Welfare Sector in the Process of Further Deinstitutionalisation of Social Services / Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitutionalizacije socijalnih usluga (nositelj Ministarstvo socijalne politike i mladih, ERF suradnik)	24			EU - IPA				Udio u stručnjacima

Samoanaliza

2012.	LLL/Erasmus-Intensive Programs: Education for Sustainable Development (ERF partner)	24			Fundacija Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowa Agencja Programu „Uczenie sie przez cale zycie“ – EU Erasmus				25.068,00 EUR /191.536,42 HRK
Ukupno	48 projekata								790.483,42 HRK

Tablica 5.4. Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata**Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata koje je dodijelio MZOS s imenima voditelja**

1. Afazije i traumatska oštećenja mozga (2007-2013); voditeljica projekta izv. prof. dr. sc. Tatjana Prizl-Jakovac, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Dvojezična komunikacija gluhih i čujućih (2007-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Sandra Bradarić-Jončić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Kognitivni i jezični razvoj u djece s neurorazvojnim rizikom (2007-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Marta Ljubešić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. Poremećaji slušnog procesiranja (PSP) u osnovnoškolske djece (2008-2013); voditelj projekta prof. dr. sc. Mladen Heđever, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
5. Usklađivanje intervencija s potrebama djece i mladih u riziku: izrada modela (2007-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Antonija Žižak, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
6. Utjecaj vršnjačkog pritiska u doba adolescencije (2008-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Marija Lebedina Manzoni, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
7. Više kortikalne funkcije i jezik: razvojni i stečeni poremećaji (2007-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Melita Kovačević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
8. Zajednice koje brinu – razvoj, implementacija i evaluacije prevencije u zajednici (2007-2013); voditeljica projekta prof. dr. sc. Josipa Bašić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
9. Ispitivanje utjecaja stomatoloških radova na govornu funkciju (2007-2013); voditelj projekta prof.dr.sc. Vlado Carek, Stomatološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu; suradnik s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakultet Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Mladen Heđever.

Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata iz drugih nacionalnih izvora (UKF, NZZ, ostale državne institucije ili domaće gospodarstvo) s imenima voditelja

1. *Iskustvo vršnjačkog nasilja kod djece s ADHD poremećajem* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditeljica projekta doc.dr.sc. Anamarija Žic-Ralić, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. *Istraživanje slušnog procesiranja kod djece s govorno-jezičnim teškoćama* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditelj projekta prof.dr.sc. Mladen Heđever, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. *Obrada riječi u osoba s jezičnim teškoćama* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditelj projekta doc.dr.sc. Marijan Palmović, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. *Od rane komunikacije do pismenosti u djece s poremećajem iz autističnog spektra: uloga izvršnih funkcija* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditeljica projekta prof.dr.sc. Marta Ljubešić.
5. *Otpornost adolescenata u dječjim domovima* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditeljica projekta prof.dr.sc. Antonija Žižak.
6. *Utvrđivanje strukture povezanosti događaja nestanka osoba i policijskog postupanja radi izrade algoritama traganja i preventivnih postupaka* (2013-2014); Financijska potpora Sveučilišta u Zagrebu; voditeljica projekta prof.dr.sc. Ljiljana Mikšaj-Todorović.
7. *Razvitak transkriptoma specifičnih populacija neurona u kortikalnim područjima ljudskog mozga bitnim za jezik i sustave zrcalnih neurona* (2012-2015); uz potporu Nacionalne zaklade za znanost (NZZ); voditelj projekta prof.dr.sc. Miloš Judaš, Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; suradnica s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakultet Sveučilišta u Zagrebudr. sc. Maja Capanec.

Popis aktivnih znanstvenih i razvojnih projekata iz međunarodnih izvora s imenima voditelja

1. *Communities That Care (CTC) European Network: Making CTS work at the European level* (2012-2015); financira European Commission - Directorate-General Home Affairs; voditelj projekta Frederick Groeger-Roth, Landespräventionsrat Niedersachsen, Hannover, Njemačka; voditeljica hrvatskog dijela projekta prof.dr.sc. Josipa Bašić, ERF.
2. *Developing a culturally-attuned tool for assessing the needs of residents with intellectual disabilities for transition from one Croatian asylum to community living* (2013-2014); voditeljica projekta Roxana Anghel, Ph.D, Anglia Ruskin University Chambridge & Chelmsford, UK, Faculty of Health, Social Care & Education; financira Anglia

- Ruskin University International Research Budget; koordinatorica partnerske suradnje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakultet Sveučilišta u Zagrebu izv.prof.dr.sc. Daniela Bratković.
3. *European Assessment protocol for Children's SEL skills - EAP-SEL* (2012-2015); financira EU iz programa Comenius Multilateral Project / Lifelong Learning; voditelj projekta prof.dr.sc. Annalisa Morganti, University of Perugia, Italija; voditeljica hrvatskog dijela projekta prof.dr.sc. Josipa Bašić.
  4. *Collaboration of Aphasia Trialists (CATs)*, ISCH COST Action IS1208 (2013-2017); financira European Cooperation in Science and Technology (COST); voditeljica projekta prof.dr.sc. Marian Brady, Glasow Caledonian University, UK; voditeljica hrvatskog dijela projekta doc.dr.sc. Jelena Kuvač Kraljević.
  5. *Examining social inclusion and quality of support in preschool, elementary and secondary educational institutions for children and students with Autistic Spectrum Disorder - ASD and Attention Deficit Hyperactive Disorder - ADHD* (2013-2015); IPA BGUE 04 06 - Human Resources Development; Reference of the Call: Europeaid/131319/M/ACT/HR; Title of the Call: Innovative and research actions for social inclusion in education; voditeljica projekta doc.dr.sc. Snježana Sekušak-Galešev, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
  6. *ICT Competence Network for Innovative Services for Persons with Complex Communication Needs* (2013-2015); IPA2007/HR/16IPO/001-040505; Science and Innovation Investment Fund - SIIF; Reference of the Call: EuropeAid/131920/M/ACT/HR; doc.dr.sc. Vedran Podobnik, Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu; koordinatorica partnerske suradnje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakultet Sveučilišta u Zagrebu doc.dr.sc. Jasmina Ivšac Pavliša.
  7. *Prerequisites for academic equality: early recognition of language disorders* (2013-2015); IPA GUE 04 06 - Human Resources Development; Reference of the Call: Europeaid/131319/M/ACT/HR; Title of the Call: Integration of disadvantaged groups in regular education system; voditeljica projekta doc.dr.sc. Jelena Kuvač Kraljević, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
  8. *The Multi-Dimensional Analysis of Social Inclusion of Children and Students with Disabilities in Educational Process* (2013-2015); IPA BGUE 04 06 - Human Resources Development; Reference of the Call: Europeaid/131319/M/ACT/HR; Title of the Call: Integration of disadvantaged groups in regular education system; voditeljica projekta Tajana Uzun, Savez udruga gluhoslijepih osoba Dodir; koordinatorica partnerske suradnje Edukacijsko-rehabilitacijskog fakultet Sveučilišta u Zagrebu prof.dr.sc. Lelia Kiš-Glavaš.

Tablica 5.5. Bibliografija (u posljednjih 5 godina)

Vrsta radova*	Ukupan broj radova** (72 nastavnika)	Broj radova koji su proizašli iz suradnje s drugim visokim učilištima i znanstvenim organizacijama	Omjer: broj radova/broj nastavnika**
Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu	127	26	1,76
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	70	11	0,97
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	2	1	0,03
Autorstvo domaćih knjiga	10	2	0,14
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	136	13	1,89
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova***	50	7	0,69
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	17	3	0,24
Stručni radovi	52	1	0,72

Poglavlja u recenziranim knjigama	69	21	0,96
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova***	13	1	0,18
Uredništva inozemnih knjiga***	0	0	0
Uredništva domaćih knjiga***	11	7	0,15
Broj radova u časopisima vaše institucije	85	5	1,18

Napomena (odnosi se i na tablice 5.5.1., 5.6. i 5.6.1.):

* Podebljane vrste radova obvezno unijeti, a ostale prema vlastitom izboru.

** Istog nastavnika u izračun uključiti samo jedanput.

*** Ne uključuju se zbornici radova koji ne prolaze recenzentski i selekcijski postupak.

Tablica 5.5.1. Bibliografija (u posljednjih 5 godina)

Vrsta radova	Ukupan broj radova** (72 nastavnika)	Broj radova koji su proizašli iz suradnje s drugim visokim učilištima i znanstvenim organizacijama	Omjer: broj radova/broj nastavnika**
Sveučilišni udžbenici	5	0	0,07

Tablica 5.6. Znanstvena produktivnost prema ustrojbenim jedinicama visokog učilišta

Vrsta radova*	Ukupan broj radova (72 nastavnika)	Omjer za svaku ustrojbeni jedinicu: broj radova/broj nastavnika**						
		Odsjek za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju (13 nastavnika)	Odsjek za kriminologiju (7 nastavnika)	Odsjek za logopediju (19 nastavnika)	Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i art-terapije (5 nastavnika)	Odsjek za oštećenje sluha (7 nastavnika)	Odsjek za oštećenje vida (5 nastavnika)	Odsjek za poremećaje u ponašanju (16 nastavnika)
Znanstveni radovi u časopisima koji su zastupljeni u bazi CC, WoS (SSCI, SCI-expanded i A&HCI) te Scopusu	127	1,77	0,71	2,68	3,2	1,57	0,6	1,38
Ostali recenzirani radovi zastupljeni u bazama koje se priznaju za izbore u znanstvena zvanja	70	0,31	2,57	0,58	0	0,14	0	2,25
Autorstvo inozemno izdanih knjiga	2	0,07	0	0	0	0	0	0,06

Autorstvo domaćih knjiga	10	0,15	0,14	0	0,2	0,14	0,2	0,25
Radovi u domaćim časopisima s međunarodnom recenzijom	136	1,38	2,57	1,63	2	1,43	0,6	3,06
Recenzirani radovi u zbornicima inozemnih i međunarodnih znanstvenih skupova***	50	1,31	0,57	0,58	0,8	0,43	1,6	0,25
Radovi u domaćim časopisima s domaćom recenzijom	17	0,15	0,14	0,47	0	0,14	0	0,25
Stručni radovi	52	1,46	0,29	0,21	0,6	0,71	0,6	1
Poglavlja u recenziranim knjigama	69	0,54	0,43	0,74	0,6	0,29	1,8	1,94
Recenzirani radovi u zbornicima domaćih znanstvenih skupova***	13	0,62	0	0,11	0,4	0	0,2	0,06
Uredništva inozemnih knjiga***	0	0	0	0	0	0	0	0
Uredništva domaćih knjiga***	11	0,15	0,14	0	0,2	0	0	0,44
Broj radova u časopisima vaše institucije	85	0,92	1,43	1	2	1	0,6	1,88

Tablica 5.6.1. Znanstvena produktivnost prema ustrojbenim jedinicama visokog učilišta

Vrsta radova	Ukupan broj radova (72 nastavnika)	Omjer za svaku ustrojbenu jedinicu: broj radova/broj nastavnika**						
		Odsjek za inkluzivnu edukaciju i rehabilitaciju (13 nastavnika)	Odsjek za kriminologiju (7 nastavnika)	Odsjek za logopediju (19 nastavnika)	Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i art-terapije (5 nastavnika)	Odsjek za oštećenje sluha (7 nastavnika)	Odsjek za oštećenje vida (5 nastavnika)	Odsjek za poremećaje u ponašanju (16 nastavnika)
Sveučilišni udžbenici	5	0,07	0,14	0	0	0	0	0,18

6. Mobilnost i međunarodna suradnja

a) Navedite na koji način podupirete unutarnju mobilnost studenata (mogućnosti prelaska studenata koji su završili druge srodne studijske programe).

Mobilnost studenata određena je Pravilnikom o studiranju na preddiplomskim i diplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu (2008). Zainteresirani studenti najčešće dolaze sa Sveučilišta u Zagrebu (Filozofski fakultet, Učiteljski fakultet, Hrvatski studiji, Fakultet političkih znanosti), ali i s drugih hrvatskih sveučilišta (npr. Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku). Činjenica da su zanimanja edukacijsko-rehabilitacijskog profila (edukacijski rehabilitatori, logopedi i socijalni pedagozi) vrlo tražena, utječe na zainteresiranost studenata za diplomsku studiju ERF-a i u pravilu je veći broj kandidata od mogućnosti upisa. Tako od 2008. godine broj studenata koji su završili neke druge preddiplomske studije stalno raste.

Odlukama Fakultetskog vijeća definirani su kriteriji i postupak odabira studenata za upis nadiplomske studije. Kriteriji uključuju mogućnost i obvezu studenata da savladaju ključne razlike između završenih preddiplomskih studija i programa Fakulteta. Određeni su razlikovni ispiti koje je potrebno položiti tijekom prve godine diplomskog studija, što značajno otežava sam studij i utječe na odabir prelaska. Stoga se samo vrlo motivirani studenti uključuju u taj postupak, čime se podupire kvaliteta odabira. Upisane studente s drugih preddiplomskih studija potiče se na uspješno studiranje na način da im se omogućavaju dodatne konzultacije i ispitni rokovi te drugi oblici individualne nastavničke podrške.

b) Opišite ciljeve koje želite postići međunarodnom suradnjom Vašega visokog učilišta. Navedite oblike suradnje (europske projekte, bilateralne ugovore s inozemnim visokim učilištima, individualnu suradnju u istraživanjima, duže i kraće boravke nastavnika i studenata u inozemstvu, međunarodne stipendije za nastavnike i studente, organiziranje međunarodnih konferencija u Hrvatskoj, sudjelovanje na međunarodnim konferencijama i ostale oblike suradnje) i procijenite opseg i uspješnost postojeće međunarodne suradnje Vašega visokog učilišta.

Glavno uporište dosadašnjeg rada na tom polju bili su strateški dokumenti Sveučilišta u Zagrebu, kao što su: Strateški plan internacionalizacije studija Sveučilišta u Zagrebu za razdoblje 2005.-2010., (2005); Plan aktivnosti i mjera za poticanje međunarodne razmjene (2007); Deklaracija o poticanju uključivanja u međunarodne programe razmjene, (2007) i Pravilnik o međunarodnoj mobilnosti (2010).

Od 2007. godine ERF je ostvario većinu ciljeva zacrtanih u ovim dokumentima Sveučilišta. Ponudeni su predmeti na engleskom jeziku (zadnjih pet godina u ponudi je između 15 i 20 predmeta) za strane studente na preddiplomskoj i diplomskoj razini, osigurano je priznavanje postignuća i vremena provedenog na drugom sveučilištu svakom studentu koji je sudjelovao u razmjeni. Od 2011. godine Hrvatska je punopravna članica Erasmus programa i stoga može primati studente sa stranih sveučilišta.

Imenovan je ECTS koordinator koji se brine o priznavanju nastave i ispita studentima koji su pohađali nastavu izvan matičnog sveučilišta/fakulteta/akademije, vlastitim sredstvima Fakulteta osigurana je administrativna podrška za poslove vezane uz međunarodnu suradnju, tiskan je informativni materijal na engleskom jeziku u kojem se navode osnovne informacije o izboru predmeta i proceduri prijave (letak za strane studente, Prilog 6.1.).

U kontekstu internacionalizacije Sveučilišta, cilj na koji je Fakultet usmjeren je uspostaviti međunarodnu mrežu koja će biti temelj buduće suradnje, pripremiti studente za život i rad u globaliziranom radnom okruženju, privući strane studente, istraživače i nastavnike na ERF, povećati regionalnu i međunarodnu prepoznatljivost ERF-a kroz znanstvena istraživanja i ostale oblike suradnje. Aktivnosti za to su:

- priključivanje i sudjelovanje u međunarodnim programima;
- povezivanje s inozemnim visokoškolskim institucijama u svrhu suradnje na zajedničkim znanstveno-istraživačkim projektima, projektima unapređenja nastavne djelatnosti, zajedničkom izvođenju dijela nastave i realiziranju programa cjeloživotnog učenja;
- sustavno informiranje o mogućnostima dolazne i odlazne mobilnosti studenata i nastavnika;
- pripremanje predmeta na engleskom jeziku u svrhu povećanja dolazaka stranih studenata;
- izrada i podjela promotivnih materijala (na hrvatskom i engleskom jeziku) te redovno objavljivanje relevantnih informacija na web stranici Fakulteta (na hrvatskom i engleskom jeziku);
- planiranje godišnjih aktivnosti međunarodne suradnje.

U proteklom razdoblju međunarodna suradnja Fakulteta ostvarivala se kroz: Erasmus ugovore (međunarodna mobilnost i cjeloživotno učenje); bilateralne međusveučilišne i međufakultetske ugovore; znanstveno-istraživačke i stručne projekte (detaljnije opisano u 5. poglavlju samoanalize); sudjelovanje međunarodno priznatih profesora u doktorskom i specijalističkom poslijediplomskom studiju; sudjelovanje nastavnika i znanstvenika u radu međunarodnih znanstvenih i stručnih organizacija te sudjelovanje na međunarodnim konferencijama.

Međunarodne aktivnosti ostvarene u razdoblju od 2008. do 2012. godine temeljem bilateralnih ugovora i projekata međunarodne suradnje detaljnije su prikazane u tabličnom prikazu 6.1.:

Tablični prikaz 6.1. Međunarodne aktivnosti temeljem bilateralnih ugovora i projekata međunarodne suradnje

Projekti i programi / vrsta suradnje	Nastavni predmeti/studijski programi	Nastavnici	Studenti
Indiana State University, SAD – Međusveučilišni bilateralni ugovor (od 2005.)	Comparative criminology	Dolazni: 1 Odlazni: 1	Dolazni: 45 (diplomski studij) Odlazni: 30 (diplomski studij)
York University, Kanada – Međusveučilišni bilateralni ugovor (od 2007.)	Doktorski studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta	Dolazni na doktorski studij: 3	Odlazni: 1 (preddiplomski studij)

Pedagoški fakultet, Sveučilište u Mariboru, Slovenija – Međufakultetski bilateralni ugovori Erasmus (2012)	5 predmeta u pripremi	5 nastavnika ERF-a u pripremi	-
Pedagoški fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija – Međufakultetski bilateralni ugovor (2008.-2012.)	Nastavnici ERF-a: nositelji i izvoditelji više predmeta na preddiplomskom i diplomskom studiju u Ljubljani ----- 1 predmet na doktorskom studiju Prevenzijska znanost i studij invaliditeta	Odlazni: 8 ----- Dolazni: 1 (doktorski studij Prevenzijska znanost i studij invaliditeta)	Odlazni: 1 (diplomski studij) ----- Odlazni: 1 (doktorski studij)
School of Health Care, Instituto Politecnico Setubal, Portugal – Međufakultetski bilateralni ugovor i Erasmus program	-	Dolazni: 1 Odlazni: 1	Odlazni: 3 (diplomski studij)
University of Warsaw, Faculty of Education, Poljska –Erasmus program	-	Dolazni: 1 Odlazni: 1	Dolazni: 2 Odlazni: 2
Jagellonian University Krakow, Faculty of Philosophy, Poljska –Erasmus program	-		Dolazni: 1 Odlazni: 2
Projekt: North-South-South (Intenzivni program /IP);nositelj University of Jyväskylä, Finska; partneri: University of Oulu, Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Sarajevu, Sveučilište Crne Gore i Sveučilište u Prištini	-	Sudjelovanje 3 nastavnika s ERF-a u IP	Sudjelovanje 3 studenta ERF-a Odlazni: 4 u IP
LLP program:Education for sustainable development (Intenzivni program/IP); nositelj: University of Technology and Humanities, Radom, Poljska; partneri: Hogeschool Rotterdam, School of Education, Nizozemska; Hogeschool-Universiteit, Brussel, Belgija i Constantine the Philosopher University of Nitra, Slovačka	-	Odlazni: 1	Odlazni: 5

<p>LLP-Erasmus Multilateralni projekt: SOULBUS- Building Social Capital by Improving Multicultural Competence in Higher Education and LabourMarket; nositelj: University of Applied Sciences, JAMK, Finska; partneri: Lahti University of Applied Sciences, Finska; College of Nursing Jesenice, Slovenia; Saxion University of Applied Sciences, Nizozemska; Tartu Health Care College, Estonia; Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; kao i partneri svakog sveučilišta u praksi</p>	-	5 nastavnika i 1 nenastavni djelatnik s ERF-a	-
<p>International Program Light: Instituto Politecnico Setubal, School of Health Care (Portugal) organizira okupljanje studenata logopedije iz Portugala, Belgije, Nizozemske, Slovenije, Švedske, Velike Britanije i Hrvatske</p>	-	2 nastavnika s ERF-a	Odlazni: 5
<p>Tempus projekt: ISHEDS - Identification and Support in Higher Education for Dyslexic Students;nositelj University of Swansea, UK; partneri: Hungarian Academy for Sciences (HU); Universitatea Babes Bolyai (RO); Univerzitet u Beogradu (SR); Univerza v Ljubljani (SLO), Univerzitet u Tuzli (BiH)</p>	-	Suradnja 9 nastavnika s ERF-a	
<p>Tempus projekt: Education for Equal Opportunities at Croatian Universities – EduQuality;nositelj Sveučilište u Zagrebu; partneri: University of Strathclyde, Velika Britanija; University of Gohenberg, Švedska; Masaryk university, Republika Češka; i University of Aarhus, Danska</p>	Vršnjačka potpora studentima s invaliditetom	Suradnja 10 djelatnika s ERF-a	-

Bilateralni ugovori s inozemnim visokoškolskim institucijama uključuju međusveučilišne i međufakultetske ugovore. Temeljem ranije uspješne suradnje nastavnika, ERF je potaknuo potpisivanje međusveučilišnih ugovora s ciljem formaliziranja i poboljšanja dotadašnjih aktivnosti te su tako potpisani ugovori s York University (Kanada) i Indiana State University (Sjedinjene Američke Države).

U razdoblju od 2008. godine potpisani su međufakultetski ugovori sa sljedećim sveučilištima: Sveučilište Sv. Kiril i Metod, Skopje, Republika Makedonija (međufakultetski/međusveučilišni); College of Humanities, California State University Stanislaus, SAD; Pedagoški fakultet, Sveučilište u Mariboru, Slovenija; Fakultet za sigurnosne poslove, Sveučilište u Mariboru, Slovenija; School of Health Care, Instituto Politecnico Setubal, Portugal; Pedagoški fakultet, Sveučilište u Ljubljani, Slovenija.

Druge znanstvene aktivnosti na međunarodnoj razini obuhvaćaju članstva u znanstvenim organizacijama i uredništvima znanstvenih časopisa; recenziranje znanstvenih publikacija i projekata; sudjelovanje u programskim i organizacijskim odborima znanstvenih skupova i dr.

U 2012. godini, od 27. do 29. rujna, na Fakultetu je održan **8.** međunarodni znanstveni skup „Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima“. Skup je organiziranu suradnji s inozemnim suorganizatorima: Državnim Sveučilištem Indiana, Organizacijom Fedora, Europskim udruženjem za mentalno zdravlje osoba s intelektualnim teškoćama i Britanskim udruženjem psihologa, Sekcijom za intelektualne teškoće (<http://www.conference.erf.unizg.hr/>). Skup je održan pod pokroviteljstvom Grada Zagreba, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva zdravlja i Ministarstva pravosuđa. U razmjeni znanstvenih i stručnih spoznaja i iskustava na području edukacijsko-rehabilitacijskih znanosti i srodnih znanstvenih disciplina sudjelovalo je oko 400 sudionika iz 20 zemalja svijeta (Europe, Amerike i Australije).

Izvešće o međunarodnim aktivnostima Fakulteta podnosi se jednom godišnje Dekanu Fakulteta koji ga uključuje u svoje godišnje izvješće.

Temeljem procjene opsega i uspješnosti postojeće međunarodne suradnje može se ustvrditi da je Fakultet na putu postizanja zacrtanih ciljeva. Jedan od tih ciljeva je i uspostavljanje mreže inozemnih suradnika/institucija za buduće prijave projekata, uključujući i nositeljstvo, a ne samo partnerstvo od strane Fakulteta (kao što je dosad uglavnom bio slučaj). Povećanje broja međunarodnih znanstvenih i stručnih projekata i stjecanje iskustava u projektnim aktivnostima pretpostavka je unapređenja rada na ovom polju u sljedećih nekoliko godina. Više o tome navedeno je u 5. poglavlju samoanalize.

Ako uzmemo u obzir ukupan broj studenata (oko 800), veličinu Fakulteta te pristup Programu cjeloživotnog obrazovanja u ak. god. 2011./2012., možemo biti relativno zadovoljni trenutnim opsegom i uspješnosti odlazne mobilnosti studenata. Broj odlaznih studenata svake godine se udvostručuje, a rastao je i broj potpisanih ugovora. Za razliku od toga, premda se svake godine povećava broj dolaznih studenata, dolaznu mobilnost ipak možemo procijeniti niskom. Iako ukupno gledajući postoji veći broj predmeta (20) koji se nude na engleskom jeziku, oni pokrivaju preddiplomske i diplomske studije sva tri studijska programa ERF-a. Takva ponuda predmeta na engleskom jeziku je nedostatna jer student u pojedinom semestru ne može ostvariti potrebnih 30 ECTS-ova vezanih uz pojedini studijski program. U tim situacijama strani studenti pored predmeta na ERF-u biraju predmete na engleskom jeziku na drugim sastavnicama Sveučilišta. Kako je broj dolaznih studenata mali, nastava se održava konzultativno što također može predstavljati razlog rjeđeg odabira ERF-a od strane stranih studenata. U budućnosti svakako treba osmisliti način poticanja nastavnika kako bi oni ponudili veći broj predmeta ne engleskom jeziku, a za privlačenje stranih studenata idealno bi bilo formirati studijski program na engleskom jeziku. Uz to neophodno je poticati i unaprijediti odlaznu mobilnost nastavnika i nenastavnog osoblja.

Mobilnost vezana uz stručnu praksu do sada nije ostvarena iz niza razloga zajedničkih društveno humanističkom području. Jedan od temeljnih problema je dužina boravka (natječajem je propisana od 3 do 9 mjeseci što isključuje odlazak tijekom akademske godine). Fakultet dodjeljuje ECTS bodove za praksu kod nas, no student na stručnoj praksi u inozemstvu ne dobiva ECTS bodove. Osim toga, putem međunarodnog Soulbus projekta razvijat će se multikulturalne kompetencije nastavnika i mentora u praksi kako bi oni mogli što kvalitetnije organizirati i voditi stručnu praksu na kojoj sudjeluju i strani studenti. Dakle, u planu je povećanje broja stranih studenata koji realiziraju stručnu praksu preko Fakulteta u suradnim institucijama u Hrvatskoj. U svrhu poboljšanja mobilnosti vezane uz praksu i sve druge oblike nastave, potaknuti su studenti da u suradnji s Koordinatoricom za podršku studentima prikupljaju informacije o mogućnostima za mobilnost.

c) Navedite međunarodna udruženja srodnih institucija u koja ste uključeni i opišite način na koji aktivno pridonosite zajedničkim ciljevima.

Znanstvenici i nastavnici Fakulteta aktivni su članovi brojnih i vrlo značajnih međunarodnih znanstvenih i stručnih udruženja:

- IASSID (International Association for the Scientific Study of Intellectual Disabilities) – sudjelovanje u istraživačkim skupinama od posebnog interesa unutar organizacije (Special Interest Research Group: Quality of life; Challenging Behavior and Mental Health),
- IASSW (International Association of Schools of Social Work) i EESrASSW (Eastern European of Sub-Regional Association of Schools of Social Work) – sudjelovanje na međunarodnim konferencijama i okruglim stolovima navedenih organizacija i uspostavljanje suradnje s inozemnim znanstvenicima,
- AUDEM (Alliance of universities for democracy) – profesorica ERF-a je članica upravnog odbora;
- ECSF (European Clinical Specialization in Fluency Disorders)– nastavnici ERF-a su službeni mentori u navedenoj organizaciji,
- IASCL (International Association for the Study of Child Language) – sudjelovanje u svojstvu recenzenata, održavanje baze dječjeg jezika i organiziranje EUCLDIS-a,
- CECOG (Central European Cognitive Science Association) – suorganizatori doktorskih konferencija u Dubrovniku,
- ECArTE (The European Consortium for Arts Therapies Education) – sudjelovanje u aktivnostima organizacije Opće skupštine ECArTE, održane u svibnju 2009. godine u Lovranu, Hrvatska,
- ICEVI (International Council for Education of People with Visual Impairment)– članstvo nastavnika koji se bave oštećenjima vida,
- SPR (Society for Prevention Research), sudjelovanje na SPR konferencijama od 2001. do 2012. godine, u radu predkonferencija, posebno u CTC (Communities that Care) radnim susretima, u organizaciji Internacionalnog foruma (nastavnica ERF-a članica Savjetodavnog odbora ITF i dobitnica SPR nagrade za međunarodnu suradnju u preventivskim istraživanjima za 2012. godinu);
- EUSPR (European Society for Prevention Research) – aktivno sudjelovanje na konferencijama i skupštinama društva,
- ENSEC (European Network for Social Emotional Competences) – aktivno sudjelovanje na konferencijama, članstvo u organizacijskom i znanstvenom odboru ENSEC konferencije u Zagrebu, sudjelovanje u organizaciji PATHS-RASTEM predkonferencije ENSEC konferencije u Zagrebu.

I druga članstva znanstvenika i nastavnika Fakulteta u stručnim udruženjima koja pokrivaju njihov uži profesionalni interes (inozemnim, kao i hrvatskim udruženjima poznatim na međunarodnoj razini) su: SLLS – Sign Language Linguistic Society; AIEJI – International Association of Social Educators;

Hrvatska udruga socijalnih pedagoga; Society Institute of Reality Therapy, Slovenija; Hrvatsko psihološko društvo; EFPA - Europska udruga psihologa; IAAP - International Association of Applied Psychology; American Counseling Association; Autism Europe; The International Association of Penal Law; American Society of Criminology; International Association of Forensic Criminologists; International Exchange Alumni, European Society of Criminology; Justice Development Foundation; Mreža mladih znanstvenika; EABCT – European Association for Behavioural and Cognitive Therapies; HUBIKOT - Hrvatsko udruženje za bihevioralno-kognitivnu terapiju; CPLOL (Europsko udruženje nacionalnih udruga logopeda); ASHA (Američko udruženje logopeda); EURLY AID (Europsko udruženje za ranu intervenciju); ISEI (Međunarodno društvo za ranu intervenciju); International Foster Care Reserach Network; Hrvatsko udruženje za kazneno pravo i praksu.

d) Opišite oblike svoje uključenosti u međuinstitucijsku suradnju preko Erasmusa i ostalih europskih projekata, bilateralnih ugovora, zajedničkih programa i slično.

Unutar Programa za cjeloživotno učenje međunarodne aktivnosti najčešće se odvijaju u okviru potprograma Erasmus. U posljednje dvije akademske godine ERF je kroz potprogram Erasmus ostvario oko 20 pojedinačnih studentskih odlaznih i dolaznih mobilnosti, a povećava se i broj nastavnog i nenastavnog osoblja koje sudjeluje u razmjeni. Međunarodna mobilnost ostvaruje se i preko bilateralnih međufakultetskih i međusveučilišnih ugovora, a samo u ak.god. 2012./2013. pet studenata ERF-a boravilo je na stranim sveučilištima na temelju međusveučilišnih ugovora. Povećanje broja takvih ugovora te širenje dosadašnje uspješne suradnje pruža studentima i djelatnicima Fakulteta dodatne mogućnosti sudjelovanja u međunarodnoj mobilnosti (što je također vrlo važan segment internacionalizacije Sveučilišta).

Broj potpisanih ugovora udvostručio se u zadnje dvije godine, a konstantno se radi na potpisivanju novih ugovora. Od ak. god. 2011./2012. primjećen je povećani interes studenta za odlazak na razmjenu. Tome je pridonijelo i bolje informiranje studenata o mogućnostima razmjene. Svake godine se u tu svrhu, prije raspisivanja Erasmus natječaja, organizirainformativno predavanje. Ono je iznimno posjećeno, što govori o interesu studenata, a očituje se i u povećanju broja mobilnosti. Npr. 2011./2012. u okviru Erasmus programa ostvarena je jedna odlazna mobilnost, sljedeće 2012./2013. godine četiri studentice otišle su na razmjenu, a u tekućoj akademskoj godini 10 studentica sudjeluje u razmjeni (sve uz financijsku potporu). Rezultat je to većeg broja potpisanih Erasmus ugovora koji se od tri u ak. god. 2011/2012.povećao na sedam u ak. god. 2012/2013.

Bilateralni Erasmus ugovori potpisani do kraja 2012. godine obuhvaćaju sljedeća inozemna sveučilišta:

1. University of Warsaw, Faculty of Education, Poljska;
2. University of Jyväskylä, Faculty of Education, Finska;
3. Trakia University-Stara Zagora, Faculty of Education, Bugarska;
4. University College Ghent, Faculty of Education, Health and Social Work, Nizozemska;
5. Instituto Politecnico Setubal, School of Health Care, Portugal;
6. Sveučilište u Mariboru, Pedagoški fakultet, Slovenija;
7. Jagellonian University Krakow, Faculty of Philosophy, Poljska.

Odlazna i dolazna mobilnost ostvarene su i u okviru bilateralnih međusveučilišnih ugovora (York University, Kanada) te u okviru projekta North-South-South u kojem je sudjelovalo i Sveučilište u Zagrebu (odlazak četiri studentice na University of Jyväskylä, Finska). Slijedom uspješne razmjene studenata u okviru ovog projekta, s University of Jyväskylä je potpisan i bilateralni Erasmus ugovor koji je već u prvoj godini ispunio dogovorenu kvotu (dva dolazna i dva odlazna studenta).

Ishodi međunarodnih aktivnosti vidljivi su i u novonastalim dokumentima Fakulteta i Sveučilištakoji omogućuju pristupačnost visokom obrazovanju studentima s invaliditetom, kao što jezbirka od 8 priručnika „Studenti s invaliditetom“ nastala u okviru Tempus projekta EduQuality. U okviru navedenog projekta osnovan je sveučilišni Ured za studente s invaliditetom te su na sastavnicama imenovani koordinatori za studente.

Međunarodni projekti i razmjene temeljem bilateralnih ugovora (navedeni u Tabličnom prikazu 6.1.) omogućili su nastavnicima i studentima ERF-ausvajanje novih znanja, usporedbu načina rada, nastavnih programa, metoda poučavanja, ishoda učenja i dr. u europskom i širem okruženju.

Razmjena nenastavnog osoblja je segment koji je potrebno ojačati i poboljšati. U posljednje tri godine ostvaren je samo jedan boravak nenastavnog djelatnika u inozemstvu (Natječaj za nastavno i nenastavno osoblje u okviru Erasmus programa). Djelatnica (sručna suradnica za međunarodnu suradnju) je boravila tjedan dana na Sveučilištu u Ljubljani, gdje se upoznavala s radom ureda za međunarodnu suradnju na raznim fakultetima. To iskustvo je bilo od velike koristi u uspostavljanju procedura i načina rada na matičnom Fakultetu. Razlog malog broja prijava administrativnog osoblja na natječaje za mobilnost je nepoznavanje engleskog jezika, a time i nemogućnost ostvarivanja programa.

Tijekom 2012./2013. ostvorena je i dolazna mobilnost nenastavnog osoblja. Dvije administrativne djelatnice sa Sveučilišta u Varšavi boravile su na ERF-u u okviru Erasmus programa. U tjedan dana boravka organizirani su im posjeti uredima za međunarodnu suradnju na ostalim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, kako bi se upoznale s načinima njihova rada.

e) Analizirajte primjenu međunarodnog iskustva nastavnika i suradnika stečenu duljim boravcima (godinu dana ili više) na uglednim sveučilištima ili institutima u svijetu. Navedite usporedbu s drugim srodnim visokim učilištima i vaše mišljenje o tome.

Većina nastavnika boravi na stranim sveučilištima u kraćem vremenskom razdoblju, a najčešće je to do tjedan dana ili dva, u nekim slučajevima i 1-3 mjeseca. Tako su primjerice ostvareni kraći boravci na američkim sveučilištima (Purdue University, Gallaudet University). Također su, u svrhu održavanjanastave,nastavnici Fakulteta boravili u Poljskoj, Makedoniji, Velikoj Britaniji, Bosni i Hercegovini, Sloveniji, itd. U cilju realizacije projektnih aktivnosti, održavanja nastave, doktorske škole i stručnih aktivnosti nastavnici Fakulteta ostvarili su 8 znanstvenih, 6 nastavnih i 14 stručnih boravaka na stranim sveučilištima. Inozemni nastavnici ostvarili su 10 boravaka na Fakultetu radi znanstvenih aktivnosti, a 15 boravaka je vezano uz nastavne aktivnosti.

Posebno se može istaknuti sudjelovanje nastavnika ERF-a u realizaciji preddiplomske i diplomske nastave na Sveučilištima u regiji tijekom više proteklih godina. Tako primjerice nastavnici Fakulteta kontinuirano sudjeluju u izvođenju nastave iz više predmeta na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani te na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu Sveučilišta u Tuzli.

Znanstvena novakinja i polaznica dokorskog studija Prevenijska znanost i studij invaliditeta provela je jedan semestar na Pedagoškom fakultetu Sveučilišta u Ljubljani u ak. god 2009/2010. u okviru Erasmus programa.

Jedna je mlada znanstvenica (asistentica) u razdoblju od 2007. do 2011. godine boravila na Sveučilištu Purdue (SAD) na znanstvenom doktoratu, gdje je stekla i vrijedno kliničko iskustvo u audiološkoj

dijagnostici i rehabilitaciji te dodjeli slušnih pomagala. Ta će iskustva primijeniti za nove teme u nastavnom radu, kao i praktičnom radu s klijentima Centra za rehabilitaciju ERF-a.

Osim ovog boravka, u zadnjih 5 godina nije ostvaren boravak duži od godinu dana u inozemstvu. Objektivni razlozi mogu se naći u činjenici da bi duži izostanak nastavnika zahtijevao značajnu reorganizaciju u izvođenju nastave, a postoji i problem financiranja boravka naših nastavnika u inozemstvu. Međutim, pojavom aktualnog NEWFELPRO međunarodnog projekta stipendiranja i mobilnosti za iskusne istraživače financijska barijera se otklanja pa se očekuje u budućnosti više dužih boravaka znanstvenika i nastavnika Fakulteta na uglednim inozemnim sveučilištima.

f) Ako postoji, opišite i ocijenite suradnju u razmjeni nastavnika i suradnika s drugim visokim učilištima iz inozemstva. Navedite mišljenja i komentare studenata o gostujućim nastavnicima.

U zadnjih pet godina razmjena nastavnika ostvaruje se kroz gostovanja stranih predavača na našem Fakultetu i gostovanja naših predavača na inozemnim institucijama, ali i izvođenjem nastave u suradnji s inozemnim nastavnicima. To se posebno odnosi na poslijediplomske studije na kojima su u velikoj mjeri zastupljeni strani predavači, kao izvoditelji nastave ili nositelji predmeta.

Na poslijediplomski specijalistički studij Rana intervencija u edukacijskoj rehabilitaciji trenutno je upisana treće generacija studenata. Predavači na pojedinim predmetima su stručnjaci koji dolaze iz institucija u Portugalu, Njemačkoj, Belgiji, Velikoj Britaniji, Sloveniji. Evaluacijskim anketama studenata oni su vrlo pozitivno ocijenjeni.

Na poslijediplomski doktorski studij Prevenicijska znanost i studij invaliditeta trenutno je upisana druga generacija studenata. Studij je nastao kao rezultat projekta dokorskog studija pod nazivom *Razvoj i evaluacija u zajednici utemeljene prevencije i rehabilitacije*, uz potporu Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (Potpora reformi visokog obrazovanja – Uspostavljanje programa III. ciklusa dokorskog studija). Specifičnost ovog dokorskog studija je činjenica da više od polovice broja predavača dolazi iz inozemstva. Svi su oni nositelji predmeta na jednom od dva smjera dokorskog studija (*Prevenicijska znanost* i *Studij invaliditeta*) te nastavu, konzultacije i ispite održavaju na engleskom jeziku. U evaluacijskim anketama studenata ta je nastava vrlo pozitivno ocijenjena. Spomenuti predavači dolaze iz sljedećih institucija:

- Radboud University Nijmegen, Department of Clinical Psychology&Academic Center of Social Sciences, Nizozemska, www.socsci.ru.nl/psy/clinical,
- Prevention Research Center for Mental Health Promotion&Mental Disorder Prevention, Radboud University Nijmegen, Nizozemska, www.preventioncenter.net,
- University of Maastricht, Faculty of Health Sciences, Department of Health Education and Promotion, Nizozemska, www.unimaas.nl,
- Pennsylvania State University, College of Health and Human Development, Department of Human Development and Family Studies, SAD, www.hhdev.psu.edu/hdfs,
- Prevention Research Center for the Promotion of Human Development, Pennsylvania State University, SAD, www.prevention.psu.edu,
- Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Slovenija, www.pef.uni-lj.si,
- Fakulteta za socialno delo, Univerza v Ljubljani, Slovenija, www.fsd.si,

- Atkinson Faculty of Liberal and Professional Studies, School of Health Policy and Management, York University, Toronto, Kanada, www.yorku.ca/healthsciences,
- University of Kansas, School of Education, SAD, www.soe.ku.edu,
- University of Bristol, Norah Fry Research Centre, UK, www.bristol.ac.uk/norahfry,
- Technical University of Lisbon, School of Social and Political Sciences, Portugal, www.iscsp.utl.pt,
- Ryerson University, School of Early Childhood Education, Toronto, Kanada, www.ryerson.ca.

Strani nastavnici bili su i mentori pri izradi dvije doktorske disertacije na engleskom jeziku.

Profesori s nekoliko američkih sveučilišta uključeni su u nastavu na prediplomskoj i diplomskoj razini studija (Purdue University, Gallaudet University, Sveučilišta Colombus), a također je više predavača iz Portugala, Južnoafričke Republike i Poljske u više navrata gostovalo u nastavi preddiplomskog i diplomskog studijskog programa Logopedije. U usmenoj povratnoj informaciji studenti ocjenjuju uključivanje inozemnih predavača izuzetno pozitivnim i korisnim.

U proteklom petogodišnjem razdoblju na Fakultetu su gostovali i predavači s drugih inozemnih sveučilišta: University of Lillehammer, Norveška; University of Essex, UK; Cambridge University, UK; University of Veliko Tarnovo, Bugarska, itd.

Do kraja akademske 2012./2013.godine ostvarena su tri boravka američkih profesora na ERF-u, u okviru Fullbright Senior Specialist Programa:

- prof.dr.sc. Deborah Chen Pichler, Gallaudet University (SAD) – boravila na Odsjeku za oštećenja sluha, 5 tjedana u ljetnom semestru 2009. godine,
- prof.dr.sc. Phyllis Gerstenfeld, College of Humanities, California State University Stanislaus (SAD) – boravila na Odsjeku za poremećaje u ponašanju duže od 6 mjeseci 2010. godine,
- prof.dr.sc. Dorothy McClellan, University Corpus Christi, Texas (SAD) – provela mjesec dana 2012. godine i sudjelovala u nastavi na predmetu “Women in Criminal Justice” na studijskom programu Socijalne pedagogije, Odsjeku za kriminologiju.

Iako do sada nije bilo službenih evaluacija ovih nastavnika od strane studenata, usmenim informiranjem saznaje se kako su studenti iznimno zadovoljni suradnjom s njima iz više razloga, kao što su primjerice: unošenje novih, svjetski aktualnih tema (npr. Hate Crime Offenders); drugačiji načini obrada tema (različiti stilovi poučavanja); prilika za usavršavanje i korištenje stranog/engleskog jezika u govoru i pisanju (zbog čega su i studenti posebno pohvaljeni od strane profesora); širenje perspektive stručne problematike na globalnu razinu – pronalaženje sličnosti, ali i različitosti u pristupu temama koje su zanimljive i u središtu bavljenja struke, istraživača i znanstvenika iz područja socijalne pedagogije.

Koordinator Fullbright Senior Specialist Program-a je Američko veleposlanstvo u Zagrebu s kojim je Fakultet uspostavio odličnu suradnju i koje je također, tijekom nedavnog susreta, izrazilo svoje zadovoljstvo suradnjom. Godišnja kvota dodijeljenih stipendija za dolazne američke profesore u okviru ovog programa je osam za područje cijele Hrvatske, a Fakultet je u nekoliko godina ostvario četiri boravka (jedan godišnje) što je značajan uspjeh. S obzirom da Fullbright program nudi i našim nastavnicima mogućnost odlaska na američka sveučilišta, a dosad nije realizirana nijedna odlazna mobilnost u okviru ovog programa, u budućnosti je neophodno bolje informiranje i poticanje na prijavu odlaznih mobilnosti.

Na temelju međusveučilišnog ugovora s Indiana State University (SAD) svake se godine (naizmjenično svake druge) održava razmjena naših i američkih studenata i profesora. Vezano za razdoblje na koje se odnosi ova samoanaliza, razmjena se odvijala na način da je 2008. godine, 2010. godine i 2012. godine profesorica s Odsjeka za kriminologiju sudjelovala u izvođenju nastave iz predmeta Comparative

Criminology na Indiana State University, zajedno s profesorom domaćinom. Godine 2009. i 2011. profesor s Indiana State University dolazi na ERF te sudjeluje u nastavi istoimenog predmeta Comparative Criminology, zajedno s profesoricom s ERF-a. Spomenuta se suradnja pokazala vrlo uspješnom, a studenti su iznimno zadovoljni.

g) Navedite način na koji podupirete izvođenja kolegija na engleskom ili nekom drugom svjetskom jeziku kako biste privukli studente iz inozemstva.

Početak svake godine Ured za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu objavljuje Vodič za strane studente na engleskom jeziku u kojem ERF navodi popis ponuđenih predmeta koji se mogu izvoditi na engleskom jeziku. Krajem godine informira se potiče nastavnike Fakulteta da ponude svoje predmete stranim studentima se na fakultetskoj web stranici svake godine objavljuje ažurirani popis predmeta koji se mogu izvoditi na engleskom. S obzirom na manji broj dolaznih studenata, predmeti se izvode konzultativno, u dogovoru s nastavnikom koji sa studentom individualno dogovara nastavne i ispitne obaveze te literaturu. Na preddiplomskoj razini za sada je ponuđeno 10, a na diplomskoj razini 11 predmeta, sa syllabusima na engleskom jeziku kako bi studenti na vrijeme dobili sve potrebne informacije.

Na natječajima Sveučilišta u Zagrebu za pripremu predmeta na stranom jeziku svake godine prijavi se najmanje jedan predmet ERF-a za izvođenje na engleskom jeziku. Uvjet za izvođenje predmeta je najmanje 10 upisanih studenata, temeljem čega se može dobiti jednokratna financijska podrška Sveučilišta. Dva predmeta na engleskom jeziku koja su prošla na Natječaju nisu ispunila taj uvjet i nisu se izvodila tijekom akademske godine u kojoj su ponuđena, ali i dalje će ostati u ponudi za strane studente.

Trenutno se na Fakultetu izvodi predmet na engleskom jeziku Human Trafficking (na studijskom programu Socijalne pedagogije), a postoji mogućnost izvođenja predmeta: Communication, Language and Deafness (na studijskom programu Logopedije); Juvenile Delinquency Theory, Research and Interventiones (na studijskom programu Socijalne pedagogije); te Creative Therapy (na studijskom programu Rehabilitacije).

Razlog za sada malog broja predmeta na engleskom jeziku je i to što se nastavnicima koji ih izvode to ne priznaje kao dodatni angažman i ne ulazi u normu nastavnog opterećenja te bi Fakultet trebao donijeti odluku o načinu poticanja i vrednovanja ovog značajnog oblika rada sa stranim studentima koji pridonosi međunarodnoj mobilnosti.

h) Analizirajte međunarodnu suradnju studenata Vašega visokog učilišta, posebno sa stručnog stajališta (stručni studentski simpoziji, studijski posjeti i sl.) te posebno sa stajališta udruživanja u svrhu promicanja studentskih prava.

Studenti ERF-a sa svih studijskih programa redovito sudjeluju na međunarodnim studentskim konferencijama gdje prezentiraju svoje radove, promoviraju Fakultet, edukacijsko-rehabilitacijske, logopedijske i socijalno-pedagoške stručne intervencije koje on razvija te postignuća temeljena na znanstvenim istraživanjima. Studenti Edukacijske rehabilitacije dobitnici su nagrade za najbolju radnu III. kongresu studenata Rehabilitacije održanom 2011. godine u Beogradu (Srbija).

Studenti su također uspješno organizirali studentskih kongresa. U posljednjih pet godina bili su domaćini III. međunarodnog kongresa studenata Socijalne pedagogije pod nazivom „On the spot“, održanom 2009. godine i IV. međunarodnog kongresa studenata Edukacijske rehabilitacije pod nazivom „U različitosti jednaki“, održanom 2012. godine. Studenti koji su sudjelovali u organizacijskim odborima spomenutih skupova za svoj su rad dobili Dekanovu nagradu i Posebnu Rektorovu nagradu.

Kao rezultat međunarodnog Tempus projekta EduQuality, na Sveučilištu u Zagrebu oformljen je Ured za studente s invaliditetom koji svim studentima nudi izravnu pomoć pri rješavanju osobitih problema koji se mogu pojaviti tijekom studiranja, što je važan mehanizam osiguravanja jednakih mogućnosti u prostoru visokog obrazovanja.

i) Komentirajte mogućnost da studenti Vašega visokog učilišta jedan dio svog studija provedu u inozemstvu i oblike institucijske potpore.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet na svojoj web stranici redovito objavljuje sve Natječaje Sveučilišta u Zagrebu vezane uz studentsku razmjenu i osigurava stručnu pomoć studentima. Svi studenti koji su dosad boravili na razmjeni dobili su stipendije od Sveučilišta u Zagrebu, Agencije za mobilnost i programe EU ili iz projekta unutar kojeg je ostvarena mobilnost. Sve procedure provode se prema uputama Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu, kojem se šaljesva popratna dokumentacija o izboru. Prije odlaska na razmjenu ECTS koordinator dogovara i usklađuje sadržaj Ugovora o učenju sa studentom te se nakon povratka vrši priznavanje ECTS bodova kroz ISVU sustav. Dosad su svi odlazni studenti uspješno izvršili sve dogovorene obaveze na stranim sveučilištima.

U protekle tri akademske godine 20 studenata ERF-a boravilo je na razmjeni na stranim sveučilištima. U okviru programa Erasmus ostvareno je 15 boravaka (svi odlazni studenti dobili su punu financijsku potporu prema propozicijama Erasmus natječaja), jedan u okviru bilateralne međusveučilišne razmjene (sa Sveučilištem York u Kanadi) i četiri u okviru suradnje na projektu North-South-South, u kojem je jedan od partnera bilo i Sveučilište u Zagrebu. I studentima koji su boravili u inozemstvu na temelju bilateralnih ugovora ili projekata dodijeljena je stipendija (kao i dodatni iznos za pokrivanje troškova putovanja).

Podaci navedeni u Tablici 6.2 neobuhvaćaju studente ERF-a koji odlaze na Indiana State University (ISU), svake dvije godine u okviru suradnje spomenute pod odgovorom f) ovog poglavlja. Kao što je već spomenuto, u okviru međusveučilišnog ugovora s navedenim sveučilištem odvija se naizmjenična razmjena studenata i održavanje nastave iz predmeta *Comparative Criminology*. Tako su studenti sa studijskog programa Socijalne pedagogije u 2008., 2010. i 2012. godini boravili u Indiani dva tjedna, gdje su slušali predmet i polagali ispit s američkim kolegama. Američki studenti su pak 2009. i 2011. godine boravili na ERF-u gdje su sudjelovali u dvotjednoj nastavi na istom predmetu. Svi boravci u okviru ove razmjene traju 15-20 dana. U posljednjih pet godina 45 američkih i 30 hrvatskih studenata sudjelovalo je u opisanom programu razmjene. Veliki problem za studente ERF-a predstavlja financiranje boravka. Studenti sami pokrivaju sve troškove što je često razlog manjeg broja prijavljenih studenata (zainteresiranih je puno više). U budućnosti bi trebalo osmisлити i/ili pronaći bolji model financiranja ovako značajne razmjene studenata, kako bise i na taj način povećala odlazna mobilnost. Tijekom boravka američkih studenata i profesora izražena je obostrana želja za proširenjem ovog oblika suradnje na druge studije unutar dvaju sveučilišta te su u tom pravcu pokrenuti daljnji pregovori i aktivnosti.

j) Opišite boravke stranih studenata na Vašem visokom učilištu (njihovo trajanje i sadržaj tablice 6.2).

Hrvatska sudjeluje kao punopravna članica u Erasmus programu od 2011. godine. Već prve godine sudjelovanja (ak. god. 2011./2012.) upisane su dvije studentice iz Poljske, kao prve dvije dolazne studentice ERF-a. Broj se povećao sljedeće godine (zbog većeg broja potpisanih ugovora) te su u ak. god. 2012./2013. na Fakultetu boravile četiri dolazne studentice (dvije preko bilateralnih ugovora i dvije preko Erasmus programa). U tekućoj akademskoj godini imamo tri dolazne studentice (sve preko Erasmus programa). Skoro sve studentice boravile su na ERF-u jedan semestar, a jednoj je matično sveučilište dozvolilo produljenje boravka. Dosadašnji dolazni studenti su sa sljedećih sveučilišta:

- University of Warsaw, Poljska,
- Jagiellonian University, Krakow, Poljska,
- University of Jyväskylä, Finska,
- Chonam University, Južna Koreja.

Na temelju razgovora s dolaznim studenticama može se zaključiti da su iznimno zadovolje boravkom na ERF-u. Neke od njih aktivno su se uključile i u nastavu s hrvatskim studentima, odradile praksu (što su posebno istaknule kao vrijedno iskustvo) te su se uključile u sportske aktivnosti.

k) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Sudjelovanje ERF-a u više međunarodnih projekata i programa međunarodne suradnje, sudjelovanje stranih nastavnika u nastavi na sve tri razine studija, jačanje odlazne i dolazne mobilnosti studenata kao i povećanje broja bilateralnih Erasmus ugovora te kontinuirano visoka zainteresiranost za sudjelovanjem na međunarodnim skupovima, razlozi su zadovoljstva postojećim stanjem.

Na organizacijskom planu zadovoljstvo je vezano uz činjenicu što se vlastitim sredstvima uspješno uspostaviti međunarodna djelatnost Fakulteta. Uz nadležnost prodekana za znanost za koordinaciju i praćenje ove djelatnosti, osobe zadužene za provedbu posebnih aktivnosti u tom području su:

- voditelj međunarodne suradnje - vodi i usmjerava provedbu međunarodnih aktivnosti u koje je Fakultet uključen;
- ECTS koordinator - zadužen za provedbu Erasmus programa, usklađivanje nastavnih aktivnosti dolaznih i odlaznih studenata te ostalih pitanja koja se tiču domaćih i stranih studenata;
- stručni suradnik za međunarodnu suradnju - obavlja administrativno-organizacijske i operativne aktivnosti vezane uz međunarodnu suradnju.

U svrhu daljnjeg unapređenja međunarodne suradnje potrebno je poboljšati protoke informacija unutar Fakulteta unaprijediti sustavno praćenje međunarodnih aktivnosti. To se odnosi na razne aktivnosti međunarodne suradnje u kojima sudjeluju djelatnici Fakulteta, a o kojima nisu pravovremeno informirane osobe zadužene za međunarodnu suradnju. S obzirom na ograničena financijska sredstva od strane MZOS i Sveučilišta te ograničene mogućnosti zapošljavanja, Fakultet do sada nije bio u mogućnosti angažirati posebnog prodekana za međunarodnu suradnju niti osnovati Ured za međunarodnu suradnju kao posebnu ustrojbenu jedinicu, a što bi bilo poželjno i predviđeno je

strateškim dokumentima Sveučilišta (Plan aktivnosti i mjera za poticanje međunarodne razmjene, 2007.)

Pored navedenog, još je puno prostora i mogućnosti unapređenja međunarodne suradnje na svim poljima, a pogotovu u pogledu odlazne mobilnosti nastavnika i nenastavnog osoblja Fakulteta, dolazne mobilnosti studenata, proširenja ponude predmeta na engleskom jeziku, kao i omogućavanja stručne prakse u okviru nastave s ciljem privlačenja većeg broja stranih studenata.

Neophodno je dalje unaprjeđivati i jačati međunarodnu institucionalnu povezanost i sudjelovanje u međunarodnim projektima, pogotovo onima znanstveno-istraživačkog karaktera (što je detaljnije navedeno u Poglavlju 5 samoanalize o znanstvenoj i stručnoj djelatnosti).

Važno je razvijati i nove oblike međunarodne suradnje u nastavi, kao što su međunarodni e-kolegiji i združeni međunarodni studiji. Isto tako, postojeću uspješnu suradnju potrebno je proširivati novim sadržajima.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet prepoznao je iznimnu važnost uključivanja u međunarodne aktivnosti te je kao strateški cilj postavio jačanje i širenje međunarodne suradnje, a time i međunarodne prepoznatljivosti Fakulteta. U okviru Strateškog plana razvoja Fakulteta (u Prilogu 1.1.) definirani su strateški ciljevi, aktivosti i mjere za unapređenje međunarodne suradnje u razdoblju od 2014. do 2018. godine.

Tablica 6.1. Mobilnost nastavnika i suradnika u posljednje tri godine

	Broj boravaka nastavnika i suradnika ovog visokog učilišta u inozemstvu			Broj boravaka inozemnih nastavnika na ovom visokom učilištu		
	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci
Znanstveni	3	1	2	-	-	1
Umjetnički	-	-	-	-	-	-
Nastavni	2	-	-	2	1	-
Stručni	-	-	-	-	-	-

Tablica 6.2. Mobilnost studenata u posljednje tri godine

	Broj studenata u međunarodnoj razmjeni		
	1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci
Studenti ovoga visokog učilišta	-	20	-
Strani studenti	-	8	1

Tablica 6.3. Mobilnost nenastavnog osoblja u posljednje tri godine

Broj stručnih boravaka nenastavnog osoblja ovog visokog učilišta u inozemstvu		
1 - 3 mjeseca	3 - 6 mjeseci	6 i više mjeseci
-	-	-

7. Resursi: stručne službe, prostor, oprema i financije

a) **Analizirajte broj administrativnog, tehničkog i pomoćnog osoblja u odnosu prema broju zaposlenih nastavnika i suradnika, broju studenata, prostoru za nastavni proces, tehničke i druge opreme za održavanje i financijskih mogućnosti visokog učilišta.**

Ustrojbena jedinica Tajništvo obavlja sljedeće poslove: evidencije, pripreme i koordiniranja izvedbe preddiplomske, diplomske i poslijediplomske nastave; opće, informatičke, pravne, kadrovske, računovodstvene te poslove čišćenja, čuvanja i održavanja prostora, opreme i druge imovine. U Tajništvu je zaposleno 17 djelatnika i to: tajnik, voditelj kadrovske službe i poslova znanosti, voditelj računovodstva, referent za računovodstvene poslove, voditelj referade za preddiplomske i diplomske studije, stručni referent u referadi za preddiplomske i diplomske studije, stručni referent za poslijediplomske studije, poslovna tajnica dekana, informatičar, stručni suradnik za međunarodnu suradnju i projekte, portir-telefonist, domar-skladištar, dostavljač-spremačica i 4 spremačice.

Omjer zaposlenih nastavnika i suradnika prema broju nenastavnog, administrativnog, tehničkog i pomoćnog osoblja je 68: 17, odnosno 80% : 20%. U zadnjih pet godina broj upisanih studenata na preddiplomske i diplomske studije je rastao te se u prosjeku godišnje upisivalo 806 studenata. S obzirom na broj stalno zaposlenih djelatnika u studentskoj referadi (2), omjer broja studenata prema broju administrativnih djelatnika u ovoj, posebno važnoj visokoškolskoj službi podrške studentima je 403 : 1. Navedeni omjeri nisu potpuno zadovoljavajući obzirom na povećan opseg poslova koje obavljaju postojeći administrativni djelatnici i tehničko osoblje.

S druge strane, zapošljavanje administrativnog i tehničkog osoblja na teret državnog proračuna u sadašnjim uvjetima nije moguće jer je ograničen odokumentima „Smjernice za izradu Državnog proračuna RH za 2012. i projekcije za 2013. i 2014.“ i „Plan prijedloga zapošljavanja na Sveučilištima“ (Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, 2012., 2013.). Vlastita sredstva koja Fakultet ostvaruje od djelatnosti za tržište nedostatna su za navedene potrebe. Preraspodjela poslova unutar stručnih službi Tajništva u pravilu nije moguća zbog malog broja specijaliziranih djelatnika. Fakultet u posljednjih pet godina na teret vlastitih sredstava zapošljava stručnu suradnicu za međunarodnu suradnju i projekte na određeno vrijeme. Zbog nedostatka vlastitih sredstava, ne postoji mogućnost za zapošljavanje još jednog djelatnika za dežurstvo u popodnevnoj smjeni, koje je privremeno riješeno preraspodjelom poslova i radnog vremena domara-skladištara.

Ukupnu površinu prostora Fakulteta od 3.275m² (glavna zgrada i Centar za rehabilitaciju) održavaju 4,5 izvršitelja. S obzirom na propisani normativ od 800 do 900m² po izvršitelju, postojeći broj spremačica zadovoljavajući je, jer svaka održava prostor od približno 728m² površine.

U zadnje dvije godine Fakultet je koristio mjeru Vlade RH pod nazivom „Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa“ kako bi se bar privremeno riješio problem administrativnih poslova u Centru za rehabilitaciju. Ta djelatnica je uspješno položila stručni ispit za arhivara, ali ne postoji mogućnost njenog zapošljavanja na to radno mjesto, iako potreba postoji. U tijeku je postupak odobravanja stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa za još 4 izvršitelja i to: knjižničar (VSS), dipl. pravnik (VSS) za studentska pitanja, dipl. ekonomist (VSS) za pomoć u računovodstvenoj službi i informatičar (VŠ). Na ovaj način, planira se bar djelomično ublažiti preopterećenost postojećih

izvršitelja. No, ta je mjera privremena, traje samo godinu dana, nakon čega će Fakultet ponovo biti u istoj situaciji.

b) Komentirajte kvalifikacijsku strukturu nenastavnog osoblja i mogućnosti njihova stručnog usavršavanja.

Kvalifikacijska struktura nenastavnog osoblja nezadovoljavajuća je zbog premalog broja djelatnika s VSS i VŠ. Naime, od 16 djelatnika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme i jednog djelatnika na određeno vrijeme, samo četiri djelatnika imaju VSS. Dva djelatnika imaju VŠ, pet djelatnika SSS, a ostalih šest djelatnika samo osnovno obrazovanje.

Nenastavnom osoblju se omogućuje stručno usavršavanje prema potrebi i zainteresiranosti djelatnika. Stručno usavršavanje odvija se odobravanjem sredstava za sudjelovanje na seminarima (djelatnici računovodstva zbog promjene zakonskih propisa u ovom području, tajnici kada se organiziraju seminari zbog temeljnih zakonskih promjena, djelatnici referade u području ISVU programa) te doškolanju.

U posljednjih pet godina Fakultet je izdvojio znatna sredstva za doškolanje dva djelatnika koji obavljaju poslove informatičara (stručni studij za informacijske tehnologije), jednu djelatnicu koja se obrazovala na stručnom studiju za stjecanje VŠ spremne, a nedavno su odobrena sredstva za troškove školovanja za jednu djelatnicu na poslijediplomskomspecijalističkom studiju. Odobrava se nabava stručne literature potrebne za rad kao jedan od oblika stručnog usavršavanja.

Dobna struktura nenastavnog osoblja u prosjeku vrlo visoka. Prosječna dob djelatnika nenastavnog osoblja je 48,68 godina. Međutim, prosječna dob administrativnih djelatnika je 52,88 godina, a djelatnika u tehničkoj službi 43,28 godina. S jedne strane to je prednost obzirom na iskustvo u radu, a s druge strane to je nedostatak zbog težeg prihvaćanja novih metoda poslovanja i posebice uvođenja informacijske tehnologije u svim sferama rada. Poseban nedostatak u današnjim uvjetima poslovanja u prostoru visokoškolskog obrazovanja predstavlja nepoznavanje stranih jezika.

Fakultet treba i dalje ulagati u osuvremenjivanje i obrazovanje nenastavnog osoblja kako bi moglikvalitetnije i odgovornije pratiti sve zahtjevniji sustav poslovanja u visokom školstvu. Za neke poslove nije moguće stručnim osposobljavanjem nadomjestiti potrebne stručne kompetencije. Tek nakon generacijske smjene biti će moguće na ova radna mjesta zaposliti mlade, adekvatnijeobrazovane osobe.

c) Opišite stanje i Vaše zadovoljstvo postojećim prostorom predavaonica i laboratorija/praktikuma za nastavu, s obzirom na postojeći broj studenata, upisne kvote i optimalan broj studenata. Usporedite vlastite prostorne mogućnosti s onima srodnih visokih učilišta.

U glavnoj i zgradi Centra za rehabilitaciju postoji dvanaest predavaonica koje zajednički zapremaju 722m², odnosno 22% ukupnog prostora Fakulteta. Predavaonice se razlikuju po veličini i broju sjedećih mjesta za studente, u rasponu od 30 do 120 mjesta. Najveći dio predavaonica ide u

kategoriju srednje velikih (9 predavaonica s 50 do 80 sjedećih mjesta), dok je samo jedna predavaonica u kategoriji velikih (120 mjesta). Ukupno u svim predavaonicama Fakulteta ima 730 sjedećih mjesta, što znači da se uz dobru organizaciju nastava može istovremeno odvijati za oko 90% studenata preddiplomskih i diplomskih studija (u akademskoj 2011/12. u te je programe bilo ukupno upisano 782, a u 2012/13., 818 studenata).

Predavaonice su smještene na različitim katovima glavne zgrade (4 u suterenu, 4 u prizemlju i 2 na prvom katu). Katovi su povezani ne samo stepenicama nego i dizalom, a to sve prostore čini lako dostupnima i studentima s invaliditetom. Sve predavaonice opremljene su za suvremenu, interaktivnu nastavu (pokretne klupe, stolci s držačem za pisanje, ploče, računala i projektor, internetski priključak). Druga vrsta opreme (primjerice TV prijemnik, kamera i sl.) koju Fakultet također posjeduje, pripada u kategoriju pokretne opreme te se može koristiti po potrebi. Tijekom tjedna predavaonice su u prosjeku iskorištene 37,5 sati (raspon od 24 do 45 sati tjedno), pri čemu se samo dvije male predavaonice (P 5 i D 6) koriste manje od tog prosjeka. Jedna od tih predavaonica (D 6) je tijekom tjedna rezervirana za sjednice FV-a i druge vrste sastanaka te obrane diplomskih radova. Procjenjujemo da je prostor primjereno korišten i iskorišten za potrebe preddiplomske i diplomske nastave, uz napomenu da se nastava na poslijediplomskim, doktorskim i specijalističkim studijima, u pravilu održava tijekom vikenda. Fakultet je preseljenjem u novi prostor napokon usporediv s drugim sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, kako po količini, tako i po kvaliteti prostora uopće, a posebice nastavnog prostora. Veći broj predavaonica omogućio bi drugačiju organizaciju nastave čime bi ona bila bolje usklađena sa stvarnim izborima i potrebama studenata. Najveći manjak nastavnog prostora vezan je uz izvedbu predmeta Tjelesna i zdravstvena kultura, za što se iznajmljuju tri sportska objekta te koriste vanjski prostori (sportski i parkovi prirode). Osim dislociranosti to istovremeno predstavlja i značajan financijski izdatak svake akademske godine te će na tom planu, u vrlo skoro vrijeme trebati pronaći drugačija rješenja.

Važno je napomenuti da se određene vrste nastave (vježbe, praksa), one koje zahtijevaju opservaciju i/ili različite razine izravnog sudjelovanja studenata u intervencijskim postupcima prema korisnicima, održavaju u Centru za rehabilitaciju i brojnim drugim institucijama (Tablica 7.4.). Za vježbe studenata svih studijskih programa koriste se u ovoj akademskoj godini čak 33 institucije u Gradu Zagrebu i njihovi prostori (uz druge stručne kapacitete), dok se za praksu studenata osim Centra za rehabilitaciju godišnje koristi još oko 100 institucija iz cijele Hrvatske (predškolske ustanove, osnovne škole, centri za socijalnu skrb, različiti tipovi domova za djecu i odrasle, domovi zdravlja, kliničke bolnice i poliklinike, sudovi i odvjetništva, penalne institucije, policijske uprave i postaje, nevladine udruge).

d) Navedite stanje i funkcionalnost računalne opreme Vašega visokog učilišta koja se koristi u nastavi. Posebno opišite mogućnosti da se studenti koriste tom opremom i izvan nastave.

Krajem 2007. god Fakultet je prilikom preseljenja u novi prostor opremioračunalnu učionicu DELL Optiplex 320 desktop računalima s Windows XP operativnim sustavom. Uz to, na računalima instaliran je MS Office 2007, program Statistica za statističku obradu podataka te još nekoliko programa za audio analizu glasa. Ta računala zamijenjena su novim, All-in-one HP 8300 i dodano je još deset računala. Nova računala podržana su MS Windows 8 operativnim sustavom te programskim paketom MS Office 2013. Uz navedeno, i na ta su računala instalirani programi za statističku obradu podataka i analizu glasa. Sva računala spojena su internetski tako da studenti mogu pristupati i pretraživati različite baze znanja, imaju pristup svojem računu e-pošte te svim potrebnim servisima koji se koriste za odvijanje nastave, npr. Merlin, sustav e-učenja. Studentima Fakulteta dostupno je ukupno 40 računala i

to: 30 u računalnoj učionici i 8 u prostoru ispred knjižnice. Uz to, jedno računalo smješteno je u prostoriji Studentskog zbora, dok jedno računalo, skener za prilagodbu literature studentima s invaliditetom te veliko stolnopovećalo za slabovidne student (nabavljeno 2013. godine) koriste samo studenti s invaliditetom u posebnoj prostoriji.

Studenti imaju, uz prethodni dogovor, pristup računalima u vrijeme kada se računalna učionica ne koristi za nastavu.

e) Osvrnite se na internu politiku nabave i načina upotrebe računalne opreme.

Nabava računalne opreme provodi se shodno potrebama Fakulteta u cjelini i pojedinih ustrojbenih jedinica. Planiranje nabave temelji se na godišnjoj procjeni stanja računalne opreme i nastojanju da se održava korak s novim tehnologijama u tom području prema financijskim mogućnostima Fakulteta. U tom smislu tijekom 2011. godine nabavljeno je 36 stolnih računala, 5 prijenosnih računala, 3 projektor i 4 multifunkcijska uređaja, dok je krajem 2012. godine nabavljeno još 30 novih računala za studente i računalnu učionicu.

Sadašnji omjer broja računala dostupnih studentima i broja studenata (1:20) ne zadovoljava te su nastojanja usmjerena na osmišljavanje novih načina kako bi veći broj računala bio stalno dostupan studentima u prostorima Fakulteta.

f) Osvrnite se na nastavničke kabinete, njihovu brojnost (podaci iz tablice 7.6.) i funkcionalnost. Procijenite prikladnost kabineta za obavljanje nastavne i znanstvene aktivnosti nastavnika i suradnika.

U akademskoj godini u kojoj se priprema Samoanaliza na Fakultetu je u stalnom radnom odnosu zaposleno 68 djelatnika u znanstveno-nastavnim i suradničkim radnim mjestima, a od toga jedna profesorica u kumulativnom radnom odnosu (ne koristi kabinetski prostor na Fakultetu). Kao što je iz Tablice 7.6. vidljivo u glavnoj zgradi Fakulteta je 39 nastavničkih kabineta koji ukupno zauzimaju 752 m² površine te zgrade, odnosno 19,35 m² prosječno po kabinetu. U prosjeku, svaki kabinet koristi 1,7 nastavnika, a u stvarnosti, raspon se kreće od 1 do 4 nastavnika po kabinetu. Pritom svaki stalno zaposleni nastavnik/ suradnik prosječno koristi 11,22m² površine. Svako radno mjesto u kabinetu opremljeno je radnim stolom i računalom. Namještaj je uglavnom nov, nabavljen prilikom useljenja u glavnu zgradu 2007. godine i funkcionalan. Dio opreme u kabinetima nabavljen je kroz znanstveno-istraživačke projekte i usklađen s potrebama djelatnosti, ustrojbenih jedinica i znanstveno-nastavnih usmjerenja pojedinih nastavnika Fakulteta. Jedan kabinet rezerviran je za nastavnike – vanjske suradnike, njihovu pripremu i konzultacije sa studentima u vrijeme održavanja nastave na Fakultetu.

Obzirom na ranije prostorne uvjete, postojeći standard predstavlja veliki napredak te samim time izaziva i zadovoljstvo znanstveno-nastavnog osoblja. Pritom je važno napomenuti da se nastavnički kabineti, koji su u prosjeku mali prostori, koriste gotovo isključivo za individualni rad nastavnika, njihovupripremu za nastavni rad, individualne ili manje grupne konzultacije sa studentima te timski znanstveno-nastavni rad s kolegama u manjim grupama.

g) Opišite veličinu i opremljenost prostora koji se koristi samo za znanstveno-istraživački ili umjetnički rad te procijenite iskorištenost prostora.

Uzimajući u obzir obilježja znanstvenih polja i grana u okviru kojih znanstveno-nastavno osoblje Fakulteta djeluje opravdano je utvrditi da se cjelokupni prostor glavne zgrade Fakulteta (uključujući i skladište Fakulteta u koje se pohranjuju arhivski materijali znanstvenih istraživanja) tedi prostora Centra za rehabilitaciju (345 četvornih metara odnosno 22 kabineta), koristi i za znanstveno-istraživački rad. S druge strane, znanstveno-istraživački rad u polju logopedije za određene vrste znanstvenog (ali i nastavnog i stručnog) rada zahtijeva specifičnu opremu i prostore u kojima se ta oprema može djelotvorno, sukladno specifičnoj namjeni i propisima, koristiti. Fakultet nema vlastiti prostor koji bi se koristio samo za znanstveno-istraživački rad (Tablica 7.7.), nego se timovi stručnjaka (djelatnici Fakulteta) u istraživačke svrhe koriste prostorom Sveučilišta u Zagrebu (u Zvonimirovoj ulici) i Hrvatskog instituta za istraživanja mozga. Dugogodišnji planovi i potrebe da se takav prostor osigura u zgradi Fakulteta do sada nisu dali rezultate. Postoje naznake da bi se potrebe za novim i većim prostorom, kako za znanstveno-istraživački, tako i za nastavni i stručni rad, „pod jednim krovom“ mogle riješiti u okviru Studije predizvodljivosti projekata „Kampus Borongaj“. Po toj je Studiji za Fakultet i njegove potrebe planirana nova zgrada na prostoru Kampusu sa oko 5.000 m².

h) Opišite prostor knjižnice Vašega visokog učilišta i radno vrijeme kada je ona otvorena za studente, nastavnike i suradnike Vašega visokog učilišta te vanjske posjetitelje. Komentirajte broj knjiga i časopisa (domaćih i inozemnih) u knjižnici te o iznosu sredstava koja se svake godine troše za nove knjige i časopise.

Knjižnica Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu je visokoškolska knjižnica koja svojim zbirkami i uslugama pruža informacijsku potporu znanstvenoj i nastavnoj djelatnosti matične ustanove. Knjižnični fond čine znanstvene i stručne publikacije, referentna literatura, magistarski radovi, doktorske disertacije, strani i domaći stručni i znanstveni časopisi. Time su prvenstveno potrebe za nastavnom literaturom pokrivene vlastitim knjižničnim fondom. U razdoblju od 2008. do 2012. godine Fakultet je u utrošio 285.692,00 kn za nove knjige i časopise, što godišnje prosječno iznosi oko 57.000 kn.

Iako se nalazi u suterenu, Knjižnica je prostrana i svijetla prostorija čija ukupna površina zajedno s čitaonicom iznosi 128 m². Čitaonica je zasebna prostorija namijenjena tihom radu studenata. Ima 20 sjedećih mjesta, stolove i internetske priključke. U tijeku je opremanje čitaonice računalima.

Knjige se nalaze u otvorenom pristupu na policama i dostupne su korisnicima. Časopisi se nalaze na posebnoj polici i isto su tako dostupni korisnicima. Referentna zbirka, enciklopedije, rječnici, leksikoni, nalazi se u zasebnom ormaru kao i zbirka doktorata, magistarskih i specijalističkih radova. Studenti i nastavnici Fakulteta imaju pristup na 38 baza podataka preko Centra za online baze podataka. Preko NSK moguće je pristupiti i SAGE kolekciji.

Radno vrijeme Knjižnice i čitaonice je 08.00 - 18.00 sati od ponedjeljka do petka. Kao knjižnica u sklopu visokoškolske ustanove namijenjena je djelatnicima i studentima matičnog fakulteta, te djelatnicima i studentima drugih fakulteta. Suradnja sa srodnim fakultetima se ostvaruje sustavom međuknjižnične posudbe i posudbe građe koja je potrebna studentima drugih fakulteta za izradu seminarskih ili završnih radova.

i) Ocijenite stupanj informatizacije knjižnice. Posebno navedite računalne baze podataka knjiga i časopisa dostupnih nastavnicima, suradnicima i studentima i opišite način i učestalost korištenja. Usporedite se sa srodnim visokim učilištima.

Informatička opremljenost knjižnice je zadovoljavajuća. U knjižnici su 2 računala, pisač i skener, a u prostoru pred knjižnicom smješteno je 8 računala koji služe isključivo studentima za pretraživanje literature preko Interneta. Obrada knjižničnog fonda se obavlja računalno u knjižničnom programu, sve knjige na policama su obrađene i nalaze se u katalogu knjižnice koji je dostupan preko Interneta i dozvoljava pretraživanje po više parametara, po riječima iz naslova, sadržaja, autoru, ključnim riječima. Evidencija korisnika i posudbe knjiga obavlja se računalno u knjižničnom programu.

Domaći znanstveni i stručni časopisi u elektroničnom obliku dostupni su preko portala znanstvenih časopisa Republike Hrvatske – Hrčak, koji omogućava otvoreni mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama. Preko tog portala od 2013. godine dostupni su i stariji brojevi časopisa Defektologija, odnosno Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja koja je sljedbenica tog časopisa te Kriminologija i socijalna integracija.

Strani znanstveni i stručni časopisi u elektroničkom obliku su dostupni preko Centra za online baze – baza podataka koje se nabavljaju za potrebe visokoškolskih i znanstvenih ustanova Republike Hrvatske. Pravo korištenja baza podataka imaju i svi studenti hrvatskih sveučilišta (preddiplomski, diplomski i doktorski studij) te se stoga provodi kontinuirana edukacija svih korisnika naše knjižnice te isto tako kontinuirani rad na informacijskoj pismenosti naših studenata da bi se znali služiti dostupnim informacijama. Studenti prve godine, sva tri smjera, u okviru predmeta Trening akademskih vještina, educiraju se o traženju informacija preko Interneta – pretraživanju kataloga svih knjižnica, kataloga naše knjižnice, kataloga NSK, kataloga svih drugih knjižnica te o pretraživanju znanstvenih i stručnih knjiga i časopisa koji su dostupni preko Centra za online baze i NSK. Nedavno je pokrenuta inicijativa objedinjavanja podataka svih pretplata na elektroničke zbirke svih fakulteta na jednom mjestu s ciljem upoznavanja i onih elektroničkih zbirki fakultetskih knjižnica na koje se pretplaćuju vlastitim sredstvima. Korist je višestruka, od međuknjižnične posudbe do formiranja konzorcija za kupovinu elektroničkih zbirki.

j) Komentirajte uredske prostore za rad stručnih službi (primjerice tajništva, računovodstva, informatičke službe i slično).

Uredski prostori za rad stručnih službi nalaze se u glavnoj zgradi Fakulteta. Od preseljenja u adaptirani prostor u Znanstveno-učilišnom kampusu 2007. godine, djelatnici Tajništva rade u primjerenom prostoru. Službe unutar Tajništva su: studentska referada za preddiplomski i diplomski studij, referada za poslijediplomski studij, služba za računovodstvene poslove, služba za kadrovske poslove i tehnička služba. Osim navedenih službi, u Tajništvu Fakulteta zaposleni su informatičar i stručna suradnica za međunarodnu suradnju i projekte. Voditeljica Tajništva ima primjeren uredski prostor. Studentska referada za preddiplomski studij ima uredski prostor smješten u prizemlju zgrade kako bi bila dostupna studentima. Ovaj prostor prilagođen je za svakodnevni rad sa studentima. U referadi za poslijediplomski studij poslove obavlja jedna referentica. Računovodstvena služba ima primjereno uređen prostor u kojem su smještene dvije djelatnice. Kadrovska služba u kojoj poslove obavlja voditeljica kadrovskih poslova i poslova znanosti raspolaže primjerenim prostorom. Tajnica u uredu dekana ima zadovoljavajući ured koji je smješten uz ured dekana. Informatičar Fakulteta smješten je u jednoj prostoriji u kojoj se nalazi i server, te uvjeti u kojima radi zbog buke, temperature i

kvalitete zraka nisu najprimjereniji. Domar-skladištar i spremačice imaju adekvatne prostore. Portirska služba i telefonska centrala smješteni su u jednoj prostoriji na ulazu u glavnu zgradu te su smještajem primjereni kako za djelatnike, tako i za studente, odnosno druge korisnike.

k) Obrazložite omjer proračunskih (nastavnih, znanstvenih i umjetničkih) i tržišnih prihoda visokog učilišta te komentirajte stupanj autonomnosti i fleksibilnosti koje visoko učilište ima u financijskom poslovanju.

Proračunski prihodi variraju iz godine u godinu ali u prosjeku, za proteklo petogodišnje razdoblje iznose 85% ukupnih prihoda Fakulteta. Što se tiče prihoda od tržišta, vrijedi ista konstatacija o varijabilnosti s prosjekom od 15% udjela u ukupnim приходima u promatranom razdoblju. Skupina visokih učilišta kojima u okviru Sveučilišta Fakultet pripada (društveno-humanističko područje)u prosjeku ostvaruje oko 30% vlastitih prihoda u udjelu ukupnih prihoda (za 2010. godinu taj prosjek je iznosio 33,57%). ERF ostvaruje značajno manje vlastitih prihoda od prosjeka ove skupine fakulteta, kao i Sveučilišta u cjelini.

Tablični prikaz 7.1. Omjer proračunskih i tržišnih prihoda u razdoblju 2008.– 2012. godine

	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	Prosjek
Proračun	87,45%	82,36%	84,78%	86,54%	81,56%	85,15%
Vlastiti prihod	12,56%	17,64%	15,22%	13,46%	18,44%	15,47%

U 2012. godini proračunski prihodi od tržišta znatnije su povećani, što je povezano s organiziranjem Znanstvenog skupa i Dana Fakulteta, odnosno obilježavanjem 50-godišnjice Fakulteta. Prihodi od tržišta ostvareni u toj godini uključivali su, uz uobičajene izvore (znanstvena i stručna djelatnost, participacija školarina i drugih školarina, ostali vlastiti prihodi) i uplate kotizacija i donatorske uplate.

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet ima visok stupanj autonomnosti i fleksibilnosti u ostvarivanju pa tako i u trošenju prihoda ostvarenih na tržištu, što je regulirano Pravilnikom o mjerilima i načinu raspodjele prihoda ostvarenih na tržištu od obavljanja vlastite djelatnosti(2008.).

l) Komentirajte detaljnije strukturu izvora tržišnih prihoda (naplata školarine od studenata, istraživački projekti, usluge, ostale djelatnosti) visokog učilišta.

Struktura izvora tržišnih prihoda za kalendarske godine 2011. i 2012. prikazana je u postotcima u tabličnom prikazu 7.2.. Vidi se neznatno povećanje udjela školarina, znanstvene i stručne djelatnosti te nešto značajnije povećanje kod ostalih vlastitih prihoda u koje spadaju: davanje mišljenja za izbor u zvanja, nadoknada putnih troškova, ispiti i obrane na prediplomskom, diplomskom, izvandoktorskom i ranijem poslijediplomskom studiju, jamčevine za javne nabave, prodaja stana u vlasništvu Fakulteta, otpлата kredita za stanove, premije osiguranja studenata, organizacija znanstvenog skupa i drugo. Do

smanjenja prihoda od stalnog usavršavanja dolazi radi manjeg broja edukacija, tečajeva i seminara (odnosno uplata kotizacija) koje djelatnici Fakulteta izvode u sklopu Centra za rehabilitaciju i Centra za cjeloživotno obrazovanje, a što je vezano uz opće loše ekonomske okolnosti u društvu.

Tablični prikaz 7.2. Struktura izvora tržišnih prihoda za kalendarske godine 2011. i 2012.

Godina:	2011.	2012.
Ukupno tržišni prihod:	3.111.916	4.646.143
Prihod od kamata	0,21%	0,14%
Prihod od particip. školarina i dr.	26,07%	27,67%
Prihod od znan. i stručne djelatnosti	20,50%	21,08%
Prihod od stalnog usavršavanja	22,10%	12,12%
Prihod od izdavačke djelatnosti	2,45%	2,36%
Prihod od zakupnina	2,71%	2,11%
Prihod od donacija, poklona, dr.	-	1,95%
Ostali vlastiti prihod	25,26%	32,07%

m) Navedite na koji način upravljate prihodom od tržišnih usluga kako biste unaprijedili kvalitetu djelatnosti visokog učilišta.

Prihodom od tržišnih usluga upravlja se prema Pravilniku o mjerilima i načinu raspodjele prihoda ostvarenih na tržištu od obavljanja vlastite djelatnosti (2008.). Ti prihodi usmjeravaju se na unapređenje svih djelatnosti Fakulteta. Cilj upravljanja prihodima ostvarenim na tržištu je postizanje najviše razine kvalitete u obrazovnim, znanstvenim i istraživačkim aktivnostima, te u stručnim i administrativnim djelatnostima Fakulteta.

U proteklom razdoblju kvaliteta se u svim djelatnostima primarno unapređivala tako što su se vlastiti tržišni prihodi usmjerili za plaćanje tri radna mjesta (dva znanstveno-nastavna i jedno nenastavno - stručni suradnik za međunarodnu suradnju i projekte). Značajan doprinos ostvaren je podizanju kvalitete, posebice znanstvenog i stručnog rada ostvaren je ulaganjem vlastitih prihoda u pokrivanje troškova sudjelovanja na znanstvenim skupovima, stručnim usavršavanjima i različitim vrstama edukacija. Vlastita sredstva Fakulteta ulažu se u tisak i izdavanje znanstvenih časopisa, knjiga i brošura, za školarine zaposlenika, naknade djelatnicima za povećan opseg poslova te ostale troškove Fakulteta.

n) Osvrnite se na postotnu strukturu trošenja tržišnih prihoda te procijenite u kojoj mjeri smanjenje ili nedostatak tih sredstava može utjecati na funkcionalnost visokog učilišta i realizaciju njegove osnovne djelatnosti.

Materijalni troškovi Fakulteta u 2011. godini iznosili su =5.227.000 kuna, a proračunski prihodi za te troškove u istoj godini oko =1.362.000 kuna (26%) . U 2012. godini materijalni troškovi značajno

su porasli te su iznosili oko =5.893.000 kn, dok su ukupni proračunski prihodi za te troškove iste godine bili nešto manji i iznosili =1.193.000 kn (20%).

Dio materijalnih troškova neposredno je vezan uz program osnovnih djelatnosti ali i tržišnih aktivnosti pa se troškovi, prije svega za nastavu, pokrivaju vlastitim приходima. Veliki dio naknada za stručno osposobljavanje zaposlenika, isplate po stručnim i znanstvenim projektima s privredom i drugim proračunskim korisnicima, troškovi službenih putovanja, isplaćuju se iz vlastitih prihoda.

Svako smanjivanje tržišnih prihoda, dovelo bi do zaustavljanja razvojnih i drugih aktivnosti Fakulteta, trošenja do sada naplaćenih i sačuvanih novčanih sredstava, nelikvidnosti te financijskog gubitka.

o) Navedite prioritet u slučaju povećanoga proračunskog financiranja visokog učilišta.

U slučaju povećanog proračunskog financiranja Fakulteta prioritet bi se, sukladno nedavno prihvaćenim strateškim ciljevima, dao:

- Zapošljavanju novih djelatnika na znanstveno-nastavna i nenastavna radna mjesta kako bi se osigurao kontinuitet razvojnog rasta Fakulteta u dijelu znanstveno-nastavnog rada i razvoja specijaliziranih stručnih službi specifičnih za visokoškolsku djelatnost, s naglaskom na kompetencijama suradnika u području upravljanja projektima te informatičkim i jezičnim kompetencijama.
- Zapošljavanju novih djelatnika na radna mjesta stručnih suradnika u Centru za rehabilitaciju s ciljem osiguravanja održivosti stručne djelatnosti Fakulteta, a istovremeno i s ciljem podizanja kvalitete rada važne nastavne baze i kvalitete usluga korisnike i zajednicu.
- Ulaganjima u podizanje kvalitete znanstveno-istraživačkog rada i znanstvene produktivnosti djelatnika Fakulteta kroz poticanje: prijavljivanja međunarodnih projekata; novih načina formiranja istraživačkih timova umrežavanjem nastavnika različitih znanstvenih polja; mobilnosti poslijedoktoranada. Nadalje, poželjna bi bila i ulaganja u: potpuniju dostupnost inozemnih znanstvenih baza podataka; potpunije financiranje znanstvenih časopisa kojima je Fakultet izdavač; odgovarajuća prostorna rješenja za znanstveni rad i obnavljanje opreme za rad u onim znanstvenim granama gdje su iskazane potrebe.

Navedeni prioriteti uvjetovani su odsutnošću bilo kakvih većih investicija u održavanje postojećeg i iznajmljivanje dodatnog prostora.

p) Navedite u kojoj ste mjeri zadovoljni postojećim stanjem i predložite moguća poboljšanja.

Iz odgovora na ovo poglavlje samoanalize vidljivo je djelomično zadovoljstvo resursima koje je Fakultet u proteklom petogodišnjem razdoblju koristio i posjeduje. Zadovoljstvo je veće u odnosu na prostorne uvjete, informatičku opremu te knjižnični fond i poslovanje knjižnice nego u odnosu na broj i kvalifikacijsku strukturu nenastavnog osoblja. Relativno stabilno poslovanje smatra se odgovarajućim načinom upravljanja novčanim sredstvima, posebnospremnost Fakulteta da iz vlastitih prihoda

posljednjih nekoliko godina relativno uspješno intervenira u osiguravanju ključnih resursa – ljudskih potencijala (nastavnih i nenastavnih djelatnika).

Poboljšanja bi tabala obuhvatiti onaj dio financijskog poslovanja koje je pod kontrolom samog Fakulteta i odnosi se na osiguravanje prihoda na tržištu. Budući da Fakultet djeluje u prostoru vrlo osebujnog tržišta na kojem se „prodaje“ znanje i visoko specijalizirane usluge ranjivim skupinama populacije, teško je u ovo vrijeme recesije i sveopćeg osiromašenja očekivati znatnija poboljšanja financijskog poslovanja. Na razini poželjnih poboljšanja je stalno praćenje informatičke tehnologije i nastojanje da se oprema i programi stalno osuvremenjuju.

Najpotrebnija su poboljšanja u pogledu povećanja broja i promjene kvalifikacijske strukture nenastavnog osoblja kako bi Fakultet u budućnosti mogao odgovoriti na sve veće zahtjeve koji se pred stručnjake za administrativno-tehničku podršku postavljaju u europskom profesionalnom prostoru.

Tablica 7.1. Zgrade visokog učilišta

Identifikacija zgrade	Lokacija zgrade	Godina izgradnje	Godina dogradnje ili rekonstrukcije	Ukupna površina prostora za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja u m ²	Ukupna površina prostora za provedbu znanstvenih istraživanja u m ²
Glavna zgrada	Borongajska 83 f	1937.	2007.	2.500,00	752
Centar za rehabilitaciju	Borongajska 65	1937.	2008.	775,00	345

Tablica 7.2. Predavaonice

Identifikacija zgrade	Redni broj ili oznaka predavaonice	Površina (u m ²)	Broj sjedećih mjesta za studente	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti* (od 1 do 5)
Glavna zgrada	P 1 - suteran	73,00	60	44,5	5
	P 2 - suteran	55,00	60	39,5	5
	P 3 - suteran	52,00	50	34,5	4
	P 5 - suteran	43,00	40	29,5	4
	P 6 - prizemlje	60,00	60	37,5	5
	P 7 - prizemlje	48,00	50	37,5	5
	P 8 - prizemlje	57,00	70	38	5
	P 9 - prizemlje	58,00	50	39,5	5
	P 10 - 1. kat	58,00	60	48	5
	D 6 - 1. kat	43,00	30	23,9	5
Centar za rehabilitaciju	Dvorana Plitvice	120,00	120	42	5
	Dvorana Mljet	65,00	80	37	5

*Opremljenost predavaonice podrazumijeva kvalitetu namještaja, tehničke i druge opreme.

Tablica 7.3. Laboratoriji/praktikumi koji se koriste u nastavi

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije laboratorija/praktikuma	Površina (u m ²)	Broj radnih mjesta za studente	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)
Glavna zgrada	Laboratorij za istraživanje znakovnog jezika i kulture gluhih	27,00	6	2	3
Glavna zgrada	Laboratorij za slušnu i govornu akustiku	21,00	3	-	4
Centar za rehabilitaciju	Laboratorij za potpomognutu komunikaciju	12,00	3	5 dana u tjednu za potrebe projekta Kompetencijska mreža zasnovana na ICT za inovativne usluge namijenjene osobama sa složenim komunikacijskim potrebama 5 za studente	4 (nedostaje tehnička oprema)
Zvonimirova 8 (zgrada Sveučilišta)	Laboratorij za psiholingvistička istraživanja	27 + 43 (2 prostorije)	30	12	5

Tablica 7.4. Nastavne baze (radilišta) za praktičnu nastavu 2013. godina

Identifikacija zgrade	Naziv nastavne baze (radilišta)	Broj studenata koji pohađaju pojedinu nastavnu bazu	Broj sati nastave (tjedno) koja se održava u pojedinoj nastavnoj bazi
NASTAVNE BAZE ZA VJEŽBE			
KBC Sestre milosrdnice		15	16 (godišnje)
DV Montessori		15	16 (godišnje)
Edukacijsko-rehabilitacijski Fakultet	Centar za rehabilitaciju		35
Uprava za zatvorski sustav, Središnji ured		42	1,9
Dom za odgoj djece i Zagreb		21	1,83
Centar Slava Raškaj		121	7,46
KBC Rebro		13	1,5
OŠ Nad lipom		33	4,7
Centar za autizam		7	0,8
Mali dom Zagreb		22	1,33
Poliklinika SUVAG		130	11,36
Centar za rehabilitaciju Zagreb	-Sloboština	105	4,4
	-Orlovac	12	2

Centar za odgoj i obrazovanje Velika Gorica		40	4,2
OZANA		12	1
Dom za djecu i mladež Zagreb		10	1,4
Aikido društvo Zagreb		74	5,3
Udruga za promicanje inkluzije		6	1
Centar za rehabilitaciju Silver		16	3
COO Vinko Bek	Nazorova	129	6,73
Škole	-Voltino	14	64 godišnje
	-Bartola Kašića	9	54 godišnje
	-Kralja Tomislava	10	54 godišnje
	-Dragutina Tadijanovića	8	54 godišnje
	-Marije Jurić Zagorke	42	38 godišnje
	-Trnjanska	20	20 godišnje
	-Dr. Ante Starčevića	10	54 godišnje
KB Dubrava		5	20 (godišnje)
Psihijatrijska bolnica Vrapče		4	10 (godišnje)
Atomic Dance Factory		8	20 (godišnje)
DD A.G. Matoš		8	20 (godišnje)
Udruženje DJECA PRVA		4	10 (godišnje)
Centar za odgoj i obrazovanje Goljak		20	2
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice		158	3,6
KB Sveti Duh		79	1,66
Udruga gluhoslijepih DODIR		30	12 (godišnje)
Općinski kazneni sud		42	7 (godišnje)
Županijski sud u Zagrebu		42	8 (godišnje)
Centar inkluzivne potpore IDEM		7	10 (godišnje)
Udruženje DJECA PRVA		4	10 (godišnje)
Dječji dom Zagreb, Nazorova		4	10 (godišnje)
Centar za socijalnu skrb Zagreb	Podružnice:		
	-Donji Grad	5	35 godišnje
	-Dubrava	4	24 godišnje
	-Medveščak	5	35 godišnje
	-Maksimir	2	12 godišnje
	-Novi Zagreb	4	24 godišnje
	-Peščenica	4	30 godišnje
	-Sesvete	2	12 godišnje
	-Trešnjevka	5	40 godišnje
	-Trnje	4	22 godišnje
	-Črnomerec	1	6 godišnje
	-Susedgrad	1	6 godišnje
	Velika Gorica	3	20 godišnje

PRAKSA STUDENATA – Studijski program Rehabilitacija Praksa studenata održava se kontinuirano tijekom 4 tjedna (studenti rade 25 sati tjedno)			
Udruga	Društvo tjelesnih invalida	6	25
		19	50

	Djeca nade (Prozor-Rama, BiH)	1	25
	Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju	1	25
	Udruga PUŽ	1	25
		3	50
	Udruga za Syndrom Down	4	50
	Udruga Zvono (Belišće)	3	50
Hrvatski savez slijepih	3	30	
Centar	Centar za rehabilitaciju Zagreb – Slobodina 1	1	25
		1	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Vinko Bek	6	25
		9	30
		3	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Goljak	1	25
	Centar za autizam	10	25
		6	50
	Centar za autizam (Split)	3	25
		1	50
	Centar za autizam (Rijeka)	1	50
	Mali dom	2	25
		1	30
		8	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Juraj Bonači (Split)	1	25
		1	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar (Varaždin)	2	25
		2	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Šubičevac (Šibenik)	1	25
	Down Syndrom centar (Pula)	1	25
	Centar za odgoj i obrazovanje Čakovec (Čakovec)	5	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Zajezda (Budinščina)	1	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Dubrava	3	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Podravsko sunce (Koprivnica)	2	50
	Centar za odgoj i obrazovanje Ivan Štark (Osijek)	2	50
	Centar za smještaj i rehabilitaciju Stančić (Dugo Selo)	3	50
	Dnevni centar za rehabilitaciju Slava Raškaj (Rijeka)	1	50
	Centar za rehabilitaciju ERF-a	6	50
Centar za odgoj i obrazovanje Rudolf Steiner (Darugar)	1	50	
Centar za rehabilitaciju Silver	2	30	
Škola	OŠ Petra Preradovića (Zadar)	1	25

	OŠ Antuna i Ivana Kukuljevića (Varaždinske toplice)	1	25
	OŠ Milan Amruš (Slavonski Brod)	1	25
	OŠ Voštanica (Zadar)	3 1	25 50
	VI. OŠ Varaždin (Varaždin)	1	25
	Ekonomska škola Mije Mirkovca (Rijeka)	1	25
	OŠ 22. lipnja (Sisak)	1	25
	OŠ Nad lipom	1	25
	OŠ Franka Zvonimira (Kutina)	1	50
	OŠ Bukovac	1	50
	V. OŠ Bjelovar (Bjelovar)	2	50
	OŠ Josipa Matoša (Vukovar)	1	50
	OŠ Petra Preradovića (Zadar)	1	50
	OŠ Stanovi (Zadar)	2	50
	OŠ Marije Jurić Zagorke	1	50
	OŠ Augusta Cesarca (Krapina)	1	50
	OŠ Eugena Kumičića (Velika Gorica)	1	50
	OŠ Matije Gupca (Gornja Stubica)	1	50
	OŠ Horvati	1	50
	OŠ Kaštanjer (Pula)	1	50
	OŠ Marina Držića (Dubrovnik)	1	50
	OŠ Petra Preradovića (Vukovar)	1	50
	OŠ Supetar (Supetar)	1	50
	OŠ Uskoplje (Gornji Vakuf)	1	50
	OŠ Ante Starčevića	1	50
	OŠ Bartola Kašića	2	50
	OŠ Josipa Jurja Strossmayera	1	50
	OŠ Retkovec	1	50
	OŠ Voltino	1	50
	OŠ Antuna Mihanovića	1	50
	OŠ Dragutina Tadijanovića	3	50
	OŠ Mate Lovraka	1	50
	Dječji vrtić	Fijolica (Draškovec)	2 3
Latica (Zadar)		3 1	25 50
DV Montesorri (Split)		1	50
2 prijatelja (Split)		1	50
Vrbik		2	50
Maslačak (Đurđevac)		1	50
Žirek (Velika Gorica)		1	50
Potočnica		1	50
Utrina		1	50
Mali dupin (Split)		1	50

	Cekin (Slavonski Brod)	1	50
	Sisak Stari (Sisak)	1	50
	Bajka	1	50
Bolnica	Klinički bolnički centar	2	25
	Sestre milosrdnice	15	30
		3	50
	Dječja psihijatrijska bolnica Kukuljevićeva	1	25
	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice (Varaždin)	1	50
	Specijalna bolnica za dječje bolesti Gornja Bistra (Gornja Bistra)	3	50
	Specijalna bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim smetnjama - Goljak	1	30
Klinika za dječje bolesti - Klaićeva	2	30	
Dom za starije	Sv. Frane (Zadar)	1	25
Dom za djecu	Dom za djecu, mladež i odrasle s cerebralnom paralizom i drugim posebnim potrebama (Pula)	3	50
Ostale institucije	Hrvatski zavod za zapošljavanje	2	50
	Tiflološki muzej	5	30

PRAKSA STUDENATA – Studijski program Logopedija			
Praksa studenata se održava se dva puta tjedno (ponedjeljak i petak) kroz cijelu akademsku godinu			
Dječji vrtić Bajka, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50 školskih sati*3
Dječji vrtić Cvrčak, Zagreb	Stručna služba - logoped	2	50
Dječji vrtić Duga, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Ivane Brlić Mažuranić, Zagreb	Stručna služba - logoped	2	50
Dječji vrtić Leptir, Zagreb	Stručna služba - logoped	2	50
Dječji vrtić Mali princ, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Maksimir, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Matija Gubec, Zagreb	Stručna služba - logoped	2	50
Dječji vrtić Petar Pan, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Potočnica, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Dječji vrtić Siget, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Travno, Zagreb	Stručna služba - logoped	2	50
Dječji vrtić Utrine, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Dječji vrtić Vrbik, Zagreb	Stručna služba - logoped	5	50
Dječji vrtić Zaprude, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Dom zdravlja Zagreb – Centar, Zagreb	Logopedsko-defektološka ambulanta	5	50
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb	Laboratorij za psiholingvistička istraživanja	4	50
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb	Centar za rehabilitaciju	15	50

Klinika za dječje bolesti Zagreb, Zagreb	Centar za zaštitu mentalnog zdravlja djece i mladeži	4	50
Kliničak bolnica Sveti duh, Zagreb	Zavod za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata	7	50
Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb	Klinička jedinca za audiologiju	12	50
Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb	Fonijatrijski centar	12	50
Microton slušna pomagala, Zagreb	Procjena sluha i slušanja	2	50
Opća bolnica „dr. Ivo Pedišić“, Sisak	Odjela za otorinolaringologiju i oralnu kirurgiju	2	50
Opća bolnica „Zabok“, Zabok	Otorinolaringološka ambulanta	2	50
Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Zagreb	Odjel medicinske dijagnostike i rehabilitacije slušanja i govora	12	50
Poliklinika za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG, Karlovac	Odjel dijagnostike i rehabilitacije slušanja i govora	2	50
Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Varaždinske toplice“, Varaždinske Toplice	Odjel za logopedsku rehabilitaciju	2	50
Specijalna bolnica za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama GOLJAK, Zagreb	Odjel za dojenčad i malu djecu	4	50
Osnovna škola Antun Branko Šimić, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Brezovica, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Grabrik, Karlovac	Stručna služba - logoped	1	50
Osnovna škola Ivo Andrić, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Osnovna škola Izidor Kršnjavi, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Jelkovec, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Osnovna škola Retkovec, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Markuševac, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Osnovna škola Sveta Klara, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Vukomerec, Zagreb	Stručna služba - logoped	4	50
Osnovna škola Grigor Vitez, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50
Osnovna škola Gustav Krklec, Zagreb	Stručna služba - logoped	3	50

PRAKSA STUDENATA – Studijski program Socijalna pedagogija
Praksa studenata održava se kontinuirano tijekom 6 tjedana (studenti rade 40 sati tjedno)

Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba Đorđićeva 26, Zagreb	isto	3	120
--	------	---	-----

Obiteljski centar Grada Zagreba Ulica grada Chicaga 13, Zagreb	isto	2	120
Dječji dom Zagreb Dom I.G.Kovačić Ulica I.G.Kovačića 23, Zagreb	isto	1	120
Centar za socijalnu skrb Split Gundulićeva 22, Split	isto	1	120
OŠ A.Augustinčića, V.Nazora 2a, Zaprešić	isto	1	120
Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu Ulica grada Vukovara 84, Zagreb	isto	1	120
Dom za odgoj djece i mladeži Karlovac Banija 14, Karlovac	isto	2	120
Obiteljski centar Karlovačke županije Ivana Meštrovića 10, Karlovac	isto	1	120
Centar za socijalnu skrb Karlovac Ivana Meštrovića 10, Karlovac	isto	1	120
Strojarska i prometna škola Varaždin Hallerova aleja 3a, Varaždin	isto	1	120
Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu Trg hrvatskih branitelja 1, Karlovac	isto	2	120
Dječji dom A.G.Matoš Selska 132, Zagreb	isto	1	120
Zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije Krešimirova ulica 52a, Rijeka	isto	1	120
Odgojni dom Bedekovčina Dragutina Domjanića 15, Bedekovčina	isto	1	120
Centar za odgoj i obrazovanje Lug, Lug Samoborski, Kneza Zdeslava 2, Bregana	isto	1	120
OŠ Petar Zrinski Krajiška 9, Zagreb	isto	1	120
Općinski sud u Splitu, Ulica kralja Zvonimira, Solin	isto	1	120
OŠ Ravne Njive, Sarajevska 30, Split	isto	1	120
Centar za socijalnu skrb Zagreb, Eugena Kumičića 5, Zagreb	Ured Pešćenica Zapoljska 1, Zagreb	1	120
	Ured Trnje, Cvite Zuzorić 53, Zagreb	2	
Centar za odgoj djece i mladeži Zagreb – Dugave, Sv.Mateja 70, Zagreb	Dugave, Sv. Mateja 70, Zagreb	1	120
	Stambena zajednica J.Denzlera 46, Zagreb	1	
OŠ Rudeš, Jablanska 51, Zagreb	isto	1	120
Centar za djecu, mlade i obitelj	isto	1	120

Velika Gorica Kurilovečka 48, Velika Gorica			
OŠ Retkovec Aleja javora bb, Zagreb	isto	2	120
OŠ A.G.Matoš Aleja A.Augustinčića 12, Zagreb	isto	2	120
Općinski kazneni sud u Zagrebu Ilica 207, Zagreb	isto	2	120
OŠ Trnsko Trnsko 25, Zagreb	isto	1	120
OŠ Žitnjak Petruševac 1, Zagreb	isto	1	120
Centar za socijalnu skrb Virovitica Ulica Augusta Šenoje 1, Virovitica	isto	1	120
Općinski sud u Varaždinu Braće Radić 2 Varaždin	isto	1	120
Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske	Policijske uprave:		
	1. PU dubrovačko-neretvanska	2	40
	2. PU zagrebačka	13	40
	3. PU međimurska	2	40
	4. PU virovitičko-podravska	1	40
	5. PU istarska	1	40
6. PU splitsko-dalmatinska	2	40	
Psihijatrijska bolnica Vrapče	Psihijatrijska bolnica Vrapče	21	80

NASTAVNE BAZE ZA TJELESNI ODGOJ i REKREACIJU			
1. Centar za odgoj i obrazovanje Vinko Bek			
2. Zimsko plivalište „Mladost“	Dvorana – Kušlanova 59a	200	4
3. Sportska dvorana PBF-a	Bazen, Trg K.Čosića 10	20	2
4. Sljeme, Jarun, Maksimir	Kačićeva 23 (Otvoreni prostor)	30 150	3 3
Uprava za zatvorski sustav Središnji ured	Kaznionica u Lepoglavi	6	120
	Kaznionica u Valturi	1	120
	Zatvor u Zagrebu	6	120
	Kaznionica u Požegi	5	120
	Kaznionica u Lipovici	3	120

Tablica 7.5. Opremljenost računalnih učionica

Akadska godina	Broj novijih računala (do 3 godine)	Broj računala starijih od 3 godine	Ocjena funkcionalnosti (od 1 - 5)	Ocjena održavanja (od 1 - 5)	Ocjena mogućnosti korištenja izvan nastave (od 1-5)
2008/2009.	20	0	5	5	5
2009/2010.	20	0	5	5	5
2010/2011.	0	20	4	5	5
2011/2012.	0	20	4	5	5
2012/2013.	30	0	5	5	5

Tablica 7.6. Nastavnički kabineti

Identifikacija zgrade	Broj nastavničkih kabineta	Prosječna površina u m ²	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)	Prosječna površina u m ² po stalno zaposlenom nastavniku/suradniku
Glavna zgrada	39	19,35 (752 ukupna površina)	4	11,22 (67 nastavnika/suradnika)

Tablica 7.7. Prostor koji se koristi samo za znanstveno-istraživački rad

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije ili oznaka laboratorija	Površina (u m ²)	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)
Sveučilište u Zagrebu, Zvonimirova 8	Laboratorij za psiholingvistička istraživanja	100,00	40	5
Hrvatski institut za istraživanje mozga, Šalata 12	Laboratorij za istraživanje dječje komunikacije	76	16	2

Tablica 7.8. Prostor koji se koristi samo za stručni rad

Identifikacija zgrade	Interna oznaka prostorije ili oznaka laboratorija/radionice	Površina (u m ²)	Broj sati korištenja u tjednu	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)
Centar za rehabilitaciju	kabineti	345	40	5

Tablica 7.9. Kapitalna oprema čija nabavna vrijednost prelazi 200 000 kuna

Naziv instrumenta (opreme)	Nabavna vrijednost	Godine starosti
-	-	-

Tablica 7.10. Opremljenost knjižnice

Ukupna površina (u m ²)	Broj zaposlenih	Broj sjedećih mjesta	Broj studenata koji koriste knjižnicu	Postoji li računalna baza podataka vaših knjiga i časopisa
123 (knjižnica i čitaonica)	1	20	900	DA

Broj naslova knjiga	Broj udžbenika*	Ocjena suvremenosti i udžbenika (od 1 do 5)	Broj naslova inozemnih časopisa	Broj naslova domaćih časopisa	Ocjena funkcionalnosti kataloga knjiga i časopisa	Ocjena opremljenosti (od 1 do 5)**	Ocijenite kvalitetu i dostupnost elektroničkih sadržaja (od 1 do 5)***
5299	800	5	65	54	5	4	5

* Broj udžbenika podrazumijeva sve udžbenike bez obzira na broj primjeraka.

** Mogućnosti kopiranja za nastavnike i studente, nabava kopija iz drugih knjižnica, katalogi radova nastavnika itd.

*** Pod elektroničkim se sadržajima podrazumijevaju elektronička izdanja knjiga, časopisa, baze podataka, ali i katalogi vlastite i vanjskih knjižnica.

Tablica 7.11. Financijska evaluacija

		N-2 kalendarska godina 2011.	N-1 kalendarska godina 2012.
	PRIHODI		
1.	PRIHODI IZ DRŽAVNOG PRORAČUNA	=19.337.778	=19.500.763
1.1.	Plaće za zaposlene	16.202.286	16.941.495
1.2.	Troškovi poslovanja (uključivo i terenska nastava)	1.362.582	1.192.790
1.3.	Vanjska suradnja u nastavi	420.652	527.293
1.4.	Domaći znanstveni projekti MZOŠ	256.667	369.292
1.5.	Međunarodni znanstveni projekti UKF -MZOŠ	435.070	24.771
1.6.	Međunarodna suradnja	63.772	10.109
1.7.	Organizacija znanstvenih skupova	/	40.000
1.8.	Nabava časopisa	38.905	80.000
1.9.	Tekuće održavanje	/	/
1.10.	Izgradnja i investicijsko održavanje	98.849	/
1.11.	Oprema	/	/
1.12.	Ukupno ostale vrste prihoda	458.995	315.013

	(Regres,GO,Božićnica,Potpore,JN)		
2.	PRIHODI IZ PRORAČUNA OSTALIH JAVNIH IZVORA	=546.836	=542.324
2.1.	Prihodi i pomoći od jedinica lokalne uprave i samouprave (grad, županija itd.)	173.234	119.267
2.2.	Prihodi i pomoći ostalih subjekata (Ministarstvo i dr.)	373.602	423.057
2.3.	Ukupno ostale vrste (specificirati)	/	/
3.	PRIHODI OD KAMATA	=21.665	=22.991
4.	PRIHODI OD VLASTITE DJELATNOSTI	=1.115.834	=1.746.997
4.1.	Školarine – poslijediplomske specijalističke	252.685	230.568
4.2.	Školarine – poslijediplomske doktorske	/	/
4.3.	Znanstveni projekti	149.156	308.200
4.4.	Stručni projekti	115.000	89.561
4.5.	Prihodi od najma	84.301	97.878
4.6.	Ukupno ostale vrste prihoda (stalno usavršavanje-edukacije Centar za rehabilitaciju te Centar za cjeloživotno obrazovanje)	514.692	626.259
	- Organizacija Znanstvenog skupa, Dan Fakulteta	/	394.531
5.	PRIHODI PO POSEBNIM PROPISIMA	=1.905.327	=2.792.512
5.1.	Školarine – preddiplomske, diplomske, stručne	1.236.412	2.104.213
5.2.	Dodatna provjera posebnih znanja, vještina i sposobnosti (ako se provodi uz ispite državne mature)	317.129	305.400
5.3.	Naknade za upis	231.880	243.700
5.4.	Izdavačka djelatnost	76.208	109.299
5.5.	Naplate studenskih molbi, potvrdnica, diplome, indeksi itd.	43.698	29.900
5.6.	Ukupno ostale vrste prihoda (specificirati)	/	/
6.	OSTALI (NESPOMENUTI) PRIHODI (specificirati)	=199.951	=590.762
	- jamčevine	10.649	11.300
	- prodaja suvenira	1.479	175
	- davanje mišljenja za izbor	3.000	18.000
	- premija osiguranja studenata	2.292	/
	- otplata kredita za stanove	4.060	4.836
	- refundacija putnih troškova	3.166	5.251
	- prodaja bonova za kavu	4.814	/
	- ispiti, obrane na preddipl., dipl., izvandokt., poslijedipl st.	164.050	402.601
	- stručno osposobljavanje HZZ	6.441	6.515
	- prodaja stana u vlasništvu Fakulteta	/	142.084
A	UKUPNO PRIHODI POSLOVANJA	=23.127.391	=25.196.349

	RASHODI		
1.	RASHODI ZA ZAPOSLENE	=17.907.619	=18.960.232
1.1.	Plaće za zaposlene	17.181.217	18.149.439
1.2.	Vanjska suradnja u nastavi	420.652	527.293
1.3.	Ukupno ostalo (ostali rashodi za zaposlene- JN, Potpore, Regres, Božić.)	305.750	283.500
2.	RASHODI ZA MATERIJAL I ENERGIJU	=296.829	=302.433
2.1.	Uredski materijal i ostali materijalni rashodi	256.646	263.242
2.2.	Laboratorijski materijal	/	/
2.3.	Energija	7.230	8.071
2.4.	Materijal i dijelovi za tekuće i investicijsko održavanje	615	/

2.5.	Sitni inventar	30.711	28.973
2.6.	Ukupno ostalo (zaštitna odjeća i obuća)	1.627	2.147
3.	RASHODI ZA USLUGE	=2.944.136	=3.033.319
3.1.	Telefon, pošta, prijevoz	65.842	62.048
3.2.	Usluge tekućeg i investicijskog održavanja	134.575	44.025
3.3.	Promidžba i informiranje	521.905	501.810
3.4.	Komunalne usluge	14.867	17.479
3.5.	Zakup, najam	81.247	78.228
3.6.	Intelektualne i osobne usluge (ugovori o djelu, honorari)	1.913.483	2.140.047
3.7.	Računalne usluge	31.018	21.700
3.8.	Ukupno ostalo - zdravstvene usluge	38.835	62.485
	- ostale usluge	142.364	105.497
4.	RASHODI ZA NEFINANCIJSKU IMOVINU	=387.416	=342.257
4.1.	Poslovni objekti	/	/
4.2.	Računalna oprema	254.856	198.455
4.3.	Laboratorijska oprema	/	/
4.4.	Uredska oprema	99.078	123.282
4.5.	Komunikacijska oprema	/	/
4.6.	Ostala oprema	/	/
4.7.	Literatura	33.482	20.520
4.8.	Ulaganja u postrojenja, strojeve i ostalu opremu	/	/
4.9.	Dodatna ulaganja na građevinskim objektima	/	/
4.10.	Ukupno ostalo (specificirati)	/	/
5.	NAKNADE TROŠKOVA ZAPOSLENIMA	=1.141.862	=1.329.985
5.1.	Službena putovanja	592.853	782.941
5.2.	Stručna usavršavanja	179.709	99.395
5.3.	Ukupno ostalo - troškovi prijevoza zaposlenika	369.300	447.649
6.	OSTALI NESPOMENUTI RASHODI POSLOVANJA	=582.328	=828.897
6.1.	Premije osiguranja	34.100	40.251
6.2.	Reprezentacija	96.546	155.427
6.3.	Članarine	2.522	7.355
6.4.	Bankarske i usluge platnog prometa	40.990	41.189
6.5.	Kamate	45	257
6.6.	Ostali financijski izdaci - naknada osobama izvan radnog odnosa	90.154	339.862
	- pristojbe i naknade	859	734
	- ostali nespomenuti rashodi	199.886	157.217
	- školarine i nagrade studentima	117.226	86.605
B	UKUPNO RASHODI POSLOVANJA	=23.260.190	=24.797.123
C	Preneseno stanje iz prethodne godine	1.954.325	1.821.526
	UKUPNO STANJE 31.12. (A+B+C)	=1.821.526	=2.220.753